

KANDUNGAN

**JAWAPAN-JAWAPAN LISAN BAGI
PERTANYAANPERTANYAAN**

(Halaman 1)

RANG UNDANG-UNDANG:

Rang Undang-undang Perbekalan 2002

(Halaman 12)

USUL:

Anggaran Pembangunan 2002

(Halaman 12)

Waktu Mesyuarat dan Urusan Dibebaskan
Daripada Peraturan Mesyuarat

(Halaman 58)

AHLI-AHLI DEWAN RAKYAT

Yang Amat Berbahagia Tuan Yang diPertua, Tun Dr. Mohamed Zahir bin Haji Ismail, S.S.M., P.M.N., S.P.M.K., D.S.D.K. J.M.N.

Yang Amat Berhormat Perdana Menteri dan Menteri Kewangan, Dato Seri Dr. Mahathir bin Mohamad, D.K.(Brunei), D.K.(Perlis), D.K.(Johor), D.U.K., S.S.D.K., S.S.A.P., S.P.M.S., S.P.M.J., D.P. (Sarawak), D.U.P.N., S.P.N.S., S.P.D.K., S.P.C.M., S.S.M.T., D.U.M.N., P.I.S. (Kubang Pasu)

“ Timbalan Perdana Menteri dan Menteri Dalam Negeri, Dato' Seri Abdullah bin Haji Ahmad Badawi, D.G.P.N., D.S.S.A., D.M.P.N., D.J.N., K.M.N., A.M.N., S.P.M.S. (Kepala Batas)

Yang Berhormat Menteri Pengangkutan, Dato' Seri Dr. Ling Liong Sik, S.P.M.P., D.G.S.M., D.P.M.P. D.P.M.S. (Labis)

“ Menteri Kerja Raya, Dato' Seri S. Samy Vellu, S.P.M.J., S.P.M.P., D.P.M.S., P.C.M., A.M.N. (Sungai Siput)

“ Menteri Perusahaan Utama, Dato' Seri Dr. Lim Keng Yaik, S.P.M.P., D.G.P.N, D.P.C.M. (Beruas)

“ Menteri Tenaga, Komunikasi dan Multimedia, Datuk Amar Leo Moggie anak Irok, D.A., P.N.B.S. (Kanowit)

“ Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Dato' Seri Rafidah Aziz, S.P.M.P., S.P.M.T., D.P.M.S., A.M.N. (Kuala Kangsar)

“ Menteri Pertahanan, Dato' Sri Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak, S.S.A.P, S.I.M.P., D.S.A.P., D.P.M.S., P.N.B.S., D.U.B.C.(T). (Pekan)

“ Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, Dato' Law Hieng Ding, P.N.B.S., K.M.N., P.B.S., P.B.J. (Sarikei)

“ Menteri Luar Negeri, Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar, S.P.M.J., S.P.D.K., D.P.M.J., S.M.J., A.M.N. (Kota Tinggi)

“ Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin, P.I.S., B.S.I., S.M.J., P.S.M., S.P.M.J. (Pagoh)

“ Menteri Kesihatan, Datuk Chua Jui Meng, D.I.M.P., S.I.M.P, S.M.J, P.I.S (Bakri)

“ Menteri Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat, Dato' Dr. Siti Zaharah binti Sulaiman, S.I.M.P., D.S.A.P., D.I.M.P. (Paya Besar)

“ Menteri Penerangan, Tan Sri Dato' Seri Mohd. Khalil bin Yaakob, P.S.M., S.S.A.P., S.I.M.P., D.S.A.P., J.S.M., S.M.P. (Kuantan)

“ Menteri Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan, Dato' Abdul Kadir bin Haji Sheikh Fadzir, P.G.D.K., D.S.D.K., A.M.K. (Kulim-Bandar Baharu)

“ Menteri Sumber Manusia, Datuk Dr. Fong Chan Onn, D.M.S.M. (Selandar)

“ Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Dato' Seri Ong Ka Ting, D.P.M.P. (Pontian)

“ Menteri Pembangunan Usahawan, Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz, D.M.S.M., A.M.P., B.K.T. (Chenderoh)

“ Menteri Pembangunan Luar Bandar, Dato' Haji Azmi bin Khalid, D.P.M.P., S.M.P., P.J.K. (Padang Besar)

“ Menteri Belia dan Sukan, Dato' Hishammuddin bin Tun Hussein, D.S.A.P., D.P.M.J. (Tenggara)

“ Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Tan Sri Bernard Giluk Dompok (Kinabalu)

Yang Berhormat Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Datuk Seri Utama Dr. Rais bin Yatim, S.P.N.S., D.S.N.S. (Jelebu)

- “ Menteri Pertanian, Datuk Effendi Norwawi (Kuala Rajang)
- “ Menteri Pembangunan Wanita dan Keluarga, Dato' Hajah Shahrizat binti Abdul Jalil, D.I.M.P. (Lembah Pantai)
- “ Timbalan Yang di-Pertua, Dato' Haji Muhamad bin Abdullah, D.I.M.P., S.M.P., P.J.K. (Maran)
- “ Timbalan Yang di-Pertua, Datuk Lim Si Cheng, P.I.S. (Senai)
- “ Timbalan Menteri Penerangan Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus, D.S.N.S. (Jempol)
- “ Timbalan Menteri Luar Negeri, Datuk Dr. Leo Michael Toyad, P.G.D.K., J.B.S. (Mukah)
- “ Timbalan Menteri Kesihatan, Dato' Seri Dr. Suleiman bin Mohamed D.P.M.S., S.S.S.A(Titiwangsa)
- “ Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Datuk Peter Chin Fah Kui, P.G.B.K. (Miri)
- “ Timbalan Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Dato' Kerk Choo Ting, D.P.M.P. (Taiping)
- “ Timbalan Menteri Kewangan, Dato' Chan Kong Choy, D.S.A.P., D.P.M.S. (Selayang)
- “ Timbalan Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, Dato' S. Subramaniam, D.P.M.J., D.S.N.S., S.M.J. (Segamat)
- “ Timbalan Menteri Pertahanan, Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal, P.G.D.K. (Semporna)
- “ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri Datuk Douglas Uggah Embas, P.G.B..K., P.B.S., A.B.S., A.M.N. (Betong)
- “ Timbalan Menteri Kewangan, Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh, D.S.S.A., S.M.S., S.S.A., K.M.N. (Kuala Langat)
- “ Timbalan Menteri Dalam Negeri, Dato' Chor Chee Heung, D.S.D.K., A.M.N., J.P. (Alor Setar)
- “ Timbalan Menteri Tenaga, Komunikasi dan Multimedia, Datuk Tan Chai Ho, P.J.N., K.M.N., A.M.N. (Bandar Tun Razak)
- “ Timbalan Menteri Pembangunan Luar Bandar, Dato' G. Palanivel, D.S.S.A., S.S.A., P.J.K. (Hulu Selangor)
- “ Timbalan Menteri Belia dan Sukan, Datuk Ong Tee Keat, P.J.N., S.M.S. (Ampang Jaya)
- “ Timbalan Menteri Pengangkutan, Tan Sri Dato' Seri DiRaja Ramli bin Ngah Talib, P.C.M., S.P.C.M., A.M.N., J.P. (Pasir Salak)
- “ Timbalan Menteri Pertanian, Dato' Seri Mohd. Shariff bin Haji Omar, D.G.P.N., D.M.P.N., P.P.T. (Tasek Gelugor)
- “ Timbalan Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, Dato' Zainal bin Dahalan, P.J.K., K.M.N., J.S.M., D.P.M.S. (Sabak Bernam)
- “ Timbalan Menteri Dalam Negeri, Dato' Zainal Abidin bin Zin, D.P.M.P., P.M.P. (Bagan Serai)
- “ Mulia Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Tengku Dato' Seri Azlan ibni Sultan Abu Bakar, S.P.T.J., D.S.A.S. (Jerantut)
- “ Timbalan Menteri Kerja Raya, Tuan Mohamed Khaled bin Haji Nordin P.I.S. (Johor Bahru)
- “ Timbalan Menteri Perusahaan Utama, Datuk Anifah Aman (Beaufort)

Yang Berhormat Timbalan Menteri Tanah dan Pembangunan Koperasi, Dr. Tan Kee Kwong (Segambut)

- “ Timbalan Menteri Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat, Dr. Tiki anak Lafe (Mas Gading)
- “ Timbalan Menteri Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan, Dato' Dr. Ng Yen Yen (Raub)
- “ Timbalan Menteri Sumber Manusia, Dr. Abdul Latiff bin Ahmad (Mersing)
- “ Timbalan Menteri Pendidikan, Dato' Hon Choon Kim, D.S.N.S. (Seremban)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Pertanian, Dato' Abu Bakar bin Taib, D.S.D.K., S.D.K., B.C.K., K.M.N., P.J.K. (Langkawi)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Dalam Negeri, Datuk Seri Abu Zahar bin Isnin, D.G.S.M., D.M.S.M., A.M.N. (Jasin)
- “ Setiausaha Parlimen di Jabatan Perdana Menteri, Puan Hajah Khamsiyah binti Yeop, P.P.T., A.M.N., A.M.P., P.M.P. (Gerik)
- “ Setiausaha Parlimen di Jabatan Perdana Menteri, Dato' Haji Noh bin Haji Omar, D.P.M.S., D.M.S.M., K.M.N., A.S.A., P.J.K., J.P. (Tanjong Karang)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Pengangkutan, Tuan Ir. Donald Lim Siang Chai (Petaling Jaya Selatan)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Kerja Raya, Datuk Yong Khoo Seng, D.S.P.N., K.M.N. (Stampin)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Kewangan, Tuan Hashim bin Ismail, P.P.N., P.I.S. (Ledang)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Tenaga, Komunikasi dan Multimedia, Tuan Chia Kwang Chye (Bukit Bendera)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, Tuan Wong Kam Hoong, K.M.N. (Bayan Baru)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Kesihatan, Tuan S. G. Sothinathan (Telok Kemang)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Tanah dan Pembangunan Koperasi, Dr. Robia binti Dato' Kosai (Muar)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat, Dato' S. Veerasingam, P.M.P., A.M.P., A.M.N. (Tengah)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Pembangunan Usahawan, Datuk Rizalman bin Abdullah, P.G.D.K., J.P. (Tenom)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Pembangunan Luar Bandar, Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim, P.B.S., P.P.B., (Santubong)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Pendidikan, Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir (Sungai Petani)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Datuk Fu Ah Kiow, D.I.M.P. (Mentakab)
- “ Drs. Haji Abu Bakar bin Othman (Jerlun)
- “ Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron, S.M.K. (Rantau Panjang)
- “ Tun Abdul Ghafar bin Baba, S.S.M. (Batu Berendam)
- “ Dato' Seri Haji Abdul Hadi bin Haji Awang, D.S.S.S.M.T. (Marang)
- “ Tuan Haji Abdul Hamid bin Abdul Rahman (Sungai Benut)

- Yang Berhormat Tan Sri Dato' Seri Dr. Abdul Hamid Pawanteh, P.S.M., S.P.M.P. (Kangar)
- " Dato' Haji Abdul Kadir bin Annuar, S.P.M.J., K.M.N., P.I.S., B.S.I., A.M.N. (Pulai)
- " Tuan Abd. Rahman bin Yusof (Kemaman)
- " Tan Sri Datuk Patinggi Abdul Taib Mahmud, S.P.M.J., S.P.M.T., S.S.S.A, S.S.A.P., S.S.D.K., P.S.M., S.P.M.B., D.G.S.M., P.K.C, D.P. (Kota Samarahan)
- " Dato' Dr. Abdullah Fadzil bin Che Wan, D.P.C.M., P.C.M. (Bukit Gantang)
- " Datuk Wira Abu Seman bin Haji Yusop, B.K.T., J.P., D.M.S.M., K.M.N., D.C.S.M. (Alor Gajah)
- " Dato' Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah, P.P.T., A.M.P. (Tambun)
- " Datuk Ahmad Zahid bin Hamidi, D.M.S.M., P.P.T., P.J.K. (Bagan Datok)
- " Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar, D.S.A.P. (Larut)
- " Tuan Alexander Nanta Linggi, A.B.S. (Kapit)
- " Tuan Alwi bin Jusoh (Pasir Puteh)
- " Tuan Haji Amihamzah bin Ahmad (Lipis)
- " Datu Amirkahar bin Tun Datu Haji Mustapha (Marudu)
- " Dato' Haji Badrul Hisham bin Abdul Aziz, D.P.M.S., A.S.A. (Hulu Langat)
- " Tuan Billy Abit Joo, K.M.N. (Hulu Rajang)
- " Datuk Bung Mokhtar bin Radin, P.G.D.K., A.D.K., A.S.D.K. (Kinabatangan)
- " Tuan Chang See Ten, P.I.S. (Gelang Patah)
- " Tuan Haji Che Ghani bin Che Ambak, P.J.K. (Setiu)
- " Puan Chew Mei Fun (Petaling Jaya Utara)
- " Puan Chong Eng (Bukit Mertajam)
- " Tuan Chow Kon Yeow (Tanjong)
- " Tun Dato' Daim Zainuddin, D.G.S.M., S.S.M., S.P.M.S., D.H.M. S., S.S.A.P. (Merbok)
- " Dato' Haji Fadzil bin Md. Noor, D.S.D.K. (Pendang)
- " Tuan Fong Kui Lun (Bukit Bintang)
- " Puan Fong Po Kuan (Batu Gajah)
- " Tuan Goh Kheng Huat (Nibong Tebal)
- " Dato Goh Siow Huat (Rasah)
- " Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali, D.I.M.P., S.M.S. (Parit Buntar)
- " Tuan Hassan bin Mohamed (Besut)
- " Tuan Henry Sum Agong, A.K. (Bukit Mas)
- " Dato' Hew See Tong, D.P.M.P., J.P. (Kampar)
- " Dato' Ho Cheong Sing, P.M.P., A.M.N. (Ipoh Barat)
- " Tuan Hoo Seong Chang (Kluang)
- " Tuan Husam bin Haji Musa (Kubang Kerian)

Yang Berhormat Tuan Haji Ismail bin Noh (Pasir Mas)

- “ Tuan Jacob Dungau Sagan, J.B.S., K.M.N., P.P.B. (Baram)
- “ Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato' Mohd. Jarjis, S.I.M.P., D.I.M.P., (Rompin)
- “ Dr. James Dawos Mamit, P.P.B., P.P.S. (Mambong)
- “ Tuan Jawah anak Gerang (Lubok Antu)
- “ Tuan Jimmy Lim Donald (Sri Aman)
- “ Tuan Joseph Mauh anak Ikeh (Selangau)
- “ Datuk Seri Panglima Joseph Pairin Kitingan, P.G.D.K., P.N.B.S., S.S.A.P., S.P.D.K. (Keningau)
- “ Tuan Joseph Salang anak Gandum (Julau)
- “ Tuan Juslie bin Ajirol, A.S.D.K. (Libaran)
- “ Dato' Kamarudin bin Jaffar, B.C.M, D.S.N.S. (Tumpat)
- “ Tuan Kerk Kim Hock (Kota Melaka)
- “ Tan Sri Dato' Dr. K.S. Nijhar, P.S.M., S.P.M.J., J.M.N. (Subang)
- “ Tuan Kong Cho Ha (Lumut)
- “ Datuk Lau Ngan Siew, A.D. K., K.M.N., P.G.D.K. (Sandakan)
- “ Tuan Lee Kah Choon (Jelutong)
- “ Puan Lim Bee Kau, A.M.K., B.K.M., P.J.K. (Padang Serai)
- “ Tuan Lim Hock Seng (Bagan)
- “ Tuan Liow Tiong Lai, S.M.P. (Bentong)
- “ Dato' Loke Yuen Yow, D.P.M.P., A.M.P. (Tanjong Malim)
- “ Tuan Mah Siew Keong (Teluk Intan)
- “ Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar (Pokok Sena)
- “ Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin (Arau)
- “ Tuan Haji Mat Basir bin Rahmat (Parit)
- “ Dr. Maximus Johnity Ongkili, A.S.D.K., J.P. (Bandau)
- “ Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz, P.N.J., S.M.J., K.M.N., P.I.S., B.S.I., A.M.N., P.P.N. (Sri Gading)
- “ Tuan Mohamad bin Sabu (Kuala Kedah)
- “ Tuan Mohamed Nasir bin Che Daud (Kuala Krai)
- “ Tuan Mohamed Sayuti bin Said, P.P.T., P.J.K., P.P.N. (Kuala Selangor)
- “ Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan, P.J.N., S.M.J., K.M.N., P.I.S., A.M.N., P.P.N. (Tebrau)
- “ Tuan Mohd. Amar bin Abdullah (Pengkalan Chepa)
- “ Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad (Jeli)
- “ Datuk Seri Panglima Mohd. Salleh bin Tun Md. Said Keruak, P.G.D.K. (Kota Belud)
- “ Datuk Mohd Sarit bin Haji Yusoh (Temerloh)
- “ Tuan Mohd. Yusoff bin Mohd. Nor, P.P.N., J.M.N. (Machang)
- “ Dato' Mohd. Zain bin Omar, D.S.P.N., K.M.N., P.J.K, P.J.M., (Balik Pulau)

Yang Berhormat Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed, D.P.T.J., J.P. (Shah Alam)

- “ Tuan M. Shukrimun bin Shamsudin (Kuala Nerus)
- “ Tuan Muhamad bin Mustafa (Peringat)
- “ Tuan Haji Muhyidin bin Haji Abd. Rashid (Hulu Terengganu)
- “ Dato' Mustafa bin Ali, D.P.M.T. (Dungun)
- “ Datuk Napsiah binti Omar (Kuala Pilah)
- “ Tuan Nasharudin bin Mat Isa (Yan)
- “ Tuan Ng Lip Yong (Batu)
- “ Datuk Osu bin Sukam, S.P.D.K., P.G.D.K., D.A. (Papar)
- “ Datuk Peter Tinggom anak Kamarau, P.P.B., P.P.C., K.M.N., P.N.B.S., J.B.S., A.M.N., P.B.S. (Saratok)
- “ Tuan Philip Benedict Lasimbang, A.S.D.K. (Penampang)
- “ Puan P. Komala Devi, P.P.T. (Kapar)
- “ Datuk Railey bin Haji Jeffrey, P.G.D.K., J.M.N. (Silam)
- “ Tuan Ramli bin Ibrahim (Kota Bharu)
- “ Mulia Tengku Tan Sri Razaleigh Hamzah, D.K., P.S.M., S.P.M.K., S.S.A.P., S.P.M.S. (Gua Musang)
- “ Tuan Richard Riot anak Jaem (Serian)
- “ Tuan Robert Lau Hoi Chew, J.B.S., (Sibu)
- “ Tuan Ronald Kiandee, A.S.D.K. (Beluran)
- “ Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad, D.M.S.M., P.I.S. (Parit Sulong)
- “ Tuan Saupi bin Daud (Tanah Merah)
- “ Datin Paduka Hajah Seripah Noli binti Syed Hussin, D.S.S.A (Sepang)
- “ Dato' Shahnnon bin Ahmad, D.S.D.K., K.M.N. (Sik)
- “ Tuan Shaziman bin Abu Mansor, A.N.S. (Tampin)
- “ Tuan Shim Paw Fatt, J.P. (Tawau)
- “ Tuan Haji Siam bin Haji Kasrin, K.M.N., P.I.S. (Batu Pahat)
- “ Datuk Song Swee Guan, P.G.B.S. (Bandar Kuching)
- “ Dato' Suhaili bin Abdul Rahman, D.I.M.P., A.S.D.K. (Labuan)
- “ Puan Sukinam Domo (Batang Sadong)
- “ Tan Sri Datuk Seri Amar Dr. Haji Sulaiman bin Haji Daud, S.I.M.P., D.A., D.S.S.A., P.N.B.S., J.B.S. (Petra Jaya)
- “ Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi (Kuala Terengganu)
- “ Tuan Taib Azamudden bin Md. Taib, J.B.S., A.M.N. (Baling)
- “ Tuan Tan Kok Wai (Cheras)
- “ Dr. Tan Seng Giaw (Kepong)
- “ Datin Paduka Dr. Tan Yee Kew, D.S.S.A (Kelang)
- “ Puan Teresa Kok Suh Sim (Seputeh)
- “ Tuan Thong Fah Chong (Ipoh Timur)
- “ Dato' Dr. Ting Chew Peh, D.P.M.S., D.P.M.P. (Gopeng)
- “ Dato' Seri Tiong King Sing, D.S.S.A., J.P. (Bintulu)

Yang Berhormat Dato' Tiong Thai King, (Lanang)

- " Datin Seri Dr. Wan Azizah Wan Ismail (Permatang Pauh)
- " Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar, J.B.S., P.B.S. (Batang Lupar)
- " Tuan Wan Nik bin Wan Yussof (Bachok)
- " Tuan Wilfred Madius Tangau, J.P., A.D.K. (Tuaran)
- " Dato' Yap Pian Hon, D.P.M.S., A.M.N., P.J.K. (Serdang)
- " Dr. Yee Moh Chai (Tanjong Aru)
- " Datuk Yong Teck Lee, P.G.D.K., P.J.N. (Gaya)
- " Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob, P.G.D.K., A.D.K. (Sipitang)
- " Dato' Seri Hajah Zaleha binti Ismail, D.P.M.S., S.M.S, K.M.N (Gombak)
- " Tuan Zawawi bin Haji Ahmad (Padang Terap)
- " Dato' Zulhasnan bin Rafique, D.I.M.P., A.M.N. (Wangsa Maju)

MENTERI/TIMBALAN MENTERI (SENATOR)

- " Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Brig. Jen. (B) Datuk Abdul Hamid bin Haji Zainal Abidin, K.M.N., P.A.T., D.P.M.P., J.S.M., P.J.N.
- " Menteri Tanah dan Pembangunan Koperasi, Tan Sri Datuk Kasitah Gaddam, P.S.M., P.G.D.K., J.S.M.
- " Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Datuk Pandikar Amin Haji Mulia
- " Menteri Pendidikan, Tan Sri Dato' Seri Musa bin Mohamad, P.S.M., D.P.M.N., D.P.C.M.
- " Timbalan Menteri Pendidikan, Dato' Abdul Aziz bin Shamsuddin, D.M.S.M., D.P.M.S.
- " Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Tengku Dato' Adnan bin Tengku Mansor, K.M.N., D.S.D.K., D.I.M.P., D.S.A.P., P.J.N.
- " Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Datuk M Kayveas, P.J.N.
- " Setiausaha Parlimen Kementerian Penerangan, Datuk Zainudin bin Maidin, P.J.N., J.M.N., S.M.S., A.M.K.

DEWAN RAKYAT**PEGAWAI-PEGAWAI KANAN****Setiausaha Dewan Rakyat**

Datuk Mohd. Salleh bin Haji Hassan

Ketua Penolong Setiausaha

Roosme binti Hamzah
Zamani bin Haji Sulaiman
Haji Mustakin bin Salamah
Shahrom bin Haji Hasan

Penolong Setiausaha

Haji Mustafa bin Abdul Rahman
Ruhana binti Abdullah
Riduan bin Rahmat

**PETUGAS-PETUGAS CAWANGAN
DOKUMENTASI**

Azhari bin Hamzah
Monarita binti Mohd. Hassan
Hajah Shamsiah binti Mohd. Yusop
Mohamed bin Osman
Hajah Norishah binti Mohd. Thani
Zaiton binti Yaacob
Abd. Talip bin Hasim
Ramlah binti Mohd. Yusuff
Jamilah Intan binti Haji Bohari
Nurziana binti Ismail
Noor Effarizan binti Mat Satib
Taharah binti Mohamed
Nik Elyana binti Ahyat
Marzila binti Muslim
Syed Azuddin bin Syed Othman
Habibunisah Mohd. Azir
Abu Bakar bin Hasan

**PETUGAS-PETUGAS CAWANGAN
MESIN CETAK**

Kamal bin Oyub
Haji Latif bin Ismail
Kamaroddin bin Mohd. Yusof

JURUBAHASA SERENTAK

Ungku Fauzie bin Ungku A. Rahman
Mazidah binti Mohamed
Hajah Paizah binti Haji Salehuddin

BENTARA MESYUARAT

Mejar (B) Zakaria bin Salleh
Mejar (B) Kamaruddin bin Abdullah
Lt Kol (B) Mohamed Nor bin Mohd. Darus

PETUGAS-PETUGAS CAWANGAN KOMPUTER

Mohd Shah bin Rahman
Sulaiman bin Sirad
Azzahar bin Hashim

**PETUGAS-PETUGAS CAWANGAN
PERUNDANGAN**

Mohd. Shariff bin Hussein
Azmi bin Othman
Zafniza binti Zakaria
Mohd. Sidek bin Mohd. Sani
Ruhana binti Mohd. Sani
Mazlina binti Ali
Norlaila binti Abdullah Sidi
Alias bin Mohd. Nor

**MALAYSIA
DEWAN RAKYAT**

Selasa, 6 November 2001

Mesyuarat dimulakan pada pukul 10.00 pagi

DOA

[Timbalan Yang di-Pertua (Dato' Haji Muhammad bin Abdullah)

mempengerusikan Mesyuarat]

JAWAPAN-JAWAPAN LISAN BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN

1. **Tuan Lee Kah Choon [Jelutong]** minta Perdana Menteri menyatakan rasional cadangan kerajaan memperbuat undang-undang baru untuk mengawal tingkah laku ahli-ahli politik.

Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Datuk Seri Utama Dr. Rais bin Yatim]: Tuan Yang di-Pertua, syor untuk merangka suatu peraturan bagi mengawal tingkah laku ahli-ahli politik itu haruslah dilihat sebagai sebahagian daripada proses untuk mewujudkan piawaian tertentu agar bidang politik terus dihormati dan dipandang mulia oleh masyarakat. Ini berdasarkan hakikat mana-mana bidang di mana ahli-ahlinya dikehendaki memenuhi tahap etika yang minimum, dengan izin, *minimum standard of conduct*. Bidang itu dilihat sebagai profesional dan berwibawa. Pada masa ini, negara telah pun mempunyai peraturan tertentu yang terpakai kepada ahli-ahli badan-badan profesional, perkhidmatan awam, pendidikan dan kakitangan beruniform. Para hakim pun sedia mempunyai etika dalam menyempurnakan tanggungjawab mereka mewujudkan keadilan di peringkat kehakiman.

Ahli-ahli Yang Berhormat, syor mewujudkan etika bagi ahli politik bagaimanapun masih berada di peringkat cadangan, mungkin suatu masa nanti ahli-ahli politik juga apabila memenuhi peraturan tertentu bagi menjamin kewibawaan bidang tersebut tetap terpelihara dan dihormati.

Tuan Lee Kah Choon: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Seperti yang diterangkan, kita memang mempunyai peraturan tingkah laku untuk raja, hakim dan sekarang dicadangkan untuk ahli-ahli politik pula. Adakah Kementerian bercadang untuk mengadakan peraturan tingkah laku untuk menteri juga kerana ada di antara mereka yang bukan dipilih oleh rakyat dan tidak perlu *subject to the electoral process*, dengan izin. Dengan peraturan-peraturan tingkah laku yang kita sedia ada dan dengan yang dicadangkan, apakah prestasi negara kita daripada segi *economic competitiveness and governance* di antarabangsa. Sekian, terima kasih.

Datuk Seri Utama Dr. Rais bin Yatim: Tuan Yang di-Pertua, semua Yang Berhormat Menteri adalah tertakluk kepada akta yang bernama Minister's Functions Act dan akta ini menentukan tugas-tugas para Menteri Kabinet semenjak merdeka sehingga hari ini. Namun demikian, dari masa ke semasa Yang Amat Berhormat Perdana Menteri membuat arahan kepada semua menteri dan anggota pentadbiran supaya prestasi, khidmat dan pencapaian masing-masing berada di tahap yang maksimum.

Walau bagaimanapun, memang diakui bahawa perkara-perkara yang muncul dari masa ke semasa perlu diatasi mengikut keperluan dan tindakan awam. Dalam pada itu, anggota-anggota pentadbiran mempunyai bidang tugas yang tertentu dan salah satu bidangnya itu adalah terpakai juga bagi para menteri, timbalan menteri, setiausaha Parlimen dan setiausaha politik.

Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Ahli politik adalah orang yang dihormati dan orang yang diberi kepercayaan oleh majoriti rakyat yang mengundi di sesuatu kawasan. Ucapan mereka adalah sebagai satu fakta, lebih-lebih lagi apabila diucapkan oleh orang yang ada kelulusan dan juga pendidikan tertentu seperti pendidikan agama. Tetapi yang sedihnya, ada ahli politik walaupun berkelulusan tinggi dan pendidikan agama, masih mengeluarkan perkataan menghasut, pembohongan dan memfitnah dalam ucapan-ucapan umum. Apakah kerajaan bercadang supaya ucapan ahli politik ini khususnya di

tempat-tempat awam dirakam dan digunakan sebagai bukti, jikalau tidak menepati fakta, satu tindakan tegas diambil. Ini untuk memberi contoh kepada generasi muda bahawa pembohongan tidak boleh ditabur dan ahli politik mestilah sebagai orang contoh di dalam negara supaya institusi politik itu dihormati. Terima kasih.

Datuk Seri Utama Dr. Rais bin Yatim: Tuan Yang di-Pertua, yang disebutkan oleh Ahli Yang Berhormat itu adalah perkara-perkara yang boleh dirujukkan di bawah Akta Hasutan 1948. Tanpa melalui perlunya ada etika bagi ahli-ahli politik, semua undang-undang ketenteraman awam perlu dihormati dan dipatuhi. Akta Hasutan 1948 di samping Akta Polis 1967 dan juga Akta Ketenteraman Awam 1959 perlu dipatuhi oleh semua orang. Sekiranya seseorang ahli politik mengeluarkan kata-kata yang mempunyai mirip ataupun sifat menghasut, maka seksyen 3 atau seksyen 4 Akta Hasutan tersebut boleh dikenakan.

Masalahnya ialah menentukan bagaimana dan sama ada sesuatu ucapan itu mirip kepada perbuatan menghasut, dan perbuatan menghasut ini mempunyai keperluan untuk dirakam dan ditentukan sama ada dalam bentuk tulisan ataupun dalam bentuk ucapan yang berakam. Dengan yang demikian, yang penting ialah bagi orang-orang yang menentukan bahawa sesuatu ucapan itu bersifat menghasut, mengeluarkan bukti dan bukti ini boleh digunakan dalam mahkamah.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Polis Diraja Malaysia telah pun diarahkan oleh kerajaan supaya berhati-hati dalam mengumpulkan bahan-bahan yang bersifat hasutan tersebut. Setakat ini beberapa kes telah pun muncul akibat ucapan-ucapan ahli-ahli politik yang bersifat menghasut (*seditionous*) dan Peguam Negara sedang meneliti ucapan-ucapan tersebut sama ada ianya boleh dikenakan tindakan di bawah seksyen 3 atau 4 akta yang berkenaan.

Akhirnya, perlulah kita ingati iaitu sebagai ahli-ahli politik, tanggungjawab kita ke arah ketenteraman awam lebih-lebih lagi diperlukan oleh masyarakat dan pihak-pihak yang menguatkuasakan undang-undang sentiasa berharapkan kepada ahli-ahli politik bersifat dan berperanan sedemikian.

2. **Tuan Lim Hock Seng [Bagan]** minta Menteri Kerja Raya menyatakan sejak penswastaan penyelenggaraan Jalan Persekutuan Satu di Semenanjung Malaysia, berapakah jumlah telah diterima dan dibelanjakan oleh syarikat penswastaan berkenaan. Adakah tuduhan bahawa syarikat penswastaan "Tidur pun dapat duit" iaitu dibayar tanpa membuat apa yang patut dibuat.

Menteri Kerja Raya [Dato' Seri S. Samy Vellu]: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, kerajaan telah menswastakan penyelenggaraan Jalan Prestasi Satu di Semenanjung Malaysia kepada tiga syarikat iaitu Belati Wangsa Malaysia Sdn. Bhd. bagi negeri Kedah, Perlis, Perak dan Pulau Pinang sepanjang 2,273 kilometer; Road Care Malaysia Sdn. Bhd. bagi negeri Selangor, Pahang, Kelantan dan Terengganu sepanjang 5,636 kilometer; Selia Selenggara Malaysia Sdn. Bhd. bagi negeri Johor, Melaka dan Negeri Sembilan sepanjang 3,381 kilometer.

Kadar caj untuk kerja-kerja rutin ialah RM1,560 setiap kilometer bagi setiap bulan. Anggaran kerajaan untuk membayar kerja-kerja rutin ialah RM211.35 juta setahun. Jadi, kerja-kerja sedang dijalankan oleh ketiga-tiga syarikat konsesi iaitu di dalam jagaan Jabatan Kerja Raya. Apabila kerja dijalankan ianya perlu disahkan oleh jurutera-jurutera dan juga Pengarah-pengarah Jabatan Kerja Raya. Tuntutan-tuntutan akan disemak dan bayaran yang perlu dibuat adalah melalui proses yang rapi.

Tuan Yang di-Pertua, tuduhan Yang Berhormat yang menyatakan syarikat penswastakan "Tidur pun dapat duit," [*Ketawa*] kalau dia mahu dapat duit dia tak payah pergi tidur di hutan, dia boleh tidur di rumah boleh dapat duit. Saya percaya seolah-olah kerajaan alpa serta kurang bertanggungjawab dan ia merupakan satu tuduhan yang tidak tepat memandangkan kerajaan mempunyai hak untuk membuat potongan bayaran sekiranya pihak syarikat gagal melaksanakan obligasi mengikut perjanjian yang telah ditandatangani.

Tuan Lim Hock Seng: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Tuduhan yang saya buat itu adalah berdasar kepada kerajaan membayar satu kadar yang tetap (*fix rate*) untuk mereka. Saya berasal dari Butterworth - dari Butterworth pergi ke Alor Setar, dari Butterworth pergi ke Ipoh, apabila kita berjalan di Jalan Persekutuan Satu ini, kita nampak ada banyak tempat tidak diselenggarakan dengan sempurna. Misalnya, paras bahu jalan tinggi dari muka jalan dan apabila hujan, jalan

tersebut bertakung air dan permukaan jalan sangat kasar dan terdapat juga lubang-lubang yang tidak ditampung. Masalah ini orang ramai tidak tahu siapakah menyenggarakan jalan-jalan ini. Adakah kerajaan hendak menentukan supaya syarikat-syarikat Yang Berhormat sebut tadi tiga syarikat, mendirikan papan tanda di tepi-tepi jalan, menunjukkan bahawa jalan tersebut adalah diselenggarakan oleh syarikat-syarikat mana dan nombor telefon supaya apabila orang ramai mahu membuat sesuatu komplain atau pengaduan boleh tuju kepada syarikat yang berkenaan. Sekian.

Dato' Seri S. Samy Vellu: Tuan Yang di-Pertua, kontrak ini telah diberi untuk membersihkan tepi jalan dan lain-lain penyenggaraan longkang, jikalau ada juga lubang diambil tindakan untuk menutup lubang itu. Seperti apa yang dijelaskan oleh Ahli Yang Berhormat, saya pun juga mengikut jalan itu, saya percaya dalam negara ini seorang berjalan dekat 6,000 hingga 7,000 kilometer sebulan, itu saya. Saya seorang boleh sah oleh polis. Jadi, saya akan minta jurutera daerah untuk mendapat tahu apakah tindakan yang mereka ambil untuk mengatasi masalah itu.

Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, dan terima kasih kepada Yang Berhormat Menteri yang hadir sendiri, sering hadir sendiri menjawab soalan-soalan daripada kementerian Yang Berhormat. *[Tepuk]*

Saya ingin mengemukakan soalan tambahan, mengenai apa yang dibincangkan tadi dan tuduhan daripada Yang Berhormat yang mengemukakan soalan, tidur pun dapat duit, kadang-kadang di masyarakat pun memikirkan bahawa mereka yang mendapat penswastan ini seolah-olah mendapat satu konsesi yang besar daripada kerajaan dan menjadi bebanan kepada kerajaan.

Saya ingin mendapat penjelasan daripada Yang Berhormat, setelah kita menjalankan program penswastan ini dan kerja-kerja ini diselenggarakan oleh syarikat yang mana diberi bayaran RM1,560 satu kilometer per bulan, dibandingkan jika ia diselenggarakan oleh pihak JKR sendiri, melalui pengalaman kita yang lepas, kita ada pegawai-pegawai pekerja-pekerja daripada JKR yang menjalankan kerja-kerja ini. Apakah pihak kementerian ada membuat unjuran perbandingan di antara diselenggarakan sendiri oleh pihak kerajaan dengan diberikan kepada pihak swasta, apakah pulangan balik ataupun apakah kelebihannya di pihak kerajaan jika perkara ini diswastakan.

Saya percaya selepas berpengalaman sekian lama, unjuran-unjuran ini telah dapat maklumat-maklumat oleh pihak kementerian untuk menjelaskannya kepada rakyat supaya kita dapat jelaskan juga kepada orang ramai mengatasi tuduhan-tuduhan yang sering dikatakan di Dewan ini dan juga di luar. Terima kasih.

Dato' Seri S. Samy Vellu: Tuan Yang di-Pertua, mula-mulanya JKR telah menjalankan tugas untuk menyelenggarakan jalan. Pada masa itu harganya lebih kurang RM320 juta. Jadi melalui penswastan kita dapat jimat lebih daripada RM40 juta. Selain daripada itu, jikalau kita tidak dapat surat sokongan daripada Jabatan Kerja Raya di tempat-tempat itu di mana negeri, di mana daerah, kita tidak membayar kepada mereka, kita mesti dapat satu sokongan daripada daerah itu.

Jadi, mula-mulanya ada juga permintaan untuk menswastakan semuanya sekali, sekali gus kepada satu syarikat, kita tidak mahu memberi satu kontrak sebesar itu kepada satu syarikat, oleh kerana itu jugalah kita telah memecahkan itu sebagai tiga konsesi dan konsesi itu sedang menjalankan kerja mereka.

[Soalan No. 3 – Y.B. Puan Sukinam Domo (Batang Sadong) tidak hadir]

[Soalan No. 4 – Y.B. Tuan Haji Muhyidin bin Haji Abd. Rashid (Hulu Terengganu) tidak hadir]

5. **Tuan Abd. Rahman bin Yusof [Kemaman]** minta Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri menyatakan apakah Proton akan menerima tawaran yang dibuat oleh Rover untuk mengambil alih Syarikat Lotus. Apakah implikasi terhadap pembangunan teknologi Proton sekiranya ini berlaku.

Setiausaha Parlimen Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri [Datuk Fu Ah Kiow]: Tuan Yang di-Pertua, kenyataan bahawa Proton akan menerima tawaran yang dibuat oleh Rover untuk mengambil alih syarikat Lotus adalah tidak benar sama sekali. Syarikat Lotus akan terus menjadi milikan Proton untuk membantu Proton dalam aspek teknologi dan reka bentuk. Sekian, terima kasih.

Dato' Zulhasnan bin Rafique: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Saya ucapkan terima kepada Yang Berhormat Setiausaha Parlimen atas jawapan tadi. Pasaran automobil negara akan terbuka pada AFTA pada tahun 2005. Didapati begitu banyak syarikat automobil bertaraf dunia, Toyota, GM, Nissan, Peugeot dan Honda yang telah pun memasuki pasaran Thailand dan akan menjadi *competitor* utama Proton selepas 2005. Dari segi ini, di manakah kedudukan Proton kini dan apakah yang akan tergugat selepas 2005 dengan adanya persaingan dari gergasi-gergasi ini. Sekian, terima kasih.

Datuk Fu Ah Kiow: Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya soalan ini tidak ada kaitan langsung, bagaimanapun saya cuba menjawab iaitu kita semua sedari bahawa industri automotif adalah salah sebahagian industri berat di mana ia masih memerlukan perlindungan daripada negara dan bagaimanapun Proton kini pun telah mengambil pelbagai langkah untuk mempertingkatkan daya saing menjelang pembukaan pasaran AFTA. Dan ini termasuk mempergiatkan lagi keupayaan kejuruteraan dan teknologi dan meningkatkan lagi keupayaan penyelidikan dan pembangunan; mengurangkan kos pengeluaran; mempelbagaikan lagi pasaran eksport.

Selain daripada itu, untuk automotif yang dikeluarkan oleh mana-mana negara ASEAN menikmati tarif konsesi CEPT di bawah kawasan perdagangan bebas AFTA, ia semestinya memenuhi syarat sekurang-kurangnya 40% kandungannya mesti daripada negara-negara ASEAN. Tanpa memenuhi syarat tersebut, maka ia tidak boleh menikmati konsesi tarif. Sekian, terima kasih.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Saya hendak bertanya, selepas pengambilan Proton terhadap Lotus ini didapati lebih kurang 80 *key design engineer* telah keluar daripada syarikat ini dan ini melumpuhkan *technical capability* syarikat Lotus. Dan juga penggunaan teknologi Lotus ini merupakan bertentangan dengan perjanjian di antara Proton dan Mitsubishi, jadi Proton tidak boleh menggunakan teknologi Lotus untuk pembinaan kereta Proton. Dan juga pembelian Lotus ini, tidak termasuk Lotus stain yang teknologinya amat berguna untuk satu industri automobil.

Jadi, saya hendak bertanya, apakah pembelian ini menepati tujuan asal pembelian ini iaitu untuk *jumpstart technology transfer* ke Proton dan daripada kerugian-kerugian yang dialami oleh Lotus hari ini yang melibatkan ratusan juta, apakah objektif asal Lotus ini dibeli menepati tujuan pembelian Lotus oleh Proton.

Datuk Fu Ah Kiow: Tuan Yang di-Pertua, jika 80 orang kakitangan *key personnel* atau *engineer* yang telah dikeluarkan daripada Lotus, itu tidak harus dianggap dari aspek negatif, kita perlu anggap bahawa kemungkinan besar Proton telah dapat mempelajari daripada *key engineer* ini dan mereka ada teknologi sekarang untuk mewujudkan reka bentuk sendiri. Jadi, misalnya Proton Waja adalah satu reka bentuk usaha kebanyakan daripada Proton dan ini bermakna tujuan pemilikan Lotus pada peringkat awal telah pun tercapai sebahagian besarnya. Sekian, terima kasih.

[Soalan No. 6 – Y.B. Dato' Haji Suhaili bin Abdul Rahman (Labuan) tidak hadir]

7. Tuan Fong Kui Lun [Bukit Bintang] minta Perdana Menteri menyatakan apakah sebab ramai pendatang asing menjaja di beberapa tempat dalam Kuala Lumpur dan apakah usaha untuk mengeluarkan semula lesen penjaja dan peniaga kecil kepada warganegara kita.

Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Tengku Dato' Seri Azlan ibni Sultan Abu Bakar]: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih, dan terima kasih kepada Ahli Yang Berhormat bagi Bukit Bintang yang telah mengemukakan soalan ini.

Tuan Yang di-Pertua, terdapat beberapa faktor yang menyebabkan ramai pendatang asing menjaja di beberapa tempat di sekitar Kuala Lumpur, antaranya sikap penjaja warganegara kita yang mana mereka mencari jalan mudah iaitu dengan menyewakan gerai-gerai mereka kepada pendatang-pendatang asing.

Dalam sektor penjajaan itu sendiri, perniagaan berbentuk penjajaan sangat mudah untuk diceburi kerana selain dari menggunakan gerai, mereka juga menjaja dalam bentuk bergerak secara kecil-kecilan iaitu secara mobil. Saiz perniagaannya juga kecil dengan modal yang kecil mereka bersedia untuk menanggung risiko di atas tindakan penguatkuasaan oleh Dewan Bandaraya Kuala Lumpur.

Walau bagaimanapun, Dewan Bandaraya Kuala Lumpur dengan kerjasama Jabatan Imigresen sentiasa membuat operasi bagi membanteras pendatang asing yang menjalankan aktiviti penjajaan di Kuala Lumpur.

Beberapa usaha dan tindakan telah diambil bagi mengeluarkan lesen penjaja dan perniagaan kecil kepada warga negara. Antara langkah-langkah yang sedang diambil ialah melesenkan 6,000 penjaja tanpa lesen yang wujud di sekitar Kuala Lumpur seperti yang telah diputuskan oleh kerajaan. Proses ini telah pun dimulakan mulai Julai 2001. Sebanyak 372 lesen telah diluluskan kepada penjaja tanpa lesen, 116 terdiri daripada penjaja statik tepi jalan dan 256 orang penjaja di pasar-pasar terbuka. DBKL sentiasa membuat kajian untuk mengenal pasti lokasi yang sesuai. Sehingga ini seramai 1,465 orang penjaja tanpa lesen sedang dalam proses untuk diberikan lesen. Ada yang ditempatkan semula secara berperingkat-peringkat di projek-projek yang sedang dan akan dilaksanakan. Di samping itu, terdapat seramai 4,163 orang penjaja tanpa lesen diberi lesen di tempat-tempat mereka menjaja sekarang. Terima kasih.

Tuan Fong Kui Lun: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih, soalan tambahan. Saya ingin bertanya Yang Berhormat Timbalan Menteri, mengapakah DBKL gagal bertindak ke atas penjaja-penjaja dan menjualkan lesen penjaja mereka kepada pendatang asing dengan harga yang tinggi iaitu RM15,000 hingga RM20,000 satu lesen, adakah ia berpunca dari amalan rasuah pihak berkuasa yang menyebabkan tindakan sengaja tidak diambil ke atas mereka dan pada tahun ini berapa jumlah lesen telah ditarik balik oleh DBKL oleh kerana penjaja tempatan menjual lesen kepada pendatang asing. Terima kasih.

Tengku Dato' Seri Azlan ibni Sultan Abu Bakar: Terima kasih Yang Berhormat. Macam saya mengatakan tadi, pihak DBKL dan pihak Imigresen sentiasa memantau keadaan ini dan kita telah memahami sebenarnya bahawasanya yang menjadi masalahnya adalah di antara warga kota kita atau warga negara kita yang telah memberi lesennya untuk diguna oleh pihak pendatang asing. Saya tidak ada butir yang lengkap di sini tentang berapakah yang telah ditarik balik oleh pihak berkuasa. Tetapi saya hendak memastikan di sini bahawasanya pihak berkuasa DBKL dan Imigresen sentiasa memantau keadaan ini dari satu masa ke satu masa. Terima kasih.

Dr. Tan Seng Giaw: Tuan Yang di-Pertua, saya seronok juga mendengar Yang Berhormat menerangkan mengenai keadaan penjaja. Dan kalau kita bandingkan dengan masa yang lampau itu, ada baik juga kita nampak gerai-gerai itu lebih bersih sekarang ini, bukan semualah, tetapi ada keadaan yang tidak begitu baik juga, tidak begitu teratur terutamanya bagi pelancong-pelancong termasuklah di Jalan Kepong, jalan protokol kita itu ada yang berserak-serak di tepi jalan dan sebagainya dan bukan sahaja di Jalan Kepong, malah di seluruh Wilayah Persekutuan.

Apakah tindakan yang akan diambil oleh pihak Yang Berhormat sekarang, Tuan Yang di-Pertua. Yang Berhormat dengan Menteri sekarang bertapak di bangunan Dewan Bandaraya di Jalan Raja Laut dan ini bermakna mereka mempunyai masa yang lebih untuk memantau keadaan di sekitar Kuala Lumpur, tambah pula matlamat kita itu untuk menjadikan bandar raya bertaman bertaraf antarabangsa, *world class garden city, of lights*.

Ini bermakna kita hendak tahu dengan matlamat yang begitu baik, kita sokong semua. Yang Berhormat bagi Sungai Siput pun sokong, walaupun di Sungai Siput tetapi di sini dia sokong. [Ketawa]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukuplah itu, Yang Berhormat.

Seorang Ahli: Kampung.

Dr. Tan Seng Giaw: Kampungkah? Tetapi kita sokonglah, hendak jadikan *world class garden city of lights* tetapi apakah dasarnya mengenai mempertingkatkan daripada semua segi penjaja-penjaja di Kuala Lumpur. [Disampuk] Ada banyak soalan...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukuplah, dua sudah soalan. Ya, satu dasar, yang kedua tindakan untuk membersihkan. Dua sudah cukup, cukup.

Tengku Dato' Seri Azlan ibni Sultan Abu Bakar: Terima kasih Yang Berhormat bagi Kepong. Pihak DBKL, kita ada peraturan-peraturan dan syarat-syarat sebelum kita mengeluarkan lesen-lesen kepada penjaja-penjaja ini. Yang pertamanya, mereka mestilah warganegara Malaysia berumur 18 tahun ke atas. Yang kedua, aktiviti perniagaan tidak melibatkan halangan kepada lalu lintas dan yang ketiga, jenis perniagaan yang sesuai dengan yang dilesenkan dan juga saiz gerai itu yang sesuai mengikut Undang-undang Kecil Pelesenan Penjaja dan Gerai, penjaja yang telah dibuat bancian awal oleh DBKL yang dilakukan bersama dengan Persatuan Penjaja.

Seterusnya ia ada tempat-tempat atau kawasan-kawasan yang popular untuk mereka berniaga iaitu di Kawasan Chow Kit, di Kampung Baru, di Pasar Chow Kit, lorong Tuanku Abdul Rahman, di kawasan Masjid India dan di kawasan Petaling Street. Pihak DBKL telah mengadakan beberapa program untuk menempatkan mereka ini semua di dalam pusat-pusat penjaja. Dalam Perintah Pembangunan Pemaju telah disyaratkan untuk membina medan selera kalau orang hendak membangunkan sesuatu kawasan itu dan kita telah juga mensiapsediakan iaitu beberapa tempat, pusat-pusat penjaja di kawasan Mutiara Bangsar, di Mid Valley, di Tabi Pub Jalan Binjai, di Bangunan Ibu Pejabat Telekom, di Jalan Pantai Baru, Bangunan Sea Insurance dan juga beberapa bangunan di sekitar Kuala Lumpur.

DBKL juga di dalam cadangan untuk membangunkan Pasar Chow Kit itu untuk menempatkan tidak kurang daripada 1,000 lebih penjaja di kawasan itu. Ini adalah usaha-usaha yang insyaAllah jika kita dapat teruskan, akan melicinkan lagi dari segi mereka berniaga dan dapat juga kita membersihkan keadaan penjaja-penjaja itu di tempat mereka berniaga. Saya rasa ini adalah penting untuk memastikan masa-masa depan mereka berniaga di tempat-tempat yang telah diarahkan oleh pihak berkuasa dan lebih tersusun. Terima kasih.

7. **Tuan Jimmy Donald [Sri Aman]** minta Menteri Pembangunan Luar Bandar menyatakan, apakah projek-projek yang telah dan akan dijalankan di bawah Program PPRT untuk tahun 2001 dan 2002 dan adakah kementerian akan mengiktiraf pencalonan rakyat termiskin yang dihantar oleh Ahli-ahli Parlimen.

Menteri Pembangunan Luar Bandar [Dato' Haji Azmi bin Khalid]: Tuan Yang di-Pertua, projek-projek di bawah Program PPRT yang telah dan akan dilaksanakan pada tahun 2001 dan 2002 adalah sama dengan program yang sedia ada. Yang baru yang akan diperkenalkan mulai tahun 2002 ialah Program Latihan dan Pendidikan atau PLP dan Program ASB Sejahtera yang akan menjadi salah satu komponen di bawah pelaksanaan Skim Pembangunan Kesejahteraan Rakyat atau Skim PKR. Program PLP bertujuan memberi penekanan kepada bantuan ke arah kecemerlangan pelajar anak-anak golongan termiskin termasuk tuisyen. Bagi Program ASB Sejahtera, bantuan ini akan diberikan kepada peserta-peserta yang terdiri daripada golongan PPRT yang belum lagi menerima bantuan tersebut.

Berhubung dengan pencalonan rakyat termiskin yang dihantar oleh Ahli-Ahli Parlimen, kementerian ini sememangnya mengalu-alukan dan mengiktiraf pencalonan tersebut.

Tuan Jimmy Lim Donald: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat Menteri sama ada KPLB merancang untuk membuat polisi yang lebih mesra kepada rakyat yang berbilang kaum di Sabah dan Sarawak yang miskin, lebih-lebih lagi yang di rumah panjang di Sarawak. Oleh kerana ramai rakyat yang dari PPRT ini adalah dari rumah panjang tetapi mereka tidak dapat dibantu oleh kerana di rumah panjang itu adalah satu rumah yang panjang mungkin terdiri dari 20 keluarga. Jadi apabila seorang keluarga itu miskin, jadi rumah dia tidak dapat dibaiki.

Jadi saya ingin minta penjelasan ataupun bantuan daripada pihak Yang Berhormat Menteri sama ada dapat dipertimbangkan kalau memberi bantuan kepada seorang keluarga, mungkin seluruh rumah panjang itu dapat dibaiki apabila kita setuju membantu membaiki bilik ataupun satu keluarga. Oleh kerana mereka sememangnya pada puratanya kalau ada orang miskin di sana..., memang 20 keluarga itu memang orang yang tidak berapa mampu. Jadi inilah yang saya ingin bertanya daripada Yang Berhormat Menteri.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Tuan Yang di-Pertua, soalan pertama ialah mengenai PPRT. Program ini merangkumi dan menyentuh semua masyarakat di luar

bandar yang termiskin. Yang keduanya, mengenai bantuan bagi memperbaiki rumah-rumah panjang, saya rasa perlu dilihat satu persatu, *case by case* oleh kerana rumah panjang ini satu fenomena yang kementerian ini belum dapat melihat secara khusus untuk dibantu.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tunku Jaafar: Lama suara tidak dengar, Yang Berhormat bagi Pokok Sena duduklah, kawan berdiri ini *[Ketawa]*.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah]: Terus, terus, teruslah Yang Berhormat.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, soalan saya ini memang bagus, tepatlah *[Ketawa]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah]: Cuba dahulu, cuba dahulu.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Kawan-kawan ganggu Tuan Yang di-Pertua, saya hendak bertanya soalan pun tidak boleh.

Tuan Yang di-Pertua, saya memahami bahawa mekanisme kementerian melaksanakan projek-projek melibatkan orang-orang yang termiskin ini ialah menerusi saluran jabatan-jabatan kerajaan dari peringkat negeri, daerah dan kampung-kampung tetapi orang yang kerap sekali melawat ke kampung-kampung dan mengetahui secara peribadi masalah kemiskinan ialah ahli-ahli politik

Seorang Ahli: Barisan Nasional.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: ...Barisan Nasional *[Ketawa]*. Jadi apabila satu senarai dibuat oleh pihak pegawai kerajaan yang mungkin tidak pernah datang meletakkan kakinya sendiri di kampung-kampung di pedalaman membuat senarai, senarai ini tidak tepat dan tidak mencukupi.

Sebagai misal di kampung saya, Tambak umpamanya. Mengikut senarai satu orang sahaja yang miskin. Yang saya ketahui lebih dari satu orang, sebab pegawai tidak pernah datang ke kampung tersebut. Apabila kita menghantar senarai, senarai kita dibandingkan dengan senarai kementerian yang diberikan oleh pegawai kerajaan. Nampaknya senarai Ahli Parlimen disalahkan, pegawai kerajaan yang betul. Jadi, saya hendak bertanya dengan Menteri, adakah pada masa hadapan ataupun bermula daripada hari ini, kita hendak menggunakan senarai-senarai yang dihantarkan oleh pihak ahli politik terutamanya Barisan Nasional, Parlimen dan ADUN Barisan Nasional yang menghantarkan senarai-senarai nama orang termiskin supaya kementerian boleh mengambil tindakan yang khusus dan terus kepada pihak sasaran yang betul dilihat dari segi kaca mata orang kampung itu sendiri. Terima kasih.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Tuan Yang di-Pertua, pertamanya saya tidak menyokong Yang Berhormat untuk menuduh pegawai tidak menjalankan tugas yang baik...

Beberapa Ahli: *[Tepuk]*

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Oleh kerana setahu saya pegawai ini menjalankan tugas secara detail. Contoh, kalau di Semenanjung, dikatakan satu keluarga lima orang yang mendapat pendapatan RM230 sebulan ke bawah diberi bantuan. Jadi kalau dalam keluarga itu ada lima orang, kalau dalam keluarga itu ada empat orang dan pendapatan RM230, pegawai kata dia telah melepasi tahap PPRT. Jadi kriteria mereka lebih tepat dan khusus. Jadi oleh kerana itu, kita menggalakkan semua wakil rakyat menghampiri pejabat-pejabat daerah kalau benarnya wakil-wakil rakyat mengetahui dan tahu benar-benar bahawa satu keluarga itu benar-benar miskin dan melihat dari segi pendapatannya.

Minta maaf Tuan Yang di-Pertua, kita ada sistem pendaftaran terbuka, bila-bila masa pun kalau ada percanggahan antara senarai pegawai dan senarai wakil rakyat, kita akan turun ke bawah. Kementerian akan menjalankan siasatan secara khusus *case by case*. Jadi, saya menyarankan kepada Ahli Yang Berhormat semua supaya membuat laporan yang khusus mengenai sipolan-sipolan supaya kajian yang khusus mengenai sesuatu keluarga itu dapat dibuat dengan secara *direct* dan secara terus. Terima kasih.

[Soalan No. 9 – Y.B. Datuk Seri Panglima Joseph Pairin Kitingan [Keningau] tidak hadir]

10. Dato' Goh Siow Huat [Rasah] minta Menteri Kerja Raya menyatakan: -

- (a) jumlah kutipan tol bagi plazaplaza tol di kawasan Majlis Perbandaran Seremban setiap hari; dan
- (b) adalah kerajaan bercadang mengecualikan bayaran tol bagi penduduk-penduduk di bandar Seremban yang menggunakan laluan plaza-plaza tol di kawasan MPS melalui sistem kawalan komputer supaya plazaplaza tol di kawasan MPS boleh berkekalan.

Menteri Kerja Raya [Dato' Seri S. Samy Vellu]: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, jawapan bagi soalan;

- (a) Jumlah kutipan tol di keempat-empat plaza tol di kawasan Majlis Perbandaran Seremban pada kadar purata sehari adalah sebanyak RM29,231 yang merangkumi Plaza Tol Seremban sebanyak RM10,355, Plaza Tol Port Dickson (Utara) RM2,268, Plaza Tol Port Dickson (Selatan) RM5,785 dan Plaza Tol Senawang sebanyak RM10,823.
- (b) Di bawah perjanjian konsesi penswastaaan Lebuhraya Utara-Selatan (PLUS), pihak Syarikat Konsesi PLUS Bhd. telah diberi hak untuk memungut tol ke atas pengguna-pengguna lebuhraya berkenaan kecuali kenderaan-kenderaan yang diberi pengecualian di bawah perjanjian konsesi. Pengecualian daripada membayar tol akan menyebabkan kehilangan pendapatan kepada Syarikat Konsesi dan kerajaan terpaksa membayar pampasan berikutan kehilangan pendapatan dari pengecualian tersebut. Oleh yang demikian, kerajaan tidak bercadang mengecualikan bayaran tol bagi penduduk-penduduk Seremban atau mana-mana orang lagi.

Dato' Goh Siow Huat: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Oleh kerana penduduk-penduduk di sekitar Majlis Perbandaran atau bandar seperti Alor Setar, Butterworth, Ipoh, Johor Bahru menggunakan laluan lebuhraya di situ, bayaran tol telah dielakkan. Cuma penduduk-penduduk di Majlis Perbandaran Seremban perlu bayaran tol untuk mengatasi kesesakan lalu lintas di bandar Seremban sekali lagi saya cadangkan bayaran tol ini dapat dikecualikan melalui sistem kawalan komputer.

Tuan Yang di-Pertua, setiap hari Sabtu atau hari Jumaat, begitu ramai anak-anak Negeri Sembilan balik ke rumah asal iaitu rumah ibu bapa. Untuk makluman Yang Berhormat Datuk, selepas pukul 4.00 atau 5.00 petang, begitu banyak kenderaan telah sampai ke Seremban dan ini telah menyebabkan kesesakan lalu lintas di tol Seremban ini.

Oleh kerana tol di Seremban mempunyai 4 laluan sahaja. Satu laluan Touch And Go, satu untuk smart card, cuma dua laluan untuk bayaran wang tunai. Jadi kesesakan ini adalah lebih kurang 2 kilometer hingga 3 kilometer dari tol Seremban. Jadi cadangkan Yang Berhormat Datuk, sila timbangkan masalah ini. Sekian Terima kasih.

Dato' Seri S. Samy Vellu: Tuan Yang di-Pertua, perkara ini tidak boleh ditimbang oleh kerana perjanjian sudah ditandatangani 15 tahun dahulu. Yang kedua, penduduk-penduduk di Negeri Sembilan khususnya di Seremban boleh juga menggunakan beberapa jalan alternatif yang sedia ada. Tetapi mereka suka juga menggunakan satu jalan yang lurus boleh juga sampai ke tempat dengan lebih cepat mesti guna lebuhraya yang sedia ada lah.

Saya mengesyorkan kepada Yang Berhormat tolonglah bagi tahu kepada penduduk-penduduk di Seremban jikalau mereka ikut dengan lebuhraya yang sedia ada mesti bayar, bukan orang Seremban sahaja. Menteri pun kena bayar, semua orang kena bayar.

Tuan Haji Husam bin Haji Musa: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, di Negeri Sembilan memang jalan dia teruk. Macam Jelebu, masih lagi pusing-pusing. Jalan lama, teruk memang teruk. Boleh kah Datuk bercadang hendak membuka beberapa lebuh raya baru di sekitar Seremban supaya expressway keluar jalan keluar itu adalah lebih menyenangkan penduduk?

Dato' Seri S. Samy Vellu: Tuan Yang di-Pertua, orang Negeri Sembilan pandai. Bagi jalan yang lurus dia tak mahu guna. Kita belanja RM700 juta jalan ke arah Port Dickson itu, lama punya jalan, betullah ada selekoh beberapa banyak. Minta dia guna jalan yang sedia ada baru, bayaran RM1.50 sahaja untuk berapa batu, berapa kilometer, lebih daripada 40 kilometer, dia tak mahu guna? Dia suka juga ikut dengan jalan lama, suka juga kena kemalangan dan suka mati juga. *[Dewan riuh dengan gelak ketawa]*.

[Soalan No. 11 – Yang Berhormat Tuan Nasharudin bin Mat Isa (Yan) tidak hadir]

12. **Datuk Ahmad Zahid bin Hamidi (Bagan Datok)** minta Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna menyatakan keberkesanan dan hasil kejayaan terhadap tindakan pengharaman penjualan DD/VCD cetak rompak serta bahan-bahan lain seumpamanya secara terbuka di kaki lima dan pasar malam.

Timbalan Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna [Dato' S. Subramaniam]: Tuan Yang di-Pertua, keputusan kerajaan untuk mengharamkan penjualan CD dan VCD di tempat-tempat terbuka, seperti di kaki-kaki lima kedai dan pasar-pasar malam mulai 8 Ogos 2001 adalah satu pendekatan yang diambil untuk mempertingkatkan lagi usaha membanteras kegiatan cetak rompak dan penjualan video lucah.

Tindakan tegas ini diambil memandangkan kesan daripada penjualan CD dan VCD haram telah memberi imej yang tidak baik kepada negara, menyekat perkembangan kreativiti harta intelek kerana persaingan yang hebat melalui pengedaran bahan cetak rompak dan juga boleh memberi kesan terhadap perkembangan MSC di negara kita.

Tindakan bagi mengharamkan penjualan CD dan VCD haram di tempat-tempat terbuka ini telah mendapat kerjasama semua pihak termasuk pihak kerajaan-kerajaan negeri dan agensi-agensi penguatkuasaan lain yang berkaitan seperti Kementerian Dalam Negeri, Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Pihak Berkuasa Tempatan, FINAS, Jabatan Kastam dan Eksais Diraja Malaysia dan Polis Diraja Malaysia.

Bagi tempoh 6 Ogos hingga 21 Oktober, sebanyak 960 tindakan kes telah diambil melibatkan penyitaan kira-kira 1.06 juta CD dan VCD lucah dan cetak rompak serta peralatan bernilai kira-kira RM3 juta.

Pelaksanaan pengharaman ini yang disertai dengan tindakan penguatkuasaan yang tegas itu telah menyebabkan sebahagian besar perniagaan di premis-premis terbuka telah ditutup. Bilangan premis terbuka yang menjual CD dan VCD telah berkurangan dari 2,386 buah pada Julai 2001 kepada 374 buah pada 21 Oktober 2001. Iaitu pengurangan sebanyak 84.3%.

Penjualan filem-filem lucah secara terang-terangan hampir tidak kelihatan. Manakala bagi CD dan VCD cetak rompak pula masih ada dijual oleh peniaga-peniaga yang degil. Namun demikian kuantiti yang dipamerkan telah turun dengan ketara.

Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato Mohd. Jarjis: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Syabas pada usaha kerajaan untuk membanteras CD cetak rompak. Saya hendak bertanya sedikit kepada kerajaan. Adakah kerajaan sedia menimbang untuk membanteras cetak rompak ini bahawa barang-barang ataupun mesin-mesin yang kemungkinan boleh digunakan, mesin-mesin elektrik dan elektronik ini seperti perakam-perakam yang heavy duty yang boleh digunakan untuk mencetak rompak ini adakah kerajaan bercadang melesenkan alat-alat ini supaya bila mereka membawa alat-alat ini masuk, mereka ini mendapat kebenaran kerajaan dahulu.

Kadang-kadang kalau kita pastikan alat-alat tidak dimasuki dalam negara kita melalui perlesenan ataupun dikenakan duty yang tinggi, ini mungkin cara untuk juga membanteras cetak rompak ini. Saya minta sedikit pandangan Datuk Timbalan Menteri.

Dato' S. Subramaniam: Tuan Yang di-Pertua, buat masa sekarang pun mengikut peraturan yang dikuatkuasakan, mana-mana pengeluar cetak rompak yang ingin mengimport mesin dan peralatan yang berkaitan dengan mengeluarkan cetak rompak itu perlu mendapat kebenaran dan lesen daripada MITTI. Sekarang pun sudah kuat kuasa. Tambahan dengan Akta Cakera Optik yang dikuat kuasa oleh Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, pengeluar-pengeluar perlu mendaftar segala jentera atau mesin yang diimport dengan Kementerian Perdagangan Dalam Negeri juga. Jadi ini telah membantu kita untuk juga banteras cetak rompak yang terdapat dalam negara kita.

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi Tuan Yang di-Pertua, masalah VCD lucuk dan juga cetak rompak ini adalah masalah yang berlarutan yang berlaku di negara kita. Apakah Yang Berhormat Timbalan Menteri menyedari bahawa sesungguhnya sindiket ini mempunyai suatu kekuatan yang begitu besar dan mempengaruhi banyak pihak. Saya tidak mahu membuat tuduhan. Tetapi ada dua kes yang baru yang berlaku di bulan Oktober ini.

Yang pertamanya, pegawai-pegawai penguat kuasa telah merampas VCD haram di Petaling Street telah dikepung dan dipukul pada bulan Oktober ini dan yang keduanya satu kes yang berlaku di mana seorang penguat kuasa Majlis Perbandaran Klang telah diserang dan cedera parah di mana sekurang-kurangnya 4 orang tonto telah menceroboh Jabatan, telah menceroboh Jabatan Undang-undang MPK, Jalan Stesen pada awal Oktober ini.

Ini dua kes yang serius dan saya kira tidak ada jalan yang lain untuk kita membanteras perkara ini kecuali kita pergi kepada '*roots of the problems*' dengan izin iaitu rasuah yang berlaku di kalangan pegawai-pegawai dan juga kalangan tertentu di dalam pihak polis sendiri.

Dato' S. Subramaniam: Tuan Yang di-Pertua, perkara-perkara yang berlaku atau dua kes yang disebutkan oleh Ahli Yang Berhormat dan juga kes-kes begini adalah bukti bahawa tindakan pegawai-pegawai di peringkat kementerian dan juga pegawai-pegawai polis berkesan sehingga mereka yang terlibat dalam industri ini tidak dapat mendapat pendapatan atau keuntungan seperti dahulu.

Maka mereka sanggup menyerang terhadap pegawai-pegawai, memberi amaran dan sebagainya. Tetapi tindakan-tindakan yang dilakukan oleh orang-orang yang terlibat dalam aktiviti haram ini tidak akan menakutkan pegawai-pegawai, mereka akan terus menjalankan termasuk polis juga.

Kalau ada kes-kes rasuah yang sentiasa dituduh perlulah memberi laporan atau butir kepada SEA untuk menjalankan siasatan. Dari segi kita di peringkat Kementerian kita dapat kerjasama yang baik daripada semua agensi-agensi yang terlibat dalam tindakan-tindakan yang diambil oleh kementerian.

13. Tuan Shim Paw Fatt [Tawau] minta Menteri Pendidikan menyatakan apakah langkah-langkah yang akan diambil oleh kerajaan untuk meningkatkan kemudahan-kemudahan sekolah-sekolah (termasuk bangunan-bangunan) di kawasan luar bandar Tawau kerana kebanyakannya sekolah-sekolah di kawasan tersebut dalam keadaan yang serba kekurangan.

Setiausaha Parlimen Kementerian Pendidikan [Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir]: Tuan Yang di-Pertua, Kementerian Pendidikan senantiasa berusaha untuk meningkatkan kemudahan pendidikan di Sabah terutamanya di luar bandar termasuklah sekolah-sekolah di Bahagian Tawau.

Dalam Rancangan Malaysia Kelapan, Bahagian Tawau telah disenaraikan untuk mendapat kemudahan pendidikan seperti berikut:

- i. Sekolah Menengah 7 buah
- ii. Sekolah Rendah 11 buah
- iii. Rumah Guru 43 projek
- iv. Pejabat Pendidikan Daerah 2 buah
- v. Asrama Pelajar 6 projek

- vi. Program sekolah satu sesi meliputi projek-projek tambahan, gantian dan sekolah-sekolah baru 116 projek

Di samping itu melalui program pembangunan pendidikan luar bandar sebanyak 68 buah sekolah akan mendapat gantian bilik darjah dan rumah guru yang melibatkan perbelanjaan sekurang-kurangnya RM20 juta.

Sekolah-sekolah yang belum ada kemudahan bekalan elektrik dan kemudahan bekalan air bersih juga telah dikenal pasti untuk menerima kemudahan tersebut dengan cara pembekalan dengan izin '*generator*' dan mendapatkan air bawah tanah. Projek ini akan dilaksanakan oleh Jabatan Pembangunan Persekutuan Sabah atau JPPS.

Pihak Jabatan Pendidikan Sabah telah pun menyalurkan peruntukan ke Bahagian Tawau untuk pembaikan-pembaikan kecil iaitu di bawah RM100,000 yang melibatkan peruntukan RM4.5 juta. Sebanyak 49 buah sekolah akan menerima manfaat daripada peruntukan ini.

Tuan Robert Lau Hoi Chew: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, kemudahan-kemudahan sukan untuk sekolah di luar bandar, ini ingin bertanya Yang Berhormat Setiausaha Parlimen, pengurusan ini di bawah Kementerian Pendidikan atau di bawah Kementerian Belia dan Sukan? Kerana kadang-kadang Wakil Rakyat seperti saya mengalami kesulitan minta bantuan dari sesebuah kementerian.

Jabatan Pendidikan dia kata, Belia dan Sukan. Tanya Belia dan Sukan dia kata Pendidikan. Minta penjelasan. [*Ketawa*]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, ya...

Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir: Terima kasih, Yang Berhormat bagi Sib. Saya tahu Yang Berhormat ini senantiasia prihatin mengenai dengan sekolah-sekolah di kawasan Sib. Di sini ingin saya jelaskan bahawa segala macam kemudahan sukan di sekolah-sekolah tetap menjadi tanggungjawab pihak Kementerian Pendidikan dan kita mempunyai peruntukan yang besar untuk peralatan sukan. Itu bergantung pula kepada jenis sekolah. Adakah sekolah kebangsaan ataupun sekolah jenis kebangsaan. Ini juga kita ada kaedah-kaedah untuk memberi bantuan-bantuan. Walau bagaimanapun saya beri jaminan kepada Yang Berhormat bagi Sib di sini bahawa pihak Kementerian Pendidikan tetap prihatin kepada sekolah luar bandar dengan segala macam kemudahan sekolah termasuk kemudahan sukan.

Terima kasih.

Tuan Shim Paw Fatt: [*Bangun*]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Tawau.

Tuan Shim Paw Fatt: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Soalan tambahan. Didapati kes-kes di luar bandar di mana tempat penginapan guru-guru belum sedia untuk diguna pakai iaitu bekalan air dan elektrik belum lengkap apabila mereka ditempatkan di situ. Akibatnya ialah guru-guru berkenaan enggan berpindah.

Saya ingin bertanya apakah langkah-langkah yang diambil oleh kementerian untuk menentukan tempat penginapan guru-guru telah dilengkapi dengan bekalan air dan elektrik sebelum menempatkan guru-guru agar tiada gangguan terhadap pelajaran murid-murid?

Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir: Terima kasih, Yang Berhormat.

Malah saya telahpun nyatakan dalam jawapan saya tadi mengenai dengan segala apa perancangan kita bagi kawasan Tawau. Saya ucapkan tahniah bahawa kawasan Tawau akan mendapat bermacam-macam kemudahan dan saya akan pastikan perkara-perkara ini dapat dilaksanakan dengan baik. Mengenai dengan bekalan elektrik dan air, tadi telah pun saya nyatakan juga bahawa kita bekerjasama dengan pihak Jabatan Pembangunan Persekutuan Sabah sebab ini melibatkan di luar bidang pihak Kementerian Pendidikan. Kita boleh adakan peruntukan tetapi peruntukan ataupun infrastruktur yang akan disediakan oleh Jabatan Pembangunan Persekutuan Sabah itu tetap kita jalani. Di sini saya bagi jaminan kepada Yang Berhormat, saya sendiri akan turun ke kawasan Tawau untuk melihat perkara ini juga dapat berjalan lancar. Terima kasih.

14. **Tuan Robert Lau Hoi Chew [Sibu]** minta Menteri Pengangkutan menyatakan:-

- (a) mengapa Sistem Penerbangan Malaysia (MAS) selalu memaklumkan kepada penumpang bahawa penerbangan sudah penuh tetapi didapati masih terdapat banyak tempat kosong bagi penerbangan yang sudah penuh ditempah itu; dan
- (b) nyatakan langkah-langkah yang akan diambil oleh kerajaan dan MAS untuk mengatasi masalah tersebut.

Setiausaha Parlimen Kementerian Pengangkutan [Tuan Ir. Donald Lim Siang Chai]: Tuan Yang di-Pertua, jawapan kepada:

- (a) tidak dinafikan ada kalanya penerbangan Malaysia (MAS) menghadapi masalah penerbangan yang ditempah penuh tetapi masih terdapat kekosongan tempat duduk semasa pesawat berlepas. Antara sebab-sebab yang menyebabkan perkara ini berlaku adalah pembatalan penerbangan oleh penumpang pada saat-saat akhir, ketidakhadiran penumpang yang memiliki tempahan yang telah disahkan pada waktu penerbangan atau no-show passengers dan juga disebabkan oleh masalah operasi seperti kelewatan penerbangan yang menyebabkan penumpang gagal membuat perjalanan sambungan.
- (b) untuk mengurangkan masalah yang dihadapi, MAS telah bertindak mengambil beberapa langkah seperti meletakkan tempahan yang berlebihan ke atas penerbangan yang mempunyai permintaan tinggi dan menjalankan pemeriksaan kepastian. Di samping itu MAS juga memperkenalkan dan melaksanakan satu sistem pengurusan hasil (revenue management system) - dengan izin - yang bertujuan meramalkan jumlah pembatalan dan ketidakhadiran penumpang yang lebih tepat. Sistem yang diperkenalkan ini disasarkan akan siap dalam bulan Mei tahun 2002.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ahli-ahli Yang Berhormat, jawapan-jawapan bagi pertanyaan-pertanyaan Jawapan Lisan dengan ini ditamatkan.

[Masa untuk pertanyaan bagi Jawab Lisan telah cukup dan Jawapan bagi pertanyaan No. 3,4,6,9,11 dan 15 hingga 20 adalah dijilid dalam buku yang berasingan]

RANG UNDANG-UNDANG DAN USUL

RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN 2002

Bacaan Kali Yang Kedua

DAN

USUL

ANGGARAN PEMBANGUNAN 2002

Aturan Urusan Mesyuarat dibacakan bagi menyambung semula perbahasan yang ditangguhkan atas masalah, "Bahawa Rang Undang-undang Perbekalan 2002 di bacakan kali yang kedua sekarang" dan "Bahawa usul yang berikut ini dirujuk kepada Jawatankuasa sebuah-buah Majlis".

"Bahawa Dewan ini, mengikut subseksyen 4 (3) Akta Kumpulan Wang Pembangunan 1966, membuat ketetapan iaitu satu jumlah wang sebanyak tidak lebih tiga puluh tiga bilion lima ratus tiga puluh enam juta empat ratus sembilan puluh satu ribu enam ratus tiga puluh ringgit (RM33,536,491,630) dibelanjakan daripada Kumpulan Wang Pembangunan bagi tahun 2002, bagi

tujuan-tujuan dan butiran-butiran perbelanjaan pembangunan yang dinyatakan di bawah Maksud Pembangunan atau ("P") dalam senarai Belanjawan Persekutuan, 2002 yang dibentangkan sebagai Kertas Perintah 31 Tahun 2001 adalah diuntukkan di bawah Maksud-maksud yang berkenaan jumlah-jumlah yang bersefahaman dengan butiran-butiran itu di ruangan lapan dan sembilan senarai tersebut, hendaklah disahkan. **[5 November 2001]**

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Saya minta Kementerian Dalam Negeri memberi jawapan.

11.07 pagi.

Timbalan Menteri Dalam Negeri [Dato' Zainal Abidin bin Zin]: Tuan Yang di-Pertua, pertama sekali saya hendak mengucapkan berbilang-bilang terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah membangkitkan isu-isu berkaitan dengan bidang Kementerian Dalam Negeri dan tanggungjawab Kementerian Dalam Negeri. Bagi isu-isu yang telah dibangkitkan, saya akan cuba memberi jawapan dan penjelasan sewajarnya ke atas isu-isu yang disebut.

Untuk merealisasikan ekonomi yang mapan, berdaya tahan dan mampu bersaing, Malaysia memerlukan kemasukan pelaburan, dagangan dan pelancongan serta tenaga kerja pakar dalam pelbagai bidang dan pengkhususan. Bagi memastikan hasrat ini tercapai, Kementerian Dalam Negeri akan terus mengambil langkah-langkah yang sesuai untuk memudahkan kemasukan para pelabur dan pelancong dari negeri luar. Bagi menjamin ketenteraman awam dan keselamatan negara, Kementerian Dalam Negeri akan terus mengawal selia semua unsur-unsur yang boleh menggugat keselamatan negara.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Pendang, juga Yang Berhormat bagi Sik dan adalah yang lain-lain yang sekali imbas memperkatakan soal ISA. Penggunaan ISA oleh kerajaan adalah bagi "menekan pembangkang". Yang Berhormat bagi Sik menyatakan ISA membunuh kemanusiaan, ISA membunuh keinsanan, ISA membunuh kasih sayang, ISA membunuh demokrasi, ISA menakutkan rakyat. Inilah di antara yang ditekan dan dikatakan oleh yang bercakap. ISA perlu dimansuhkan kerana ia bertentangan dengan Islam dan naluri manusia. Persoalan mengenai ISA sering kali dibangkitkan oleh pembangkang, justeru kerajaan telah berulang kali menjawab persoalan berkenaan di Dewan yang mulia ini.

Untuk makluman Yang Berhormat, ISA digunakan sebagai cara pencegahan bagi mematahkan kegiatan-kegiatan di peringkat awal yang boleh menggugat keselamatan negara, yang boleh menggugat kehidupan ekonomi dan penyelenggaraan perkhidmatan perlu bagi negeri ini. Ianya adalah diwujudkan untuk menentang ancaman-ancaman yang boleh membahayakan keselamatan negara, menentang perbuatan subversif, kekerasan yang dirancang dan perbuatan-perbuatan yang boleh memudaratkan ketenteraman awam.

Kalau ada yang mengatakan ISA ini membunuh demokrasi, sebenarnya sehingga hari ini demokrasi masih berjalan dan perbincangan di Dewan ini pun berasaskan kepada keputusan demokrasi yang telah diambil oleh rakyat dalam pilihan raya yang lepas. Demokrasi yang sedang berjalan inilah yang menjadikan kita berbincang dan memudahkan kita berbincang dalam Dewan ini.

Semenjak ISA diwujudkan, pihak kerajaan telah berjaya mematahkan kegiatan-kegiatan yang mengancam keselamatan negara. Kehidupan ekonomi dan penyelenggaraan perkhidmatan perlu. Kejayaan ini telah menghasilkan keamanan yang berkekalan dan juga membantu mengekalkan pertumbuhan ekonomi yang pesat dan pembangunan negara yang membanggakan.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat bagi Parit Sulong telah meminta kerajaan memperketatkan syarat terhadap "akhbar-akhbar nyamuk" iaitu keluaran secara tidak berkala untuk satu kepada tiga keluaran sahaja dengan menggunakan pelbagai nama tetapi mempunyai pencetak dan penerbit yang sama. Dikatakan akhbar-akhbar ini banyak mengeluarkan berita-berita yang tidak benar dan boleh memecahbelahkan perpaduan rakyat.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat, Yang Berhormat bagi Pokok Sena berdiri Yang Berhormat minta penjelasan. . Dibenarkan? Hendak minta penjelasan.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Saya menjawab bagi Parit Sulong.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia hendak minta penjelasan.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Oh.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, sila.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih sahabat Dato' Timbalan Menteri. Saya hendak memohon penjelasan berkaitan dengan ISA. Seperti mana yang disebut oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri tadi bahawa memang kerajaan sering mengatakan bahawa tindakan ini ialah untuk menjamin ketenteraman dan keselamatan awam di dalam negara kita tetapi apabila seseorang yang ditahan di bawah ISA yang sebelum itu apabila tangkapan yang pertama dibuat, tuduhan-tuduhan dilemparkan dengan pelbagai tuduhan.

Kononnya mereka ini terlibat dalam gerakan subversif, terlibat dalam gerakan bawah tanah, militan, terlibat dengan pengumpulan senjata dan sebagainya, tetapi apabila sepanjang penyiasatan yang dibuat oleh pihak polis seperti mana yang diakui oleh mereka yang terlibat dalam tahanan atau tangkapan ini, seperti mana akuan bersumpah ataupun affidavit yang dibuat oleh beberapa orang yang ditahan di bawah ISA - saudara Ezam Mohd. Nor, saudara Shaari Shuib, Badrul Amin, Lokman Adam, Hishamudin Rais dan sebagainya - mereka menyatakan bahawa sepanjang penyiasatan yang dibuat oleh pihak polis tidak membangkitkan persoalan yang berkaitan dengan penglibatan mereka yang mengganggu-gugat keselamatan ataupun ketenteraman awam atau, keselamatan negara itu sendiri. Sebaliknya dalam penyiasatan-penyiasatan, perkara-perkara yang tidak ada kaitan dengan tuduhan-tuduhan yang digembar-gemburkan oleh pemimpin-pemimpin politik negara kita ini yang di dalam dada-dada akhbar ataupun di kaca-kaca TV.

Umpamanya dalam soal siasatan yang timbul ialah menyalah masalah seks. Macam mana hubungan kamu dengan isteri kamu? Puas tidak puas? Kalau hendak puas begini, kena makan itu, makan ini. Ini dalam penyiasatan. Adakah ini menunjukkan bahawa hubungan suami isteri mengancam keselamatan ataupun ketenteraman awam? *[Tepuk]*

Ini diakui oleh affidavit yang dibuat oleh mereka yang ditahan bagaimana pihak polis tidak melakukan penyiasatan. Sebab itu bagi saya bahawa bila pihak polis dalam penyiasatan mereka tidak membangkitkan persoalan-persoalan atau tuduhan-tuduhan yang dilemparkan oleh pihak kerajaan. Kerana apa? Kerana polis sendiri, saya percaya, bahawa mereka tahu bahawa tidak ada kes untuk hendak disabitkan mereka ini yang berkaitan dengan keselamatan. Jadi menyebabkan polis pun pergi menyalah, bercakap merapu. Bercakap merapu, bercakap benda-benda seperti: Kamu tahukah, di luar isteri kamu buat apa? Isteri kamu orang itu bawa, orang ini bawa, ...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Yang Berhormat minta penjelasan, ya.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Adakah ini berkaitan dengan soal ketenteraman ataupun keselamatan negara?

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, cukup Yang Berhormat.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Lim Si Cheng) *mempengerusikan Mesyuarat*]

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Terima kasih, Yang Berhormat. Biasanya cadangan untuk ditangkap ataupun laporan untuk menentukan orang-orang yang berkaitan itu ada bersabit dengan perkara-perkara yang boleh mengancam ketenteraman awam ataupun ketenteraman negara adalah di atas penyiasatan ataupun pengetahuan yang ada pada pihak polis dan mereka ini kemudiannya ditangkap, akan disiasat lagi. Kemudian setelah mereka dilepas kan pun, penyiasatan akan terus dibuat. Kalau kita bertanya berkenaan dengan masalah yang dihadapi oleh kita berkaitan dengan orang yang berkenaan, kita juga mesti tahu apakah masalah orang yang

berkenaan. Macam juga doktor. Yang Berhormat boleh tanya doktor sahabat Yang Berhormat dalam, sudah pecah sekarang doktor, bahawa bila doktor bertanya, bila kita pergi muka pucat, doktor tanya, apa kena tadi? Sepatutnya doktor tahu. Apa kena tadi, jatuh tanggakah ataupun bini awak sergahkah? Kalau doktor tanya bini awak sergah menjadikan awak pucat, kenapa doktor mesti tanya pasal bini, sedangkan kita pergi pasal sakit. Kita hendak kata doktor gila pula? Macam Yang Berhormat kata ini polis gila, tanya macam-macam. Ini perkara-perkara yang ada sangkut-paut antara satu dengan yang lain dan polis bukan kerja hendak tangkap ini psikologi dan sebagainya pun dirangkum sekali untuk menentu asal usul perkara-perkara yang berkaitan.

Setelah mereka siasat dan kalau mereka dapati kerjasama yang telah diberikan oleh orang-orang yang akan ditahan ataupun yang akan terus ditahan ini memuaskan hati mereka, sebahagian daripada mereka sudah dilepaskan dan tidak ditahan berterusan. Untuk pengetahuan Yang Berhormat, ISA biasanya kadang-kadang ditahan selama enam bulan untuk tangkapan ISA. Kemudian, selepas daripada itu dilaporkan bahawa terdapat dengan bukti-bukti yang tertentu, dicadangkan kepada pihak berkuasa dan menteri untuk tandatangan dan kita tahan selama dua tahun. Kadang-kadang cukup dua tahun dilepaskan, kadang-kadang tidak cukup dua tahun pun dilepaskan. Tetapi, ada lagi yang kita tahan yang bukan kerana masalah mengangkat senjata, masalah menyorok senjata. Bagi masalah mengeluarkan wang palsu pun kita tahan di bawah ISA. Masalah pasport palsu pun kita tahan di bawah ISA. Masalah kad pengenalan palsu pun kita tahan di bawah ISA. Masalah merancang buat *money laundering* pun kita tahan di bawah ISA.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat....

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Jadi, orang yang ditahan ISA ini, semua orang yang ini dan semua orang yang akan mengganggu-gugat, yang akan merosakkan ketenteraman awam, untuk merosakkan dalam bidang-bidang yang lain juga, ada yang kita tahan dalam ISA.

Tuan Husam bin Haji Musa: [Bangun]

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Larut bangun. Mana satu? Yang Berhormat mana?

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Kubang Kerian.

Tuan Husam bin Haji Musa: Terima kasih Dato'. Saya ada dua perkara yang saya mohon penjelasan. Perkara pertama ialah Yang Berhormat telah mengakui bahawa polis telah menggunakan isu seks dan hal-ehwal rumah tangga dalam soal siasatan. Ini adalah satu pengakuan yang sangat penting untuk membuktikan bahawa polis melalui ISA telah menggunakan apa sahaja cara, seperti kata Yang Berhormat bagi Sik di luar daripada peri kemanusiaan untuk menyiksa tahanan-tahanan.

Yang kedua, saya pohon penjelasan, Yang Berhormat telah mengatakan ada pembuat wang palsu ditahan di bawah ISA. Pembuat dokumen palsu seperti pasport ditahan di bawah ISA. Kita ada dua undang-undang. Yang pertama, ISA tanpa perbicaraan dan satu undang-undang lain yang memerlukan bukti dan dibicarakan di mahkamah terbuka. Di manakah berbeza sempadan? Bila masa kerajaan hendak guna ISA dengan tidak membawa mangsa untuk mempertahankan diri dalam mahkamah terbuka? Bila masa kerajaan menggunakan undang-undang biasa seperti dalam kes AtMa'unah, tidak digunakan ISA, tetapi dalam kes yang lain, mangsa mangsa telah di katakan, dituduh dengan tuduhan yang mereka tidak boleh membela diri. Ini adalah satu penganiayaan. Itu yang kita bangkitkan. Jika mereka benar-benar bersalah dan undang-undang kita kukuh, mengapa ISA harus digunakan? Jika undang-undang kita belum kukuh, kita boleh mengukuhkan undang-undang kita, tetapi sampai bila kerajaan hendak bergantung kepada ISA sehingga orang boleh tafsir mereka mempertahankan kedudukan politik mereka dengan ISA? Ini pokok dan ini yang di katakan oleh Yang Berhormat bagi Sik dan Pendang, mengancam demokrasi dan kebebasan rakyat. Terima kasih.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Terima kasih Yang Berhormat bagi Kubang Kerian. Tadi, saya menjawab tentang penggunaan persoalan seks yang ditimbulkan untuk kepentingan polis tentang hendak menahan ISA. Sebenarnya saya menjawab,

polis dalam psikologi, dia boleh bertanya macam-macam termasuk bertanya tentang isteri dan perhubungan kita dengan isteri, tentang keamanan rumah tangga yang kemungkinan dalam kehidupan rumah tangga dan pergolakan rumah tangga yang menjadikan kita mengambil satu haluan lain untuk menjalankan aktiviti-aktiviti yang lain. Ini kerana, kerenggangan kasih sayang, kerenggangan tanggungjawab boleh membawa satu haluan kepada satu kerja-kerja yang boleh membawa kerenggangan ini, bertindak untuk terus ke jalan yang boleh membahayakan.

Sebagai contoh, kita semua tahu bahawa apabila pihak polis telah memanggil isteri, sebahagian daripada golongan dalam Al-Ma'unah ini, mereka menggunakan suara dan meminta isteri bekerjasama untuk menerangkan kepada suami yang ada di dalam. Ada sebahagian daripadanya tertarik dengan perkara-perkara yang berikut yang keluar meninggalkan kumpulan mereka. Apakah penggunaan psikologi daripada isteri ini menjadi satu kesalahan? Ini yang membuka kepada peluang kita daripada bertindak kepada orang-orang yang boleh kita selesaikan dalam masalah lain. Kita tidak perlu sampai kepada peringkat menggunakan kuasa ISA ini.

Perkara-perkara ini apabila sampai kepada peringkat bahawa kita terpaksa mengambil undang-undang ISA. Undang-undang ISA ini telah ada dan undang-undang ISA ini telah diluluskan. Undang-undang ISA ini juga diperkatakan dalam pilihan raya dan orang mengundi atas kejayaan undang-undang ISA ini juga. Apakah ianya menjadi tidak betul? Apakah ianya menjadi salah? Berasaskan kepada keputusan yang dibuat oleh rakyat, maka kita mengatakan bahawa undang-undang ini tidak betul. Sedangkan, orang-orang yang mengerjakan dalam masalah ini yang boleh mengganggu-gugat ketenteraman awam yang lain, kita hendak kata itu adalah undang-undang yang betul. Mereka juga ada yang telah membawa kes-kes ini ke mahkamah. Bukan tidak boleh bawa ke mahkamah tetapi setelah diputuskan untuk mereka, diletakkan, ditahan di bawah ISA, mereka tidak boleh dibawa ke mahkamah lagi. Ada yang dibawa ke mahkamah. Secara langsung, tidak boleh dibawa ke mahkamah.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: *[Bangun]*

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, ada dua orang Ahli Yang Berhormat bangun, Larut dan Pokok Sena.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Larut.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasih Yang Berhormat Dato'. Saya hendak buat dua pertanyaan. Pertama, sama ada pihak polis ada menerima rungutan ataupun komplain daripada keluarga-keluarga tahanan?

Yang kedua, apakah sebab selain daripada keluarga terdekat, bahkan tahanan ini tidak dibenarkan melawat tahanan-tahanan ISA ini, dua perkara itu. Ini kerana besar kemungkinan keluarga mereka ini tidak ada buat komplain, rungutan dan sebagainya kerana mereka faham, takut ada acuman daripada pihak-pihak tertentu untuk menjadikan sebagai modal politik. Minta penjelasan untuk dua perkara ini. Terima kasih.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Terima kasih Yang Berhormat bagi Larut. Ada masa-masa yang tertentu, tahanan-tahanan ini dibenarkan untuk keluarganya melawat dan ada masa yang tertentu, tahanan-tahanan ini tidak dibenarkan untuk keluarga melawat. Ada masa-masa, bukan sahaja di dalam tahanan ISA ataupun di dalam lockup, dalam hospital pun, ada masa keluarga tidak boleh melawat terutama sekali dalam ICU, kadang-kadang isteri pun tidak boleh melawat. Sebab itu saya katakan tadi, ada ketika doktor tanya isteri. Kadang-kadang hospital pun dia tanya, sakit pun dia tanya. Masalah ISA ini pun juga sakit. Sakit juga, kerajaan sakit. Rakyat akan jadi sakit. Negara akan jadi sakit. Kita tanya juga di mana kita boleh mendapat sumber untuk menolong kita, kita akan ber-tanya di mana-mana sahaja.

Dr. Tan Seng Giaw: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Kepong bangun.

Dr. Tan Seng Giaw: Mikrofon pun kena ISA juga, yakah? *[Ketawa]* Tuan Yang di-Pertua, penjelasan. Saya setuju bahawa kita perlu mengelakkan sebarang keganasan, kekacauan, kegiatan pelampau di negara ini. Tidak boleh dinafikan tiap-

tiap pagi di sini, hendak memastikan keadaan keselamatan, kesejahteraan, ketenteraman dan kesentosaan di negara ini. Tetapi, bolehkah Yang Berhormat mempertimbangkan seperti saya, jikalau tidak silap saya, seperti di dalam Dewan yang mulia ini, ada dua orang sahajalah yang pernah masuk ke rumah Kamunting, *[Memandang ke arah Y.B. Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar dan Y.B. Tuan Husam bin Haji Musa]* termasuk tiga orang yang di sini yang pernah dipelawa untuk mendiami rumah Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong di universiti yang kedua, Kamunting. Bolehkah Yang Berhormat menaksir semalam, balik untuk lihat fail, macam mana orang seperti saya boleh dimasukkan dengan menggunakan ISA, sebab saya tidak berubah sehingga hari ini daripada tahun 1987 abad yang lepas dan abad sekarang, saya masih berlagak, bercakap, bergiat seperti masa itu juga.

Macam mana kita boleh menggunakan ISA? Saya faham ada diberitahu kerana keadaan waktu itu, yang memerlukan, memaksa pihak kementerian untuk berbuat demikian. Tetapi, maksud saya, kita sama-sama hendak menyaksikan satu keadaan yang baik di negara ini. Tetapi, sambil kita melakukan kegiatan untuk membanteras kegiatan yang tidak diinginkan itu, bolehkah kita mengadakan satu sistem yang lebih berperikemanusiaan dan tidak akan menyalahkan orang yang tidak berdosa seperti kita tidak mahu Amerika Syarikat dan sekutunya membunuh orang-orang yang tidak bersalah di Afghanistan. *[Tepuk]* Minta penjelasan sedikit. Terima kasih.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Terima kasih Yang Berhormat bagi Kepong. Kalau Yang Berhormat ini kekal macam Yang Berhormat, Yang Berhormat tidak masuk ISAlah, tidak masuk. *[Ketawa]*. Saya contoh, Yang Berhormat hendak tunjuk contoh, saya pun tunjuk contoh. Kalau Chin Peng pun kekal macam Chin Peng sekarang, dia pun tidak jadi macam dulu. Chin Peng juga kalau dia kata, dia pun macam ini juga. Dia Chin Peng juga. Tetapi Chin Peng dulu, macam itu juga. Yang Berhormat, dulu macam mana? Sekarang macam mana? Oleh sebab sekarang Yang Berhormat dalam keadaan yang baik, maka Yang Berhormat tidak dibawa masuk dalam ISA. Kalau kata parti pembangkang adalah dibawa masuk, ditangkap di bawah ISA, tidak semua pula orang-orang DAP ditangkap di bawah ISA, orang PAS dimasukkan di bawah ISA.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat.....

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Kalau orang-orang kerajaan sepatutnya tidak masuk dalam ISA, ada juga orang kerajaan masuk dalam ISA. Jadi, ia dinilai mengikut keadaan, masa dan ketika yang tertentu atas tingkah laku tindakannya, niatnya, perancangannya dan perbuatannya. Ketiga-tiga perkara ini yang merangkumi bahawa ada fakta yang membolehkan ia masuk dan ada fakta yang membolehkan ia tidak masuk.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: *[Bangun]*

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: *[Bangun]*

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: *[Bangun]*

Tuan Mohamad bin Sabu: *[Bangun]*

Datuk Peter Tinggom anak Kamarau: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, ada lima Ahli Yang Berhormat bangun.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Sri Gading.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Sri Gading, Sri Gading.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih Timbalan Menteri. Sebenarnya, tidak ada apa-apa masalah di bawah undang-undang ISA menahan tanpa bicara ini. Ia lebih kurang 60 hari dan sebenarnya dalam negara ini, ada pelbagai undang-undang. Umpamanya, undang-undang yang digunakan oleh polis. Tahanan reman, itu 14 hari tanpa bicara dan undang-undang jenayah dadah, ada kuasa-kuasa tertentu. Undang-undang ini digunakan kerana kepentingan. ISA, kerana kesalahan yang ditakrifkan untuk mengganggu keselamatan. Undang-undang lain seperti undang-undang biasa ini, jenayah ini, ada perlakuan-perlakuan yang berkaitan sesama warganegara ataupun sesama manusia macam merompak, bunuh dan sebagainya. Itu yang proses biasa tetapi, apabila di bawah

undang-undang ISA ini, yang merangkumi kepentingan keselamatan negara, maka itu digunakan ini untuk mencegah daripada berlakunya perlakuan-perlakuan yang boleh memudaratkan keselamatan negara.

Jadi undang-undang ini tidak ada salahnya dan malahan sebenarnya rakyat negara ini terlindung kerana adanya undang-undang ISA ini. Soal hendak mempertikaikan mengapa ditahan tanpa bicara, sebenarnya soalan yang sengaja hendak dipolitikkan kerana sebelum ini pun, macam di bawah undang-undang polis – reman, 14 hari tanpa bicara..

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, perkara ini telah pun dijawab oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri sendiri.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: lalah, saya hendak menjelaskan lagi kerana kita tidak perlu hendak rujuk kepada pembangkang tentang kesahihan dan kekuatan undang-undang untuk kepentingan negara. Pihak kerajaan, pihak rakyat ramai – saya mewakili pihak rakyat yang ramai pun memang mahukan undang-undang ISA ini dikuatkuasakan, malahan dengan berlakunya kejadian 11 September, banyak negara lain pun sudah cuba hendak meniru undang-undang ISA atau sumpama undang-undang kita ini. Maknanya undang-undang ini amat berkesan dalam menentukan keamanan sesebuah negara. Ianya membendung ..

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Cukuplah Yang Berhormat.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Macam Al-Maunah. Misal contoh, Tuan Yang di-Pertua, ambil contoh, empat bulan bicara belum selesai. Mayat dua polis itu sudah reput. Kalau sudah berlaku baru kita menguatkuasakan undang-undang, dia akan mengancam negara. Dan Al-Maunah, itu baru contoh. Nasib baik polis bertindak pantas dan cekap, kita dapat bendung, kalau tidak kita tidak tahu apa akan berlaku kepada negara. Kita berterima kasih kepada kerajaan dan polis atas undang-undang ISA...

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, cukup, cukup.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: lalah, saya juga sebagai warganegara Tuan Yang di-Pertua ...

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, cukup, cukup.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Ingin menjelaskan bahawa rakyat berterima kasih kepada kerajaan di atas pelaksanaan undang-undang ISA. Saya harap undang-undang ISA ini akan terus dikekalkan dalam negara ini untuk menentukan ketenteraman, keamanan, kebahagiaan rakyat akan terus dilindungi. Terima kasih.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Terima kasih Yang Berhormat bagi Seri Gading. Tadi dalam persoalan yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Kepong pun dia kata orang-orang pembangkang dan semua orang pun setuju bahawa keselamatan negara ini mesti diberi keutamaan. Kita berasaskan keutamaan keselamatan inilah maka kita ada undang-undang ini – ini *the last resort*. Kita pun tidak ambil tidak tentu hala – kalau kata ada sahaja kita terus ambil ISA. Sekarang ini yang ditahan dalam 2001 ini 49 orang sahaja..

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: [Bangun]

Tuan Mohamad bin Sabu: [Bangun]

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: [Bangun]

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: [Bangun]

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, ada empat Yang Berhormat bangun.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Hendak bertanya semua? Saya hendak jawab apa yang telah dibangkitkan sana. Duduk dahululah. Duduk.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Kata hendak bagi penjelasan tadi.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: lalah, duduklah. Yang hendak bagi, yang hendak jawab penjelasan dia itu saya. Bukan daripada Yang Berhormat bagi Kuala Kedah, bukan daripada Yang Berhormat bagi Pokok Sena..

Tuan Mohamad bin Sabu: Saya hendak tanya.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Tunggulah dahulu. Jadi Yang Berhormat bagi Kepong pun setuju keselamatan ini, dan Yang Berhormat bagi Seri Gading pun kata memang setuju dan memang sokong. Sebenarnya rakyat pun sudah sokong. Dalam tahun 1999, DAP memperkatakan ISA, PAS memperkatakan ISA, dulu parti Semangat 46 pun memperkatakan ISA [Sorak]. Kita jangan, kalau yang kita bercakap kita mengaku. Jangan macam PAS, bercakap tidak mengaku. PAS bercakap tidak mengaku, macam DAP bercakap tidak mengaku, bila sudah ber kawan-kawan itu bercerai, sudah kata tidak suka. Kita mengaku ya, kita mengaku.

Jadi soal ISA ini semua orang sudah bercakap dan kita serahkan kepada rakyat, rakyat buat keputusan dan Barisan Nasional juga yang bentukan kerajaan. ISA ada juga daripada dahulu sehingga sekarang. ISA juga ada ketika PAS duduk dalam kerajaan pada tahun 1974 dan PAS tidak membantah ISA ketika itu [Tepuk]. Apakah PAS ketika itu tidak sedar bahawa ISA ini terlalu kejam? Apakah Yang Berhormat Mohamad Sabu tidak ada ketika itu w aktu PAS duduk dalam kerajaan? Atau pun Yang Berhormat bagi Kuala Kedah tidak ada? Perkara ini telah ada. Cuma sama ada ia sesuai, tidak sesuai dengan hati kita, tetapi lebih sesuai dengan hati orang lain bagi membantu keadaan-keadaan yang berlaku.

Tuan Yang di-Pertua, perkara-perkara seperti ini adalah perkara yang telah dibangkitkan sejak daripada saya menduduki Kementerian Dalam Negeri ini sebagai Timbalan Menteri dan telah dipersoalkan banyak kali. Dan daripada Yang Berhormat bagi Kuala Terengganu bertanya, bilakah ISA ini akan dihapuskan? Kita kata bila kerajaan pembangkang, bila pembangkang menubuhkan kerajaan, mereka boleh pinda ISA ini [Tepuk]. Maka kita serahkan kepada rakyat juga untuk menentukan pembangkang menubuhkan kerajaan. Itu sahaja. Kalau pembangkang tidak boleh tubuh kerajaan, ISA ada lagi. Ha, kempen kuat kuat untuk menolak ISA ini.

Beberapa Ahli: [Bangun]

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Yang Berhormat bagi Kuala Kedah.

Tuan Mohamad bin Sabu: Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Saya akan mengemukakan contoh penyalahgunaan ISA ini. Semasa saya telah disoal siasat lebih kurang 30 hari di lokap Alor Setar, datang ketua polis yang berpangkat tinggi Negeri Kedah. Dia minta saya bercakap daripada hati, dia kata hari *off record*, apa hendak cakap. Saya memberitahu senarai Operasi Lalang ini siapa yang sediakan? Misalnya, Menteri Besar Perlis sekarang, masa itu dia *backbencher*, dia bercakap "Orang Melayu ke Kuala Lumpur mesti bawa senjata, paling kurang mancis api. Kalau berlaku apa-apa, kita bakar rumah Cina". Orang-orang Cina di Perlis lari ke sempadan Thailand kerana ucapan Shahidan Kassim.

Paling memeranjatkan bila ditahan dalam Operasi Lalang, orang seperti Shahidan Kassim tidak ada ditangkap. Saya tanya pihak polis, pihak polis itu kata, masa itu saya belum lagi Ahli Parlimen, dia kata, "Encik Mat kena faham siapa menyediakan senarai ini, kami menjalankan tugas sahaja." Ertinya walaupun Shahidan bercakap begitu ia tidak ditahan di bawah ISA, sedangkan yang lain-lain termasuk macam Yang Berhormat bagi Kepong, baik dahulu, kini dan selamanya... [Ketawa] Tetapi orang macam dia ditahan. Inilah yang kita sebut di sini penyalahgunaan Akta ISA dan Yang Berhormat Timbalan Menteri pun saya yakin sedar dalam hati kecil Yang Berhormat. Minta sedikit penjelasan.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Yang Berhormat bercakap tentang orang lain bercakap dalam Dewan ini sudah banyak kali. Hari ini Yang Berhormat cerita mengenai Yang Berhormat Shahidan Kassim bercakap. Hari itu Yang Berhormat cerita polis di Jelebu bercakap fasal polis tidak naik gaji, polis tidak dapat kasut, polis tidak dapat pakaian, sedangkan kita sudah lulus, sudah bagi gaji, sudah bagi pakaian, sudah bagi kasut kepada polis. Tetapi Yang Berhormat sahaja cerita. Yang Berhormat bawa cerita ini. Yang Berhormat mereka orang itu, orang ini, orang itu, orang ini supaya

seolah-olah melarikan daripada Yang Berhormat sendiri yang hendak bercakap. Sebenarnya Yang Berhormat yang bercakap cerita ini....

Tuan Mohamad bin Sabu: Ini polis yang bercakap.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Yang Berhormat kena mengaku. Tadi saya sudah kata, bila orang PAS bercakap tidak mahu bertanggungjawab.

Tuan Mohamad bin Sabu: Saya akuan bersumpah. Itulah yang saya *interview* dalam

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Mana ada akuan bersumpah di sini. Ini tidak ada akaun ...

Tuan Mohamad bin Sabu: Yang Berhormat tengok balik laporan soal-siasat saya selama 60 hari. Saya katakan yang benar.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Ialah, ini yang benar, saya pun kata Yang Berhormat kata. Yang Berhormat kata yang orang lain kata. Sudah dua kali dalam Dewan ini. Yang Berhormat kata yang orang lain kata. Yang Berhormat kena kata "saya yang kata".

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: [Bangun]

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: [Bangun]

Datuk Peter Tinggom Anak Kamarau: [Bangun]

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Timbalan Menteri, ada tiga orang Ahli Yang Berhormat.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Yang Berhormat bagi Parit Sulong.

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Bercerita mengenai SA ini, lebih kurang lima enam bulan yang lalu, kawan-kawan sebelah sana dia terlalu bersemangat menentang ISA oleh kerana sahabat-sahabat mereka yang terdiri daripada media asing yang berpangkalan di Amerika menentang ISA. Sekarang ini apa pandangan Yang Berhormat Timbalan Menteri apabila Presiden Amerika telah pun menandatangani Patriot Bill – rang undang-undang seakan-akan ISA tetapi lebih ganas daripada ISA yang dikenali sebagai Patriot Bill. Undang-undang ini mengizinkan *data surveillance*, mengizinkan menggunakan *hackers* untuk mencuri masuk data dan maklumat peribadi yang disyaki. Undang-undang ini mengizinkan apa sahaja, undang-undang ini mengizinkan dia melanggar satu tempat kalau disyaki ada orang-orang yang mengancam keselamatan rakyat Amerika atau negara Amerika. Bagaimana pandangan Yang Berhormat Timbalan Menteri mengenai perkara ini?

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Saya sudah kata, puak-puak ini, ketika mereka suka mereka akan jemput, macam mereka menjemput Al Gore dan Medalline Albright untuk membantu menjatuhkan kerajaan di bawah pimpinan Barisan Nasional dan Dato Seri Dr. Mahathir Mohamad kerana kononnya ISA dan sebagainya. Tetapi hari ini Amerika sendiri ada mempunyai ISA, bukan di Amerika sahaja, ISA di seluruh dunia – bukan sahaja boleh menangkap dan menahan bahkan membunuh sekali. Bagaimana fatwa yang telah mereka alunkan ketika itu sehingga menggalakkan para muda-mudi untuk turut serta dalam rusuhan dan tunjuk perasaan dan hari ini apa yang dikatakan Amerika itu bagus, terjadi di Afghanistan, terjadi apa yang kita buat bagi negeri kita ialah untuk kuasa dalam negeri sahaja.

Hanya 49 sahaja yang kita tahan daripada 22 juta umat dalam negeri ini dan berapa ribu yang ada daripada orang-orang PAS, orang-orang KeADILan, orang-orang DAP. Daripada 49 ini menjadi satu masalah yang paling besar. Tidak habis-habis bercakap mengenai ISA ini, seolah-olah ISA ini semua yang kita tangkap, kita akan bunuh terus. [Disampuk] Tidak ada. Tidak ada tuan-tuan, Ahli-ahli Yang Berhormat.

Kita tahan mereka bawah ISA ini kerana terdapat mereka ini untuk merancang. Kalau kita kata dalam pemikiran mereka, bagaimana Yang Berhormat bagi Kuala Kedah kita hendak tunjuk bukti - bila mereka berfikir, macam mana hendak tunjuk bukti; bila mereka merancang dalam kepala mereka, macam mana hendak tunjuk bukti. Setelah mereka bertindak barulah kita boleh menunjukkan bukti; setelah mereka menyerang bank, mereka menembak, mereka menggunakan senjata baru kita

tunjukkan bukti. Tetapi kalau kita kata mereka mengumpulkan senjata, tidak bermakna berpuluh-puluh lori mereka mengumpulkan senjata. Ada senjata yang mereka kumpul dan ada senjata yang mereka tangkap. Kalau kita kata hanya dua-tiga orang sahaja yang mengumpulkan senjata mengapa kita tangkap sepuluh yang lain. Ini terpaksa kita kena bertindak kerana mereka ada rangkaian-rangkaian ini. Inilah cara-cara kerajaan memerintah, cara keselamatan yang kita kawal dalam negara kita ini...

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, banyak lagikah?

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Sebenarnya saya tidak menjawab soalan yang telah dibangkitkan oleh Yang Berhormat daripada Ucapan Belanjawan. Saya menjawab soalan yang dibangkitkan sekarang.

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Berikan keutamaan kepada soalan yang dikemukakan semasa perbahasan.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: *[Bangun]*

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: *[Bangun]*

Tuan Muhamad bin Mustafa: *[Bangun]*

Datuk Peter Tinggom Anak Kamarau: *[Bangun]*

Dato' Shahnnon bin Ahmad: *[Bangun]*

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Sekarang ada lima Ahli Yang Berhormat bangun.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Tuan Yang di-Pertua, saya tidak benarkan. Tuan Yang di-Pertua suruh saya buat macam itu.

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Bukan saya suruh Yang Berhormat *[Ketawa]*. Ini terpulang kepada Yang Berhormat.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Ini saya hendak jawab perkara yang dibangkitkan dahulu.

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ini terpulang kepada Yang Berhormat.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Saya terpulang, terpulang kepada saya, saya buat macam itu.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: *[Bercakap tanpa pembesar suara]* untuk dia mengiakan apa yang dikehendaki oleh Tuan Yang di-Pertua, sedangkan kami membangkitkan perkara yang ada kaitan yang dijawab oleh Timbalan Menteri.....

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat sila ulang sekali lagi apa yang dikatakan oleh Yang Berhormat tadi.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: *[Bercakap tanpa pembesar suara]* Tuan Yang di-Pertua tidak boleh memandu Yang Berhormat Timbalan Menteri Timbalan Menteri mengatakan bahawa

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, saya tanya Yang Berhormat Timbalan Menteri panjang lagikah lagi ucapan dia. Yang Berhormat jangan cuba cabar.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: *[Bercakap tanpa pembesar suara]* mengatakan Tuan Yang di-Pertua menyuruh dia. Mengapa ikut

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat jangan cuba cabar Kerusi di sini.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya yang bertanyatanya banyak ini pun dalam ucapan belanjawan mereka tidak bangkitkan perkara ini kerana mereka lupa.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: *[Bercakap tanpa pembesar suara]* Kami tidak diberi masa yang mencukupi.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Bukan tidak diberi masa yang cukup, kerana mereka lupa. Kalau kata macam Yang Berhormat bagi Sik, masa cukup pendek dia bercakap, dia bangkitkan. Mengapa Yang Berhormat bagi Sik boleh bangkitkan, Yang Berhormat bagi Pokok Sena tidak bangkit?

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: *[Bercakap tanpa pembesar suara]* Yang Berhormat bagi Sik diperuntukkan setengah jam, saya 15 minit. *[Ketawa]*

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Yang Berhormat bagi Sik bangkit. Berkenaan ISA, Yang Berhormat bagi Sik bangkitkan. Yang Berhormat bagi Sik sudah bercakap.

Dato' Shahnnon bin Ahmad: *[Bangun]*

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Sik bangun sekarang.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Okaylah.

Dato' Shahnnon bin Ahmad: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat. Dalam konteks ISA ini, tempoh hari saya timbulkan dalam konteks yang agak berlainan sedikit dan kesimpulan saya ialah Barisan Nasional ini dalam konteks ISA ini saya anggap sebagai suatu jenis penganas iaitu keganasan *zinnah*, bukan keganasan seperti mana yang berlaku di Amerika, keganasan yang bersifat *the naked terrorism* itu.

Jadi, melalui keganasan zinnah ini ertinya keganasan yang telah disolek, yang telah dihias, yang telah disandiwakan, yang telah digunakan pelbagai slogan untuk menyahihkan bahawa ISA ini memang penting.

Jadi, selama ini saya rasa pihak kerajaan hanya cuba mencari berbagai-bagai alasan dengan hiasan-hiasan yang pelbagai untuk menyahihkan tentang ISA ini. Tetapi bagi saya dilihat dari segi kemanusiaan, ISA merupakan satu keganasan yang saya rasa menentang keinsanan dan juga kemanusiaan. Itu pandangan saya. Terima kasih.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Tuan Yang di-Pertua, saya menyebut tentang Yang Berhormat bagi Sik ini bukan saya mempersoalkan apa yang Sik kata. Saya mengatakan bahawa Sik telah mengambil mauduk ini, perkara ini dalam ucapan belanjawannya.

Jadi, kalau Sik boleh buat, Yang Berhormat bagi Pokok Sena juga boleh buat, Yang Berhormat bagi Kuala Kedah juga boleh buat dan orang lain juga boleh buat. Jadi, yang mereka persoalkan sekarang bukan yang telah mereka percakapkan, ini adalah persoalan yang baru. Dan bila saya menjawab persoalan yang baru Tuan Yang di-Pertua kata panjang lagi, sebenarnya panjang lagi. Hak yang lama itu sedikit sahaja, yang baru yang lebih panjang.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: *[Bangun]*

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Jadi, saya tidak payah berilah Yang Berhormat kerana banyak lagi kementerian lain yang hendak jawab. Yang Berhormat pun memang saya tidak menyangkal rajin membuat persoalan, tetapi terlupa hendak bercakap ini dalam ucapan penangguhan.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat bagi Parit Sulong telah meminta kerajaan memperketatkan syarat terhadap akhbar-akhbar nyamuk itu yang keluar secara tidak berkala untuk satu dan tiga keluaran sahaja dengan menggunakan pelbagai nama tetapi mempunyai pencetak dan penerbit yang sama. Dikatakan akhbar-akhbar ini banyak mengeluarkan berita-berita yang tidak benar dan boleh memecahkan perpaduan rakyat.

Untuk makluman Yang Berhormat, Kementerian Dalam Negeri pada dasarnya akan memproses dan memberikan permit kepada mana-mana orang ataupun penerbit yang diyakini dapat mematuhi segala peraturan dalam Akta Mesin Cetak dan Penerbitan 1984 (Pindaan) 1987.

Syarat-syarat permit dan garis panduan penerbitan telah ditetapkan oleh kementerian. Dalam proses memberikan permit ini, kementerian juga akan menunjuk kepada pihak Cawangan Khas Polis Diraja Malaysia bagi memastikan pemohon

melempi tapisan keselamatan dan jabatan berkenaan. Tiap penerbitan yang diberikan permit perlu mematuhi beberapa syarat yang telah ditetapkan oleh kementerian. Antaranya, penerbit dikehendaki menghantar lapan naskah penerbitan berkenaan ke kementerian sebaik sahaja proses mencetak penerbitan tersebut selesai.

Ketetapan ini dibuat bagi memastikan penerbitan tersebut dapat diperiksa dan diteliti dengan segera. Teguran, amaran serta tindakan menggantungkan permit akan dibuat sekiranya jelas penerbitan berkenaan didapati menyalahi apa-apa peraturan Akta Mesin Cetak dan Penerbitan 1984 dan 1987 ini.

Kementerian juga sentiasa membuat pemantauan ke atas mana-mana penerbitan berkala yang diterbitkan, diedar dan dijual tanpa memiliki permit yang sah. Tindakan merampas penerbitan berkenaan dan mendakwa penerbitan terbabit akan dibuat sekiranya jelas penerbitan tersebut melanggar undang-undang yang telah ditetapkan.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat bagi Keningau telah membangkitkan isu pengundi hantu di Sabah dan

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat bagi Parit Sulong.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Ini panjang lagi.

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Tuan Yang di-Pertua, kerana saya membangkitkan soal akhbar berkala tadi. Saya minta penjelasan sedikit.

Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya apa yang saya sebutkan di Dewan yang mulia ini adalah sama ada undang-undang berkaitan dengan penerbitan yang wujud pada hari ini mempunyai satu kelemahan atau loop holes, dengan izin, atau kelonggaran yang membolehkan setengah-setengah penerbit eksploit kelemahan itu dan membolehkan mereka menerbitkan sama ada surat khabar atau majalah hanya sekali sahaja, di bawah satu title itu sekali.

Kalau umpamanya, dua minggu pertama dalam satu bulan itu menggunakan title 'A', dua minggu pertama di hujung bulan pula dia menggunakan title 'B', sentiasa berubah-ubah. Satunya yang saya tanya adakah benar bahawa undang-undang berkaitan dengan penerbitan dalam negara ini sekarang mempunyai kelemahan yang tidak boleh mengambil tindakan undang-undang terhadap penerbitan sedemikian rupa.

Yang keduanya, saya bertanya sekiranya benar, adakah pihak kerajaan mahu mengambil inisiatif supaya undang-undang yang sedemikian rupa dipinda supaya orang-orang yang opotunis itu tadi boleh dirangkumkan di bawah satu undang-undang dan mereka tidak boleh bermain-main dengan undang-undang untuk menerbitkan, mengedarkan perkara-perkara yang boleh memecahbelahkan perpaduan rakyat jelata. Itu Tuan Yang di-Pertua, yang ingin saya dapatkan penjelasan. Terima kasih.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Tuan Yang di-Pertua, persoalan ini, biasanya perbuatan yang tidak halal ini, ia tidak menjelaskan di dalam surat khabarnya, nama penerbitnya ataupun pencetaknya.

Jadi, di mana kita hendak cari? Kadang-kadang pula dia keluar hanya – dia memang bukan kadang-kadang, dia buat hanya sekali sahaja. Apabila kita sudah sedar sekali terkeluar dalam pasaran, kita cari benda ini pun sudah tidak ada.

Jadi, tidak dapatlah kita hendak cari. Tetapi kalau dapat kita cari, insya-Allah, dia pun kita tidak lepas juga tetapi tidak sampai macam ISAlah. Kita cari juga dia. Kalau kita dapat pencetaknya kita akan cari pencetak. Kita dapat alamat diterbitkan daripada mana kita akan cari. Ini dalam undang-undang kita cari sehingga kita dapat. Tetapi kalau semua *details* berkenaan dengan penerbit, penulis dan sebagainya kita tidak dapat, maka kita minta maaf kita tidak boleh hendak cari. Tetapi biasanya mereka hanya keluar sekali atau paling banyak dua kali. Ini mereka cuba mencari sumber pendapatan dalam bentuk begini. Ini sudah berlaku satu trend dalam negara kita ini.

Pihak Jabatan Percetakan iaitu jabatan ini yang mengeluarkan lesen dan penerbitan ini sentiasa membuat pemantauan. Tetapi sudah tentulah Ahli Yang Berhormat bagi Parit Sulong ketika kita menjaga di kawasan Kuala Lumpur, mereka tidak menjual penerbitan yang berkenaan, mereka jual di Seremban.

Jadi, kita tidak boleh hendak memantau keseluruhan dalam negara kita pada ketika yang sama. Tetapi dalam perkara-perkara yang lain dan seperti cadangan Yang Berhormat, sekiranya undang-undang ini tidak begitu ketat lagi, pihak kerajaan akan mengkaji dan menambahkan lagi sudut mana, *loop hole* mana yang kita boleh letakkan peraturan dan undang-undang supaya tidak memberi peluang kepada kerja-kerja haram ini diteruskan dalam negara kita.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Tebrau bangun.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua.....

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Tuan Yang di-Pertua, saya tidak benarkan lagi ini.....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Sudah habis?

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Tidak. Saya tidak benarkan dia, dia sudah bercakap Tuan Yang di-Pertua. Tuan Yang di-Pertua, beri.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Adakah Yang Berhormat Timbalan Menteri memberikan laluan untuk Yang Berhormat bagi Tebrau?

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Saya hormat Tuan Yang di-Pertua. Tuan Yang di-Pertua sudah cakap, saya beri sahaja.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih Yang Berhormat. Inilah sahabat baik dia beri *chance*.

Sedikit sahaja hendak tanya dari segi penerbitan buku dan akhbar ini. Jadi, saya hendak tanya penerbitan buku-buku agama termasuk saya dapati buku-buku agama terutama dalam buku-buku doa. Banyak kita dapati buku-buku doa yang dijual di merata tempat dan juga ada buku-buku agama, ceramah-ceramah agama, politik oleh parti pembangkang. Siapa mengawal penjualan dan percetakan buku ini? Kalau silap eja, silap makna, silap ayat habis semua tidak betul.

Jadi, saya tidak tahu. Saya tengok kadang-kadang banyak doa macam itu, dan ada yang buku ini lain bunyi, yang itu lain eja. Jadi, yang ini saya ingat kena kawallah supaya kita jangan tersilap seperti saya kata tadi. Kalau ejaan, bacaan, barisan salah lain makna dan lain tujuan.

Jadi, adakah kementerian ada satu jawatankuasa untuk mengkaji buku-buku agama yang sama ada tidak lulus-lulus, saya tidak tahu. Tetapi saya tengok banyak yang tidak lulus pasal dia jual macam-macam doa. Jadi, kalau tidak ada adakah kementerian tubuh jawatankuasa dan apa tindakan, hukuman yang diambil terhadap buku-buku, khususnya buku agama yang saya khawatiri kalau ada yang tidak faham dalam hukum, tidak faham dalam ejaan baca ikut apa yang dikatakan dalam buku itu, itu amat merbahaya dari segi hukum nanti.

Jadi, adakah sebuah jawatankuasa atau badan yang menentukan buku-buku penerbitan doa dan sebagainya? Terima kasih.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Terima kasih, Yang Berhormat. Tuan Yang di-Pertua, kita memang ada pegawai kita yang tahu mengenai agama ini dan sebarang permohonan untuk menerbitkan buku agama ini akan diteliti oleh pegawai yang berkenaan dan kalau kita terdapat kekurangan daripada kemampuan kita, kita akan minta bantuan daripada Jabatan Agama, JAKIM dan sebagainya untuk menolong kita dalam menyelesaikan masalah yang berkenaan. Tetapi dalam buku-buku doa yang kecil, yang besar, yang macam-macam doa ini kadang-kadang tidak hantar kepada kita.

Jadi, macam mana kita hendak tengok? Macam yang kita kata tadilah akhbar-akhbar yang berkala yang dikeluarkan tidak tentu hala. Ini bila dia fikir dia dapat doa baru, dia pun tulis doa pula, tambah-tambah lagi. Ini tidak dapat.

Jadi, kalau Yang Berhormat dapat dalam pasaran itu belilah untuk bantu kita, kita hendak tengok dia itu betul atau tidak betul. Ya, kalau doa betul tidak apalah kita ingat, yang kita takut yang tidak betul sahaja. Tetapi kalau Yang Berhormat pun beli juga doa yang tidak betul. Itu Yang Berhormat punya salahlah pergi beli yang tidak betul buat apa. Tetapi tidak apalah kalau kita dapat – siapa-siapa pun yang ada rasa syak wasangka di atas penerbitan tentang agama ini dan mengikut peraturan mesti mendapat kebenaran ataupun setelah kita teliti dahulu barulah eloknya diedar kepada umum. Tetapi dalam soal politik ini kalau hendak hantar kepada kita, tentulah macam mana hendak diedar kepada umum, dia sudah edar dahulu.

Jadi, kalau yang dia cakap tidak betul pun apa hendak buat? Sudah dia edar dahulu. Itu yang kadang-kadang kita buat rampasan secara terbuka.

Puan Chong Eng: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Bukit Mertajam bangun.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Tidak habis lagi saya ini. Ya.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Sudah habis?

Puan Chong Eng: Terima kasih.....

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Tidak habis.

Puan Chong Eng: Tuan Yang di-Pertua, dan terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Saya merasa risau mendengar jawapan Yang Berhormat Timbalan Menteri. Bagaimana ketat pun undang-undang kalau keadaan memerlukan tentu akan ada apa-apa terbitan. Yang pentingnya ialah kita mesti memastikan kalau rakyat ada *grievances*, ada apa-apa pandangan yang tidak bersetuju dengan kerajaan itu dapat disuarakan kerana pandangan yang tidak bersetuju dengan kerajaan tidak semestinya subversif ataupun tidak semestinya ganas.

Kalau kita hanya ingin mengetatkan undang-undang dan *mensilent* kan apa-apa suara yang tidak sama dengan kerajaan, saya risau ini akan memaksa rakyat menggunakan cara yang lain iaitu mungkin keganasan. Kita memberitahu Amerika mengapa *terrorist* berlaku? Kita tanya, kita meminta supaya Amerika mengkaji apakah sebab orang ini mengganas? Kerajaan juga perlu menanya mengapa sekarang rakyat ingin – industri terbitan ini seperti perlu berjuang sebagai *guerilla warfare*. Adakan satu terbitan tukar, adakan satu terbitan tukar. Mengapa? Apakah sebabnya? Adakah kerana kerajaan terlalu tidak memberi peluang untuk bersuara dan saya risau kerana

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Cukuplah Yang Berhormat, Yang Berhormat cukuplah.

Puan Chong Eng: ini adalah ditujukan kepada kita. Adakah ini trend kita untuk mengetatkan lagi undang-undang, saya rasa ini adalah perjalanan kepada keganasan. Apakah pandangan Yang Berhormat? [Tepuk] [Disampuk]

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Sebenarnya itu andaian Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam. Kita sudah kata semua penerbitan hendaklah dimaklumkan kepada kita, ataupun memohon kepada kita, dua cara. Dia mesti meminta untuk disemak, setelah disemak dan sesuai diminta untuk diedarkan kepada umum termasuk filem dan sebagainya. Bukan kita menutup pintu untuk melihat dan memberi kebenaran permit dan sebagainya. Yang Berhormat jangan bercakap perkara ini di luar kerana Yang Berhormat menuduh kerajaan tidak memberi kebenaran langsung sedangkan kerajaan memberikan kebenaran. Kita berikan kebenaran, bukan kita tidak berikan kebenaran tetapi kalau dia keluar macam itu, itu bukan kebenaran kita, bukan kerana dia minta kita tidak beri. Dia sudah keluar begitu sahaja bukan setelah dia memohon kita tidak beri maka dia keluar.

Akhbar-akhbar ataupun risalah-risalah yang berkala ini bukan kerana kita yang menyekat maka dia keluar begitu, dia tidak memohon.

Puan Chong Eng: [Bangun]

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: [Bangun]

[Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Mesyuarat*]

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Cukuplah itu, Yang Berhormat pun tidak faham bila saya terangkan itu pun. Kalau saya terangkan lagi Yang Berhormat terus tidak faham. Yang Berhormat bagi Parit Sulong kementerian juga sentiasa membuat pemantauan ke atas mana-mana berita berkala yang terlibat diedar dan dijual tanpa memiliki permit yang sah. Tindakan merampas penerbitan berkenaan dan mendakwa penerbitan terbabit akan dibuat, menjawab soalan Yang Berhormat tadi. Sekiranya jelas penerbitan tersebut melanggar undang-undang yang telah ditetapkan.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat bagi Pokok Sena bangun Yang Berhormat, hendak beri jalan tidak?

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Bukan kita tidak beri, Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam kata tidak beri. Dia sudah, dia sudah banyak kali.

Tuan Yang di-Pertua: Baiklah, baiklah.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Tuan Yang di-Pertua,

Tuan Yang di-Pertua: Dia tidak beri jalan Yang Berhormat.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Yang Berhormat Keningau telah membangkitkan isu pengundi hantu di Sabah dan penggunaan dokumen palsu oleh rakyat asing untuk didaftarkan sebagai pengundi hantu. Suruhanjaya Pilihan Raya....

Puan Chong Eng: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam bangun pula. Yang Berhormat hendak beri jalan? Atau lepas ini pada sesiapa pun tidak bagi jalan atau nak beri jalan?

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Tidak beri jalan.

Tuan Yang di-Pertua: Hendak beri jalan atau pun tidak beri jalan?

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Memerlukan kerjasama daripada agensi-agensi kerajaan yang lain seperti pihak polis, Jabatan Imigresen, Jabatan Pendaftaran. Keadaan ini menyulitkan tugas SPR untuk menyelesaikan masalah pengundi-pengundi hantu. Untuk makluman Yang Berhormat masalah pengundi hantu yang memegang dokumen palsu di negeri Sabah telah dapat di banteras melalui mewujudkan sistem berkomputer dengan talian terus Jabatan Pendaftaran Negara dengan pihak Suruhanjaya Pilihan Raya. Dengan talian terus ini makluman dapat disalurkan terus kepada SPR dan pihak SPR tidak perlu menghantar kakitangannya di JPN yang sebelumnya semakan dibuat secara manual.

Berhubung kerjasama yang diberikan oleh pihak polis dan imigresen sukacita saya menjelaskan bahawa kerjasama antara agensi di bawah KDN dan SPR telah dan akan terus dipertingkatkan. Kerjasama yang telah dijalankan adalah berbentuk tindakan penguasaan seperti menangkap, mengusir pendatang asing yang menggunakan dokumen palsu.

Yang Berhormat bagi Selangau menyatakan masih ramai penduduk khususnya di Sabah yang tidak mempunyai kad pengenalan, surat beranak dan Yang Berhormat telah mencadangkan agar KDN diberi lebih peruntukan bagi menangani masalah tersebut. Saya mengucapkan terima kasih kepada Ahli Yang Berhormat terhadap cadangan ini.

Untuk makluman Yang Berhormat dan Ahli Dewan yang mulia memang menjadi agenda utama bagi pihak Jabatan Pendaftaran Negara mengenai Sabah untuk mengambil tindakan menyeluruh bagi mengatasi masalah ketiadaan dokumen sijil kelahiran dan kad pengenalan di negeri Sabah. Tindakan utama yang dijalankan oleh JPN negeri Sabah ialah dengan memperhebatkan lawatan ke kawasan-kawasan pedalaman. Di samping itu kerajaan juga telah bersetuju menubuhkan unit khas bergerak dengan penambahan kakitangan dan juga logistik seperti kenderaan dan peralatan kamera.

Yang Berhormat bagi Kuala Kedah telah membangkitkan isu mengenai KMM dan meminta penjelasan mengenai apakah yang dimaksudkan dengan KMM. Untuk makluman Yang Berhormat perkara ini telah pun dijelaskan oleh Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri merangkap Menteri Dalam Negeri di Dewan yang mulia ini semasa menjawab pertanyaan-pertanyaan dari Ahli-ahli Yang Berhormat. Namun

demikian untuk pengetahuan Yang Berhormat yang dimaksudkan dengan KMN ialah Kumpulan Militan Malaysia. Kumpulan ini telah melakukan jenayah-jenayah berat sehingga boleh mengancam keselamatan negara.

Mengenai dakwaan Yang Berhormat Kuala Kedah berhubung dengan pihak polis sering menggunakan kekerasan dan gas pemedih mata untuk menyuraikan perhimpunan tanpa memberi peluang untuk berunding terlebih dahulu. Adalah dimaklumkan bahawa pihak polis sentiasa memberi amaran yang secukupnya sebelum tindakan-tindakan seperti penggunaan gas pemedih mata digunakan bagi menyuraikan sesuatu perhimpunan.

Namun demikian seringkali amaran-amaran yang diberikan oleh pihak polis tidak dihiraukan oleh pihak penganjur dan mereka yang menyertai perhimpunan haram. Kadangkala polis terpaksa menggunakan gas pemedih mata atau pelbagai cara bagi menyuraikan perhimpunan demi menjaga keselamatan dan ketenteraman awam. Mengenai cadangan Yang Berhormat bagi Kuala Kedah agar elaun RM350 yang diberikan kepada anggota trafik turut dibayar kepada ahli-ahli anggota – anggota maksudnya anggota yang lainlah, suka saya menjelaskan bahawa elaun tersebut sebenarnya bukan RM35 tetapi RM250. Di mana yang dia dapat RM350, saya pun tidak tahu Tuan Yang di-Pertua.

Elaun trafik dan RM100 elaun insentif. Elaun trafik RM250 dibayar khusus untuk memberi insentif kepada anggota trafik yang terpaksa bertugas dalam cuaca panas atau hujan serta terdedah kepada bahaya habuk yang boleh mengganggu kesihatan mereka. Oleh yang demikian adalah tidak wajar elaun ini dipanjangkan kepada anggota-anggota lain yang tidak terdedah kepada bahaya dan kesukaran kerja seperti mana yang dihadapi oleh anggota-anggota polis trafik.

Yang Berhormat bagi Seputeh telah membangkitkan kes bunuh, rogol dan ugut bunuh ke atas keluarga Mahendran a/l Nadhran. Aduan telah dibuat tetapi tidak ada tindakan daripada pihak polis. Yang Berhormat telah mempersoalkan keberkesanan pihak polis dalam memberi perlindungan dan membuat siasatan ke atas aduan orang awam. Untuk makluman Yang Berhormat bagi Seputeh pihak polis sedang menjalankan siasatan ke atas sejumlah 10 kes kejadian yang melibatkan keluarga Puan Malika a/p Perumal yang telah dilaporkan kepada pihak polis. Daripada siasatan yang dijalankan kes-kes yang ada adalah berkaitan dengan kejadian utama itu iaitu Sentul Report 7642/2001 iaitu dalam kes ini anak Puan Malika yang berumur 8 tahun dikatakan telah dirogol oleh lima lelaki India. Puan Malika ini pun orang India ya.

Berikutan dengan kejadian tersebut Puan Malika telah berpindah dari Jalan Ipoh, Kuala Lumpur ke Ampang Selangor. Semenjak berpindah ke tempat tinggal baru Puan Malika telah membuat beberapa laporan polis kerana diugut dan diganggu oleh sekumpulan lelaki. Kes terakhir yang dilaporkan melibatkan keluarga ini ialah Sentul Report 12129/2001 yang melibatkan kes bunuh suami Puan Malika pada 25 Oktober yang dikatakan telah dilakukan oleh sekumpulan 10 orang laki-laki. Dalam siasatan yang dilakukan ke atas kes rogol anak Puan Malika dan kes ugutan jenayah yang berkaitan dengannya pihak polis telah pun membuat lima tangkapan dan masih mengesan tiga orang suspect lagi.

Bagi kes terakhir iaitu kes bunuh suami Puan Malika seramai tiga orang *suspect* telah pun ditangkap dan seorang daripadanya didapati positif terlibat dalam kes tersebut. Dari maklumat awal dan siasatan setakat ini mendedahkan bahawa kumpulan yang merogol dan mengugut Puan Malika terdiri daripada kumpulan yang sama. Sementara kumpulan yang membunuh suami Puan Malika adalah kumpulan yang berlainan. Pihak polis amat menyedari dan bertanggungjawab melindungi keselamatan Puan Malika dan keluarganya. Semenjak dari kejadian itu anggota polis dari Cawangan Pencegah Jenayah di Ibu Pejabat Polis Ampang sentiasa memberi perlindungan sewajarnya kepada anggota-anggota keluarga ini.

Puan Teresa Kok Suh Sim: [Bangun]

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Tuaran telah membangkitkan isu mengenai pendatang tanpa izin ..

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Yang Berhormat bagi Seputeh bangun Yang Berhormat

Dato' Zainal Abidin bin Zin: .. di Sabah

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat bagi Seputeh bangun. Ya Seputeh.

Puan Teresa Kok Suh Sim: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Isu sekarang ialah kenapa tiada perlindungan yang cukup yang diberikan kepada keluarga mangsa rogol dan juga bapa mangsa rogol itu. Memandangkan kes ini telah pun muncul di media banyak kali. Bagi keluarga mangsa mereka hanya minta adakan anggota polis yang beruniform untuk ditempatkan di kawasan kediaman mereka sehingga kes itu selesai. Tetapi ini tidak dihiraukan oleh pihak polis. Apa yang saya rasa amat tidak munasabah adalah kenyataan yang disiarkan di dalam *New Strait Times* pada 3 November di mana Ketua Polis Kuala Lumpur, Dato' Abdul Rahman bin Syed Abdul Kadir berkata *you cannot aspect* dengan izin, *policemen to sleep in the house with the family, we did not play Bollywood film, we play the normal actual film, we deal with fact and evidence an tender witnesses in court*. Jadi, apa yang dikatakan oleh Ketua Polis Kuala Lumpur ini bagi saya ini adalah amat tidak munasabah dan tiada keperimanusiaan. Kerana keluarga itu mangsa itu yang berumur 8 tahun telah cuba membunuh diri dengan memakan painkiller di hospital dan telah berada di hospital banyak hari. Semasa dia berada di hospital dia masih diugut oleh penjahat....

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, memberi berita yang panjang.

Puan Teresa Kok Suh Sim: Bukan permintaan saya ialah ..

Tuan Yang di-Pertua: Minta diberi penjelasan.

Puan Teresa Kok Suh Sim: Ya. Saya hanya hendak minta Yang Berhormat Timbalan Menteri memberitahu Dewan ini kenapa h tiada pihak polis tidak menyahut permintaan daripada keluarga mangsa untuk menempatkan seorang anggota polis seperti yang disarankan oleh mereka di rumah mereka untuk memberi perlindungan. Kerana detektif yang ditempatkan di kawasan itu memang tidak mencukupi. Kalau ia mencukupi.....

Tuan Yang di-Pertua: Cukup sudah Yang Berhormat, cukuplah.

Puan Teresa Kok Suh Sim: ..bapa mangsa tidak akan dibunuh..

Tuan Yang di-Pertua: Cukuplah Yang Berhormat soalan itu sudah cukup.

Puan Teresa Kok Suh Sim: Kerana ini adalah perkara yang memang membangkitkan dan juga tiada perlindungan diberi kepada saksi.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat bagi Seputeh cukup sudah itu.

Puan Teresa Kok Suh Sim: .. sebagai saksi mangsa.

Tuan Yang di-Pertua: Jangan panjang sangatlah kalau tidak kita tidak ada masa.

Puan Teresa Kok Suh Sim: Ya, saya minta Yang Berhormat Timbalan Menteri tolong jawab perkara yang menarik perhatian seluruh negara ini.

Tuan Yang di-Pertua: Minta polis tidur sama ya, di tempat-tempat itu ya. Ya, sila jawab.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Tuan Yang di-Pertua, perlindungan diberikan kepada keluarga ini tetapi saya tidak faham dengan keluarga ini dan tidak faham dengan Yang Berhormat ini, perlindungan hendak diberikan macam mana. Polis ini ada cara, kalau kita melindungi orang bukan bermakna mesti duduk dalam rumah yang berkenaan. Polis memberi perlindungan kawalan dan pembunuhan terhadap bapanya tidak berlaku di dalam rumah tetapi kalau kata perempuan yang kena rogol ini hendak minum racun, membunuh diri di hospital, polis tidak menjaga dia di hospital. Jadi, jangan salahkan polis pula ya.

Jadi, ini polis sudah memberi kawalan dan polis sudah mengambil tindakan. Yang Berhormat hanya menyiasat kes yang satu ini sahaja. Ada lagi banyak kes lain yang saya katakan tadi Yang Berhormat tidak tahu. Polis mengambil tahu semua kes ini dan kalau polis mengambil tahu kes Yang Berhormat nanti Yang Berhormat kata polis ikut Yang Berhormat pula. Polis sudah menganbil kawalan kepada keluarga ini dan polis telah mengambil tindakan kepada orang-orang yang terlibat. Polis akan terus mengambil tindakan lagi. Inilah yang polis dapat lakukan sehingga sampai kepada tarikh dan masa perbicaraan untuk dibuat hukuman oleh pihak hakim yang berkenaan.

Puan Teresa Kok Suh Sim: *[Menyampuk]*

Puan Chong Eng: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat minta kebenaran dahulu Yang Berhormat Seputeh.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Tidak boleh mengarah polis hendak menjaga kawalan ini mesti memakai uniform bawa SLR, letakkan satu meriam depan rumahnya. Ini tidak boleh, ini profesion dalam perkara yang semacam ini polis tahu itu tanggungjawab. Yang Berhormat mesti yakin, saya sudah menjawab bahawa polis kita telah memberi kawalan, polis kita telah memantau perkara ini dan polis kita telah mengambil tindakan, bahkan akan terus menyiasat dan menangkap orang-orang yang terlibat. Terima kasih Yang Berhormat.

Puan Chong Eng: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam bangun hendak beri jalan kepada dia?

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Tuan Yang di-Pertua,

Tuan Yang di-Pertua: Hendak beri jalan atau tidak Yang Berhormat?

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Tidak, saya hendak teruskan.

Tuan Yang di-Pertua: Dia tidak beri.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Yang Berhormat bagi Tuan telah membangkitkan isu mengenai pendatang tanpa izin di Sabah yang dianggarkan berjumlah 500 ribu orang dan mencadangkan agar perjawatan dan kakitangan jabatan imigresen ditambah selaras dengan cadangan Ketua Audit Negara agar unit risikan diwujudkan.

Mengenai cadangan ini, saya rasa semalam, Yang Berhormat Menteri di Jabatan Perdana Menteri telah menjawab satu persoalan tentang setengah juta ini - dengan izin - yang disebut oleh Yang Berhormat Datuk Seri Utama Dr. Rais bin Yatim menerangkan dalam jawapan semalam, ya.

Mengenai cadangan bagi Ketua Audit Negara Unit Risikan diwujudkan, Kementerian Dalam Negeri mengucapkan terima kasih di atas cadangan dan pandangan yang telah dikemukakan.

Untuk makluman Yang Berhormat, kerajaan telah dan sedang mengambil tindakan untuk mengatasi masalah pendatang tanpa izin di Sabah, cadangan untuk menambahkan jawatan bagi jawatan di Imigresen Sabah, khususnya Unit Penguatkuasaan telah dikemukakan ke Jabatan Perkhidmatan Awam untuk tindakan seterusnya.

Mengenai isu pekerja asing yang menghilangkan diri, kadar denda yang dikenakan oleh kerajaan adalah terlalu ringan. Suka saya menegaskan bahawa majikan adalah bertanggungjawab untuk melaporkan kepada pihak berkuasa sekiranya pekerja asing mereka melarikan diri. Pekerja asing yang melarikan diri adalah menyalahi permit yang dikeluarkan dan dikategorikan sebagai PTI.

Denda yang dikenakan, menurut peraturan 39(6) Peraturan 2 Imigresen 1963, mereka boleh didenda tidak melebihi RM10,000 atau penjara tidak melebihi 6 bulan atau kedua-duanya sekali. Mana-mana majikan yang didapati mengaji PTI juga akan dikenakan tindakan yang sama. Menurut seksyen 55B Akta Imigresen 59 dan 63, majikan yang didapati bersalah boleh dikenakan denda tidak kurang RM10,000 tetapi tidak melebihi RM50,000 bagi setiap seorang PTI yang digaji.

Bilangan PTI adalah 5 orang atau lebih, majikan tersebut boleh dipenjarakan tidak kurang daripada 6 bulan tetapi tidak melebihi 5 tahun. Kerajaan juga sedang dan dalam tindakan untuk membuat pindaan terhadap Akta Imigresen 59 dan 63, bagi mengenakan hukuman yang lebih berat terhadap PTI dan majikan yang mengaji PTI.

Yang Berhormat juga membangkitkan masalah terdapat pelajar asing yang tidak mempunyai sijil kelahiran boleh belajar di sekolah kerajaan, Yang Berhormat ingin tahu apakah tindakan yang boleh diambil oleh Jabatan Imigresen Malaysia terhadap perkara ini. Untuk makluman Yang Berhormat, pada dasarnya pelajar asing yang ingin

belajar di negara ini belum mempunyai pas pelajar yang dikeluarkan oleh Jabatan Imigresen Malaysia. Sehubungan dengan itu sukacita sekiranya Yang Berhormat dapat memberikan maklumat yang terperinci supaya siasatan lanjut dapat dijalankan.

Yang Berhormat bagi Wangsa Maju mencadangkan agar kerajaan menubuhkan satu pasukan petugas khas untuk memastikan keselamatan negara tidak terancam dan anasir-anasir pengganas seperti AlMaunah. Pihak kerajaan mengucapkan terima kasih di atas cadangan tersebut. Namun begitu kerajaan sehingga kini masih yakin dengan kumpulan dan keupayaan pasukan keselamatan termasuk PDRM dan angkatan tentera kita untuk menangani sebarang ancaman.

Oleh itu penubuhan pasukan petugas khas pada ketika ini masih belum perlu kerana sebahagian daripada peranan dan fungsinya telah pun dijalankan oleh agensi-agensi keselamatan yang sedia ada.

Yang Berhormat juga menyeru kepada kerajaan agar terus mengguna pakai ISA. – ha, ini yang akhir ini – mengguna pakai ISA untuk tujuan keselamatan dalam negeri. Saya mengucapkan terima kasih di atas pandangan Yang Berhormat, seperti juga Yang Berhormat bagi Parit Sulong dan Yang Berhormat bagi Seri Gading. Sesungguhnya ISA telah terbukti masih relevan bagi keperluan mengenai isu keselamatan masa kini.

Kejayaan dan kemampuan ISA mengenai beberapa isu yang memudaratkan keselamatan termasuk kumpulan militan baru-baru ini semakin meyakinkan rakyat bahawa kerajaan bersungguh-sungguh ingin membendung perkara yang boleh mendatangkan ancaman kepada negara.

Dato' Dr. Haji Jamaluddin bin Dato' Mohd. Jarjis: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Ya! Rompin bangun, Yang Berhormat.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Yang Berhormat bagi Hulu Langat....

Dato' Dr. Haji Jamaluddin bin Dato' Mohd. Jarjis: Balik sudah! *[Yang Berhormat bagi Dungun meninggalkan Dewan]* Menteri Besar panggil dia. *[Ketawa]* Dia shadow Ketua Menteri Terengganu. Yang berkuasa dia bukan Menteri Besar.

Saya hendak tanya Yang Berhormat Menteri tentang ISA ini. Nampak gaya dahulu Malaysia dikutuk tentang ISA. Saya minta penjelasan Tuan Yang di-Pertua, tambahan sekarang di dunia luar, menerima dan menggamit

Beberapa Ahli Pembangkang: Riu. *[Menyampuk]*

Dato' Dr. Haji Jamaluddin bin Dato' Mohd. Jarjis: Bising, apa ini? Saya hendak bertanya Yang Berhormat Timbalan Menteri, di Amerika, di Britain, menggunakan peruntukan baru yang lebih teruk daripada kita lagi. Mereka yang kutuk ini terima model kita, lepas itu tambah lagi. Minta pandangan Yang Berhormat Timbalan Menteri.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, perkara itu telah pun dibincangkan tadi *[Disorak]* di bawa dengan panjang lebar Yang Berhormat. Ada Peraturan Mesyuarat kata sesuatu perkara itu tidak boleh diulang-ulangkan.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Terima kasihlah Yang Berhormat yang bertanya berkenaan dengan ISA ini sama seperti yang telah dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Parit Sulong tadi. Saya ingat dia punya tujuannya itu dan perkara-perkara yang dibangkitkan adalah meliputi keseluruhannya berbeza dengan Malaysia.

Tuan Yang di-Pertua: Ya! Sila teruskan Yang Berhormat.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Yang Berhormat bagi Hulu Langat mencadangkan anggota polis wanita harus memakai kain tudung kepala. Terima kasih atas cadangan yang baik itu. Untuk makluman Yang Berhormat, uniform pegawai dan anggota polis adalah tertakluk kepada peraturan pakaian polis 1954. PDRM kini di peringkat akhir mengkaji penggunaan uniform baru untuk seluruh anggotanya.

Yang Berhormat juga membangkitkan mengenai kenderaan PDRM harus dipertingkatkan dan kereta kecil tidak sesuai digunakan oleh PDRM. Untuk makluman Yang Berhormat, dalam tahun 2001 ini Kementerian Kewangan telah pun meluluskan sejumlah RM8.9 juta untuk pembelian kenderaan baru PDRM. Peruntukan ini adalah untuk membeli 290 buah kenderaan baru daripada pelbagai jenis jenama. Pembelian

ini adalah diharapkan akan dapat membantu meningkatkan kegiatan logistik PDRM. Kereta kecil digunakan untuk tujuan pengurusan dan langkah pemantauan untuk balai-balai polis sahaja.

Mengenai elaun sukarelawan, Jabatan Pertahanan Awam seperti mana yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat Hulu Langat, kadar baru elaun sukarelawan telah diluluskan dalam Belanjawan 2001 iaitu yang pegawai daripada RM4.35 sejam, dahulu RM2.90 sejam. Lain-lain pangkat, daripada RM3.00 sejam, yang dahulu RM1.60 sejam.

Pihak Jabatan Pertahanan Awam telah mengemukakan memorandum kepada kerajaan supaya elaun-elaun anggota sukarela tersebut dikaji semula secara menyeluruh dan dicadangkan agar ditetapkan berasas gaji dan imbuhan yang diterima oleh kakitangan tetap. Memorandum tersebut masih dalam kajian kerajaan. Kementerian hendak mengucapkan penghargaan dan terima kasih kepada Yang Berhormat bagi Hulu Langat, iaitu keprihatinan Yang Berhormat kepada anggota-anggota sukarela kita iaitu pasukan pertahanan awam. Untuk makluman Dewan yang mulia ini, Yang Berhormat bagi Hulu Langat adalah merupakan Ahli Jabatan Pertahanan Awam yang berpangkat pegawai. *[Tepuk]*

Saya telah pun menjawab perkara-perkara yang telah dibangkitkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat dalam persoalan ucapan Belanjawan yang lepas dan dalam persoalan yang ditimbulkan spontan akhir-akhir ini. Dan, sekiranya terdapat perkara-perkara yang tidak disentuh dalam jawapan saya tadi, pihak Kementerian Dalam Negeri akan mengambil tindakan yang sewajarnya di atas saranan, cadangan dan teguran yang telah diberikan.

Tuan Yang di-Pertua, sekian, terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar.

12.24 tgh.

Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar [Dato' Law Hieng Ding]: Tuan Yang di-Pertua, terlebih dahulu saya mengucapkan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat bagi Kepong, Sibü dan Batu Gajah, yang telah membangkitkan isu-isu yang melibatkan Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar ketika membahaskan Rang Undang-undang Perbekalan 2000, peringkat dasar di Dewan yang mulia ini.

Tuan Yang di-Pertua, izinkan saya memberikan penjelasan terhadap perkara-perkara yang telah disentuh oleh Ahli-ahli Yang Berhormat. Ahli Yang Berhormat bagi Kepong dalam perbahasannya adalah membangkitkan isu promosi pelancongan yang didakwa tidak meluas dan perkhidmatan Pembantu Pelancong Profesional ke Taman Negara yang tidak bertaraf.

Dalam usaha kerajaan mempertingkatkan kedatangan pelancongan ke negara ini, beliau juga menyeru kerajaan supaya meneliti masalah pencemaran yang timbul bila mana terdapat pertambahan pelancong ke negara ini. Ahli Yang Berhormat bagi Kepong turut menyarankan supaya Sektor Penyelidikan dan Pembangunan (R&D) negara dipertingkatkan kerana beliau mendakwa bahawa insentif yang ditawarkan untuk membawa balik pakar-pakar tersebut berkhidmat di Malaysia tidak begitu menarik meskipun kerajaan ada mengambil inisiatif untuk menarik kembali pakar-pakar daripada luar termasuk warganegara Malaysia yang berkhidmat di luar negara kembali berkhidmat di Malaysia.

Ahli Yang Berhormat bagi Sibü dalam perbahasannya pula ada menyentuh mengenai isu pencemaran air Sungai Rejang di Sarawak yang kini didakwa berlumpur dan keroh disebabkan oleh pembangunan ekonomi. Beliau memohon perhatian serius Kerajaan Pusat dengan menyediakan peruntukan sewajarnya untuk memulih dan seterusnya mengatasi masalah tersebut daripada berlanjutan.

Sementara itu Ahli Yang Berhormat bagi Batu Gajah dalam perbahasannya pula menyarankan supaya Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar menjalinkan hubungan dan kerjasama dengan semua kementerian kerana pencemaran alam sekitar yang berpunca dari kumbahan penduduk industri pembuatan, ternakan khinzir dan industri berkaitan pertanian seterusnya menjadi tanggungjawab semua pihak.

Ahli Yang Berhormat berkenaan mencadangkan supaya kerajaan memberi insentif kepada industri yang mengurangkan penggunaan air, alat pelepasan ke udara

di samping menawarkan insentif kepada projek pembangunan yang meminimakan pembersihan tanah atau pokok di kawasan projek tersebut dijalankan. Langkah ini diharap akan mengurangkan pencemaran air sungai di negara ini.

Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat bagi Kepong suka saya memaklumkan bahawa kerajaan telah mengambil beberapa langkah kesesuaian bagi mempromosikan Taman Negara. Di antara langkah yang telah diambil ialah:-

- (i) Mengadakan promosi di luar negara pada tiap-tiap tahun seperti di Singapura, Jerman dan Britain bagi mempromosi pelancongan di Taman Negara. Usaha ini dilakukan oleh pejabat berkuasa Taman Negara bersama-sama dengan Mutiara Taman Negara dan Kerajaan Negeri Pahang melalui Perbadanan Kemajuan Bukit Fraser;
- (ii) Mutiara Taman Negara sendiri menjual pakej-pakej pelancongannya ke negara-negara Eropah setiap tahun. Lebih daripada 50% pelancong ke Taman Negara pada tahun 2000 yang berjumlah 65,544 orang adalah pelancong luar negara;
- (iii) Jabatan Perhilitan bersama Tourism Malaysia mengadakan lawatan wakil-wakil media untuk mempromosi Taman Negara dari masa ke semasa untuk memajukan pelancongan domestik ke Taman Negara.

Tuan Robert Lau Hoi Chew: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, Sibu bangun, ya!

Tuan Robert Lau Hoi Chew: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Ya! Sibu.

Tuan Robert Lau Hoi Chew: Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat Menteri. Saya ingin minta penjelasan tentang pembangunan industri pelancongan di mana saya difahamkan Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar ada satu rancangan untuk membina pusat sains dan teknologi di tiap-tiap negeri di seluruh negara kita.

Untuk maklumat Yang Berhormat Dato' Menteri, Sibu sedang mengkaji satu rancangan membina satu IT Resource Center yang mana ini telah diluluskan oleh kerajaan negeri dengan prinsipnya dan bolehkah kementerian timbang untuk membina satu Science Center dalam IT Resource Center untuk memberi maklumat sains kepada generasi muda dan satu destinasi untuk pelancongan.

Dato' Law Hieng Ding: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat bagi Sibu memang kawan baik saya. Saya pun berasal dari Sibu juga.

Tuan Yang di-Pertua, perkara yang dibangkitkan oleh Ahli Yang Berhormat bagi Sibu itu memang menjadi tanggungjawab kementerian saya untuk mempromosikan sains di seluruh negara melalui kerajaan negeri dan dengan itu kementerian saya telah bercadang untuk membantu kerajaan-kerajaan negeri membina atau menubuhkan pusat sains di kerajaan negeri masing-masing dan kementerian saya juga mengemukakan cadangan itu kepada negeri-negeri yang berminat dalam perkara ini. Saya berharap Yang Berhormat bagi Sibu boleh menulis kepada kementerian saya, saya akan memberi pertimbangan yang sewajarnya. Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua.

Jabatan.....

Tuan Billy Abit Joo: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Ada yang bangun lagi ya.

Dato' Law Hieng Ding: Perhilitan...

Tuan Yang di-Pertua: Ada yang bangun lagi. Ya. Ahli-ahli Yang Berhormat, saya minta perhatian jika sekiranya hendak penjelasan hendaklah berkenaan dengan perkara yang sedang diucapkan oleh Ahli yang sedang berucap. Janganlah perkara yang lain-lain daripada yang diucapkan, mengikut Peraturan Mesyuarat 37(1)(b).

Tuan Billy Abit Joo: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya ada menyentuh tentang IAQ dalam ucapan saya minggu lepas, hari Isnin iaitu *Indoor Air Quality*. Tadi saya tidak dengar Yang Berhormat Menteri menyebut Hulu Rajang yang telah berucap tentang perkara tertentu. Bagi saya ini adalah penting. Negara lain seperti Singapura telah membuat ataupun meluluskan undang-undang untuk menjaga kualiti angin dalam bangunan. Jadi, kajian telah dibuat dan telah menunjukkan kualiti angin dalam bangunan juga penting, juga berlaku pencemaran dan kadang-kadang juga mengandungi kuman-kuman yang boleh memudaratkan, lebih-lebih lagi sekarang seperti kita takut dengan Antraks dan sebagainya.

Sama ada Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar akan mengambil tindakan tentang perkara ini. Sekian.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, apa yang diucapkan oleh Menteri tadi berkenaan dengan Taman Negara, ya. Tadi Yang Berhormat mengeluarkan satu perkara yang tidak bersangkutan dengan ucapan dia tadi. Sila semak 37(1)(b), berkenaan dengan perkara yang sedang diucapkan, bolehlah membuat penjelasan ya.

Dato' Law Hieng Ding: Ya, terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Sebagai kawan, saya ingin memberi jawapan yang ringkas. Mengenai perkara yang ditimbulkan oleh Yang Berhormat bagi Hulu Rajang perkara itu sememangnya saya pun mengetahui apa yang berlaku di Singapura dan hal ehwal angin dalam bangunan, ini adalah tanggungjawab Kementerian Kesihatan, bukan kementerian saya. Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua.

Jabatan Perhilitan bersama Tourism Malaysia mengadakan lawatan wakil-wakil media untuk mempromosikan Taman Negara dari masa ke semasa untuk memajukan pelancongan domestik ke Taman Negara. Jabatan Perhilitan bersama-sama dengan Tourism Malaysia dan kerajaan negeri seperti Pahang, Perak dan Selangor mengeluarkan risalah *brochure*, *pamphlet* dan *information guide*, dengan izin, Tuan Yang di-Pertua, mengenai keistimewaan sesuatu tempat di kawasan perlindungan dalam Taman Negara untuk diberikan atau diedarkan kepada pelancong.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, kerajaan juga telah mengisytiharkan Taman Negara Tenom Mulu sebagai Tapak Warisan Alam Semula Jadi Sedunia. Di antara faedah yang diperolehi melalui pengisytiharan ini ialah tapak berkenaan akan dikenali di seluruh dunia dan dengan ini akan menarik lebih ramai pelancong yang berhasrat untuk melawat ke kawasan ini. Di samping itu juga, pihak penaja tapak warisan di peringkat antarabangsa juga akan membantu dari segi teknikal dan nasihat untuk mengurus dan menjaga kesejahteraan tapak ini.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, kementerian ini sememangnya menyedari bahawa perkhidmatan Pembantu Pelancong Profesional adalah komponen mustahak di dalam industri pelancongan. Sehubungan dengan itu, kementerian ini telah mengambil beberapa langkah bagi mempertingkatkan mutu perkhidmatan Pembantu Pelancong iaitu:

- (i) Kementerian ini melalui Jabatan Perhilitan telah menjalankan kerjasama dengan Kementerian Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan (KKKP) untuk menjayakan Kursus Pembantu Pelancong Alam Semula Jadi mengikut Pelan Eko-Pelancongan Kebangsaan 1987. Kursus Pembantu Pelancong Alam Semula Jadi (PPAS) diadakan pada setiap tahun semenjak tahun 1992 di Taman Negara. Selain daripada Pembantu Pelancong di Taman Negara, kursus ini juga dijalankan dengan kerjasama kerajaan-kerajaan negeri seperti Pahang, Perak, Perlis, Kedah, Kelantan, Terengganu, Johor dan Selangor untuk pemantauan alam semula jadi setempat di negeri masing-masing. Sehingga kini terdapat lebih kurang 700 Pembantu Pelancong Alam Semula Jadi berlesen dari 18 kursus yang dijalankan oleh Jabatan Perhilitan, KKKP, kerajaan negeri dan PATA Malaysia (JAPTA).
- (ii) Pengendalian Kursus PPAS dijalankan mendapati piawaian atau standard nasional (*vocational standard and skills*) iaitu satu standard vokasional oleh Majlis Latihan Vokasional

Kebangsaan, Kementerian Sumber Manusia bertujuan memastikan profesionalisme Pembantu Pelancong terpelihara. Kursus-kursus kendalian oleh pensyarah dari Jabatan Perhilitan, KKPP dan Universiti Putra Malaysia.

- (iii) Mengadakan kursus tambahan merangkumi aspek bahasa, komunikasi, *treat and greet*, keselamatan, pematuhan bot, memancing ikan, pengenalan burung dan pengetahuan ekologi alam sekitar tropika negara kepada Pemandu Pelancong kerana kebanyakan Pemandu Pelancong terdiri daripada penduduk tempatan yang mahir beroperasi di alam semula jadi tetapi kurang dari aspek pendidikan formal, kurang fasih berbahasa asing dan kurang kebolehan berkomunikasi.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, bagi mengatasi masalah pencemaran pula, kerajaan telah menyediakan kemudahan pembangunan sampah-sarap dan sistem pembetungan yang sempurna di tempat-tempat yang dikunjungi oleh pelancong-pelancong.

Di samping itu, bagi pembangunan rekreasi dan peranginan di kawasan sensitif alam sekitar seperti Taman Negara dan Taman Laut, penilaian kesan ke atas alam sekitar atau EIA perlu dijalankan terlebih dahulu. Kajian ini akan mengenal pasti kesan-kesan alam sekitar termasuk bilangan pelancong dan mencadangkan langkah-langkah tempatan untuk mengatasi kesan-kesan ini. Keperluan ini dikuatkuasakan melalui Perintah Kualiti Alam Sekeliling (Aktiviti-Aktiviti Yang Ditetapkan) (Penilaian Kesan Kepada Alam Sekeliling) 1987

Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Yang Berhormat bagi Kepong juga, suka saya memaklumkan bahawa kerajaan memang menyedari bahawa pencapaian bidang R&D di negara ini masih rendah jika dibandingkan dengan pencapaian negara-negara lain, khasnya negara-negara maju.

Bagi menangani masalah ini, maka kerajaan telah mengambil beberapa langkah bagi meningkatkan kedudukan tersebut yang mana di dalam Rancangan Malaysia Kelapan, umpamanya kerajaan telah memperuntukkan sebanyak RM1.6 bilion iaitu merupakan peningkatan sebanyak 60% daripada amaun yang disediakan dalam Rancangan Malaysia Ketujuh yang lalu.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, kementerian ini sedang menyediakan program khas bagi meningkatkan bilangan pelajar untuk mengikuti bidang-bidang kursus di peringkat lepasan ijazah. Pada masa yang sama, kerajaan juga sentiasa berusaha meningkatkan kemudahan prasarana dan infrastruktur R&D di negara ini.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat bagi Kepong, suka saya memaklumkan bahawa pembangunan keupayaan R&D merupakan satu usaha yang berterusan dan memerlukan tindakan dari pelbagai aspek termasuk pendidikan. Pada masa ini, kementerian ini sedang menyemak semula dasar sains dan teknologi negara bagi memastikan bahawa negara ini tidak ketinggalan dalam perkembangan teknologi yang begitu besar.

Sehubungan ini, penarikan balik saintis rakyat Malaysia dan pakar luar untuk berkhidmat di negara ini, suka saya memaklumkan bahawa kerajaan masih menyemak semula program ini agar ianya lebih menarik dan selaras dengan program-program yang serupa yang telah diperkenalkan oleh kerajaan lanjutan pengumuman Belanjawan pada tahun 2001 yang lalu.

Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat bagi Sibu, suka saya memaklumkan bahawa kerajaan memang menyedari masalah pencemaran air Sungai Rajang di Sarawak yang kini berlumpur dan keruh disebabkan oleh pembangunan ekonomi. Masalah utama Sungai Rajang adalah kandungan pepejal terampai yang tinggi yang berpunca daripada aktiviti-aktiviti seperti kerja-kerja tanah bagi tujuan perladangan, pertanian dan pembalakan.

Berdasarkan kepada rekod kementerian ini, pada tahun 2000, Sungai Rajang diklasifikasikan pada tahap sederhana tercemar. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, bagi menangani masalah-masalah ini, maka Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar telah menyediakan satu skop kajian bagi memperincikan pengurusan

secara bersepadu di lembangan Sungai Rajang. Sementara itu, langkah-langkah kawalan pencemaran yang sedia ada seperti penggunaan garis panduan pembalakan dan pertanian perlu dilaksanakan.

Suka juga saya memaklumkan bahawa kementerian ini melalui Pusat Remote Sensing Negara (MACRES) akan terus membuat pemantauan menerusi gambar-gambar satelit menggunakan teknologi moden, Remote Sensing Satellite Technology, di samping mengadakan kerjasama dengan kerajaan negeri untuk memantau aktiviti-aktiviti di lembangan Sungai Rajang. Gambar satelit dan penemuan terbaru aktiviti pembukaan tanah dan pencemaran air di lembangan Sungai Rajang telah dibentangkan di Kabinet dan turut dihantar ke Kerajaan Negeri Sarawak untuk makluman.

Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat bagi Batu Gajah, saya memang bersetuju bahawa penjagaan alam sekitar bukan hanya tanggungjawab Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar tetapi juga adalah merupakan tanggungjawab semua rakyat termasuk Ahli-ahli Yang Berhormat sendiri.

Sehubungan dengan itu, kerajaan tidak bercadang menawarkan insentif kepada industri dan mengurangkan penggunaan air ataupun pelepasan pencemar ke udara. Ini kerana industri yang mengamalkan pengurangan penggunaan air dan juga mengambil tindakan mengurangkan pelepasan ke udara akan mendapat faedah dari kekurangan kos air dan juga menjimatkan kos pemasangan dan kos operasi alat kawalan. Ini sebenarnya adalah konsep *cleaner production*, dengan izin, yang dijalankan oleh kerajaan untuk diamalkan pihak industri.

Tuan Yang di-Pertua, akhir sekali saya mengucapkan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah mengambil membangkitkan....

Puan Chong Eng: [Bangun]

Dr. James Dawos Mamit: [Bangun]

Tuan Yang di-Pertua: Ada yang bangun Yang Berhormat.

Dato' Law Hieng Ding: ...isu-isu yang melibatkan Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Bukit Mertajam.

Puan Chong Eng: Tuan Yang di-Pertua, ada satu soalan. Bolehkah Yang Berhormat Menteri memberitahu Dewan ini, apakah kuasa penguatkuasaan kementerian Yang Berhormat sekiranya ada sebuah kilang di dalam kawasan kediaman yang mempunyai lesen yang diluluskan kerajaan tempatan tetapi menimbulkan masalah seperti pencemaran alam sekitar. Apakah kuasa yang ada pada kementerian Yang Berhormat? Apakah tindakan yang boleh diambil? Terima kasih.

Dato' Law Hieng Ding: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Ya, ini memang ada dibahagikan kepada beberapa kategori yang ada melibatkan kerajaan tempatan atau kementerian yang lain. Di bawah kementerian saya di bawah undang-undang EQA, tindakan boleh diambil terhadap kilang-kilang yang disabitkan kesalahan di dalam bidang pelepasan air, pelepasan udara dan juga bunyi bising yang berlebihan di luar kilang. Di dalam kilang adalah di bidang kuasa kementerian yang lain. Jikalau Ahli Yang Berhormat mendapati ada mana-mana kilang yang telah melakukan kesalahan atau menjadi masalah kepada penduduk-penduduk setempat, silalah menghubungi Jabatan Alam Sekitar di setiap negeri dan mereka akan melakukan siasatan jikalau yang mana perlu, tindakan akan diambil terhadap mereka. Terima kasih.

Dr. James Dawos Mamit: [Bangun]

Tuan Yang di-Pertua: Ya, ada yang bangun. Mambong ya.

Dr. James Dawos Mamit: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat Menteri. Tadi Yang Berhormat Menteri menyebut bahawa kerajaan tidak akan memberi *economic incentive* kepada industri yang mengurangkan *emission* kepada alam sekitar. Macam mana kalau kerajaan dapat mempertimbangkan *economic instrument* yang lain seperti *tradable permits* ataupun *polluters pay principal* bagi mengawal dan memelihara kualiti alam sekitar di negara kita kerana kaedah yang kita guna sekarang adalah dari segi *command and control*. Dan saya nampak kaedah

ini tidak berapa berkesan bagi mengawal dan memelihara kualiti alam sekitar di negara kita.

Dato' Law Hieng Ding: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Ini juga kawan saya dari Sarawak. Memanglah kerajaan selalu memberi galakan kepada mana-mana pihak yang melakukan teknologi-teknologi yang boleh membantu menjaga alam sekitar atau mengurangkan pencemaran dan juga dari aspek-aspek yang lain. Setakat ini Kementerian saya tidak bercadang untuk memberi insentif seperti yang dijalankan itu tetapi kita boleh bersedia untuk menimbang apa-apa cadangan yang akan menyumbang kepada kekurangan pencemaran di negara kita ini. Kalau Ahli Yang Berhormat ada mempunyai cadangan-cadangan yang baik itu boleh dipertimbangkan oleh Kementerian saya. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua, sekiranya pandangan, teguran atau cadangan daripada Ahli-ahli Yang Berhormat berkenaan tidak sempat disentuh dalam jawapan ini, perkara-perkara yang dibangkitkan itu akan saya berikan perhatian dan tindakan yang sewajarnya akan diambil. Sekian terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, seperti saya katakan tadi, kita mempunyai 25 Kementerian yang hendak menjawab. Dan jika sekiranya kita tidak boleh menghabiskan sebahagian besar pada hari ini pada jam 5.30 petang kita terpaksa memanjangkan masa pada malam ini. Sila, Kementerian Kerja Raya.

12.51 tgh.

Menteri Kerja Raya [Dato' Seri S. Samy Vellu]: Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua. Saya merakamkan ucapan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah menyentuh beberapa perkara mengenai bidang tugas dan tanggungjawab Kementerian Kerja Raya ketika perbincangan Belanjawan 2002. Saya akan menjawab atau memberikan penjelasan kepada perkara-perkara yang telah dibangkitkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat.

Tuan Yang di-Pertua, pertama sekali izinkanlah saya menyentuh soal bekalan air semasa kerana isu ini telah menarik ramai Ahli Yang Berhormat di Dewan ini untuk berucap bagi membahaskan, membidas dan juga membuat cadangan masing-masing. Ahli-ahli Yang Berhormat tersebut termasuklah Ahli Yang Berhormat bagi Teluk Intan, Kuala Nerus, Kuala Pilah, Batang Sadong, Bukit Mas, Silam, Beluran dan Hulu Rajang.

Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat bagi Petaling Jaya Utara ada membangkitkan mengenai isu bekalan air semasa mengambil bahagian dalam sesi perbincangan pada 29 Oktober 2001 yang lalu. Kementerian ini mengambil maklum kebelakangan ini terdapat banyak rungutan diterima dari para pengguna mengenai kualiti bekalan air khususnya di Petaling Jaya dan kawasan sekitarnya. Untuk makluman Dewan yang mulia ini, kualiti bekalan air dirawat di negara kita pada masa kini secara amnya berada di tahap yang selamat untuk diminum. Berdas arkan kepada garis panduan kebangsaan mengenai kualiti air diminum yang diasaskan dari piawaian Pertubuhan Kesihatan Sedunia iaitu dengan izin, WHO. Berdasarkan kepada garis panduan tersebut, piawaian dan kriteria bagi air bersih ialah air yang bersih (*clear*), tidak berwarna (*colourless*) dan juga berbau.

Ingin saya jelaskan kepada Yang Berhormat bagi Petaling Jaya Utara, masalah kualiti bekalan air yang dihadapi oleh para pengguna domestik dan industri di Petaling Jaya dan kawasan sekitarnya adalah disebabkan oleh sistem paip agihan air yang usang, yang berkarat dianggarkan ketika ini 60% hingga 70% peratus paip-paip agihan air di kawasan Petaling Jaya dipasang daripada jenis simen, asbestos yang berusia antara 15 hingga 20 tahun. Malahan di sesetengah tempat, ada yang telah melampaui 30 tahun. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat lagi, ketika ini Jabatan Bekalan Air Selangor sedang melaksanakan program penggantian paip-paip air lama tersebut secara berperingkat-peringkat. Kerajaan sendiri telah meluluskan pinjaman RM500 juta ini untuk memperbaiki keadaan paip dan juga untuk menukar paip asbestos dengan paip keluli.

Mengenai air paip yang keluar berwarna

Tuan Husam bin Haji Musa: [Bangun]

Tuan Yang di-Pertua: Ada yang bangun Yang Berhormat. Kubang Kerian.

Tuan Husam bin Haji Musa: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Paip lama yang dipasang di seluruh negara patut diganti semula tetapi operator-operator air di negara kita ada yang swasta, ada yang korporat. Belanja untuk menggantikan paip ini tidak menguntungkan untuk mana-mana syarikat kecuali kerajaan memberikan peruntukan percuma ataupun *grant* untuk *piping*. Aspek lain mungkin boleh buat untung tetapi kalau syarikat swasta ataupun korporat hendak menggantikan paip mereka tidak akan dapat untung.

Jadi, peruntukan RM500 juta sebagai satu pinjaman, saya rasa tidak munasabah. Saya mencadangkan supaya Kerajaan Persekutuan memberikan peruntukan *grant* kepada semua negeri bagi menukarkan paip. Ini bukan berlaku di Selangor sahaja, kecuali di Terengganu saya rasa yang baru ditukar. Kebanyakan negeri paip memang lama walaupun air bersih di tangki tetapi keluar dekat rumah merah, berkarat. Jadi, saya mencadangkan supaya kerajaan menimbangkan untuk memberikan *grant* kepada semua negeri menggantikan paip-paip lama.

Dato' Seri S. Samy Vellu: Tuan Yang di-Pertua, mengapakah kita memberi pinjaman kepada negeri Selangor untuk menukar paip. Negeri Selangor akan menjaga negeri Selangor bersama-sama dengan Wilayah Persekutuan di mana ada bilangan penduduk yang terbesar dan juga kehilangan air di kawasan-kawasan seperti apa yang saya kata tadi, banyak. Jadi, sekarang kita hilang air lebih kurang 35% atau 40%. Kerajaan suka juga mengurangkan kehilangan air itu di mana faedah daripada penjualan air boleh disampaikan kepada kerajaan. Oleh kerana itulah kita bagi pinjaman di mana mereka akan bayar balik wang itu kepada Kerajaan Pusat. Bukannya kita bagi *grant* oleh kerana kita bagi *grant* kita memperbaiki paip, pada akhirnya siapa yang dapat keuntungan daripada itu. Kerajaan negeri akan mengambil semua hasil daripada air.

Ini ada dalam kuasa kerajaan negeri untuk menjual air dan juga untuk mengambil apa-apa hasil daripada air itu disampaikan kepada kerajaan sahaja. Oleh kerana itu Kerajaan Pusat meminjamkan RM500 juta untuk memperbaiki keadaan di mana kita jangka satu hasil besar boleh didapati. Kita jangka kita boleh juga mengurangkan kehilangan air kepada satu tahap iaitu 15% sahaja bukannya 35% atau 40%. Itulah cadangan kerajaan sekarang.

Berkenaan dengan cadangan telah diadakan dari Yang Berhormat tadi berkenaan dengan negeri Terengganu kita mula dengan negeri Selangor dan Wilayah Persekutuan dan selepas itu kita akan bincang dengan negeri-negeri yang lain. Banyak di antara negeri Kelantan tidak ada apa-apa aduan, Terengganu tidak ada apa-apa aduan. Aduan yang kita dapat banyaknya daripada Selangor dan juga dari Wilayah Persekutuan...

Dato' Haji Mohamad bin Haji Aziz: [Bangun]

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Sri Gading bangun ya.

Dato' Haji Mohamad bin Haji Aziz: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat Menteri. Ini soal air. Ramai pengundi di kawasan saya kompelin kerana bacaan meter dibaca dua bulan sekali dan kompelin ini berasaskan apabila air yang dibaca dua bulan sekali itu jumlahnya telah meningkat maka takrifnya...

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, Yang Berhormat, tidak bersangkut dengan apa yang diucapkan tadi ya.

Dato' Haji Mohamad bin Haji Aziz: Air Tuan Yang di-Pertua. Tentang air paip.

Tuan Yang di-Pertua: Ia bukan kena-mengena dengan air, dengan paip hendak menggantikan paip ya.

Dato' Haji Mohamad bin Haji Aziz: Ialah air paip juga Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Tidak boleh Yang Berhormat. Saya tidak membenarkan kerana seperti saya katakan tadi kita ada 25 kementerian. Jika sekiranya kita tidak menjaga masa maka kita tidak boleh menghabiskan kerja-kerja kita ya.

Dato' Haji Mohamad bin Haji Aziz: Jadi, saya terus maknanya minta dibaca sebulan sekali supaya takrif itu rendah dan harganya murah.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat boleh berurus dengan Yang Berhormat Menteri di luar.

Dato' Haji Mohamad bin Haji Aziz: Saya patuh Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, sila teruskan Yang Berhormat Menteri.

Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Oh, ada lagi. Ya, Sipitang.

Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Mengenai dengan paip ini saya berterima kasihlah atas usaha Menteri Kerja Raya memberi pinjaman kepada negeri tetapi bagi negeri-negeri yang besar seperti Sabah dan Sarawak keperluan untuk paip ini jauh lebih besar daripada apa yang diberi. Bolehkah kerajaan membuat kajian supaya keperluan air ini tidak terhalang oleh kerana pemasangan paip yang tidak cukup dan juga kilang penapisan air ini tidak cukup kerana di kawasan saya Tuan Yang di-Pertua, pelabur tidak mahu datang ke kawasan saya kerana masalah air.

Jadi, bolehkah kerajaan melihat secara positif khususnya negeri yang besar seperti Sabah dan Sarawak memberi peruntukan yang lebih mungkin RM1 bilion, RM2 bilion untuk memajukan masalah air ini dan kita selesaikan sekali gus supaya industri atau pertumbuhan ekonomi cepat, bersama-sama dengan yang lain. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Dato' Seri S. Samy Vellu: Tuan Yang di-Pertua, penswastaaan bekalan air di negeri Sabah telah membangkitkan beberapa masalah kepada Kerajaan Persekutuan iaitu ia tidak mendengar apa-apa nasihat daripada Kerajaan Persekutuan *[Tepuk]* Tetapi apabila sahaja menghadapi masalah, pada akhirnya Kerajaan Persekutuan kena tolong kepada Kerajaan Negeri Sabah. Saya suka menjelaskan kepada Dewan yang mulia ini, ketiga-tiga syarikat telah dilantik sebagai syarikat penswastaaan oleh Kerajaan Negeri Sabah mengambil alih RM180 juta setahun tetapi hasil yang dapat oleh Kerajaan Negeri Sabah itu RM60 juta sahaja.

Oleh kerana itu Tuan Yang di-Pertua, baru-baru ini kita telah mengadakan beberapa siasatan. Saya telah berada di negeri Sabah untuk berbincang dengan ketiga-tiga syarikat yang sedang mempunyai penswastaaan daripada Kerajaan Negeri Sabah dan daripada perbincangan itu semuanya mahu wang sahaja. Air disalurkan kepada rakyatkah itu tidak kira tetapi dia mahu wang. Saya sedang mencari satu jalan macam manakah kita akan mengambil tindakan untuk mengatasi masalah ini.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, pukul 1.00 sudah Yang Berhormat.

Dato' Seri S. Samy Vellu: Selepas saya makan saya bagi penjelasan yang lebihlah. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, mesyuarat ditangguhkan sehingga jam 2.30 petang.

Mesyuarat ditangguhkan pada pukul 1.00 tengah hari.

Mesyuarat disambung semula pada pukul 2.30 petang

[Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah] mempengerusikan mesyuarat]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah]: Dewan kita dsambung semula dengan ini saya jemput Menteri Kerja Raya menyambung ucapan, silakan.

2.30 ptg.

Dato' Seri S. Samy Vellu: Tuan Yang di-Pertua, mengenai air paip yang keluar berwarna kekuningan, ingin saya maklumkan bahawa ianya berlaku akibat daripada kerja-kerja baik pulih dan naik taraf bekalan air yang dijalankan oleh kontraktor yang telah dilantik. Lazimnya kualiti air paip yang sampai kepada para pengguna, akan pulih semula selepas 24 jam tempoh. Kerja baik pulih dan naik taraf tersebut dijalankan walaupun begitu jika air paip yang keluar berwarna kekuningan bagi tempoh masa yang berpanjangan, hal ini mungkin disebabkan oleh air paip jenis

'carbonised iron' yang biasanya dipasang di dalam bangunan dan rumah kediaman telah mulai berkarat dan perlu diganti segera.

Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat dari Teluk Intan telah membangkitkan isu mengenai projek Jalan Changkat Jong, Simpang Pulai, *Cameron Highlands* dan Lebuhraya Pantai Barat, untuk makluman Yang Berhormat strategi Kerajaan Persekutuan adalah meneruskan pembangunan infrastruktur dan terus meningkatkan dari masa ke semasa untuk merangsangkan aktiviti ekonomi. Dalam membentangkan belanjawan baru-baru ini, contohnya Kementerian Kerja Raya telah dicadangkan peruntukan sebanyak RM3.6 billion untuk melaksanakan projek-projek infrastruktur di seluruh negara.

Mengenai perkara yang telah dibangkit oleh Ahli Yang Berhormat, berkenaan dengan Jalan Changkat Jong adalah dimaklumkan bahawa projek ini telah ditender pada akhir tahun lepas dan telah ditawarkan kepada kontraktor iaitu Syarikat Hajadi Sdn. Bhd. pada 8 Ogos 2001 dengan tempoh siap 130 minggu. Jalan ini adalah komponen projek naik taraf laluan 58 iaitu Jalan Teluk Intan ke Bidor dengan kos projek sebanyak RM38.8 juta.

Mengenai projek jalan Simpang Pulai Lonjing-Gua Musang-Kuala Berang pula pada masa ini sedang dalam pembinaan kecuali pakej 5 iaitu dari Ciku ke Aring dan pakej 6 dari Aring ke jambatan Pasir Pulai di mana pelaksanaan kedua-dua pakej ini sedang dikaji semula setelah mengambil kira prestasi kontraktor-kontraktor yang sedang melaksanakan lain-lain pakej di projek ini.

Tuan Yang di-Pertua, selain dari projek tersebut kerajaan juga telah menaik taraf jalan Brinchang ke Lonjing di mana jalan ini disiapkan sepenuhnya pada 3 Ogos yang lalu.

Mengenai projek Lebuhraya Pantai Barat adalah dimaklumkan bahawa projek ini adalah bawah program penswastan dan pelaksanaan sedang dikaji oleh Unit Perancang Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri. Untuk pengetahuan Ahli Yang Berhormat dari Kuala Nerus yang membangkitkan isu mengenai penekanan peruntukan infrastruktur kepada rakyat seperti bekalan air bersih dan jalan raya, ingin dimaklumkan bahawa kementerian saya telah dicadangkan peruntukan yang besar sebanyak RM3.4 billion berbanding peruntukan semasa yang diluluskan sebanyak RM3.2 billion sahaja.

Tuan Yang di-Pertua, bagi Ahli Yang Berhormat bagi Kuala Pilah yang menyentuh mengenai pembinaan jalan Seremban-Kuala Pilah. Pada masa ini adalah masih di peringkat rundingan harga. Projek akan dilaksanakan sebaik sahaja keputusan harga dimuktamadkan oleh kerajaan.

Seterusnya bagi perkara yang dibangkit oleh Yang Berhormat dari Batang Sadong, siling peruntukan yang diluluskan di bawah Rancangan Malaysia Ke-8 untuk negeri Sarawak adalah sebanyak RM2,214 juta iaitu peruntukan yang terbesar bagi seluruh negeri Malaysia. Siling peruntukan ini merupakan peningkatan sebanyak 125.4% daripada Rancangan Malaysia Ke-7 yang lalu dan jelas menunjukkan komitmen kerajaan untuk membawa pembangunan ke negeri Sarawak khususnya di kawasan-kawasan pedalaman.

Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat dari Bukit Mas, kerajaan telah meluluskan RM20 juta untuk melaksana projek ini dan peruntukan sudah disediakan, nama kontraktor pun telah dilulus, saya percaya tidak lama lagi kerja ini akan dimulakan. Selain daripada itu jalan ke Sipitang dari Nangka Mediamat saya suka menjelaskan kepada Ahli Yang Berhormat iaitu RM5 juta telah dikhaskan untuk menjalankan kajian kemungkinan dalam Rancangan Malaysia Ke-8, ini akan dilakukan tidak lama lagi. Kerajaan akan hanya memutuskan sama ada untuk meneruskan pelaksanaan jalan itu semuanya dalam syor-syor dalam kajian kita.

Seterusnya wakil daripada Silam, telah membangkitkan mengenai terdapatnya penduduk di negeri Sabah yang masih belum menerima liputan bekalan air bersih ketika ini. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat daripada Silam, kerajaan telah mencadangkan peruntukan sebanyak RM30 juta bagi melaksanakan projek-projek bekalan air bandar pada tahun hadapan. Peruntukan tersebut dibiayai melalui pinjaman tanpa faedah dari kerajaan pusat. Ingin saya memaklumkan di Dewan yang mulia ini di bawah Rancangan Malaysia Ke-8, kerajaan telah bersetuju untuk meluluskan sebanyak 17 projek bekalan air bandar di negeri Sabah. Antara projek

yang diberikan keutamaan ialah projek bekalan air Kota Kinabalu Fasa 3 dengan kos projek sebanyak RM935 juta dan bekalan air Sandakan Fasa 3 ialah RM482 juta.

Mengenai penduduk masih belum mendapat bekalan air bersih di negeri Sabah, ingin saya jelaskan bahawa kebanyakan daripada kawasan-kawasan masih belum menerima air bersih tersebut terletak di luar bandar dan terpencil. Umumnya pelaksanaan projek-projek bekalan air luar bandar dilaksanakan di bawah peruntukan Kementerian Pembangunan Luar Bandar iaitu KPLB atau dibiayai oleh peruntukan kerajaan negeri sendiri.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat dari Beluran berdasarkan kajian yang telah dibuat oleh PLUS, lebuh raya ini belum lagi mengalami kapasiti kenderaan, walaupun bagaimanapun, terdapat beberapa bahagian di Lebuh Raya Utara-Selatan yang telah menghadapi kesesakan lalu-lintas pada masa musim perayaan atau hari-hari minggu. Pihak PLUS telah mengenal pasti bahagian-bahagian di antara adalah bahagian Seremban ke Senawang dan dari Rawang ke Tanjung Malim. Kerajaan sedang meneliti bagi mengatasi masalah ini dan jika perlu akan menambah bilangan lorong sedia ada. Kerajaan juga sedang menimbangkan untuk membina Lebuh-Raya Pantai Barat dari Taiping ke Banting melalui jajaran pantai. Cadangan ini masih dalam kajian pertimbangan Unit Perancangan Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri.

Mengenai cadangan Yang Berhormat iaitu had laju melebihi 120 km sejam, cadangan ini tidak sesuai, tidak diterima, tidak dilulus. Oleh kerana dengan 110 km pun kita ada juga tiap-tiap perayaan 300 orang maut, kalau 120 saya percaya 500 orang. Saya tidak suka menambahkan kematian lagi atas jalan raya. Walau bagaimanapun kita menetapkan laju ini 110, Yang Berhormat mesti melihat mana ada *driver* ikuti dengan 110, semua bawa kereta baru dia cuba macam mana dan apakah gunanya kereta itu dan lari dengan laju lebih dari 140 dan 160. Saya percaya kali ini bila musim Hari Raya kita ada juga beberapa rancangan untuk menjaga kepentingan nyawa manusia.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Sri Gading berdiri Yang Berhormat, hendak bagi jalan ?

Dato' Seri S. Samy Vellu: Sila

Datuk' Haji Mohamad bin Haji Aziz: Terima kasih Dato' Menteri, saya tak berapa yakinlah jawapan Yang Berhormat kerana lari laju menyebabkan kematian, kalau naik 120 km sejam, 300 jadi 500, setahu saya kerana tidak laju orang mengantuk dan sebab mengantuk *accident* dan mati. Jadi itu sebabnya macam Dato' kata, orang kereta baru dia cuba dan tidak apa-apa, jadi soal maut di jalan raya ni bukan kerana laju semata-mata mungkin ada kebenarannya Dato' tetapi saya tengok orang Singapura yang begitu disiplin di Singapura tapi lepas Tambak Johor dia pecut keretanya, jarang orang Singapura yang *accident* dan dia lebih laju, *'berdesum'* dia potong kita, tapi tidak tahulah perangkaan Dato' dapat apabila laju menyebabkan kematian?

Dato' Seri S. Samy Vellu: Tuan Yang di-Pertua, satu kajian menyeluruh sedang dijalankan oleh kementerian saya dan Kementerian Pengangkutan untuk menetapkan macam manakah kita akan mengumumkan apakah kelajuan boleh ditetapkan. Tetapi 110 kilometer sejam, jikalau ada apa-apa kita melihat merbahaya, kita boleh juga menggunakan brek. Kalau 160 kilometer sejam, saya percaya ini tidak boleh jadi. Oleh kerana itulah banyak kemalangan di lebuh raya Utara-Selatan.

Saya tahu apakah pandangan Yang Berhormat berkenaan dengan kenaikan kelajuan sedikit, selepas itu kita bukan ada beri akuan kepada siapa jikalau kita naik tidak ada kemalangan lagi. Saya telah bangkitkan ini kepada Kementerian Pengangkutan beberapa kali dan mereka minta kita mengadakan satu rundingan di antara kedua-dua kementerian untuk menimbangkan semula bukan sahaja laju, tetapi berat muatan di kenderaan berat sekarang.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, ada dua orang lagi berdiri Yang Berhormat Menteri, hendak beri?

Dato' Seri S. Samy Vellu: Ya.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, sila.

Tuan Ronald Kiandee: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat Menteri. Saya tahu, *the concern* yang Menteri katakan bahawa tidak mahu melihat ramai orang mati kerana cadangan ini. Dan walaupun saya kira ini cadangan yang patut dipertimbangkan, tetapi saya ingin buat *clarification* bahawa cadangan ini bukan datang daripada Beluran, tetapi datang daripada rakan saya dari Ipoh Barat, kerana perkara ini akan masuk ke dalam *Hansard* jadi, biarlah Ipoh Barat dapat kredit. Terima kasih.

Dato' Seri S. Samy Vellu: Tuan Yang di-Pertua, saya percaya perkara itu akan kita timbangkan.

Tuan Yang di-Pertua, saya teruskan.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ada yang berdiri lagi Yang Berhormat.

Dato' Seri S. Samy Vellu: Ya.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, sila.

Dato' Ho Cheong Sing: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Sama ada kerajaan akan mengambil langkah untuk mengkaji bagi mengadakan satu lagi ekspres way utara-selatan yang hanya mempunyai jalan keluar di bandar-bandar besar sahaja. Sebab kita nampak kesesakan trafik pada hari raya ialah di semua *excess* di bandar-bandar kecil sahaja.

Dato' Seri S. Samy Vellu: Tuan Yang di-Pertua, kerajaan telah mengambil serius perkara ini, oleh kerana itulah Jalan Persekutuan Satu sedang dibesarkan daripada dua lorong ke empat lorong di beberapa tempat. Saya percaya dalam satu tempoh masa lima atau enam tahun, barangkali kita ada pilihan, kita boleh juga menggunakan jalan lama tanpa bayaran tol atau jalan yang lebih baik daripada itu iaitu Lebuhraya Utara-Selatan. Jadi, ada dua pilihan. Bukan itu sahaja, saya telah minta Jabatan Perdana Menteri untuk menyegerakan kelulusan jalan dari lebuhraya dari Taiping ke Banting, saya percaya dengan itu kita boleh juga mengatasi masalah dihadapi oleh pengguna-pengguna jalan raya musim hari raya.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ada dua orang berdiri Yang Berhormat, hendak beri jalan? Hendak beri jalan?

Dato' Seri S. Samy Vellu: Okay.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Mambong.

Dr. James Dawos Mamit: Terima kasih Dato'. Yang Berhormat Menteri, saya ingin menyentuh lagi tentang had laju ini, *speed limit*, apakah asas dan fakta yang diguna oleh kerajaan bagi menentukan 110 kilometer sejam ini yang optimum di lebuhraya.

Dato' Seri S. Samy Vellu: Tuan Yang di-Pertua, pertimbangan ini telah dibuat oleh kedua-dua kementerian, Kementerian Pengangkutan dan juga Kementerian Kerja Raya. Bila-bila masanya kami di Kementerian Kerja Raya, kita membina jalan. Apabila kita siap jalan, Kementerian Pengangkutan bersama dengan Kementerian Kerja Raya sahaja akan menetapkan apakah kelajuan akan dibenarkan di jalan itu. Pada masa itu, walaupun kita mencadangkan 120 kilometer sejam tetapi kita tidak mendapat kelulusan daripada Jemaah Menteri.

Jemaah Menteri terus mengambil keputusan untuk membenarkan 110 kilometer sahaja, mengambil kira beberapa kemalangan yang berlaku di atas jalan raya.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Teluk Intan.

Tuan Mah Siew Keong: Tuan Yang di-Pertua, tadi Yang Berhormat Menteri bercakap berkaitan dengan Lebuhraya Pantai Barat yang telah diswastakan. Saya hendak bertanya mengapa syarikat konsesi ini, ia hanya bermula kerja di kawasan Selangor sahaja, sebab saya pun dapat baca di surat khabar bahawa pengaruh konsesi ini cakap, bahawa di Perak bukanlah begitu *viable* sebab trafik tak cukup, tetapi Selangor adalah *viable*, oleh itu mereka akan mula di Selangor. Tetapi bagi pendapat

saya, jika ia dapat satu projek yang diswastakan, you patut bina seluruh, *you cannot only* pilih yang baik sekali, ini adalah adillah untuk semua pihak. Terima kasih.

Dato' Seri S. Samy Vellu: Tuan Yang di-Pertua, projek ini telah diswastakan, selepas itu syarikat telah menghadapi beberapa masalah kewangan oleh kerana negara sendiri dan juga dunia telah menghadapi beberapa masalah kewangan.

Oleh kerana itu, projek itu telah diketepikan oleh kerajaan, sekarang kerajaan suka juga minta syarikat konsesi itu untuk menimbang. Dalam kajian mereka, mereka mendapat tahu kawasan di mana kita ada lebih banyak lalu lintas iaitu kawasan Selangor, kalau mereka membina kawasan Selangor iaitu dari Banting ke Teluk Intan, itu boleh dikatakan sebagai satu kawasan yang kita boleh mendapat keuntungan dan mereka boleh juga membayar balik kepada bank. Jikalau tidak, kita mula daripada Taiping ke Teluk Intan, saya percaya itu tidak boleh dilakukan sekarang.

Oleh kerana itu, mereka bukan membina daripada Banting ke Teluk Intan dan mula selepas itu, mereka akan teruskan, tetapi permulaan itu daripada Banting ke Teluk Intan. Kawasan awam Yang Berhormat, masih susah hati lagiakah? *[Ketawa]*

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat dari Hulu Rejang, kerajaan pada masa ini tidak bercadang membina jalan menghubungkan Bakun dan Bandar Belaga ...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ada yang berdiri lagi Yang Berhormat, Lipis.

Dato' Seri S. Samy Vellu: Ya.

Tuan Haji Amihamzah bin Ahmad: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih dan terima kasih kepada Yang Berhormat Menteri. Terima kasih. Masih berkenaan dengan had laju ini. Jalan-jalan Persekutuan ini, had laju kebangsaan ialah 90 km/j. Macam Kuala Lumpur-Karak highway itu dahulunya 80 km/j, ia rendah (below) daripada Jalan Persekutuan, tetapi terima kasihlah kepada Yang Berhormat Menteri dan pihak berwajib, sekarang ini jalan highway itu pun sudah 90 maksimumnya. Tetapi saya tengok pengguna-pengguna masih memandu lebih laju daripada 90 km/j, sampai 100 km/j, sebab saya rasakan ia lebih praktikal pergi kepada 100 kilometer, jadi apakah kalau boleh dipertimbangkanlah.

Dan ada satu tempat itu lepas daripada Genting turun pergi ke Kuala Lumpur di situ 60 km/j, tidak ada siapa ikut 60 di situ *[Ketawa]* sebab 60 km/j ini saya ingat kereta *morris minor* zaman dahulu pun dia tidak lagi berjalan pada kelajuan 60 kilometer, walaupun tempat itu berbahaya, bolehkah agaknya satu kajian yang lebih menyeluruh supaya dipertingkatkan sedikitlah. Terima kasih.

Dato' Seri S. Samy Vellu: Tuan Yang di-Pertua, undang-undang itu untuk mengingatkan manusia, mereka tidak boleh menggunakan jalan itu dengan lebih laju daripada apa ditetapkan. Kita ada juga undang-undang, kalau mengikut undang-undang, saya tidak boleh bunuh orang lain, kalau saya bunuh saya digantung, walaupun ada juga undang-undang, pembunuhan sering juga berlaku sahaja di negara kita. Jadi, inilah pandangan manusia. Saya percaya Ahli Yang Berhormat faham lebih daripada sayalah berkenaan dengan perkara ini.

Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat dari Hulu Rejang, kerajaan masa ini tidak bercadang membina jalan menghubungkan Bakun dan Bandar Belaga. Namun demikian, sekiranya didapati jalan ini perlu dilaksanakan, maka kerajaan akan mengkaji kesesuaian pelaksanaan projek untuk kepentingan rakyat.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat bagi Hulu Rejang, yang menyentuh mengenai jalan raya perlu dibina yang akan menghubungkan Bakun dan Bandar Belaga, sepanjang 47 kilometer, buat masa kini kerajaan tidak menghubungkan Bakun dan Bandar Belaga. Walau bagaimanapun, jika terdapat keperluan dan justifikasi akan keperluan jalan ini dan perkara ini akan dipertimbangkan oleh kerajaan.

Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat bagi Sandakan yang membangkitkan mengenai masalah yang dihadapi oleh Kerajaan Negeri Sabah bagi menyelesaikan bayaran tunggakan kepada tiga syarikat konsesi air di negeri tersebut, suka saya memaklumkan di Dewan yang mulia ini bahawa ketika kementerian sedang merimbang dan juga meneliti beberapa opsyen bagi menyelesaikan masalah tersebut. Satu memorandum Jemaah Menteri akan dibentangkan dalam sedikit masa lagi untuk mendapatkan persetujuan dari Kabinet mengenai perkara tersebut.

Mengenai perkara yang dibangkitkan oleh Ahli Yang Berhormat bagi Rasah berkaitan dengan runtutan blok bangunan sekolah jenis kebangsaan Tamil, bukan semua blok, sebahagian sahaja, Rantau, ingin dimaklumkan bahawa runtutan tersebut disebabkan oleh acuan iaitu *framework* yang disediakan oleh kontraktor tidak mengikut spesifikasi yang telah ditetapkan. Reka bentuk bagi sekolah tersebut adalah selamat memandangkan reka bentuk ini juga telah digunakan untuk 12 buah sekolah Tamil yang lain. Penyeliaan di tapak bina dijalankan oleh pihak perunding, manakala JKR hanya bertindak sebagai pemantau.

Akhir sekali Tuan Yang di-Pertua, saya ingin mengucapkan terima kasih kepada semua Ahli Yang Berhormat yang telah berucap mengenai perkara-perkara di bawah Kementerian saya.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ada yang berdiri Yang Berhormat. Baram dan juga Kuala Pilah. Baram dahulu, sila Baram

Tuan Jacob Dungau Sagan: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih, terima kasih Yang Berhormat Dato' Menteri. Semasa saya berucap pada 29 Oktober, saya ada menyentuh sedikit tentang masalah pembinaan jalan raya yang dimulai dari kilometer 6 pekan Beluru sampai ke jambatan Tinjar dan seterusnya ke Sungai Teru dan Long Lama. Saya sentuh perkara ini kerana jalan ini telah dibina tetapi belum diturapkan lagi dan juga sebahagian dari jalan ini dari Sungai Teru ke Long Lama belum juga dibina.

Jadi, semasa saya berucap pada 29 Oktober itu saya sentuh masalah ini dan saya tadi mendengar bahawa Yang Berhormat Dato' belum lagi membuat jawapan. Jadi, saya ingin tahu adakah kementerian mempertimbangkan untuk memberi peruntukan untuk menurapkan jalan ini lebih kurang saya rasa 25 kilometer yang perlu diturap dan pembinaan 25 kilometer lagi sampai ke Long Lama. Sekian, terima kasih.

Dato' Seri S. Samy Vellu: Tuan Yang di-Pertua, berkenaan dengan perkara yang telah dibangkitkan oleh Ahli Yang Berhormat, saya kena siasat dahulu yang pertama, adakah peruntukan telah disediakan oleh Kementerian Kewangan untuk meneruskan dengan kerja sepenuhnya untuk jalan atau lain. Saya akan menulis surat kepada Ahli Yang Berhormat berkenaan dengan butir-butir oleh kerana saya tidak mempunyai apa-apa butiran, saya akan jawab dengan tulisan.

Bagi perkara

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Kuala Pilah. Sila, dia telah bangun tadi. Ya, sila.

Datuk Napsiah binti Omar: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih dan juga terima kasih kepada Dato' Menteri yang telah memberi jawapan tadi berkenaan Jalan Kuala Pilah-Seremban. Sebenarnya, tadi saya hendak bangun dan bertanya, tetapi oleh kerana had laju tadi telah pun ditetapkan oleh Menteri, saya ikut sahaja had laju itu.

Tetapi sebenarnya jawapan Yang Berhormat beri tadi saya terima, saya yakin dan percaya, kementerian Yang Berhormat akan dapat melaksanakan projek ini dengan secepat mungkin, sebabnya orang Kuala Pilah memang tertunggu-tunggu, Yang Berhormat.

Setiap kali saya bertanya, Yang Berhormat ini memberitahu kepada saya, Yang Berhormat ini memang sahabat saya yang baik sekali, dia mengatakan kepada saya, dia akan buat dengan secepat mungkin, tetapi begini, kalau boleh Yang Berhormat dengan pakar-pakar di dalam JKR, tentukan berapa harga jalan ini, kalau RM150 juta buat RM150 juta, kalau ada RM300 juta buatlah sebagaimana adanya wang itu. Masalahnya bukannya dengan Yang Berhormat. Masalahnya yang saya sebutkan dalam ucapan saya ialah berkenaan kontraktornya, saya dengar sudah bila hendak mula, bukankah Yang Berhormat sudah dijemput untuk membuka pecah tanah, tetapi oleh kerana masalah yang tidak dapat saya fahami, dibatalkan.

Saya sudah menunggu dengan orang-orang saya, siap dengan kompong dan bunga manggar, hendak jemput Yang Berhormat [Tepuk][Ketawa] Tetapi apakan daya, dibatalkan, jadi hampa kami di Kuala Pilah. Sebab itu, hari ini saya mohon kepada Yang Berhormat, masalahnya ialah masalah kontraktor. Saya difahamkan *internal squabbling*, kontraktor sesama dalam satu bergaduh. Saya tidak mahu oleh kerana pergaduhan ini, orang Kuala Pilah menderita, [Ketawa] had laju pun tidak ada di Kuala Pilah, sebab bukit berputus-putus, had laju pun berputus-putus, jadi saya mohonlah

kepada Yang Berhormat Menteri, tolonglah selesaikan masalah orang Kuala Pilah ini. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, sila.

Dato' Seri S. Samy Vellu: Tuan Yang di-Pertua, saya kasihan dengan saudari Yang Berhormat. *[Tepuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, ya, kawan lama.

Dato' Seri S. Samy Vellu: Duit sudah diterima beberapa lama dahulu, sepatutnya kontrak, perbincangan telah diselesaikan, surat kelulusan telah diberi kepada syarikat, tetapi seorang pengarah yang datang untuk mengambil surat itu, dia ambil surat, dia mulakan satu syarikat lain dengan nama yang sama. Dia kata kerja itu telah diluluskan untuk beliau. Sepatutnya kementerian atau kerajaan tidak memberi kepada beliau tetapi atas nama syarikat. Jadi perkara ini baru selesai, rundingan harga sedang dijalankan. Saya percaya dalam tempoh sebulan kita boleh mulakan kerja. *[Tepuk]*.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, dia berdiri lagi. Sipitang, Yang Berhormat.

Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob [Sipitang]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya bangun tadi disebut pasal jambatan Sipitang. Saya ucap terima kasih kepada JKR, Kementerian Dato' yang telah meluluskan jambatan Sipitang RM8 juta. Dato' pun tahu kawasan Sipitang, saya hormat Dato, dia telah melawat kawasan saya, jadi dia tahu ada masalah, dia faham masalah. Kali ini kalau dia datang, kita jemput dia dengan kompang kerana Lebuhraya Beaufort-Sipitang sudah siap.

Beberapa Ahli: *[Ketawa]*

Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob: Jadi, terima kasih Dato'. Oleh kerana tidak sempat berucap masa perbahasan, saya ambil kesempatan ini. Pada masa yang lalu telah pun diluluskan jalan Tenom-Beaufort melalui kawasan saya. Yang Amat Berhormat telah pun pecah tanah tetapi bila saya tanya di Parlimen, saya dapat jawapan bertulis projek ini dibatalkan. Jadi, apakah rancangan jalan ini ada alternatif lain? Saya cadangkan alternatif lain ialah daripada Kemabung ke Sipitang di kawasan saya juga kerana tempat ini saya telah senaraikan tadi, tidak kurang 30 kampung dengan lebih kurang 10,000 penduduk. Kalau kita buat jalan alternatif daripada Jalan Beaufort –Tenom, harganya begitu tinggi tetapi tidak ada kampung. Jadi saya mintalah penjelasan, kalau boleh kita jadikan juga kerana jalan ini jalan penting. Ini adalah baik untuk pertanian, untuk pelancongan, memberi manfaat kepada kawasan Long Pasia yang *famous* tentang kawasan tanah tinggi ini. Saya ucapkan terima kasih, kalau dapat ianya dipertimbangkan.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Yang Berhormat saya ingat lepas ini jangan bangkit lagi. Sebab kalau ikut ucapan semasa semua sudah selesai. Jadi kalau dibenarkan semua mengungkit, saya percaya semua akan menyebut mengenai kawasan masing-masing. Jadi selepas ini saya kira Menteri cukuplah menjawab. Sila jawab, Yang Berhormat Menteri.

Dato' Seri S. Samy Vellu: Tuan Yang di-Pertua, apa dibangkitkan oleh Ahli Yang Berhormat tadi, saya kena siasat di kementerian saya. Apakah rancangan dan berapakah peruntukan yang telah disediakan oleh Kementerian Kewangan. Selepas itu kepada Ahli Yang Berhormat pun, saya akan menjawab secara bertulis.

Tuan Yang di-Pertua, saya ucapkan terima kasih, itu sahajalah penjelasan daripada saya berkenaan dengan Kementerian saya.

Beberapa Ahli: *[Tepuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, terima kasih. Sekarang saya jemput Kementerian Perusahaan Utama.

Timbalan Menteri Perusahaan Utama [Datuk Anifah Aman]: Tuan Yang di-Pertua, terlebih dahulu saya ingin mengucapkan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat bagi Keningau, Sandakan, Selangau, Yan, Baram dan Dungun yang telah membangkitkan beberapa perkara menyentuh bidang kuasa Kementerian Perusahaan Utama.

Berhubung dengan perkara yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Keningau supaya pelabur-pelabur tempatan dari industri kelapa sawit diberikan bantuan untuk menjalankan pengeluaran tambah nilai - dengan izin - *value-added products*. Sukalah dimaklumkan bahawa Kementerian saya melalui Lembaga Minyak Sawit Malaysia atau MPOB sentiasa membantu dan bekerjasama dengan industri dan pelabur tempatan membuat penyelidikan - dengan izin R&D sama ada di peringkat hulu mahupun hiliran. Melalui R&D yang dijalankan bukan sahaja produktiviti dapat dipertingkatkan malahan penggunaan serta produk minyak sawit dapat dipelbagaikan. Adalah menjadi matlamat Kementerian saya untuk menjadikan industri kelapa sawit sebagai - dengan izin - *zero waste industry*.

Tuan Yang di-Pertua berkaitan perkara yang disentuh oleh Yang Berhormat bagi Sandakan supaya MPOB mempertingkatkan status industri kelapa sawit dan kajian mengenai penggunaan minyak kelapa sawit, adalah dimaklumkan bahawa sebanyak 306 kajian projek telah dijalankan dalam tahun 1995 hingga 1999 dan dari jumlah tersebut 37 hasil kajian projek telah pun dikomersialkan. Di antaranya ialah *extraction of Vitamin E* - dengan izin - telah dipindahkan kepada pihak pengusaha untuk dikomersialkan. *Red Palm Oil* - dengan izin - telah pun dipindahkan kepada pihak pengusaha bagi menghasilkan *Karatino Non-Dairy Ice Cream* - dengan izin - telah pun diserahkan kepada pengusaha. *Palm-based Personal Care Products* - dengan izin - telah diusahakan oleh beberapa pengusaha industri kecil dan sederhana. *Oil Palm Bio-Mas* - dengan izin - masih di peringkat penyelidikan dan belum dapat dikomersialkan lagi.

Tuan Yang di-Pertua, berkaitan dengan pertanyaan Yang Berhormat bagi Selangau dan Baram mengenai jumlah pinjaman yang diberikan kepada petani untuk menanam semula kebun kelapa sawit, dan tanaman lain di seluruh negara dan juga agar kerajaan menambah tabung ini sekiranya tidak cukup bagi menolong petani dan pekebun kecil, sukacita dimaklumkan bahawa kerajaan sememangnya menyediakan dua skim khusus untuk membantu para pekebun kecil di seluruh negara bagi menanam semula kelapa sawit mereka itu.

Pertama, Skim Insentif Menanam Semula Kelapa Sawit yang mana kerajaan melalui MPOB telah pun memperuntukkan sejumlah RM200 juta untuk menggalakkan penanaman pokok sawit berumur 25 tahun ke atas yang tidak ekonomik lagi. Melalui skim ini insentif sebanyak RM1,000 setiap sehektar diberi kepada pekebun kecil yang menebang dan menanam semula dengan pokok sawit. Manakala sebanyak RM1,100 setiap sehektar bagi pokok sawit yang ditebang dan ditanam semula dengan pokok getah.

Pemberian di bawah skim ini adalah percuma. Sambutan yang diterima daripada pekebun kecil terhadap skim sangat menggalakkan di mana sehingga bulan Oktober 2001, jumlah permohonan yang diterima ialah sebanyak 5,302 di Semenanjung Malaysia dan 1,288 di Sabah dan tiada permohonan daripada Sarawak dengan jumlah kawasan seluas 82,778 hektar. Dari jumlah tersebut seluas 52,019 hektar adalah permohonan daripada pekebun-pekebun kecil dan serta peserta-peserta rancangan FELDA, FELCRA, RISDA dan agensi-agensi kerajaan lain sementara 30,759 hektar adalah pekebun-pekebun kecil individu. Dari jumlah tersebut seluas 56,619 hektar telah diluluskan dan sebanyak 2,839 hektar atau RM2,389,000 telah dibuat bayaran.

Untuk makluman Yang Berhormat dari Baram tiada permohonan diterima daripada pekebun kecil sawit di negeri Sarawak setakat ini kecuali 2 permohonan daripada estet persendirian.

Skim Pembiayaan Galakan Tanaman Semula Kelapa Sawit yang merupakan pinjaman mudah bagi membantu pekebun kecil individu menanam semula pokok kelapa sawit yang tidak lagi produktif mula dilancarkan dalam bulan Oktober 2000 dengan peruntukan sebanyak RM200 juta dan dikendalikan oleh Bank Pertanian Malaysia. Melalui skim ini kerajaan memberi pinjaman tidak melebihi RM6,000 sehektar dengan kadar bayaran perkhidmatan 4% setahun atas baki bulanan. Sehingga 30 Oktober 2001 sejumlah RM6.83 juta telah diluluskan kepada 440 pekebun-pekebun kecil melibatkan kawasan seluas 2,000 hektar untuk ditanam semula. Walau bagaimanapun, adalah didapati dari laporan yang dikeluarkan oleh pihak Bank Pertanian, permohonan dari pekebun-pekebun kecil Sabah dan Sarawak belum lagi diterima. Untuk makluman Yang Berhormat setakat ini jumlah peruntukan bagi kedua-dua skim tersebut di atas adalah mencukupi.

Tuan Yang di-Pertua, bagi komoditi lainnya seperti koko, kerajaan belum lagi mewujudkan tabung khas untuk memberi pinjaman mudah kepada pengusaha dan pekebun kecil koko bagi tujuan penanaman semula. Walau bagaimanapun, di bawah tabung untuk makanan (*fun for food*) atau 3F - dengan izin - koko adalah merupakan salah satu tanaman yang layak untuk mendapat pinjaman melalui tabung ini yang disalurkan melalui Bank Pertanian Malaysia dan bank-bank perdagangan. Ketika ini dana sebanyak RM1.3 bilion telah diperuntukkan oleh kerajaan untuk membantu petani-petani mendapatkan pinjaman daripada tabung 3F ini. Ianya adalah bagi maksud sama ada penanaman semula, pemulihan atau tanaman baru.

Semua projek bagi pengeluaran dan pemprosesan makanan bersaiz kecil, sederhana dan besar adalah layak untuk mendapatkan pinjaman. Had maksima pinjaman bagi setiap projek adalah ditingkatkan daripada RM3 juta kepada RM5 juta dan had minima adalah RM10,000. Tempoh maksima pinjaman adalah selama 8 tahun dari tarikh pengeluaran pertama dana daripada Bank Negara dan kadar faedah yang dikenakan juga adalah sebanyak 4%. Bagi tanaman koko sehingga bulan Mei 2001, seramai 86 orang peminjam dengan jumlah pinjaman RM10.84 juta telah mendapat faedah daripada tabung 3F ini.

Tuan Yang di-Pertua, mengenai cadangan Yang Berhormat bagi Yan supaya kerajaan melipatgandakan usaha penerokaan pasaran baru, mewujudkan pakej pembelian minyak sawit yang lebih menarik, memberikan insentif kepada syarikat yang berminat untuk komersialkan hasil-hasil R&D seperti pengeluaran minyak diesel daripada minyak sawit dan mewujudkan mekanisme harga bagi menstabilkan harga minyak sawit, sukaiah saya menyatakan bahawa usaha penerokaan pasaran baru adalah merupakan aktiviti utama atau - dengan izin - *core business* Kementerian saya. Oleh itu usaha untuk memperluaskan dan menerokai pasaran baru sentiasa giat dijalankan sama ada oleh Kementerian saya sendiri menerusi agensi seperti MPOB, Majlis Promosi Minyak Sawit Malaysia (MPOPC) dan 9 buah pejabat cawangan MPOPC di luar negeri. Ianya dijalankan menerusi misi-misi ekonomi dan teknikal, lawatan kerja di peringkat menteri dan sebagainya. Umpamanya dalam tahun 2000, misi teknikal dan ekonomi telah diadakan ke negara-negara Iraq, China, India, Rusia, Ukraine dan lain-lain.

Berhubung dengan cadangan untuk mewujudkan pakej pembelian minyak sawit yang lebih menarik untuk dalam negeri, Kementerian saya telah pun memperkenalkan sistem penetapan harga buah kelapa sawit iaitu *fresh fruit bunch* - dengan izin - secara harian bagi memudahkan pekebun-pekebun kecil mengetahui harga-harganya.

Manakala bagi tujuan mempertingkatkan pembelian minyak sawit di luar negara, Kementerian telah mengadakan skim kemudahan kredit iaitu POCPA (Palm Oil Credit and Payment Arrangement) - dengan izin - kepada negara-negara tertentu untuk membeli minyak sawit negara dengan dana berjumlah USD500 juta. Bagi memperkemaskan lagi sistem POCPA ini pada 1 Ogos 2001 kerajaan telah bersetuju supaya dana POCPA dijadikan dana pusingan - dengan izin - *revolving fund* dan kredit POCPA sebagai kredit pusingan - dengan izin - *revolving credit*.

Mengenai usaha menghasilkan minyak diesel dengan minyak kelapa sawit secara besar-besaran ianya pula masih dalam peringkat - dengan izin - *detailed feasibility study*. Mengenai cadangan Yang Berhormat supaya diwujudkan mekanisme harga bagi menstabilkan harga minyak sawit, Kementerian berpendapat usaha tersebut adalah tidak praktikal. Umpamanya cadangan untuk menubuhkan stok penimbun bagi minyak sawit tidak dapat dilaksanakan memandangkan produk tersebut akan mengalami kesusutan kualiti. Keadaan harga minyak sawit juga ditentukan oleh bekalan minyak sayuran lain-lain seperti minyak kacang soya dan juga minyak *red seed oil*.

Tuan Yang di-Pertua, ...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ada yang berdiri. Yang Berhormat bagi Sri Gading, ya sila.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Timbalan Menteri. Kelapa sawit dan getah adalah suatu tanaman yang menjadi penggantungan hidup rakyat. Rakyat memang mengharap-harapkan Kementerian Yang Berhormat Datuk akan berusaha bersungguh-sungguh untuk

menstabilkan harga supaya kehidupan rakyat akan mendapat pembelaan daripada pihak kerajaan. Kemerosotan ekonomi yang sedang berlangsung sekarang ini mungkin berpanjangan. Ekonomi Amerika mungkin akan berkeadaan seperti ini entah berapa lama. Peperangan di Afghanistan ini akan menyebabkan kemelesetan ekonomi dunia.

Oleh yang demikian, usaha-usaha yang berlipat ganda haruslah dijalankan oleh pihak Kementerian Yang Berhormat Datuk terutamanya seumpama menjual kelapa sawit dan getah ini kepada pasaran-pasaran di seluruh dunia. Jadi saya mengharapkan supaya Kementerian Yang Berhormat Datuk melipat gandakan lagi. Dan ini serius, tidak boleh dianggap sebagai satu perkara yang remeh kerana inilah periuk nasi majoriti rakyat bagi negara ini. Jadi langkah-langkah yang benar-benar berkesan di berbagai-bagai kaedah dan cara harus dilaksanakan oleh Kementerian Yang Berhormat Datuk. Terima kasih.

Datuk Anifah Aman: Terima kasih Yang Berhormat. Saya begitu kagum dengan Ahli Yang Berhormat, begitu prihatin sekali tentang kedudukan kelapa sawit dan getah yang memang sebahagian besarnya adalah yang diusahakan oleh pekebun-pekebun kecil.

Telah pun saya jelaskan bahawa di antara langkah-langkah utama yang diambil oleh Kementerian untuk membuka atau menerokai pasaran baru ialah satu daripadanya mengadakan kredit ataupun yang dikatakan POCPA tadi Palm Oil Credit and Payment Arrangement di mana kita telah pun memanjangkan kredit seumpama ini kepada negara seperti Rusia dan juga Korea Utara di mana pasaran baru yang kita cuba terokai. Dan pada ketika ini kita sedang berbincang dengan Rusia dan Yang Berhormat Menteri sebenarnya telah sedia terbang ke negara Rusia untuk menandatangani perjanjian seumpama itu dan juga dengan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri kita, tetapi oleh kerana perkara yang berlaku pada 11 September yang lalu maka kita tidak dapat meneruskan perjalanan ke Rusia.

Walau bagaimanapun, Yang Berhormat, juga langkah-langkah yang kita ambil ialah untuk mempelbagaikan *value added products* kita supaya kegunaan itu kita dapat menghasilkan dalam negeri dan dapat kita eksport ke luar negeri dan ini secara tidak langsung juga akan meningkatkan permohonan dalam minyak sawit kita dan juga dapat membantu pekebun-pekebun kecil.

Walau bagaimanapun oleh kerana ini adalah pasaran antarabangsa dan minyak sayuran juga mempunyai 16 jenis lain di mana kita telah pun menghadapi tentangan yang hebat daripada kacang soya dari Amerika di mana mereka ini adalah dengan izin '*have been subsidise*', jadi kita sering menghadapi masalah seumpama itu dan walau bagaimana usaha-usaha yang telah dijalankan, misi teknikal yang akan diadakan dan apa yang saya katakan bahawa dalam jawapan saya tadi bahawa '*core business*' dalam pada Kementerian kita.

Maka keprihatinan Yang Berhormat itu kita akan insyaAllah kita akan terus pandang dengan serius dan sekiranya ada langkah-langkah yang baru hendak kita laksanakan kita juga maklumkan kepada Yang Berhormat.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Batang Lupar berdiri, Yang Berhormat. Silakan, sila.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Datuk, terima kasih Datuk. Mengikut maklumat yang diberi oleh Yang Berhormat Datuk Timbalan Menteri tadi, bahawa Sarawak masih tidak begitu besar mempunyai ladang-ladang kelapa sawit dan sebagainya berkemungkinan ada sebab-sebab yang tertentu. Persoalan saya ada dua, tiga perkara Datuk.

Saya hanya mendapat masa yang singkat untuk membahaskan semua perkara ini. Saya hendak tanya dengan Timbalan Menteri, apakah masalah, rintangan yang berlaku di Sarawak menyebabkan tanah-tanah yang besar itu di Sarawak tidak boleh dimajukan untuk ladang kelapa sawit dan jika ya, apakah tindakan Kementerian untuk menyelaraskan pelaksanaan kelapa sawit di Sarawak dengan kerajaan negeri Sarawak dan rakyat negeri Sarawak yang mungkin ada masalah sedikit berhubung dengan soalan ini. Ini yang pertama Datuk.

Yang kedua, saya ingin hendak bertanya secara khusus, Datuk tadi menyebutkan kelapa sawit dipanggil orang '*golden crops*' bahkan *golden crops* ini telah menyelamatkan negara kita daripada keadaan kemelesetan ekonomi pada masa

sekarang ini. Jadi yang *golden crops* ini banyak dia orang sebut diesel kita boleh buat, chip board kita boleh buat, banyak lagi industri yang kita buat daripada kelapa sawit ini.

Pada tahun 50-an dan 60-an di Sarawak, Datuk, kelapa sawit ini dipanggil 'pokok sabun' kerana orang gunakan minyak kelapa sawit ini untuk membuat sabun. Jadi saya hendak bertanya dengan Datuk, apakah industri-industri lain mengeluarkan minyak sahaja dan menyelidik untuk diesel sahaja yang telah kita keluarkan secara besar-besaran daripada kelapa sawit ini kerana mengikut laporan yang saya terima bahawa kelapa sawit ini apa benda pun terkeluar daripada kelapa sawit itu boleh diguna untuk apa-apa pun. Macam-macam barang.

Jadi maknanya, penyelidik kita belum lagi membuat penyelidikan khusus dan 'mengkomersialkan' barang-barang yang boleh dikeluarkan daripada kelapa sawit ini. Dan apakah kementerian supaya *golden crops* ini tidak menjadi cooper crops yang tidak mendatangkan hasil kepada negara selain daripada minyak dan mungkin juga dengan harapan kita, diesel pada masa yang akan datang.

Apa berlaku kepada chip board yang dikatakan negara Malaysia walaupun banyak mengeluarkan kelapa sawit dan chip board '*demand the worldwide*' meningkat 5% dan pada masa sekarang kita hanya boleh mengeluarkan hampir hanya mungkin 2% sahaja untuk world market. Apa tindakan kita supaya kita tidak ketinggalan daripada segi research and development dan 'commercialization' board yang dibuat daripada sponge atau daripada batang kelapa sawit ini. Bukan Batang Lupar Yang Berhormat. Terima kasih.

Datuk Anifah Aman: Terima kasih Yang Berhormat dari Batang Lupar, membangkitkan kenapakah rakyat Sarawak tidak menggunakan dengan sebaiknya kemudahan-kemudahan yang diberikan oleh kerajaan pusat. Satu daripadanya ialah banyak tanah-tanah yang terbiar.

Untuk makluman Yang Berhormat bahawa tentang tanah adalah di bawah bidang kuasa kerajaan negeri dan walau bagaimanapun kita telah menggalakkan supaya skim-skim ataupun kemudahan-kemudahan yang diberi, keutamaan adalah diberikan kepada pokok-pokok yang melebihi 25 tahun umurnya. Ini adalah sebab oleh kerana pokok-pokok ini tidak lagi begitu produktif dan selain daripada ianya ditebang, ia juga dapat digantikan dengan klon-klon yang kita mengharapkan dapat menghasilkan produktiviti yang meningkat dan oleh itu secara langsung akan mengurangkan kos *production* kita.

Tentang skim yang saya katakan tadi bahawa di Sarawak, belum kita dapat menerima apa-apa permohonan. Ini adalah laporan daripada Bank Pertanian Malaysia di mana pekebun-pekebun kecil daripada Sarawak yang kita galakkan supaya mereka menebang pokok 25 tahun yang ke atas itu kemungkinan bahawa ada di antara mereka oleh kerana Sarawak usaha kelapa sawit ini belum begitu menyeluruh, kemungkinan bilangan yang kecil yang pokok kelapanya itu berumur 25 tahun ke atas.

Walau bagaimanapun daripada masa ke semasa kita akan memantau dan melihat daripada segi apakah kemungkinan bahawa barangkali ada di kawasan yang terpencil maka pekebun-pekebun kecil itu tidak mendapat maklumat yang terperinci. Oleh itu saya merayu kepada Ahli-ahli Yang Berhormat di mana kawasan mereka terlibat dengan penanaman kelapa sawit supaya menulis ke kementerian saya dan dapat apalah kiranya saya akan pergi ke kawasan Ahli-Ahli Yang Berhormat supaya dapat menjelaskan kemudahan-kemudahan yang ada daripada kerajaan pusat melalui Kementerian Perusahaan Utama.

Tentang kelapa sawit yang dianggapkan sebagai *golden crops* memanglah pada suatu ketika dahulu iaitu pada tahun 1998 apabila negara kita menghadapi kegawatan ekonomi nilai eksport kelapa sawit iaitu sebanyak hampir RM22 bilion dan pada 1999, RM49 bilion dan usaha melalui R & D ini telah pun dikaji dan didalami sesungguhnya untuk mempelbagaikan.

Memanglah hasrat yang saya katakan juga tadi dalam jawapan saya bahawa kita mengharapkan supaya industri kelapa sawit ini menjadikan '*zero weights industry*' dan daripada segi particle board' dan 'city fiber board' itu dan juga daripada segi 'cosmetics' vitamin E dan lain-lain juga telah pun diusahakan, dikomersialkan dan juga daripada segi aspek furniture industry – perabot di mana apakah kemungkinan industri perabot yang begitu besar daripada segi sisa kelapa sawit ini dapat digunakan untuk mendirikan satu industri yang baru dan maka daripada semasa ke semasa insyaAllah

kita akan usahakan dan MPOB begitu bekerjasama dengan pihak-pihak swasta untuk menghasilkan produk-produk yang baru, Yang Berhormat.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Batang Lupa berdiri lagi Yang Berhormat, hendak beri jalan? Ya, silakan.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Kita akan cepatkan habis kementerian ini. Tetapi ada banyak perkara yang penting oleh kerana kita lihat 'tropical timber' kita mendapat tentangan daripada pihak Barat terutama sekali oleh *environmentalist*. Jadi kalau chip board dan particle board ini boleh *didevelop* dengan bantuan daripada kerajaan dan kementerian memberi subsidi, memberi *research and development*, memberi tax rebat dan sebagainya kepada pihak-pihak ini berkemungkinan kita boleh gunakan board yang dikeluarkan daripada kelapa sawit ini menggantikan kayu untuk dibuat sebagai furniture dan boleh kita hantar ke luar negeri yang mana kita dapat bantahan oleh kerana menggunakan kayu atau *timber*.

Jadi dalam keadaan yang sedemikian, kita sepatutnya jangan menunggu industri itu bergerak, kementerian mesti mengambil alih ataupun mengambil inisiatif supaya kita tidak akan kebelakangan daripada segi *research and development* dan daripada segi mengkomersialkan industri itu sendiri. Kalau tidak macam berlaku pada kayu pada tahun 1991 dan 1992 yang mana Taiwan boleh mengeksport RM680 million furniture ke Amerika, Malaysia hanya RM150 juta pada ketika itu apabila kementerian mengambil alih tindakan supaya membangunkan industri *furniture* di seluruh negara dengan menggunakan kayu *tropical timber*, kita boleh mencapai taraf sekarang sudah hampir RM4 bilion eksport ke Amerika.

Itu menunjukkan tindakan kementerian boleh menggerakkan industri itu sendiri. Macam mana komen Datuk, soalan ini? Terima kasih.

Datuk Anifah Aman: Terima kasih Yang Berhormat. Sebenarnya daripada particle board ini telah pun diusahakan oleh sebuah syarikat daripada Johor. Pada ketika ini, ialah daripada persepsi ataupun penerimaan *consumers* tentang perbandingan sama juga dengan usaha kita apabila kita mempromosikan perabot yang dibuat berasaskan kayu getah.

Kita memang menghadapi beberapa masalah tentang kalau dibandingkan dengan tropical wood kita dahulu dan juga kalau dibandingkan dengan getah. Bahawa '*it takes time*' dengan izin memerlukan masa yang panjang untuk consumer itu menerima sesuatu produk yang baru. Kita berasa bahawa promosi hendaklah dilakukan bukan sahaja di dalam negeri tetapi juga di luar negeri dan usaha daripada masa ke semasa itu dipertingkatkan dan yang perlu kita perlu dengan izin *educate the public* jadi kita sentiasa berusaha dan juga yang saya katakan tadi bahawa kerjasama pihak swasta juga telah dengan sendirinya dengan kerjasama dengan MPOB supaya mempromosikan barang-barang seumpama ini.

Tuan Yang di-Pertua, izinkan saya teruskan. Menyentuh tentang perkara yang dibangkitkan Yang Berhormat dari Baram mengenai insentif bantuan yang diberikan kepada pekebun kecil lada hitam di Sarawak. Sukalah saya maklumkan bahawa pelbagai usaha telah pun dijalankan oleh kerajaan melalui Jemaah Pemasaran Lada Hitam atau JPLH dalam membantu para pekebun kecil itu.

Satu menggalakkan pengeluaran lada berkualiti dan produk-produk khusus bernilai tinggi. JPLH menggalakkan pengeluaran lada yang begitu tinggi dan ditambah nilai supaya dapat harga premium seperti lada berkualiti eksport, lada putih krim, lada hitam bersih asli dan juga mempelbagaikan produk misalnya lada hijau, lada 'strail' dan lain-lain supaya dapat industri lada tempatan tidak terlalu bergantung kepada pemasaran lada sebagai komoditi mentah.

Kedua memperkenalkan pasaran hadapan fizikal dan mewujudkan skim pemilikan dan penyimpanan lada. JPLH memperkenalkan pasaran hadapan fizikal supaya petani tempatan dapat menjual stok lada yang ada atau tuaian baru dengan harga yang tinggi melalui jualan hadapan. JPLH juga mewujudkan skim pemilikan dan penyimpanan lada yang bertujuan membolehkan pekebun lada mendapatkan keperluan tunai sementara menunggu harga meningkat.

Langkah-langkah ini telah disokong dengan pembelian terus daripada pekebun-pekebun kecil oleh JPLH dan Pertubuhan-pertubuhan Peladang Kawasan. Ini bertujuan menentukan pekebun mendapat harga yang selaras dengan kualiti mereka.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin menyentuh perkara yang dibangkit oleh Yang Berhormat dari Dungun mengenai usaha Kerajaan Negeri Terengganu menukar status Hutan Simpanan Kekal Sungai Paka kepada ladang kelapa sawit dan ternakan lembu serta mengenai projek Bakun.

Memang benar bahawa Kerajaan Negeri Terengganu telah menukarkan status Hutan Simpanan Kekal Sungai Paka kepada ladang kelapa sawit dan ladang ternakan lembu. Walaupun perkara ini dibolehkan mengikut Seksyen 11, Akta Perhutanan Negara, namun mengikut Seksyen 12 dalam akta yang sama, pihak berkuasa negeri adalah bertanggungjawab untuk mengganti kawasan tanah yang dikeluarkan daripada hutan simpanan kekal tersebut.

Langkah ini adalah sangat perlu untuk mencapai tujuan berikut:

- i. Pemuliharaan tanah dan air serta lain-lain pertimbangan ke atas alam sekitar;
- ii. Mengekalkan pengeluaran kayu di dalam negeri itu bagi memenuhi kehendak industri perhutanan; dan
- iii. Pengurusan hutan secara berkekalan.

[Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng] **mempengerusikan Mesyuarat**]

Tuan Yang di-Pertua, adalah penting diperjelaskan bahawa kerajaan negeri Terengganu bertanggungjawab sebagaimana yang diperuntukkan oleh Akta Perhutanan Negeri bagi menggantikan kembali tanah hutan simpanan kekal sebanyak 4,000 hektar yang dimansuhkan tersebut. Adalah tidak wajar kerajaan Terengganu mengharapkan negeri-negeri lain menggantikan tanah hutan simpan kekal yang telah dimansuhkan itu bagi pihaknya.

Mengenai projek Bakun pula, untuk makluman Yang Berhormat, perkara ini telah pun dibangkit.....

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: [Bangun]

Datuk Anifah Aman: Silakan.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Timbalan Menteri. Soal Kerajaan Terengganu bermaharajalela, ditebangnya hutan, dibaginya hutan tidak mengikut arahan dan peraturan pihak kementerian kerana kerajaan Terengganu ini pun sudah lama dia idamkan. Kerajaan PAS ini hendak bagi kekayaan kepada ahli-ahli PAS. Jadi dia bagilah cara yang senang, bagi hutan balak tanpa mengikut peraturan-peraturan yang dikenakan oleh pihak kementerian. Jadi apa hukuman kepada kerajaan negeri yang ingkar macam ini, yang tidak mempedulikan kepentingan negeri dan rakyat tetapi mementingkan puak dia, soal hendak jahanam negeri Terengganu atau tidak, itu bukan menjadi perhitungan. Jadi dia langgar segala-galanya. Memang betul, Exco lulus, sahlah. Tetapi soal kerajaan yang tidak menghormati kepentingan rakyat jangka panjang dalam membela atau menjaga hutan menjadi khazanah, zuriat sebenarnya. Apa tindakan kementerian kepada Kerajaan Negeri seperti ini?

Datuk Anifah Aman: Yang Berhormat, izinkan saya memetik daripada bab ketiga tentang pengeluaran kawasan hutan daripada hutan simpan kekal. Yang saya katakan tadi daripada bab kesebelas yang mengatakan pihak berkuasa negeri boleh mengeluarkan kawasan tanah daripada hutan simpan kekal. Pihak berkuasa negeri jika berpuas hati bahawa mana-mana kawasan tanah dalam hutan simpan kekal;

- (a) tidak diperlukan bagi maksud yang mana yang dikelaskan di bawah Seksyen 10;
- (b) diperlukan bagi kegunaan ekonomi yang lebih tinggi daripada kegunaan yang sedang dilakukan sekarang.

Jadi saya kurang pasti sama ada kegunaan ekonomi yang lebih tinggi sama ada mengekalkan hutan simpan yang akan menghasilkan *bio-diversity* dengan izin, dan juga tadahan air dan digantikan dengan kelapa sawit yang pada ketika ini harga agak menurun. Jadi ini adalah daripada segi kebijaksanaan kerajaan negeri itu sendiri untuk.....

Datuk Bung Moktar bin Radin: [Bangun]

Datuk Anifah Aman: Biar saya bacakan dahulu Yang Berhormat, nanti saya bagi peluang. Untuk membuat satu keputusan sama ada hutan simpan kekal itu dikekalkan ataupun diganti dengan tanaman yang akan memberi keuntungan yang lebih. Seksyen 12 juga mengatakan pihak berkuasa negeri hendaklah menggantikan kawasan tanah yang dikeluarkan daripada hutan simpan kekal bahawa apabila ia mengeluarkan hutan simpan kekal itu daripada kawasan tersebut, maka ia haruslah menggantikan dengan kawasan yang lain. Jadi telah pun saya katakan tadi, bahawa tidaklah patut bahawa Kerajaan Negeri Terengganu mengharapkan negeri-negeri lain yang akan menggantikan kawasan yang dikeluarkan.

Jadi ini adalah yang termaktub dan diperlukan bahawa apabila ianya mengeluarkan kawasan itu, mestilah diganti dengan kawasan yang lain. Jika mana-mana kawasan tanah dikeluarkan di bawah Seksyen 11 yang saya katakan tadi, pihak berkuasa negeri hendaklah barang di mana boleh dan sekiranya berpuas hati bahawa adalah demi kepentingan negara, bukan negeri itu sahaja tetapi demi untuk kepentingan negara berbuat demikian setelah mengambil kira:

- (i) keperluan bagi pemuliharaan tanah dan air, kepelbagaian hayat serta lain-lain pertimbangan ke atas alam sekitar,
- (ii) keperluan untuk mengekalkan pengeluaran kayu di dalam negeri itu bagi memenuhi keperluan industri perhutanan,
- (iii) membangunkan ekonomi negeri itu dan
- (iv) terdapatnya tanah yang sesuai menjadikan dengan mengikut Seksyen 7, suatu kawasan tanah yang lebih kurang sama luasnya sebagai satu hutan simpan kekal.

Jadi itu jelas yang dikatakan bahawa sebab ianya boleh dikeluarkan, mestilah mengikut garis-garis panduan yang telah pun dimeteraikan itu. Jadi nampaknya bahawa di mana apabila kita mengeluarkan hutan simpan kekal itu daripada kawasan asal, satu daripada asas atau kenapa ianya dikeluarkan bahawa aktiviti yang baru akan dilakukan akan memberi lebih keuntungan kepada rakyat negeri itu. Jadi ini adalah kebijaksanaan negeri itu pada hemat saya pada ketika ini kelapa sawit dalam keadaan yang terumbang-ambing tidak begitu mendapatkan ekonomi yang tinggi kalau dibandingkan dengan hasil hutan. Kita sedang meningkatkan industri perabot dan juga sustainable forest management ini supaya ianya dapat diteruskan dan dengan kaedah yang mapan.

Juga saya ingin menyentuh....

Datuk Bung Moktar bin Radin: [Bangun]

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: [Bangun]

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: [Bangun]

Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat, ada empat Ahli Yang Berhormat bangun.

Datuk Anifah Aman: Ya, biar saya jawab soalan dahulu, kemudian saya akan beri peluang dengan semua Ahli Yang Berhormat sekalian, insyaAllah.

Jadi memetik daripada *Berita Harian* bertarikh 1 November:

"Berdasarkan rekod pendaftaran syarikat ROC, syarikat yang ditubuhkan pada 19 April tahun lalu dengan modal berbayar RM3 dan modal dibenar RM1 juta adalah syarikat perundangan dan import-eksport balak. Sebelum ini, Pengerusi Jawatankuasa Pembangunan Ekonomi Petroleum Perindustrian, Kerajaan Negeri memberikan tanah itu kepada North East Plantation bagi tujuan perladangan sawit dan ternakan lembu.

Setakat ini tidak diketahui sama ada Kerajaan Negeri Terengganu turut memberikan hak ke atas balak di situ kepada syarikat berkenaan. Hasil balak di kawasan hutan simpan itu

dijangka bernilai RM200 juta. Sementara itu, Kerajaan Pusat ada mengambil tindakan undang-undang terhadap Kerajaan PAS Terengganu jika meneruskan projek pembalakan dan pembukaan hutan simpanan tanpa mengetahui peraturan yang dikenakan."

Jadi Yang Berhormat, kita akan memantau dan meneliti langkah-langkah yang diambil dan sekiranya ia bercanggah dengan peraturan perhutanan, kita tidak teragak-agak mengambil tindakan, bukan sahaja Kerajaan Terengganu tetapi juga kerajaan-kerajaan yang lain. [Tepuk] Jadi kita memang tepat pada itu.

Datuk Bung Moktar bin Radin: [Bangun]

Datuk Anifah Aman: Ya, silakan Yang Berhormat.

Datuk Bung Moktar bin Radin: Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri, penjelasan, di mana Yang Berhormat telah menyatakan beberapa kriteria kerajaan-kerajaan negeri boleh memberi tanah rizab kepada mana-mana syarikat. Jadi, apakah kerajaan berpuas hati bahawa penganugerahan tanah tersebut mengikut kriteria-kriteria yang telah ditetapkan. Kalau saya tidak silap Yang Berhormat bagi Dungun ada menyatakan bahawa diberi cuma tanah, tidak disebut kayu balak. Di manakah pada pandangan Yang Berhormat dari segi logiknya, macam mana hendak menanam kelapa sawit kalau kayu balak dia masih di situ?

Kedua, kita minta daripada Kerajaan Terengganu namakan pemegang-pemegang amanah dia, mereka tidak mahu dan kita sudah identified salah seorangnya ialah Pengarah Harakah. Ini pada saya melanggar dengan dasar dan peraturan kerajaan. Kalau dia bagi sama Harakah, bererti sama PAS, sama parti, bukan untuk negeri, bukan untuk negara. Apakah kementerian ini atau kerajaan akan mengambil tindakan susulan di atas pelanggaran peraturan yang telah dilaksanakan oleh Kerajaan Terengganu. Terima kasih.

Datuk Anifah Aman: Terima kasih Yang Berhormat bagi Kinabatangan. Saya ingin juga memetik daripada laporan Berita Harian 1 November 2001 dan kementerian saya akan mendapat kepastian bahawa dalam pada itu semakan dilakukan dari ROC juga mendapati antara pengarah syarikat itu ketika ditubuhkan ialah Pengarah Urusan Harakah, Datuk Hishamuddin Yahya dan lain-lain pengarah ialah Shakir, Jamil, Faizal dan Mohamad Azhar Mohamad. Jadi saya telah mengikut laporan dari akhbar ini bahawa syarikat yang diberi tanah ini cuma modal yang dibayarkan sebanyak RM3. Jadi, saya tidak faham tentang apa kriteria yang diberikan. Walau bagaimanapun, bahawa setakat ini belum ada lagi peraturan-peraturan yang dilanggar oleh Kerajaan Negeri Terengganu pasal ianya belum mula ditebang.

Apa kata Yang Berhormat tadi memanglah pokok harus ditebang mengikut agronomi daripada menanam kelapa sawit itu, pokok-pokok haruslah ditebang. Jadi apabila tebang mengikut nilai yang dikatakan oleh Berita Harian iaitu RM200 juta, apakah akan jadi kepada pokok-pokok yang ditebang itu yang bernilai RM200 juta. Jadi Yang Berhormat

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: [Bangun]

Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, ada dua lagi.

Datuk Anifah Aman: Ya, insyaAllah kita akan kaji dan sekiranya ia melanggar peraturan-peraturan yang dikenakan, kita akan mengambil tindakan yang saya katakan tadi. Ya Yang Berhormat Kemaman.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Saya hendak beritahu, daripada rekod yang ada, negeri yang paling banyak mencerooboh rizab hutan simpanan ini ialah negeri Johor dan bukannya Terengganu. Yang keduanya ialah bahawa apakah tidak layak negeri Terengganu untuk menjana pendapatan negerinya kerana setelah kerajaan pimpinan Pusat telah merompak hasil royalti dan saya kira kalau sekiranya duit royalti ini tidak dirompak, maka perkara ini tidak berlaku. Kerajaan Persekutuan juga telah merompak hasil pendapatan generasi akan datang dengan meningkat pengeluaran petroleum daripada RM700, 000 *barrel* satu hari, sekarang ini pengeluarannya sehingga menjadi RM1.2 juta *barrel* satu hari menyebabkan rizab petroleum negara telah berkurangan dengan begitu ketara sekali

tanpa memberitahu kepada negara kita dan ini berlaku serta dilaporkan dalam laporan J.P. Morgan. Ini menunjukkan bahawa Kerajaan Pusat pun merompak hasil generasi akan datang untuk menjana ekonominya untuk membantu menghadapi kegawatan ekonomi. Jadi, tidaklah salah sekiranya Terengganu berusaha untuk mendapat hasil untuk menjana ekonominya setelah dirompak hasil royalti. Sekian, terima kasih.

Datuk Anifah Aman: Terima kasih Yang Berhormat bagi Kemaman. Saya agak terkilan sedikit dengan penjelasan Yang Berhormat tadi bahawa adakah Yang Berhormat pernah mendengar *too wrong does not make a right*, dengan izin. Kalau Yang Berhormat boleh terima bahawa kerajaan Johor telah pun mencerooboh hutan sedemikian dan Yang Berhormat sering mengkritik Kerajaan Barisan Nasional tentang tindak tanduk yang dilakukan, adakah Yang Berhormat mengatakan bahawa oleh kerana itu salah dan negeri Terengganu juga harus membuat perkara yang salah. Ingin.....

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: [Bangun]

Datuk Anifah Aman: Biar saya jawabkan dahulu Yang Berhormat. Jadi, saya katakan, kementerian saya dengan kuasa yang ada, kita tidak akan teragak-agak mengambil tindakan walau mana negeri sekalipun termasuk Terengganu, dan kenapakah Yang Berhormat sangat emosi? Sama ada ianya untuk menegakkan benang yang basah, kalau salah Yang Berhormat, kita katakan salah. [Tepuk] Saya cuma katakan sekiranya ianya melanggar undang-undang, maka kita akan mengambil tindakan. Saya tidak kata bersalah.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: [Bangun]

Datuk Anifah Aman: Yang Berhormat, biar saya jawab, nanti saya panggil Yang Berhormat. Jadi, Yang Berhormat katakan tentang petroleum, itu luar daripada bidang kuasa saya. Jadi, kalau dalam hutan, saya boleh jawab. Petroleum, menteri lain yang jawab. Jadi, daripada hak, apa semua, saya cuma berpandukan kepada sekiranya kesalahan itu berlaku dan adakah ianya yang mengikut petikan daripada *Berita Harian* yang orang diberi itu, syarikatnya cuma ber modal RM3 sahaja. Saya ingat, ada ahli korporat daripada pihak PAS juga dan RM3 untuk menanam kelapa sawit, Yang Berhormat memang tidak boleh. Bank-bank mana pun, kalau kita dengan modal berbayar RM3, kita tidak beri. Pekebun kecil pun, lebih daripada RM3 modal dia. [Disampuk]

Datuk Bung Moktar bin Radin: [Menyampuk]

Datuk Anifah Aman: Jadi, Yang Berhormat dan secara kebetulan, cuma itu saya kata, memetik daripada akhbar secara kebetulan, satu daripada pengarah syarikat itu ialah Pengarah Urusan Harakah, Datuk Hishamuddin Yahaya. Jadi, kalau itu ianya benar, bahawa saya pun dikatakan calon kalah, jadi kalau sekiranya itu benar, adakah pihak kerajaan Terengganu memberi ladang hutan simpan ini kepada kroninya juga itu sendiri? [Disampuk] Saya dengan kementerian bukan lihat daripada segi kroninyakah atau bukan, tetapi saya cuma melihat daripada peruntukan undang-undang sama ada ianya salah atau tidak. Yang Berhormat faham? [Bertanya kepada Tuan Abd. Rahman bin Yusof]

Jadi Yang Berhormat, saya ingat itu sahajalah, *very simple*. Daripada kata-kata, saya tidak menuduh bahawa Kerajaan PAS ini - saya kata terpulanglah kepada kebijaksanaannya untuk menilai sama ada hutan simpan kekal itu lebih bernilai apabila ianya dengan tersendiri ataupun menukar dengan tanaman kelapa sawit. Saya cuma menyoalkan kebijaksanaan Exco Kerajaan Negeri yang membuat keputusan itu dan saya bagi Arau.

Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Ahli-ahli Yang Berhormat di belakang kata apa saya tahu, Arau berkenaan dengan Terengganu.

Beberapa Ahli: Ya, ya.

Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin: Tetapi, soal hutan sebenarnya soal negara.

Seorang Ahli: Ya.

Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin: Kita ada tanggungjawab kepada menjaga hutan. Apa yang disebutkan oleh Yang Berhormat bagi Kemaman tadi jelas

menunjukkan bahawa ternampak mereka sedar bahawa ini salah, tetapi hendak dibetulkan dengan meletakkan sandaran kepada minyak di Terengganu, saya rasa itu satu sikap yang tidak betul. Yang Berhormat, saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat, pencerobohan hutan yang disebutkan tadi, saya tidak pernah mendengar kerajaan negeri buat pencerobohan. Ini pertama kali. Kalau pencerobohan oleh pihak-pihak yang lain, memang biasa kita bahaskan di Dewan. Semasa di Dewan Negara pun, beberapa kali dibangkitkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat berkenaan dengan pencerobohan hutan.

Kita memandang berat kepada pencerobohan hutan. Tetapi, ini dilaksanakan oleh Kerajaan Negeri. Yang Berhormat menjawab secara *very diplomatic* menyatakan bahawa sama ada ini atas pertimbangan mereka, adakah ini satu justifikasi yang tepat? Saya rasa itu cukup berhemah jawapan Yang Berhormat. Tetapi bagi saya, saya terkejut apabila mendengar pemberian-pemberian ini diberi kepada syarikat yang baru sahaja didaftarkan dan dalam masa yang sama pula, yang diberikan adalah orang yang tidak ada kepakaran dalam bidang berkenaan.

Kalau kita lihat Pengarah Harakah, apa dia tahu berkenaan hendak bangunkan pertaniankah ataupun hendak mengadakan kelapa sawit, hendak mewujudkan estate kelapa sawit dan sebagainya. Tetapi, ini terpuang kepada Kerajaan Terengganu untuk menentukan. Cuma, saya hendak bertanya di sini, soal hutan. Kita bertanggungjawab kepada satu badan di peringkat antarabangsa untuk menentukan keluasan hutan di negara kita. Kalau hutan ini, keluasannya telah pun menjadi kecil di atas tindakan-tindakan pihak yang berwajib sendiri, apakah peranan Kerajaan Pusat untuk menentukan supaya ia tidak berlaku? Tidakkah kerajaan Terengganu perlu memohon kepada Kerajaan Pusat kerana kita bertanggungjawab kepada memastikan keluasan hutan di negara kita ini memenuhi kriteria yang telah ditentukan di peringkat antarabangsa. Saya ingin mendapat penjelasan daripada Yang Berhormat dari segi itu dan saya rasa itulah asasnya bahawa soal hutan ini menjadi tanggungjawab kita.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Cukup Yang Berhormat Yang Berhormat....

Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin: Yang keduanya Tuan Yang di-Pertua, saya juga hendak bertanya kepada Yang Berhormat, ada peraturan bahawa kita tidak boleh menebang pokok, hutan tambahan lagilah balak. Ini menebang pokok, ada peraturan bahawa rakyat ataupun orang ramai tidak boleh menebang pokok dengan sewenang-wenangnya. Jadi, bagaimana pemberian ini dapat dilaksanakan? Kalau Kerajaan Pusat merasakan bahawa pengurangan hutan akan menjejaskan keluasan hutan di negara kita, [Disampuk]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat, cukuplah, cukuplah.

Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin: saya menyarankan tindakan perlu diambil secara seriuslah oleh Kerajaan Pusat. Terima kasih.

Seorang Ahli: [Menyampuk]

Datuk Anifah Aman: Terima kasih Yang Berhormat bagi Arau. Sebenarnya, sudah saya jelaskan tadi bahawa seksyen 11, pihak berkuasa negeri boleh mengeluarkan kawasan tanah daripada hutan simpan kita, dia boleh, dia mempunyai kuasa tetapi dengan kriteria-kriteria yang dikenakan. Sama ada kebijaksanaan itu, tetapi nyata sekali sangkaan Ahli-ahli Yang Berhormat bahawa semata-mata apa yang telah pun dijelaskan oleh Yang Berhormat bagi Kemaman tadi, boleh dikatakan pencerobohan hutan itu berlaku di Johor. Oleh itu, mereka juga mempunyai hak untuk menceroboh. Jadi, itu alasan dia, bukan alasan daripada ekonomi. Jadi, ini yang saya kurang pasti. Walau bagaimanapun, daripada *Rio de Janeiro Declaration* di Brazil, di mana mengatakan bahawa melalui *International Tropical Timber Organization* (ITTO) itu, kita mengharuskan mengadakan *forest covered* iaitu hutan simpan kekal. Jadi, itulah dikenalkan dalam seksyen 12, mengatakan setiap hutan yang dikeluarkan daripada hutan simpan kekal itu haruslah diganti dengan kawasan yang baru.

Tuan Husam bin Haji Musa: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat, Kubang Kerian bangun.

Datuk Anifah Aman: Tunggu sekejap. Jadi itu saya katakan bahawa tidaklah betul, tidaklah bijak bagi Terengganu mengeluarkan hutan simpan kekal itu sementara negeri yang lain pula menggantikannya. Setakat ini kita belum dapat apa-apa laporan daripada Kerajaan Negeri Terengganu sama ada ia akan menggantikan hutan yang dikeluarkan.

Dan juga daripada segi penebangan hutan kita akan keluarkan, setiap tahun kita keluarkan catuan tebanan tahunan. Jadi kalau sekiranya catuan tebanan tahunan ini melebihi dari apa yang dibenarkan maka kita akan mengambil tindakan. Kementerian saya tidak mengambil kira tentang kelulusan yang diberi ini sama ada apabila kawasan ini ditebang kelak, sama ada ia melebihi catuan tebanan yang telah pun diberikan kepada semua negeri di seluruh negara kita. Itu yang saya katakan yang kita akan mengikuti selanjutnya. Ya, Yang Berhormat.

Tuan Husam bin Haji Musa: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan Yang Berhormat Timbalan Menteri. Saya inginkan beberapa penjelasan di sini. Saya rasa yang paling baik ialah bagi Kementerian mendapatkan maklumat terperinci daripada Kerajaan Terengganu melalui agensi dan pegawai-pegawai kementerian, dan bukannya datang ke Parlimen ini hanya berdasarkan rujukan surat khabar. Kalau ikut peraturan Dewan, sebenarnya kita memerlukan izin Speaker untuk merujuk kepada akhbar. Bagi kami ahli pembangkang biasa, boleh jadi ada munasabah untuk merujuk kepada akhbar tetapi sebagai seorang Timbalan Menteri, kementerian yang ada *instrument of powers* yang begitu kuat, mengapa tidak boleh datang ke Parlimen ini supaya tidak berlaku *misleading*.

Jawapan Yang Berhormat tadi walau pun beberapa kali telah diulang, setakat ini Kerajaan Terengganu tidak melakukan apa-apa salah-laku dari segi peraturan perhutanan negara tetapi dengan cara yang dikaitkan begitu rupa, seakan-akan ada *misleading*. Tidak patut merujuk kepada *Berita Harian* berkali-kali. Kementerian boleh buat *paper* dia sendiri dan bantangkan kepada Parlimen ini ...

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, apakah soalan?

Tuan Husam bin Haji Musa: Soalan saya, saya akan sampai kepada soalan saya. Mengapakah perkara ini boleh berlaku? Apakah Yang Berhormat tidak menyiasat melalui kementerian dan setakat ini apakah laporan yang telah diterima daripada pegawai-pegawai?

Penjelasan kedua yang saya hendak minta ialah, kita semua tahu apabila sesuatu kawasan hutan hendak dimajukan, ada Seksyen 11 tadi yang membolehkan kerajaan negeri bertindak memberikan kelulusan dengan syarat kawasan lain digantikan. Setakat hari ini tidak timbul Kerajaan Terengganu tidak menggantikan kawasan tersebut. Tetapi saya telah membahaskan dalam sidang yang lepas, untuk berlaku adil, Kerajaan Pusat, saya telah cadangkan, saya ingin tahu adakah kementerian mengkaji cadangan ini iaitu Kerajaan Pusat menubuhkan satu tabung untuk membolehkan negeri-negeri yang menyimpan hutan yang lebih besar, seperti sekarang ada empat buah negeri iaitu Kelantan, Pahang, Perak dan Terengganu. Kelantan 57% tanah berhutan, Johor hanya 17%, Melaka hanya 23%.

Jadi kerajaan negeri yang menyimpan hutan yang lebih besar sepatutnya diberikan pampasan kerana mereka tidak boleh memajukan sebagai kawasan industri atau pun pertanian tetapi mereka menyimpan rizab hutan untuk seluruh negara. Tetapi mereka tidak ada apa-apa pendapatan daripada tersebut. Seharusnya Kerajaan Pusat menubuhkan satu tabung. Mana-mana negeri yang ada simpanan hutan yang lebih besar daripada *certain amount* patut diberikan pampasan; barulah kita boleh menjamin kerajaan negeri, mana-mana negeri, tidak perlu memberikan kelulusan untuk pembangunan lain kerana mereka menyimpan hutan dan mereka mendapat pendapatan daripada simpanan hutan. Adakah cadangan ini tidak dikaji oleh kementerian?

Datuk Anifah Aman: Terima kasih Yang Berhormat bagi Kubang Kerian. Yang sebenarnya seperti saya katakan tadi bahawa saya telah bacakan sejaras-jelasnya Seksyen 11 yang menyatakan Kerajaan Negeri mempunyai kuasa, cuma mengganti. Yang saya katakan baru saya jawab yang kita sedang menunggu sama ada Kerajaan Terengganu ingin mengganti atau tidak. Yang Berhormat mengatakan tadi bahawa mengapa tidak bertanya dengan Kerajaan Negeri Terengganu.

Sebenarnya Yang Berhormat, Kerajaan Terengganulah yang harus memaklumkan kepada kementerian meminta penjelasan dan kebenaran, dan kerjasama itu senang. Saya sebagai Timbalan Menteri seperti Yang Berhormat katakan sebagai *instrument of powers*, Yang Berhormat senang sahaja lakukan kalau sekiranya...

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Bangun][Menyampuk]*

Datuk Anifah Aman: Yang Berhormat tolong duduk dahulu. Jangan ganggu dahulu saya jawab. Yang Berhormat katakan tadi bahawa jika kerjasama itu wujud kalau Kerajaan Negeri dan Kerajaan Pusat mempunyai kefahaman. Tetapi Kerajaan Negeri Terengganu enggan memberi kerjasama kepada Kerajaan Pusat. Yang Berhormat, ini satu kenyataan. Jadi maklumat-maklumat kita tidak dapat perolehi melainkan saya katakan dipetik daripada surat khabar tadi. Yang Berhormat jangan *double standard*. Yang Berhormat pernah memetik

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Bangun]*

Datuk Anifah Aman: Tuan Yang di-Pertua, boleh minta dia duduk. Sekejap saya beri jawapan.

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Teruskan.

Datuk Anifah Aman: *You are out of order. This is my floor*, dengan izin, Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*. Kalau dia suruh saya duduk, saya duduk. Saya buat macam biasa ...

Datuk Anifah Aman: Yang Berhormat mahu saya jawab atau tidak? Kalau tidak saya teruskan.

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Bercakap tanpa pembesar suara]* Kalau dia suruh duduk ...

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Tidak boleh bercakap sebelum mendapatkan kebenaran. Jadi sila duduk.

Datuk Anifah Aman: Okay, Tuan Yang di-Pertua, saya akan menjawab sekiranya Ahli Yang Berhormat itu memerlukan jawapan, tetapi kalau Ahli Yang Berhormat itu bertanya satu soalan yang ianya tidak memerlukan jawapan, semata-mata untuk mengatakan, mengeluarkan satu kata..... – saya belum ada peluang untuk menjawab. Macam mana saya hendak jawab kalau Yang Berhormat ganggu? *[Disampuk]* Duduklah Yang Berhormat, okay?

Jadi Yang Berhormat, sebenarnya kalau Yang Berhormat dengar apa yang saya cakap dengan jelas tadi, saya katakan kementerian belum lagi mendapat kesalahan yang dilakukan Kerajaan Negeri Terengganu. Kita akan mengikuti perkembangan. Jadi Yang Berhormat, sebenarnya barangkali Yang Berhormat tidak mengerti tentang apakah tanggungjawab kita di kementerian. Bukan saya kata, kalau Yang Berhormat dengar dengan teliti tadi dan tidak emosi, tidak mempunyai *bias opinion*, dengan izin, maka saya mengatakan tadi bahawa kita akan selidiki sekiranya ianya melanggar undang-undang.

Dan saya telah menjelaskan apabila ditanya oleh Yang Berhormat bagi Arau, saya katakan kerajaan negeri mempunyai kuasa untuk mengeluarkan. Saya menjelaskan untuk kedua kalinya, mempunyai kuasa untuk mengeluarkan hutan simpan kekal tetapi ia haruslah diganti. Saya kata setakat ini kita belum mendapat maklumat sama ada ianya diganti atau tidak. Kalau Ahli-ahli Yang Berhormat mempunyai *bias opinion*, maka apa jua jawapan yang saya beri dengan ikhlas maka tidak dapat diterima oleh orang yang mempunyai pemikiran yang serong. Jadi saya agak kecewa di mana penjelasan yang saya beri..

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Bangun]*

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: *[Bangun]*

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: *[Bangun]*

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, ada tiga Ahli Yang Berhormat bangun.

Datuk Anifah Aman: Saya tidak benarkan.

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Peraturan mesyuarat?

Tuan Husam bin Haji Musa: 36(6), mana dia tahu saya serong atau tidak serong...

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Cukuplah, cukup.

Datuk Anifah Aman: Dengan izin, *that is not unparliamentary*.

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, saya ingat masalah hutan sudah ambil ...

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Bercakap tanpa pembesar suara]* Dia berniat jahat, itu sebab dia cakap macam itu ...

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Cukuplah. Yang Berhormat Timbalan Menteri, ini masalah hutan sudah ambil masa yang cukup panjang. Jadi saya ingin cadangkan kalau ada perkara lain, kita beralih ke tajuk yang lain.

Datuk Anifah Aman: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya akan beralih kepada jawapan yang lain. Walau bagaimana pun, ingin saya menjelaskan di sini, ingin saya menegaskan bahawa Kementerian tidak akan teragak-agak mengambil apa-apa juga tindakan yang tidak selaras dengan peruntukan undang-undang yang telah pun ditetapkan oleh kerajaan kita.

Tuan Yang di-Pertua, mengenai Projek Bakun pula, untuk makluman Yang Berhormat, perkara ini telah pun..

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: *[Bangun]*

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: *[Bangun]*

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat bagi Larut dan Kemaman bangun.

Datuk Anifah Aman: Tuan Yang di-Pertua, saya ingat soalan-soalan dikemukakan tidak begitu berlunas untuk saya menjawab. Oleh itu izinkan saya meneruskan dan saya tidak akan beri jalan lagi kepada soalan-soalan yang tidak akan memberi manfaat kepada Dewan ini.

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Baik. Yang Berhormat Larut dan Kemaman, sila duduk.

Datuk Anifah Aman: Semua juga duduk. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Teruskan Yang Berhormat.

Datuk Anifah Aman: Mengenai Projek Bakun pula Yang Berhormat, untuk makluman Yang Berhormat perkara ini telah pun dibangkitkan beberapa kali dalam Dewan yang mulia ini dan kita semua telah mengetahui bahawa sebelum kerajaan melaksanakan sesuatu projek, kerajaan perlu berpuas hati dengan faedah yang akan dinikmati oleh rakyat dan negara. Dalam hal ini Projek Bakun adalah projek yang memberi faedah kepada kita semua.

Tuan Yang di-Pertua, bagi mengakhiri penggulangan ini ...

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: *[Bangun]*

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, ada berkaitan dengan perkara yang sedang dibangkitkan, Bakun?

Datuk Anifah Aman: Tuan Yang di-Pertua, saya ingat saya telah pun menjelaskan saya tidak akan beri laluan lagi. Kalau saya dibenarkan bahasa Arab, saya akan keluar bahasa Arab.

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ini kuasa dia. Yang Berhormat Timbalan Menteri tidak bersedia untuk memberikan laluan. Jadi, dia sudah cakap. Yang Berhormat Menteri sudah katakan.

Datuk Anifah Aman: Tuan Yang di-Pertua, saya sudah katakan Projek Bakun adalah projek yang akan memberi faedah kepada kita semua. Jadi saya ingat

ada orang yang tidak pernah ke Bakun pun, saya ingat saya tidak payah jawablah. Jadi Tuan Yang di-Pertua, izinkan saya teruskan, boleh saya teruskan?

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat tidak berikan laluan untuk dia.

Datuk Anifah Aman: Tuan Yang di-Pertua, saya sudah katakan saya tidak beri laluan lagi, okay . Bagi mengakhiri gulungan ini ..

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Timbalan Menteri telah nyatakan.. Yang Berhormat tidak fahamkah?

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Ya, faham [*Ketawa*].

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat sudah beritahu.. Baik, baik, tidak faham...

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: [*Bercakap tanpa pembesar suara*] Dia jangan timbulkan seolah-olah ...

Seorang Ahli: Tidak reti bahasakah?

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, ini kuasa Timbalan Menteri. Kalau Yang Berhormat tidak bersetuju, Yang Berhormat boleh buat pilihan sendiri. Dia duduk kerana dia beri penghormatan kepada saya sebagai Speaker di sini.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: [*Bercakap tanpa pembesar suara*] Yang Berhormat jangan menjawab mengatakan bahawa Bakun masalah nasional.

Seorang Ahli: Dia orang ini kurang ajar.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Bakun ini jakun. [*Ketawa*]

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat!

Datuk Anifah Aman: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Sebenarnya saya juga Ahli Parlimen pertama kali. Saya ingat sama juga tetapi saya lebih mengerti sedikit tentang peraturan. Apabila Tuan Yang di-Pertua, bercakap saya duduk. Dia tidak mengerti, saya ingat dia harus diberi kursuslah.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ini Ahli Yang Berhormat yang bertanggungjawab.

Datuk Anifah Aman: Ya, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Teruskan ucapan. [*Tepuk*] [*Ketawa*]

Seorang Ahli: Teruskan.

Datuk Anifah Aman: Tuan Yang di-Pertua, bagi mengakhiri penggulungan ini sukalah saya memberi jaminan bahawa kementerian saya telah mengambil maklum dan akan memberi perhatian sepenuhnya ke atas penerangan, ulasan, saranan yang bernas, yang boleh membawa manfaat kepada negeri, negara dan rakyat yang telah dibuat oleh Ahli-ahli Yang Berhormat.

Sekian, terima kasih. [*Tepuk*] [*Disampuk*]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ahli-ahli Yang Berhormat, sebelum kita melanjutkan ada usul. Yang Berhormat Menteri.

USUL

WAKTU MESYUARAT DAN URUSAN DIBEBASKAN DARIPADA PERATURAN MESYUARAT

4.03 ptg.

Menteri Tenaga, Komunikasi dan Multimedia [Datuk Amar Leo Moggie anak Irok]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan:

“Bahawa mengikut Peraturan Mesyuarat 12(1) Majlis Mesyuarat hari ini tidak akan ditangguhkan sehingga pukul 8.30 malam atau manakala selesai jawapan dari 13 kementerian pada hari ini yang mana yang terdahulu dan selepas itu Majlis Mesyuarat akan ditangguhkan kepada esok hari.”

Timbalan Menteri Dalam Negeri [Dato' Zainal Abidin bin Zin]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ada sokongan. Baik, ya.

Ahli-ahli Yang Berhormat, sekarang saya kemukakan masalah kepada Majlis untuk diputuskan.

Usul dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Sekarang saya menjemput Yang Berhormat Menteri Tenaga, Komunikasi dan Multimedia untuk memberikan jawapan kementeriannya.

4.04 ptg.

Menteri Tenaga, Komunikasi dan Multimedia [Datuk Amar Leo Moggie anak Irok]: Tuan Yang di-Pertua, terlebih dahulu saya suka mengucapkan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah membangkitkan perkara-perkara di bawah bidang tugas Kementerian Tenaga, Komunikasi dan Multimedia.

Tuan Yang di-Pertua, namun demikian saya akan menyentuh beberapa perkara sahaja. Malaysia telah mempunyai agenda ICT yang jelas dan fokus seperti yang terkandung dalam agenda ICT yang bertujuan untuk mewujudkan masyarakat berpengetahuan, bermaklumat dan berdaya ICT selaras dengan usaha kerajaan untuk meningkatkan daya saing negara di pasaran global.

Dalam era globalisasi peranan ICT adalah amat penting dalam proses transformasi ekonomi negara kepada ekonomi berasaskan pengetahuan. Projek Multimedia Super Corridor merupakan jentera penggerak utama sebagai pemangkin pembangunan negara kepada ekonomi dan masyarakat berasaskan ilmu.

Kita berasa bangga kerana projek MSC ini menjadi sebutan dan contoh kepada banyak negara lain di dunia ini. Namun masih ada juga pihak-pihak tertentu yang masih tidak dapat melihat pencapaian MSC yang telah mengharumkan nama Malaysia di seluruh dunia. Melalui projek MSC Malaysia telah dilihat sebagai pemain utama dalam bidang ICT di dunia terutama oleh negara-negara membangun. Banyak negara telah menubuhkan projek seumpama MSC di negara masing-masing berasaskan kepada modul yang kita telah terokai.

Ada pihak menuduh MSC sebagai gajah putih. Tuduhan ini sama sekali tidak berasas dan sebenarnya banyak kejayaan telah dicapai oleh MSC. Sehingga 23 Oktober tahun ini sebanyak 581 buah syarikat telah mendapat status MSC berbanding dengan sasaran 500 buah yang perlu dicapai dalam tahun 2003.

Di samping itu, daripada jumlah 581 buah syarikat tersebut 50 buah adalah syarikat yang boleh disebutkan bertaraf antarabangsa. Ini bermakna sasaran 50 buah syarikat bertaraf antarabangsa dalam tahun 2003 telah dapat dicapai dua tahun lebih awal. Statistik-statistik ini menggambarkan dengan jelas bahawa projek MSC adalah di atas landasan yang betul dan - dengan izin - Tuan Yang di-Pertua, on track.

Di samping itu, projek MSC

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Menteri, Yang Berhormat bagi Kemaman bangun.

Datuk Amar Leo Moggie anak Irok: Di samping itu, projek MSC memperkenalkan projek-projek aplikasi perdana atau - dengan izin - flagship application seperti sekolah bestari, ekerajaan, tele-perubatan, kad pelbagai guna atau General Purpose Card (GMPC) dan projek-projek aplikasi perdana ini seperti GMPC telah menarik minat banyak negara asing termasuk negara Afrika, Asia dan Timur Tengah untuk mempelajari reka bentuk dan pelaksanaannya.

Tuan Yang di-Pertua, mengenai dakwaan bahawa kos pembangunan MSC terlalu tinggi, sebenarnya MSC telah dibangunkan dengan mengambil kira kesempatan - dengan izin - *leverage* daripada projek-projek infrastruktur yang telah ada di kawasan MSC seperti

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat Menteri. Kemaman.

Datuk Amar Leo Moggie anak Irok: Okay.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Terima kasih, Yang Berhormat. Kita selalu kedengaran bahawa MSC ini *meets the target* dan kita mempunyai banyak syarikat yang telah diberi status MSC, tetapi daripada apa yang kita fahami, kebanyakan syarikat ini banyak yang belum beroperasi lagi.

Jadi, target yang telah dibuat oleh kementerian – dahulu sudah saya tanya tetapi tidak dijawab lagi - sama ada *it meets the* jumlah syarikat ataupun jumlah pelaburan yang di target itu? Dan juga selalu diungkitkan bahawa ada 50 buah syarikat bertaraf antarabangsa yang telah diberi status MSC, tetapi saya difahamkan kebanyakan syarikat ini belum beroperasi secara sepenuhnya ataupun masih belum beroperasi dan ada di kalangan mereka yang telah berpindah ke negara luar.

Jadi, apakah yang diberitahu ini benar-benar *reflects* yang dicita-citakan oleh kerajaan untuk melaksanakan MSC ini? Saya minta penjelasan.

Datuk Amar Leo Moggie anak Irok: Tuan Yang di-Pertua, inilah gayanya Kemaman ini selalu memutarbelitkan apa yang kita beri penerangan. Sebenarnya memang syarikat-syarikat yang telah diberi MSC status kebanyakan mereka memang telah bermula untuk operasi, walaupun mengikut *business plan* mereka yang mengambil masa untuk bercorak sepenuhnya dan kebanyakan syarikat ini memang kita melihat telah pun bermula.

Walaupun kita mengakui ada juga syarikat sedikit bilangannya yang telah diberi taraf MSC yang telah pun tidak berjaya dan telah tidak disenaraikan lagi sebagai suatu syarikat yang bertaraf MSC, pendek kata, Tuan Yang di-Pertua, saya sukalah menjelaskan kejayaan ini memang nampak sekali dan statistik yang kita nampak pun menggambarkan itu.

Tuan Yang di-Pertua, saya telah menjemput dari segi jagoan

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Jeli bangun.

Datuk Amar Leo Moggie anak Irok: Tuan Yang di-Pertua, biarlah saya baca dalam MSC dahulu. [Disampuk] Belum habis lagi.

.... dengan mengambil kesempatan untuk - dengan izin - *leverage on investment* yang telah diadakan di tempat-tempat itu seperti KLIA, seperti KLCC, seperti Putrajaya dan sebagainya dan projek infrastruktur lain di kawasan MSC. Oleh yang demikian, pembangunan tidak ada melibatkan perbelanjaan yang begitu tinggi oleh kerana sebahagian besarnya di samping tertampung oleh pelaburan pihak swasta.

Tuan Yang di-Pertua, selaras dengan usaha untuk mewujudkan masyarakat berpengetahuan, maklumat dan budaya ICT, kerajaan terus memberi penekanan kepada sektor ini dalam masa bagi tahun 2002. Kerajaan menyediakan peruntukan lebih daripada RM900 juta bagi projek seperti aplikasi perdana kerajaan elektronik, sekolah bestari, tele-perubatan, kad pintar dan integrasi aplikasi, pengkomputeran di agensi-agensi kerajaan dan pengkomputeran sekolah-sekolah.

Selain dari itu bagi menggalakkan lagi penggunaan ICT dalam perdagangan dan bagi menjadikan Malaysia lokasi perniagaan yang menarik kepada perdagangan antarabangsa cukai ke atas pendapatan yang diperolehi daripada perdagangan luar pesisir ataupun - dengan izin - *offshore trading* melalui website di Malaysia dikurangkan daripada 28% kepada 10% selama lima tahun. Dan kos bagi membangunkan website untuk perniagaan juga diberi potongan tahunan sebanyak 20% selama lima tahun.

Geran sebanyak RM5 juta diperuntukkan bagi membangunkan rangkaian Roseternet bagi membolehkan syarikat kecil dan sederhana berhubung terus dengan pembekal global dengan menyertai *Global Supply Change Management NetWork*.

Tuan Yang di-Pertua, dalam usaha menangani isu jurang digital kerajaan menyedari walaupun telah banyak usaha yang telah dilaksanakan ianya memang masih belum mencukupi. Kita perlu mempertingkatkan usaha ini bagi memastikan tidak ada golongan masyarakat yang tercicir dalam arus perkembangan ICT masa kini.

Jurang digital wujud bukan sahaja di antara negeri-negeri, bandar dan luar bandar malah di antara kaum-kaum bumiputera dan bukan bumiputera dan di antara yang miskin dan yang kaya. Untuk merapatkan jurang digital tersebut kerajaan telah memperuntukkan RM1.09 ribu juta bagi program merapatkan jurang digital. Antara program-program tersebut telah mengadakan pusat-pusat Internet di luar bandar dan menyediakan infrastruktur luar bandar, menyediakan infrastruktur komunikasi di sekolah-sekolah di luar bandar di mana sasaran kita ialah supaya pada tahun 2005 semua sekolah di seluruh Malaysia akan mempunyai capaian Internet.

MSC merupakan landasan utama untuk kita merapatkan jurang digital ini. Melalui program-program dan projek-projek yang telah dilaksanakan di MSC, masyarakat Malaysia kini telah mula menerima budaya ICT. Limpahan daripada projek-projek MSC telah dinikmati juga oleh kaum bumiputera. Setakat ini 102 buah syarikat bertaraf MSC adalah milik majoriti bumiputera dengan jumlah pelaburan dianggarkan melebihi RM1 bilion. Dalam usaha untuk meningkatkan pembangunan usahawan bumiputera dalam bidang ICT, kita telah melancarkan aplikasi perdana Technopreneur yang akan mewujudkan rangkaian pusat-pusat *incubation* bagi membangunkan usahawan khususnya usahawan bumiputera.

Usaha merapatkan jurang digital memerlukan penglibatan dan penerimaan masyarakat keseluruhannya. Masyarakat perlu mengubah mindset untuk menerima dan mengubah pakai kemudahan-kemudahan yang disediakan dalam ICT dan kerajaan akan terus berusaha untuk memastikan tidak ada golongan masyarakat Malaysia yang terpinggir dalam ledakan ICT terutama untuk memenuhi cabaran-cabaran baru dalam ekonomi berasaskan ilmu atau 'kekonomi'.

Tuan Yang di-Pertua, mengenai isu radio swasta yang menyiarkan kandungan berunsur lucah..

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Menteri, Yang Berhormat bagi Jeli bangun.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan Yang Berhormat Menteri. Daripada apa yang dibentangkan oleh Yang Berhormat Menteri, kesimpulannya bagi pendengar-pendengar akan kita lihat bahawa kita merupakan pembeli, bukan pengeluar dan bukan penjual kepada ICT itu sendiri. Bahkan tidak malu kita mengatakan bahawa satu ketika syarikat milik Lion Group atas nama Likom cuba menjadi subkontraktor kepada Acer tetapi akhirnya Likom juga lintang pukang.

Jadi, sekarang ini kita daripada semenjak 1994 di mana MSC mula diperkenalkan sehingga 2001 kita masih lagi merupakan negara ataupun masyarakat pembeli dan pengguna kepada pengeluaran pihak yang lain. Bila agak-agaknya kita boleh pada satu ketika menjadi negara pengeluar dan penjual kepada produk-produk ICT ini, pertama.

Yang kedua, saya hendak bertanya ini berdasarkan kepada maklumat daripada *New Straits Times*, Setiausaha Parlimen cuba putar belit bila dia tidak boleh menjawab hari itu. Maklumat daripada *New Straits Times* atas edisi khas telah menyatakan bahawa pada mesyuarat IAP yang terbaru daripada 43 panel penasihat asal kenapa hanya 8 orang yang masih menghadiri mesyuarat tersebut dalam IAP baru-baru ini. Kita hendak bertanya kenapa syarikat-syarikat gergasi yang benar-benar *top ten, top fifty in the world* dalam ICT seperti Microsoft, Microsystem seperti Oracle, kenapa syarikat-syarikat itu kalau melabur hanya sekadar seperti melepas batu di tangga. Terutamanya Microsoft, Oracle, Some Microsystem, Cisco dan sebagainya. Jadi, mint a penjelasan Yang Berhormat Menteri. Terima kasih.

Datuk Amar Leo Moggie anak Irok: Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya kita memang tidak mahu negara kita cuma menggunakan apa yang dicipta oleh negara

yang lain. Oleh sebab itu tujuan kita mengadakan MSC ini ialah untuk memberi peluang bagi syarikat-syarikat termasuk syarikat luar negara boleh membuat penyelidikan (research) dan sebagainya. Dengan begitu kita akan berpeluang untuk mengambil alih atau *technology transfer* bagi negara kita ini. Walaupun ianya tidak mudah terus berlaku serta merta tetapi lama kelamaan kita akan mempunyai manfaat yang baik juga.

Yang keduanya Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya kita telah mula export, dengan izin, sebahagian daripada aplikasi yang diterokai di MSC sendiri. Kita telah menerima minat-minat dari negara-negara yang lain yang telah menghubungkan kita khususnya untuk mengadakan *multipurpose smart card design* dan sebagainya. Syarikat kita yang terlibat dalam perkara ini sebenarnya telah pun berbincang dengan sebahagian negara-negara luar termasuk khususnya dalam negara Timur Tengah.

Kita berharap sebahagian dari sasaran akan menghasilkan dengan izin, *factual business project* di negara-negara tertentu nanti. Jadi, saya fikir biarlah Yang Berhormat bersabar sedikit, memberi kita masa untuk syarikat-syarikat kita mempunyai peluang yang cukup. Namun demikian, kita pun sedar bahawa kejayaan MSC ini bergantung kepada penglibatan syarikat Malaysia sendiri. Syarikat Malaysia yang boleh melibatkan diri dalam perdagangan, itulah dalam mesyuarat Implementation Council A P baru-baru ini dalam tahun ini juga. Kita telah memutuskan untuk mewujudkan satu aplikasi baru *Technopreneur application*. Tujuannya untuk memberi tumpuan menggalakkan syarikat-syarikat kecil yang sederhana untuk berpeluang melibatkan diri dengan bantuan dan jaringan dari kerajaan sendiri. Ini saya percaya juga akan memberi kita peluang untuk dapat kita sendiri mengadakan teknologi serupa ini.

Yang ketiganya adalah dari segi *security system*, dengan izin. Sebenarnya syarikat Malaysia sendiri telah pun berjaya untuk menerokai *Security Encryption Technology* yang telah juga mendapat penjualan dalam luar negara. Walaupun ianya tidak kita laung-laungkan dengan perkataan yang besar-besar. Jadi tidaklah benar bahawa kita belum mencapai hasil dari investment yang kita buat dalam MSC ini.

Tuan Yang di-Pertua, mengenai isu radio swasta yang menyediakan kandungan berunsur lucah yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Hulu Langat, saya ingin memaklumkan bahawa rancangan seperti itu sememangnya tidak dibenarkan disiarkan oleh stesen radio malah oleh mana-mana media massa sekali pun dan Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia yang bertanggungjawab mengawal selia perkara ini telah memberi amaran kepada radio berkenaan dan telah mengambil tindakan untuk menggantung siaran rancangan berkaitan selama satu minggu mulai dari semalam. Tuan Yang di-Pertua.....

Dato' Kamarudin bin Jaffar: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ada yang bangun.

Dato' Kamarudin bin Jaffar: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Berkaitan dengan radio-radio swasta yang begitu banyak dan sebagaimana soalan saya kepada Yang Berhormat Menteri Penerangan di sidang yang lalu, lesen-lesen begitu banyak dan nampak sekali tidak terkawal radio-radio ini, sebelum daripada kes dialog yang kita dengar cerita daripada Hulu Langat, juga ada kes di mana seorang pengacara radio swasta telah mengisytiharkan kemangkatan Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong dan itu diakui kemudiannya merupakan suatu kesilapan. Jadi, apakah tindakan-tindakan yang kementerian melalui Suruhanjaya Multimedia ini rancang untuk memastikan bahawa kesilapan-kesilapan seperti ini tidak berulang lagi oleh radio-radio dan stesen-stesen televisyen kita.

Datuk Amar Leo Moggie anak Irok: Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya berkaitan dengan soalan Radio ERA yang disentuh oleh Yang Berhormat bagi Tumpat itu tadi, Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia juga telah memberi amaran kepada radio tersebut dan juga sebenarnya pihak stesen radio itu sendiri telah juga mengambil tindakan disiplin terhadap pegawai yang berkaitan.

Kita juga mengkaji kemungkinan, apakah tindakan tambahan yang harus kita ambil berkaitan dengan stesen radio tersebut. Namun demikian pihak Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia juga telah memanggil stesen radio-radio tertentu untuk memberi amaran dan mengingatkan mereka untuk berhati-hati dalam memberi liputan dalam radio tersebut. Jadi, saya fikir perkara itu sudah

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: *[Bangun]*

Tuan Saupi bin Daud: *[Bangun]*

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasih Yang Berhormat. Saya rasa setakat memberi amaran tidak cukup Yang Berhormat. Sesuatu yang lebih tegas mesti diambil. Saya bukan menyokong pembangkang, ia satu pendapat saya sendiri. Adakah pihak kementerian memanggil semua stesen-stesen swasta ini untuk memberi kata dua supaya ianya jangan berulang lagi kerana ini mencemarkan nama baik, bukan setakat nama negara kita. Kalau boleh saya sebut institusi sesebuah bangsa. Kalau boleh saya menggunakan perkataan tersebut.

Jadi, saya mintalah setakat tindakan disiplin begitu sahaja tidak cukup, kalau boleh saya mintalah kementerian supaya jangan menganggap perkara ini ringan dan kalau boleh kerap kali dipanggil pihak-pihak berkenaan supaya mereka faham institusi berhubung dengan sesuatu penyiaran supaya jangan lagi berulang. Terima kasih.

Datuk Amar Leo Moggie anak Irok: Tuan Yang di-Pertua, seperti yang telah saya terangkan tadi, sebenarnya kita telah pun memanggil semua radio stesen swasta ini untuk mengingatkan mereka supaya berhati-hati. Apa yang saya sebut tadi, walaupun amaran bagi radio tertentu iaitu Radio ERA telah pun diberi, kita juga masih memikirkan, adakah perlu tindakan tambahan dikenakan kepada radio tersebut.

Bagi radio yang disebut dalam Dewan ini, kita memang pun telah.., pihak suruhanjaya telah pun memberi keputusan untuk menggantung siaran mereka berikutan dengan itu dalam satu minggu dan kita berharap ini sedikit sebanyak akan memberi peringatan kepada syarikat atau syarikat-syarikat itu untuk lebih berhati-hati.

Tuan Saupi bin Daud: *[Bangun]*

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: *[Bangun]*

Datuk Amar Leo Moggie anak Irok: Saya fikir kalaulah soalan serupa itu sahaja, kita biar teruskan, Tuan Yang di-Pertua *[Tepuk]*

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Ini lain.

Datuk Amar Leo Moggie anak Irok: Lain! Orang Sarawak bolehlah sekali.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ya! Batang Lupar.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Daripada mana kawasan ini? Sarawakkah ini? *[Disampuk]* Bukan Sarawak, duduklah. Terima kasihlah. *[Disampuk]* Sarawakkah? Tidak dapat datang, ...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Hilang cengkeram nanti. Habis cengkeram datang Sarawak, habis cengkeram. Tidak payahlah. Lain kali buat usul tidak payah datanglah. Terima kasih Yang Berhormat Menteri, terima kasih Tuan Yang di-Pertua, bagi peluang orang Sarawak cakap sikit, tanya sikit.

Kita Sarawak perhubungan kita menerusi radio, telefon dan sebagainya. Yang Berhormat tadi menyebut soalan fungsi MSC supaya mengelakkan salah satu daripadanya ialah *digital divide* yang Yang Berhormat sebut tadi. Jadi, oleh kerana saya tidak bangkit tadi, oleh kerana banyak sangat gangguan daripada sebelah pihak pembangkang, jadi sekarang hendak tanya soalan yang rasional sikit.

Digital divide ini, Tuan Yang di-Pertua, salah satu daripada perkaranya ialah perhubungan di luar bandar. Dahulu kita mewujudkan dana di bawah *universal fund* supaya telefon dan sebagainya boleh disampaikan ke luar bandar tetapi sampai sekarang saya nampak, soalan ini nampak belum lagi mendapat.., daripada pihak-pihak yang tertentu. Banyak syarikat telefon yang telah diberi lesen oleh pihak kerajaan hanya memberi duit sahaja tetapi sosial itu tidak diberi.

Jadi, saya hendak tanya, Tuan Yang di-Pertua

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Kalau saya tidak bercakap macam mana hendak tanya Tuan Yang di-Pertua. Minta maaf, saya tidak pernah melenting ni, Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat Menteri sedang membincangkan masalah radio.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Saya akan sampai ke radiolah ni. Sampai radio, cakap telefon dahulu [Disampuk] Bila sampai sini Yang Berhormat, telefon di luar bandar itu masih teruk., 011 tidak pakai, 019 tidak sampai, 013 jauh lagi. Jadi, saya hendak tanya, soalan, *universal fund* ini kenapa tidak pakai? Itu pertama.

Yang kedua, Tuan Yang di-Pertua, ini radio, dengar ini..

Tuan Saupi bin Daud: [Bangun]

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: [Bangun]

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Duduklah, dengar orang cakap radio ni.

Tuan Saupi bin Daud: Cakaplah Seri Gading

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Hampa duduk, jangan tanya dengan saya, tanya dengan Menteri. Jadi, persoalan radio ini Yang Berhormat, saya mengucapkan tahniahlah

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Seri Gading.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: ... kerana kementerian telah mengambil tindakan kepada pihak-pihak Radio ERA dan sebagainya. Saya pun telah diberi maklumat bahawa pegawai atau pun *announcer* yang buat kesalahan di dalam ERA itu sudah disuruh meletak jawatan dan telah pun meletak jawatan. Itu saya dimaklumkan tetapi persoalannya Tuan Yang di-Pertua, ...

Tuan Husam bin Haji Musa: Saya nasihatkan yang berulang tidak payah ulang.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Apa? Apa benda ini? [Menyampuk] Sebab dia ganggulah, saya tidak boleh bercakap. Minta tolong jangan ganggu saya juga. Persoalan saya, Tuan Yang di-Pertua, banyak *announcer* radio lain, bukan radio swasta tetapi juga radio kerajaan, berfalsafah, membuat sedikit dasar, macam-macam lagi, penjelasan-penjelasan agama yang salah pun keluar dalam.., deh kerana mereka ini tidak mempunyai latihan, tidak mempunyai pendidikan yang sepatutnya mengeluarkan falsafah, mengeluarkan macam-macam lagi.

Jadi, sepatutnya ini juga tidak dibolehkan supaya jangan orang terpesong ataupun diseleweng oleh pihak-pihak yang mempunyai satu pengaruh kepada pendengar ini. Jadi, saya minta pihak kementerian macam mana untuk menangani masalah ini yang mana *announcer* fikir mereka mempunyai semua kebijaksanaan dan *wisdom*, memberi nasihat kepada umum ini supaya tidak membuat sedemikian. Siapa yang hendak menjadi *announcer*, jadilah *announcer* tidak payah jadi ahli falsafah.

Datuk Amar Leo Moggie anak Irok: Tuan Yang di-Pertua, pertama berkaitan dengan soal perhubungan tadi, untuk mengadakan rangkaian perhubungan ke luar bandar dan penggunaan *universal service fund* yang disebut oleh Yang Berhormat itu. Memang kita menyedari bahawa perhubungan di negara kita ini khususnya bagi luar bandar masih belum mencukupi. Jika dibandingkan dengan negara-negara lain, kita sebenarnya suatu negara yang berjaya untuk meningkatkan *penetration rate* daripada *basic communication* kita.

Di negara Asian misalannya kita sebagai suatu negara yang muncul ke hadapan melainkan negara jiran kita di mana yang kecil sangat. Kita telah mempunyai *penetration rate* dari segi *national level* lebih daripada 22/100, jadi satu pencapaian yang tinggi jika dibandingkan dengan per kapita P&P negara kita. Jadi, walaupun kita belum berjaya sepenuhnya nampaknya kita telah memupuk untuk menambahkan sehubungan ini.

Walaupun demikian, penggunaan *universal service fund* ini masih digunakan dan masih juga dilaburkan bahkan kerajaan memahami bahawa sumbangan daripada pihak swasta semata-mata tidak akan mencukupi, pekerja sendiri dalam rancangan Malaysia Kelapan ini telah bersetuju untuk menambahkan RM1 bilion bagi sumbangan kepada dana untuk kita mempercepat sedikit dari segi cara kita memberi perhubungan

kepada luar bandar termasuk memperkenalkan teknologi-teknologi yang baru yang berasaskan *wireless technology*, dengan izin, yang sedikit sebanyak dapat mengurangkan kos untuk kita melaksanakannya..

Tuan Saupi bin Daud: *[Bangun]*

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ada dua Yang Berhormat. Kemaman. *[Disampuk]*

Tuan Saupi bin Daud: Terima kasih kepada Yang Berhormat Menteri.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Maaf, minta Tanah Merah.

Tuan Saupi bin Daud: Tanah Merah. Saya berbalik kepada ucapan Yang Berhormat Menteri tadi walaupun telah pun dimasukkan bab lain oleh Sarawak, Batang Lupa tadi. Tindakan yang telah diambil pada radio swasta yang telah dimaklumkan oleh Yang Berhormat Menteri tadi, itu baru kita bincang mengenai dialog-dialog yang lucu. Saya ingin membawa kepada pemerhatian masyarakat terhadap bukan sahaja dialog tetapi gambaran-gambaran lucu yang dapat ditonton oleh masyarakat iaitu kalau kita tanyakan Kementerian Penerangan, dia kata ini bukan kuasa Kementerian Penerangan.

Program-program yang telah dibuat dan telah diatur oleh pihak ASTRO umpamanya yang begitu ketara kita dapat lihat bahawa dari segi berpakaian, sopan-santun. Saya ambil satu contoh kepada Yang Berhormat Menteri yang selalu ditegur oleh masyarakat umum melalui dada akhbar dan sebagainya iaitu umpamanya Program Chit Chat Bersama Azwankah namanya, saya pun tidak faham, program rakan wanita dengan nganga mulutnya berebut-rebut makan pisang, contoh. Itu berkali-kali saya lihat teguran-teguran yang dibuat oleh masyarakat secara terbuka tetapi masih lagi disiarkan oleh pihak stesen swasta tersebut.

*[Tuan Yang di-Pertua **mempengerusikan Mesyuarat**]*

Jadi, saya ingin merujuk kepada Yang Berhormat kata bahawa teguran-teguran telah dibuat, tetapi semakin banyak teguran dan juga tindakan yang diambil, semakin banyak perkara yang buruk yang telah dipaparkan melalui televisyen kita. Jadi, saya minta pandangan mengenai televisyen pula.

Datuk Amar Leo Moggie anak Irok: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Sebenarnya, bagi negara kita ini memang sudah pun wujud satu garis panduan yang diguna pakai oleh stesen-stesen televisyen untuk mana yang boleh diterima oleh masyarakat kita ini dan setahu kita lihat pemantauan pun dibuat menerusi Kementerian Penerangan dan juga menerusi Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia dan bila-bila masa kita melihat ada keadaan yang tidak selari dengan garis panduan itu, kita pun memberi perhatian kepada mereka dan tidaklah timbul masalah yang ketara sangat.

Yang keduanya, dari segi kita hendak memperketatkan cara ini, kita sebenarnya juga telah membentuk suatu mekanisme di mana syarikat-syarikat dan industri sendiri terlibat untuk mewujudkan suatu garis panduan juga yang boleh diterima pakai oleh stesen-stesen, mengambil kira sensitiviti *culture* dan kehidupan negara kita ini.....

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Ya.

Datuk Amar Leo Moggie anak Irok: dan tidak semata-mata untuk yang kita lihat dari televisyen-televisyen di luar negara. Sedikit sebanyak kita melihat ini pun telah kita dapat kawal secara keseluruhannya. Jadi, tidaklah timbul masalah sangat seperti yang ditimbulkan oleh Yang Berhormat itu tadi.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Sri Gading.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat Menteri. Masih tentang Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia ini, tentang iklan. Jelas garis panduan yang wujud di kementerian ini tidak dipatuhi oleh jawatankuasa suruhanjaya ini. Saya ingin bertanya, boleh tidak Jawatankuasa Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia dianggotai oleh seperti tokoh-

tokoh agama, tokoh-tokoh ilmuan, tokoh-tokoh budayawan, JAKIM, umpamanya supaya garis panduan yang telah ditetapkan oleh kementerian itu dapat diikuti.

Ini iklan kadang-kadang memang bukan sahaja budak-budak muda terlalu terangsang atau ghairah, orang-orang tua pun terangsang. Yalah, kalau sudah selak sana selak sini, Tuan Yang di-Pertua, alhamdulillah lelaki, kadang-kadang lelaki tengok perempuan macam itu, bukannya muda sahaja, yang tua pun. Itu sebab kadang-kadang video lucah ini menjadi-jadi kerana rangsangan di situ tidak puas oleh mereka, mereka hendakkan lebih puas hati kerana nafsu manusia.

Jadi, kalau boleh, suruhanjaya ini dianggotai oleh tokoh-tokoh agama, tokoh-tokoh ilmuan, budayawan yang agak boleh memberikan tafsiran yang tepat supaya televisyen ataupun radio kita mengikut garis panduan yang telah ditetapkan.

Datuk Amar Leo Moggie anak Irok: Tuan Yang di-Pertua, seperti yang saya jelaskan, dalam kita mewujudkan suatu mekanisme untuk membantu menentukan garis panduan mana yang boleh kita terima pakai dalam saluran televisyen di negara kita ini ataupun *content code*, dengan izin, kita memang melibatkan banyak golongan – golongan pengguna, golongan orang awam dan sebagainya dan jika perlu, kita boleh memperluaskan keanggotaan mereka termasuk sebahagian daripada mereka yang lain yang kita fikirkan penting untuk masa akan datang.

Tuan Yang di-Pertua, bagi industri tenaga, saya ingin menegaskan bahawa pembangunan mapan sektor tenaga akan terus menjadi tumpuan kita. Kerajaan sentiasa memantau juga dengan rapi. Misalannya, di antara syarat-syarat pelesenan yang telah dikeluarkan kepada utiliti seperti Tenaga Nasional ialah syarat supaya sistem pengurusan dan kejuruteraan Tenaga Nasional diaudit setiap empat tahun sekali oleh audit antarabangsa dan menurut Laporan Audit Pengurusan dan Kejuruteraan TNB bagi tahun 2000 yang telah dijalankan oleh syarikat antarabangsa, Deloit Consulting and Mould McDonald

Dato' Haji Badrul Hisham bin Abdul Aziz: [Bangun]

Tuan Yang di-Pertua: Hulu Langat bangun Yang Berhormat.

Datuk Amar Leo Moggie anak Irok: ...didapati kualiti perkhidmatan TNB semakin bertambah baik.

Tuan Yang di-Pertua: Hulu Langat bangun Yang Berhormat.

Datuk Amar Leo Moggie anak Irok: Daripada

Tuan Yang di-Pertua: Hulu Langat.

Dato' Haji Badrul Hisham bin Abdul Aziz: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat Menteri. Saya ucap terima kasihlah kerana tindakan telah diambil terhadap apa yang telah dibangkitkan. Cuma berdasarkan penerangan Yang Berhormat Menteri tadi, jelaslah bahawa dari segi garis panduan, perundangan, pelesenan, ia memberikan gambaran bahawa pemantauan sepatutnya sudah ada, tetapi seperti yang dibangkitkan oleh rakan-rakan Yang Berhormat yang lain bahawa masih banyak yang terlepas – di radio, di TV, iklannya, perbualan, gambar, semua nampaknya masih ada lagi yang terlepas daripada garis panduan.

Soalan saya, Yang Berhormat Menteri ialah siapakah yang menjadi penguat kuasa kepada garis panduan ini? Ada atau tidak? Kalau ada, apa bidang tugas mereka dan bagaimana perkara ini boleh terlepas? Tidakkah boleh difikirkan bahawa tindakan juga patut diambil terhadap mereka selaku orang yang memantau garis panduan ini? Terima kasih.

Datuk Amar Leo Moggie anak Irok: Seperti yang telah saya jelaskan sebentar tadi, Tuan Yang di-Pertua, kita memang ada pemantauan bersama dengan Kementerian Penerangan sendiri dan juga oleh Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia. Dari segi pemantauan yang kita lihat, mereka ini sebenarnya selari dengan garis panduan yang telah kita adakan. Namun demikian, kita bersetuju hakikat bahawa garis panduan ini perlu diubah dan kita juga tidak harus memperketatkan kita sendiri, tidak boleh melihat ini, tidak boleh melihat itu, kalau terlampau terkongkong pun, ianya tidak juga menjadi sesuatu yang wajar bagi rakyat negara kita sendiri.

Untuk memberi tumpuan yang boleh dikatakan seimbang, itu memang menjadi satu cabaran bagi mereka yang menguatkuasakan ini. Tetapi apa yang jelas bagi kita,

pemantuan itu memang sentiasa berlaku. Sebenarnya kalau kita mengadakan dengan izin, *life radio call* dan sebagainya yang susahnyanya perkara itu sudah berlaku, baru boleh kita lihat. Misalnya dari segi contoh yang disebut oleh Yang Berhormat bagi Hulu Langat. Namun demikian, kita boleh mengambil tindakan selepas itu walaupun kerosakan itu sudah kita tempa.

Jadi, Tuan Yang di-Pertua, biarlah saya teruskan. Jadi, masa kita sudah panjang. Saya tidak benarkan lagi soalan-soalan lain.

Dari laporan tersebut, didapati indeks pengguna ataupun dari segi *measure performance electricity quality*, telah berkurangan daripada 602 minit per pulangan setahun dalam tahun 1995 kepada 319 minit pulangan setahun dalam tahun 2000. Indeks purata frekuensi gangguan ataupun sistem *average interruption frequency index* pula telah berkuangan daripada 4 pulangan pada tahun 1995 kepada 1.03 pulangan pada tahun 2000.

Ini juga menunjukkan peningkatan kualiti kecekapan Tenaga Nasional di dalam sistem pengurusan dan pengawalan gangguan bekalan elektrik.

Tuan Husam bin Haji Musa: [Bangun]

Tuan Yang di-Pertua: Dia kata tadi dia tidak mahu bagi jalan sudah kepada Yang Berhormat.

Datuk Amar Leo Moggie anak Irok: Saya rasa, Tuan Yang di-Pertua, masa kita sudah panjang.

Tuan Husam bin Haji Musa: [Menyampuk]

Datuk Amar Leo Moggie anak Irok: Saya tidak..... Sudahlah, masa kita sudah cukup.

Tuan Husam bin Haji Musa: Sedikit sahaja.

Tuan Yang di-Pertua: Ya.

Datuk Amar Leo Moggie anak Irok: TNB juga amat peka dan prihatin terhadap beban....

Tuan Yang di-Pertua: Dia tak bagi jalan Yang Berhormat.

Datuk Amar Leo Moggie anak Irok: ...yang ditanggung oleh pengguna dan telah bersetuju dengan sasaran kementerian untuk memansuhkan pembayaran caj penyambungan semula sebanyak RM10 untuk pengguna domestik dan RM80 untuk pengguna komersial serta industri mulai dari 1 November 2001, walaupun mereka sedar, ini bermakna TNB akan mengalami kekurangan hasil sebanyak RM20 juta setahun.

Tuan Husam bin Haji Musa: [Bangun]

Tuan Yang di-Pertua: Ya, ada yang berdiri.

Datuk Amar Leo Moggie anak Irok: Kerajaan akan memastikan bekalan tenaga elektrik yang terjamin dan berdaya harap melalui campuran tenaga (*energy mix*) yang optima dan seperti yang telah kita terangkan beberapa kali mengamalkan pelbagai sumber tenaga termasuk minyak, gas hidro dan arang batu dan juga dengan *renewable energy*. Ini satu polisi yang kita akan teruskan.

Yang Berhormat bagi Keningau....

Tuan Husam bin Haji Musa: [Bangun]

Tuan Yang di-Pertua: Ya, hendak beri jalan Yang Berhormat?

Datuk Amar Leo Moggie anak Irok: Yang Berhormat bagi Keningau yang telah membangkitkan isu pembekalan elektrik di sekolah.....

Saya telah pun memberi penjelasan. Masa kita sudah cukup, jadi tidak payahlah kita bagi masa lagi.

.....membangkitkan isu bekalan elektrik di sekolah luar bandar di negeri Sabah dan dimaklumkan SAB dan Jabatan Pendidikan Sabah telah mengenal pasti 47 buah

Tuan Wilfred Madius Tangau: Peraturan mesyuarat...

Tuan Yang di-Pertua: Ya, peraturan mesyuarat Yang Berhormat. Sekejap, sekejap, sekejap.

Datuk Amar Leo Moggie anak Irok: Ya, okay.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, ada apa itu?

Tuan Wilfred Madius Tangau: 36(10)(c). Ini, Tuan Yang di-Pertua, saya ingin kembali perkataan yang digunakan oleh Yang Berhormat bagi Pokok Sena terhadap Timbalan Menteri awal tadi. 36(10)(c) "perkataan-perkataan yang harus menaikkan perasaan bersakit-sakit hati atau bermusuhan-musuhan di antara satu kaum dengan satu kaum dalam Malaysia atau melanggar mana-mana syarat dalam Perlembagaan atau Akta Hasutan, 1948".

Yang Berhormat bagi Pokok Sena

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, Yang Berhormat. Mengikut peraturan mesyuarat apabila benda itu berlaku pada masa itu hendaklah dibawa keluar benda itu. Selepas daripada itu tidak boleh lagi, melainkan dengan secara satu usul.

Tuan Wilfred Madius Tangau: Tuan Yang di-Pertua, kalau ada dalam Hansard saya akan bawa juga sebab Yang Berhormat bagi Pokok Sena telah menghina orang asli! Sebagai seorang asli saya merasa tersinggung dan terhina! Dia bukan sahaja mempersendakan dan merendah-rendahkan Timbalan Menteri tetapi dia menghina orang asli!

Tuan Yang di-Pertua: Cukuplah Yang Berhormat, cukuplah. Jika Yang Berhormat hendak kemukakan soal ini, ada cara lain, ya.

Tuan Wilfred Madius Tangau: Saya minta dia tarik balik dan kita minta supaya dia minta maaf kepada masyarakat orang asli.

Tuan Yang di-Pertua: Baiklah. Yang Berhormat Menteri, sila teruskan.

Datuk Amar Leo Moggie anak Irok: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua.

Seperti yang saya sebutkan, Jabatan Pendidikan Sabah telah mengenal pasti 47 buah sekolah untuk dibekalkan elektrik melalui penyambungan dari sistem SAB. Daripada jumlah ini 31 buah sekolah telah pun disambung dengan talian penghantaran sementara bagi kawasan-kawasan yang sukar disambung dengan sistem itu. Sekolah-sekolah akan dibekalkan dengan set jana kuasa diesel. Kesemua 47 buah sekolah yang telah dikenal pasti itu dijangka akan menerima bekalan elektrik menjelang akhir tahun 2003.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat bagi Sandakan juga, SAB telah menerima peruntukan kerajaan pusat sebanyak RM95.244 juta bagi tahun 2001 untuk membiayai beberapa projek penghantaran dan pembahagian termasuk peruntukan sebanyak RM71.988 juta untuk projek grade Pantai Timur yang dijangka siap pada tahun 2002. Projek ini telah lewat penyiapannya disebabkan isu-isu pengambilan tanah dan lesen lalu yang melibatkan bantahan daripada tuan punya tanah. Mengenai projek hidro Liwago pula ianya telah ditangguhkan dan tidak dimasukkan dalam Rancangan Malaysia Kelapan, sebenarnya kuasa dari projek hidro Bakun akan disalurkan ke Sabah dan ianya akan menjamin kuasa elektrik yang cukup di Sabah untuk beberapa tahun akan datang.

Tuan Husam bin Haji Musa: [Bangun]

Tuan Yang di-Pertua: Kubang Kerian bangun, ya.

Datuk Amar Leo Moggie anak Irok: Tuan Yang di-Pertua, saya juga mengucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat bagi Selangau yang telah menyentuh mengenai pampasan tempat untuk mendirikan tiang api elektrik kepada hidro elektrik Batang Ai.

Tuan Yang di-Pertua: Dia tidak beri jalan, Yang Berhormat?

Datuk Amar Leo Moggie anak Irok: Perkara ini sebenarnya di bawah kuasa SESCO di bawah kelolaan kerajaan negeri Sarawak. Namun demikian mengikut maklumat yang diberi oleh mereka pampasan bagi sejumlah 994 tiang elektrik 275 kv dari Batang Ai ke Kuching dan Sibu telah dibayar. Tiang elektrik 275 kv ke Miri yang

berjumlah 1084 semuanya belum dibayar kerana urusan mendapatkan kelulusan berkaitan dengan penilaian pampasan bagi tapak tanah berkenaan masih belum selesai.

Tuan Yang di-Pertua, inilah penjelasan yang dapat saya beri ke atas perkara perkara yang dibangkitkan oleh Ahli Yang Berhormat sekalian dan saya sekali lagi mengucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat yang telah berucap: Yang Berhormat bagi Tambun, Kepong, Kemaman, Rantau Panjang, Parit Buntar, Lanang, Shah Alam, Temerloh, Rasah, Penampang, Baram, Lubuk Antu, Sri Aman, Hulu Langat, Keningau, Selangau dan Sandakan yang telah menyentuh perkara-perkara yang berkaitan dengan industri tenaga, komunikasi dan multimedia termasuk juga ucapan kepada Yang Berhormat itu [*Menujukan kepada Yang Berhormat bagi Kubang Kerian yang masih lagi berdiri untuk mendapatkan penjelasan*] tetapi saya tidak bagi jalan.

Sekiranya terdapat perkara-perkara yang dibangkitkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat lain yang tidak sempat saya menjawab, saya memohon maaf kepada Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Saya berjanji bahawa Kementerian Tenaga, Komunikasi dan Multimedia akan mengambil perhatian dan di mana pandangan itu boleh kita terima kita akan menerimanya.

Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri.

4.47 ptg.

Setiausaha Parlimen Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri [Datuk Fu Ah Kiow]: Tuan Yang di-Pertua, terlebih dahulu saya ingin mengucapkan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah memberi teguran, cadangan dan pandangan yang membina mengenai perkara-perkara yang ada hubung kait dengan bidang kuasa Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri semasa perbahasan Belanjawan 2002 di peringkat dasar. Izinkan saya memberi jawapan ke atas beberapa perkara dan isu penting yang telah dibangkitkan.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat bagi Pendang menyatakan bahawa kenaikan harga petrol dan diesel akan menjejaskan semua insentif pelaburan yang dicadangkan. Dan Yang Berhormat bagi Tambun pula ingin tahu akibat kenaikan harga petrol dan diesel terhadap kedudukan barang-barang produk negara berbanding dengan negara-negara lain dari segi daya saing.

Datuk Bung Moktar bin Radin: Peraturan mesyuarat.

Tuan Yang di-Pertua: Ya.

Datuk Bung Moktar bin Radin: Ya, tadi Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat bagi Tuaran telah membawa Peraturan Mesyuarat 36(10)(c). Tuan Yang di-Pertua mengatakan bahawa ia harus dikemukakan pada masa peristiwa itu berlaku. Saya ambil *precedent case*. Kes saya sudah lepas satu hari dibawa oleh pembangkang tetapi boleh diterima juga. Kenapa ini tidak boleh? Saya harap Tuan Yang di-Pertua boleh memberi keadilan yang seadil-adilnya. Minta Yang Berhormat bagi Pokok Sena tarik balik perkataan yang seharusnya tidak boleh digunakan.

Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, ya. Ada perbezaan itu Yang Berhormat. ya. Ada perbezaan. Itu keputusan yang telah dibuatkan oleh pengerusi. Tiap-tiap keputusan yang dibuat oleh pengerusi itu ataupun Speaker, itu sudah terpakai. Saya minta maaf. Janganlah bawa keluar benda-benda yang begitu. Ya, sila teruskan Yang Berhormat.

Tuan Wilfred Madius Tangau: [*Bangun*]

Tuan Yang di-Pertua: Saya tidak benarkan Yang Berhormat berucap lagi. Jika sekiranya Yang Berhormat hendak buat, buatlah secara usul. Boleh dibuatkan.

Tuan Wilfred Madius Tangau: [*Bercakap tanpa pembesar suara*]

Tuan Yang di-Pertua: Cukuplah Yang Berhormat. Sila Setiausaha Parlimen.

Datuk Fu Ah Kiow: Tuan Yang di-Pertua, kenaikan harga petrol dan diesel tidak menjejaskan insentif pelaburan yang dicadangkan. Walaupun kenaikan harga petrol dan diesel mungkin akan menyebabkan kenaikan kos pengangkutan tetapi kenaikan tersebut tidak begitu ketara memandangkan kos pengangkutan hanya merupakan komponen kecil dalam kos pengeluaran. Di samping itu pihak kerajaan tidak akan membiarkan kenaikan harga petrol dan diesel menjejaskan harga barang-barang penting yang dikawal.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat bagi Keningau mencadangkan agar kemasukan negara China ke dalam Pertubuhan Perdagangan Sedunia harus dieksplotasi memandangkan potensi pasaran negara tersebut yang amat besar iaitu hampir 1.3 bilion penduduk. Untuk makluman, negara telah berjaya membuka peluang pasaran bagi eksport barangan Malaysia melalui rundingan-rundingan dua hala dengan China. Sebagai contoh kuota untuk minyak kelapa sawit akan dinaikkan dari 2.1 juta tan metrik kepada 3.1 juta tan metrik menjelang tahun 2005. Tarif bagi produk-produk kayu akan diturunkan dari 10% hingga 15% kepada 4% hingga 8% manakala tarif bagi produk-produk elektrik pula akan diturunkan dari 10% ke 5% berbanding dengan kadar sekarang iaitu di antara 25% hingga 45%.

Di samping itu kemasukan China ke WTO juga dijangka akan menjamin suasana perdagangan adalah lebih baik, telus dan stabil bagi syarikat-syarikat perniagaan Malaysia. Malaysia akan dapat menikmati layanan tanpa diskriminasi di mana peluang-peluang kemasukan pasaran atau kelebihan lain yang diberi oleh negara China kepada ahli-ahli WTO lain juga diberi kepada Malaysia. MITI akan terus berusaha menggalakkan syarikat-syarikat Malaysia supaya mengambil peluang untuk mengembangkan perniagaan mereka secara usaha sama dengan syarikat-syarikat di negara China untuk mengeluarkan produk-produk bagi tujuan pasaran di negara China. Misi-misi perdagangan dan pelaburan Malaysia akan terus ditumpukan ke negara China sebagai potensi pasaran besar yang baru.

Untuk makluman, semenjak tahun 1995 sebanyak lima rombongan telah dianjurkan ke China. MATRADE telah menyertai lima pameran perdagangan antarabangsa di China untuk menggalakkan eksport barangan Malaysia. MATRADE juga akan menubuhkan pejabat perdagangan di Shanghai, China pada tahun 2002 dan melalui suruhanjaya bersama ekonomi dan perdagangan yang ditubuhkan di antara Malaysia dan China, adalah diharapkan ini dapat memudahkan lagi urusan perdagangan dan pelaburan di antara kedua negara serta membantu ahli-ahli perniagaan Malaysia menembusi pasaran China.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat bagi Rantau Panjang ingin tahu mengenai pelaksanaan Sistem Tarif Keutamaan Sama Rata iaitu CEPT iaitu dari segi pengurangan duti import kesannya ke atas Zon Perdagangan Bebas Cukai di Rantau Panjang dan pelaksanaan CEPT oleh negara-negara ASEAN yang lain. Yang Berhormat bagi Keningau pula mencadangkan supaya kerajaan memastikan ada keseimbangan dalam pembangunan industri negara apabila AFTA dilaksanakan sepenuhnya pada tahun 2003.

Tuan Yang di-Pertua, industri-industri yang terletak di dalam kawasan Zon Perdagangan Bebas Cukai, yang merupakan industri yang berorientasikan eksport pada ketika ini menikmati prosedur kastam yang minimum dan cukai tidak akan dikenakan ke atas import seperti bahan mentah, komponen dan jentera yang diimport. Apabila AFTA dilaksanakan dengan sepenuhnya pada tahun 2003 di mana kadar tarif adalah di antara 0% hingga 5%, industri-industri berlokasi di luar kawasan Zon Perdagangan Bebas Cukai akan juga menikmati pengurangan duti import ke atas bahan mentah, komponen dan jentera yang diimport dari negara-negara ASEAN sama seperti di kawasan Zon Perdagangan Bebas Cukai. Akan tetapi bagi import yang datang dari negara-negara bukan ASEAN industri-industri di Zon Perdagangan Bebas Cukai masih lagi mendapati keistimewaan yang disediakan.

Tuan Yang di-Pertua, pelaksanaan skim CEPT di bawah AFTA boleh dibahagikan kepada dua peringkat iaitu bagi enam negara anggota asal ASEAN itu, Brunei, Filipina, Indonesia, Malaysia, Singapura dan Thailand akan dilaksanakan sepenuhnya pada tahun 2003. Setakat ini bagi enam negara anggota asal ini, 98.3% daripadanya telah pun mencapai kadar tarif 0% hingga 5%. Bagi negara-negara anggota baru ASEAN seperti Vietnam akan mengurangkan tarif ke atas semua produk

dalam skim CEPT pada tahun 2006 manakala Laos dan Myanmar pada tahun 2008 dan Cambodia pada tahun 2010.

Secara purata negara-negara ini telah pun memindahkan 56.9% daripada produk mereka ke dalam skim CEPT. Bagi Malaysia lebih kurang 2.4% daripada jumlah barangan dikecualikan daripada menikmati konsesi di bawah skim CEPT AFTA, antaranya adalah produk-produk berikut; yang pertama, senarai pengecualian am seperti minuman keras dan senjata api sebanyak 0.5%, dan B, senarai pengecualian sementara iaitu barangan automotif sebanyak 2.1% dan ketiga; senarai barangan sensitif atau amat sensitif barangan pertanian yang belum diproses seperti buah-buahan tropika, tembakau, beras dan lain-lain barangan petani yang belum diproses sebanyak 0.8%.

Beras diletakkan di bawah senarai amat sensitif barangan pertanian yang belum diproses dengan tujuan untuk melindungi pengeluaran beras tempatan dan hanya akan dimasukkan dalam skim CEPT mulai tahun 2005. Namun demikian kerajaan akan terus berusaha mengambil langkah-langkah untuk membantu meningkatkan daya saing industri-industri tempatan khususnya bagi menghadapi persaingan dalam suasana pasaran yang lebih terbuka. Di samping itu juga kerajaan akan sentiasa memastikan ada keseimbangan dalam pembangunan perindustrian negara seperti yang disarankan oleh Yang Berhormat bagi Keningau.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat bagi Keningau juga mohon penyediaan dana oleh kerajaan pada Taman Perindustrian Kota Kinabalu (KKIP) bagi membayar perkhidmatan-perkhidmatan yang telah diberikan oleh kontraktor-kontraktor dan juga menjelaskan bayaran kepada pemilik-pemilik tanah yang masih belum menerima pampasan. Beliau juga menyatakan rancangan dasar perindustrian negeri yang tidak menentu telah menyebabkan pelabur asing tidak berminat untuk melabur di KKIP Sabah. Oleh itu kerajaan diminta untuk menambah insentif pelaburan dan mempercepat lagi penyediaan infrastruktur di taman industri tersebut.

Tuan Yang di-Pertua, adalah tidak benar bahawa pembangunan perindustrian di negeri Sabah tidak dirancang dengan teratur. Untuk makluman Yang Berhormat, Kerajaan Negeri Sabah mempunyai satu pelan induk perindustrian yang telah digubal dengan mengambil kira sumber-sumber yang terdapat di negeri tersebut dan juga industri-industri yang berpotensi untuk dibangunkan. Berhubung dengan perkembangan KKIP, semenjak tahun 1994 hingga tahun 2000, Kerajaan Persekutuan telah meluluskan peruntukan pembangunan sebanyak RM95 juta bagi memajukan lagi KKIP di atas permintaan daripada Kerajaan Negeri Sabah. Peruntukan ini adalah dalam bentuk *grant* RM10 juta dan pinjaman RM85 juta dan bertujuan untuk pembangunan infrastruktur asas seperti jalan raya, bekalan elektrik dan air.

Di bawah Rancangan Malaysia Kelapan pula, peruntukan sebanyak RM77 juta lagi dalam bentuk pinjaman telah diluluskan untuk meningkatkan lagi pembangunan infrastruktur KKIP. Untuk menggalakkan lagi pembangunan perindustrian di Sabah, kerajaan telah memperkenalkan pakej insentif di bawah Koridor Pantai Timur, Sabah dan Sarawak di mana projek-projek yang telah diluluskan diberi galakan tarif perintis yang melayakkan pengecualian cukai sebanyak 85% daripada pendapatan berkanun selama lima tahun dan galakan elaun cukai pelaburan sebanyak 80% daripada perbelanjaan modal yang layak dan dibelanjakan dalam tempoh lima tahun. Elaun ini boleh ditolak daripada 85% pendapatan berkanun syarikat.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat bagi Permatang Pauh menyentuh mengenai kedudukan daya saing negara. Berbanding pada tahun-tahun terdahulu, kenaikan kos buruh serta tanggapan-tanggapan negatif yang menyebabkan pemindahan operasi syarikat-syarikat dengan izin, Multi-National Corporation (MNC) ke negara lain.

Mengikut, dengan izin, the world competitiveness year book 2001, kedudukan Malaysia berada pada tangga ke-29 dalam tahun 2001 berbanding dengan tangga ke-27 dalam tahun 2000.

Penilaian yang dibuat tidak memberikan gambaran yang sebenar. Kajian telah menggunakan sebanyak 286 faktor yang terbahagi kepada dua jenis iaitu jenis *quantitative* sebanyak 179 faktor dan faktor *qualitative* atau *subjective* sebanyak 107 faktor. Malaysia telah diberikan penilaian yang tinggi bagi faktor-faktor *quantitative* seperti keluaran dalam negara kasar, pelaburan, pengeluaran industri, imbalan

perdagangan dan pertumbuhan sektor perkhidmatan, sebaliknya bagi faktor-faktor *qualitative* dan *subjective* yang diasaskan kepada tanggapan eksekutif-eksekutif yang ditemu duga, penilaian terhadap Malaysia menurun. Penilaian ini boleh dipersoalkan kerana ianya berasaskan kepada persepsi atau tanggapan yang *subjective* dan bukan kepada data sebenar yang dihasilkan oleh negara.

Tuan Yang di-Pertua, walaupun ekonomi negara dan global sedang menghadapi kelembapan pada masa ini, Malaysia dijangka akan dapat terus mengekalkan daya saingnya berdasarkan kepada beberapa petunjuk ekonomi semasa.

Yang pertama, keluaran dalam negara kasar (KDNK) negara berkembang pada tahun 2001 di antara 1% hingga 2%, melebihi kadar jangkaan KDNK bagi negara-negara maju sebanyak 1.3% dan negara-negara perindustrian baru 1%.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Batang Lupar bangun.

Datuk Fu Ah Kiow: Sila.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih dan terima kasih Yang Berhormat. Saya mendengar penjelasan Yang Berhormat soalan *rating* Malaysia itu, jadi saya amat tertarik hati oleh kerana penilaian, satu, adalah berlandaskan fakta sebenar. Yang kedua, adalah penjelasan pemandangan pihak-pihak yang telah ditemuduga oleh pihak-pihak pengeluar, penjelasan tadi.

Jadi, persoalannya banyak penjelasan dan persepsi yang dikeluarkan itu oleh orang-orang yang mungkin tidak berminat lagi dengan Malaysia ataupun cuba hendak memesonkan ataupun memindahkan operasi-operasi orang lain daripada Malaysia ke negara-negara lain ataupun ada sebab-sebab agenda-agenda yang tertentu, mereka sendiri.

Dan saya ingin bertanya kepada pihak kementerian dan Yang Berhormat sendiri, apakah tindakan kerajaan, kerana ini adalah satu persepsi, adalah satu pemikiran, *subjective views* individu-individu yang berkenaan, apakah tindakan kementerian dan kerajaan supaya kebenaran ini boleh diberi kepada pihak-pihak ini dan pihak-pihak peniaga yang mungkin menjadi sasaran dan mungkin pihak-pihak media yang menjadi sasaran oleh pihak yang membuat temu duga ini dan penjelasan menyeluruh oleh pihak kerajaan untuk menunjukkan kenyataan ataupun perkara-perkara yang sebenar untuk mengatasi masalah *rating* ini mungkin diturunkan oleh kerana pandangan dan pemikiran mereka sendiri. Terima kasih.

Datuk Fu Ah Kiow: Tuan Yang di-Pertua, kerajaan sejak beberapa bulan kebelakangan ini telah mengadakan satu amalan baru iaitu setiap bulan semua kementerian perlu ada satu persidangan akhbar memberitahu kepada orang awam tentang kemajuan dalam pelbagai isu dan juga kemajuan-kemajuan setiap kementerian dan dalam persidangan tersebut, biasanya kementerian saya iaitu MITI akan memberi laporan semasa tentang pembangunan industri dan pembangunan antarabangsa dan lain-lain perkara yang ada kaitan dengan pembangunan ekonomi.

Dengan cara itu, kita berharap orang awam akan dapat gambaran yang sebenar dan tidak diserong oleh mana-mana pihak yang mempunyai agenda politik dan cuba memberi gambaran yang tidak tepat kepada orang luar dan kita juga berharap mana-mana eksekutif yang diberi peluang temu duga, mintalah mereka memberi gambaran yang sebenar dan tepat. Sekian.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Jeli bangun Yang Berhormat, di sebelah sini ya.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih dan Yang Berhormat Setiausaha Parlimen. Apa yang dibangkitkan oleh Batang Lupar ialah persepsi daripada luar negara, persepsi daripada pihak-pihak luar negara kerana yang hendak melabur dalam negara adalah pihak luar, sedangkan jawapan yang diberikan oleh Yang Berhormat ialah persepsi tentang orang dalam negara. Orang dalam negara, setakat mana kekuatan mereka untuk melabur.

Jadi, sekarang ini masalah yang timbul dalam negara kita, sudah banyak pelabur-pelabur asing sudah mula memindahkan operasi mereka daripada negara kita dan juga negaranegara Asia Tenggara ke China.

Tambahan pula maklumat yang diberikan oleh Yang Berhormat Setiausaha Parlimen bahawa *rating* Malaysia sudah jatuh daripada 27 ke 29. Ada lagi *rating-rating* lain yang kita pernah terbaca, *rating* itu makin lebih teruk daripada itu. Tetapi tidak

mengapalah, kita mengambil *rating* daripada 27 ke 29. Sekarang ini bagaimana usaha-usaha kerajaan supaya persepsi pihak luar jangan mereka terikut-ikut dengan domino punya aliran, boleh tengok *big players* keluar, yang lain pun mula terikut.

Jadi, bagaimana kita hendak mempertahankan supaya pelabur yang sedia ada akan terus melabur, malah menambahkan lagi pelaburan dalam negara, pada masa yang sama kita menjemput pelabur-pelabur luar untuk datang melabur ke Malaysia, *instead of*, dengan izin, ke China. Bagaimana pendekatan kita kerana yang ditanya itu yang itu dia bimbang itu, pelabur daripada luar. Sekian, terima kasih.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: [Bangun]

Tuan Yang di-Pertua: Nanti sekejap Yang Berhormat. Yang Berhormat Batang Lupa, beri jawab yang itu dahulu. Ya.

Datuk Fu Ah Kiow: Tuan Yang di-Pertua, adalah tidak benar mengatakan syarikat telah berpindah ke negara China dan mengenai langkah-langkah yang akan diambil untuk mempertingkatkan lagi daya saing, saya akan jawab nanti, tetapi saya rasa pihak pembangkang khususnya Ahli-ahli Yang Berhormat daripada pihak situ boleh membantu jangan menghebahkan apa-apa gambaran yang negatif tentang kemajuan yang dicapai oleh kerajaan. [Tepuk]

Tuan Yang di-Pertua, ...

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Batang Lupa.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Tuan Yang di-Pertua, saya rasa sedihlah kerana fikiran kita semua boleh dibaca pihak pembangkang ini. Jadi, sebenarnya jawapan daripada Setiausaha Parlimen tadi menepati soalan saya Tuan Yang di-Pertua. Masalah daripada luar itu yang kita takut pihak pembangkang, macam mana yang saya sebutkan minggu lepas, mengatakan hendak pergi jihad dan sebagainya, ini membuatkan satu persepsi yang salah. Sebenarnya, pihak pembangkang kena diberi taklimat juga, bukan eksekutif daripada syarikat-syarikat supaya mereka jangan membuat khabar buruk, khabar angin dan benda-benda yang menyeleweng supaya jangan pihak pelabur asing tidak mahu melabur di negara kita, macam mana pandangan Yang Berhormat soalan supaya pihak pembangkang diberi penjelasan sebenar-benarnya, walaupun mereka ini macam belakang pisau kalau diasah pun tidak boleh tajam. Terima kasih Yang Berhormat.

Datuk Fu Ah Kiow: Tuan Yang di-Pertua, imej dan persepsi yang positif yang kita ingin wujudkan memang merupakan tanggungjawab semua orang termasuk pihak pembangkang, jadi kerjasama memang penting kalau mereka merupakan Ahli-ahli Yang Berhormat yang bertanggungjawab kepada negara. Jadi, Tuan Yang di-Pertua, selain daripada itu, MITI juga menggunakan bekas-bekas pesuruhjaya yang pernah berkhidmat di Malaysia memberi gambaran yang positif tentang Malaysia dalam seminar-seminar di luar negara.

Tuan Yang di-Pertua, kadar inflasi ...

Tuan Yang di-Pertua: Kepong bangun Yang Berhormat.

Dr. Tan Seng Giaw: Tuan Yang di-Pertua, penjelasan. Saya memang bersetuju kita semua rakyat, semua parti mestilah bekerjasama untuk mewujudkan suatu suasana yang membolehkan ekonomi pulih dan juga menambahkan perdagangan dengan negara-negara termasuk China. Tetapi saya hendak menanya Yang Berhormat, bangunan MATRADE kerana MATRADE memang memainkan peranan yang penting dan kita berharap MATRADE boleh mempertingkatkan usahanya untuk menarik lebih perdagangan dengan luar negara dan sekarang Ibu Pejabat MATRADE di Jalan Duta itu kalau tidak silap saya, lima tahun dah tidak dapat digunakan, memang tidak dapat digunakan. Kalau itulah kecekapan MATRADE selepas dua, tiga tahun ditetapkan satu masa untuk bangunan ibu pejabatnya tidak dapat digunakan kerana keretakan, kerana kontraktor yang tidak cekap dan sebagainya, bagaimana pihak MATRADE akan memajukan perdagangan di Malaysia.

Ibu pejabat sendiri pun tidak dapat diselesaikan sehingga sekarang tidak dapat digunakan sama sekali.

Datuk Fu Ah Kiow: Tuan Yang di-Pertua, isu Bangunan MATRADE tidak disebutkan pun dalam perbahasan, jadi tidak payahlah saya jawab, sebab penjelasan

patut dibuat atas perkara yang saya sebut dan atas perkara yang dibahas, dibangkitkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat. [Tepuk]

Tuan Yang di-Pertua, kadar inflasi negara pada tahun 2001 dijangka sebanyak 1.3% di antara yang terendah di ASEAN dan lebih rendah dari kadar jangka inflasi negara-negara maju 2.4% negara-negara membangun, 5.9% negara-negara perindustrian baru, 2.1% dan negara-negara peralihan 16.4%. Dan ketiga, kadar pengangguran di Malaysia dijangka sebanyak 3.9% pada tahun 2001 lebih rendah dari kadar jangkaan pengangguran di negara-negara maju sebanyak 5.9%.

Tuan Yang di-Pertua, namun begitu kerajaan akan terus mengambil langkah-langkah untuk meningkatkan daya saing negara melalui peningkatan produktiviti dan tindakan-tindakan lain. Dalam tahun 2000 sektor-sektor utama ekonomi telah merekodkan pertumbuhan produktiviti yang positif dengan pertumbuhan tertinggi oleh sektor pembuatan iaitu sebanyak 11.1%. Inisiatif untuk meningkatkan produktiviti faktor menyeluruh atau TFB dilaksanakan melalui sistem pengurusan kualiti dan produktiviti, aplikasi teknologi maklumat, pembangunan sumber manusia dan penyelidikan. Kerajaan juga telah menubuhkan Jawatankuasa Daya Saing Perniagaan Kebangsaan (NCBC) yang dianggotai oleh wakil-wakil sektor swasta dan awam untuk merangka strategi untuk meletakkan Malaysia sebagai sebuah negara yang berupaya bersaing dalam pasaran dunia.

Tuan Yang di-Pertua, mengenai tinjauan ke atas pelabur-pelabur daripada syarikat-syarikat gergasi di dunia, dengan izin, MNC yang beranggapan bahawa Malaysia merupakan negara yang berisiko tinggi, anggapan sedemikian mungkin terdapat di kalangan MNC yang langsung tidak ada pelaburan atau operasi di Malaysia. Mengikut maklum balas yang diterima daripada pelabur-pelabur yang mengetahui kedudukan sebenar di Malaysia, mereka mempunyai keyakinan mengenai potensi pelaburan di negara ini dan keupayaan kerajaan menangani gejala keganasan di negara ini serta melindungi harta dan nyawa awam. Malah Malaysia terus menerima kemasukan pelaburan asing kerana negara ini dianggap sebagai destinasi pelaburan yang menarik dan menguntungkan.

Bagi tempoh Januari hingga September tahun 2001, cadangan projek pelaburan yang telah diluluskan bernilai sebanyak RM21.139 bilion dan daripada jumlah ini pelaburan asing merupakan RM15.48 bilion atau 73.2%. Mengikut nilai pelaburan, Amerika Syarikat menduduki tempat teratas dengan cadangan pelaburan sebanyak RM3.2 bilion diikuti oleh China, RM2.92 bilion, Jepun RM2.75 bilion, Belanda RM2.157 bilion dan Singapura RM2.047 bilion. Angka-angka ini menunjukkan bahawa adalah tidak benar pelabur-pelabur asing mengelak daripada melabur di Malaysia seperti yang didakwa oleh Yang Berhormat bagi Permatang Pauh.

Tuan Yang di-Pertua, mengenai pemindahan operasi syarikat-syarikat asing dari Malaysia ke negara lain, kerajaan sedar bahawa ini merupakan salah satu langkah strategi perdagangan syarikat-syarikat asing untuk meningkatkan daya saing masing-masing di pasaran global. Antara langkah-langkah tersebut ialah:

- (i) penstrukturan semua operasi syarikat di peringkat global, (*global restructuring of operation*), dengan izin, melalui proses penggabungan, proses pengukuhan dan pemindahan lokasi bagi bahagian operasi syarikat yang tidak kompetitif;
- (ii) pengurangan kos operasi bagi meningkatkan daya saing termasuk penutupan sebahagian daripada operasi yang tidak efisien, mengurangkan waktu bekerja, pengecilan tenaga pekerja dan sebagainya; dan
- (iii) peningkatan penggunaan automasi dan teknologi terkini bagi pengeluaran produk yang mempunyai nilai tambah yang tinggi.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat bagi Permatang Pauh juga ada menyatakan bahawa pengurangan duti import bagi motosikal berkuasa besar dan pengecualian cukai pendapatan sebanyak 100% kepada syarikat yang terlibat dalam penyewaan kapal layar mewah dilihat hanya akan menguntungkan golongan elit sahaja. Untuk makluman Yang Berhormat, pengurangan duti import motosikal ini tidak menjejaskan industri tempatan kerana motosikal kategori ini tidak dikeluarkan oleh pengeluar tempatan. Malah pengurangan duti import ini menguntungkan pengguna

motosikal keseluruhannya kerana mereka diberi banyak peluang untuk membuat pilihan. Dengan pengurangan ini kadar cukai import adalah setanding dengan negara-negara ASEAN seperti Thailand di mana cukai import adalah 60% bagi pengimportan motosikal dari negara-negara bukan ASEAN. Pengecualian cukai pendapatan sebanyak 100% kepada syarikat yang terlibat dalam perkhidmatan penyewaan kapal layar adalah untuk memajukan industri perkhidmatan dan pelancongan.

Yang Berhormat bagi Temerloh ingin tahu apakah usaha yang dibuat untuk menarik lebih ramai pelabur-pelabur dari negara Arab ke Malaysia bagi menjana pertumbuhan ekonomi negara dalam keadaan ekonomi yang tidak menentu pada hari ini. Kerajaan khususnya MITI sentiasa mengambil perhatian terhadap Aliran Pelabur Asing (FDI) dan sentiasa mempergiatkan usaha untuk menarik FDI ke Malaysia. Misi pelaburan dan penggalakan perdagangan tidak hanya akan tertumpu kepada negara-negara maju malah ianya meliputi negara-negara ASEAN, Timur Tengah, Afrika dan Amerika Selatan.

Tuan Yang di-Pertua, kerajaan akan terus berusaha untuk memperbaiki iklim pelaburan dan ini termasuklah penyediaan kemudahan infrastruktur moden dan cekap, sumber manusia yang terlatih, industri sokongan yang kukuh dan galakan cukai yang menarik.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat bagi Temerloh juga mencadangkan agar Malaysia sebagai sebuah negara membangun mestilah bersatu dengan rakan-rakan negara membangun yang lain dalam WTO untuk menyatakan tidak bersetuju bagi membuka pusingan dagangan yang baru. Beliau juga mengesyorkan kepada pakar-pakar perunding negara supaya agenda perdagangan bukan lagi milik eksklusif negara-negara maju tetapi negara-negara membangun juga mempunyai hak untuk menentukan hak dagangan ini.

Dalam menghadapi rundingan pusingan baru di WTO, Malaysia mengambil pendekatan secara pragmatik. Malaysia akan memastikan agenda rundingan baru hendaklah mengambil kira kepentingan Malaysia seperti isu pasaran bagi barangan industri dan rundingan isu-isu yang belum selesai dari pusingan yang lepas iaitu pertanian, perkhidmatan serta isu-isu pelaksanaan yang dihadapi oleh negara-negara membangun.

Malaysia juga tetap dengan pendirian tidak menyokong rundingan dalam isu-isu yang tidak berkaitan dengan perdagangan seperti isu piawaian buruh dan alam sekitar dibincangkan di WTO. Malaysia sememangnya sedang bekerjasama dengan negara-negara membangun untuk menentukan agenda pusingan baru tidak mengetepikan kepentingan negara. Malaysia akan terus menekankan prinsip, dengan izin, *flexibility* di mana sebarang program liberalisasi dibuat secara progresif dan mengikut keupayaan negara-negara membangun.

Malaysia juga akan memastikan peraturan-peraturan yang dirundingkan di WTO mengambil kira keperluan kerajaan untuk meneruskan langkah-langkah pembangunan demi mencapai matlamat sosioekonomi negara. Proses membuat keputusan di dalam WTO ialah secara konsensus, dengan ini tidak ada negara ahli dapat menjadikan agenda perdagangan sebagai hak milik eksklusif mereka. Walaupun negara-negara maju boleh memperkenalkan isu-isu baru untuk dimasukkan ke dalam agenda rundingan, keputusan sama ada isu-isu tersebut dimasukkan ke dalam proses WTO perlu mendapat persetujuan dari semua ahli.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat bagi Si Aman menyentuh mengenai kurangnya sokongan kos R&D dalam industri kecil dan sederhana. Untuk makluman Yang Berhormat, kerajaan sentiasa menggalakkan sektor industri termasuk industri kecil dan sederhana meningkatkan aktiviti pendidikan dan pembangunan.

Sokongan bagi meringankan kos diberi melalui *grant* atau dana serta bantuan-bantuan insentif lain bagi tujuan membangunkan industri teknologi tinggi. Dana pengkomersialan R&D, CRDF yang disediakan oleh kerajaan melalui MITI turut membolehkan syarikat IKS mendapatkan manfaat melalui pemberian *separa grant* kepada syarikat-syarikat yang layak bagi mengkomersialkan hasil penemuan R&D tempatan.

Kerajaan juga ada menawarkan insentif-insentif lain seperti pemberian taraf perintis atau elaun cukai pelaburan, potongan cukai dua kali, elaun bangunan industri dan pengecualian cukai import, cukai jualan dan duti eksais ke atas mesin dan

peralatan serta bahan yang digunakan untuk tujuan R&D. Semua langkah-langkah yang dilaksanakan oleh kerajaan ini adalah selaras dengan hasrat untuk meringankan kos melaksanakan R&D yang ditanggung oleh syarikat-syarikat berkenaan.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat bagi Bentong dan Kapit ingin tahu apakah langkah-langkah yang diambil untuk menikmati pasaran di China, India dan Indonesia yang mempunyai penduduk yang pesat. Adakah EAEC masih wujud dan sejauh manakah keberkesanan dalam menembusi pasaran di China dan India.

Saya telah menjelaskan tentang langkah-langkah yang telah diambil bagi mendapat peluang pasaran di negara China. Bagi mengambil peluang pasaran di negara India, kerajaan akan juga menganjurkan rombongan-rombongan galakan pelaburan dan juga membuka pejabat MATRADE di New Delhi, India.

Untuk maklum Yang Berhormat, EAEC telah pun direalisasikan melalui penubuhan ASEAN + 3 iaitu China, Korea dan Jepun. ASEAN + 3 kini telah meningkatkan kerjasama dalam pelbagai bidang ekonomi dan perdagangan. Program-program kumpulan tersebut meliputi bidang-bidang seperti latihan, meningkatkan daya saing dan kemahiran IKS, piawaian dan ICT. Program-program ini telah membantu pengusaha dan mengeksport Malaysia. Di samping itu ASEAN + 3 juga telah bertindak sebagai satu kumpulan yang efektif dalam menyatukan pendirian berkaitan dengan isu-isu pelbagai hala.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat bagi Sipitang ingin tahu sama ada kerajaan menubuhkan jawatankuasa pemantauan bagi mengkaji strategi percaturan perdagangan antarabangsa supaya krisis ekonomi dapat diatasi pada masa akan datang. Beliau juga mencadangkan supaya ekonomi negara ini dibentuk dengan lebih fleksibel selaras dengan hala tuju ekonomi negara.

Kerajaan memang sentiasa memantau perkembangan di dalam dan di luar negara yang boleh memberi kesan terhadap prestasi pertumbuhan ekonomi negara. Pemantauan ini dilakukan melalui beberapa mekanisme yang sedia ada termasuk penyaluran maklumat daripada pejabat-pejabat agensi dan perwakilan Malaysia di luar negara serta penyaluran maklumat dan perbincangan dengan syarikat-syarikat multinasional yang beroperasi di Malaysia termasuk dengan persatuan mereka.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat bagi Batu mencadangkan supaya industri kulit dan besi diberi insentif

Tuan Yang di-Pertua: Sipitang bangun Yang Berhormat. Ya, Sipitang

Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob: Terima kasih Tun. Minta penjelasan ringkas sahaja. Maksud saya, kita mesti lebih anjal atau pun fleksibel kerana selama ini kita begitu bergantung kepada satu negara. Apakah rancangan kementerian supaya kita lebih menyeluruh dan apabila ada krisis, kita boleh mengubah hala tuju kita misalnya saya bersetuju dengan kenyataan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri semalam, bila Amerika ada masalah kita terus beralih kepada blok yang baru supaya kita tidak terjejas.

Jadi, apakah rancangan, inikah yang dimaksudkan oleh kementerian supaya kita dapat mengatasi cepat bukan mengambil masa 10 tahun untuk berubah untuk mengatasi ekonomi kita. Terima kasih .

Datuk Fungsi Ah Kiow: Tuan Yang di-Pertua, kita sedar bahawa buat masa kini, eksport negara memang amat bergantung kepada pasaran di Amerika Syarikat sebanyak 20% setiap tahun dan usaha pun sedang dijalankan untuk selain daripada memperkukuh pasaran tradisional kita juga hendak membuka pasaran baru seperti di *West Asia* iaitu Barat Asia dan juga pasaran di *European Union* dan kita berharap dengan usaha-usaha yang dilakukan melalui misi perdagangan antarabangsa dan juga misi pelaburan, kita dapat membuka banyak pasaran baru supaya kita tidak terlalu bergantung kepada satu pasaran iaitu pasaran Amerika.

Tuan Yang di-Pertua, kerajaan memang sentiasa..., Tuan Yang di-Pertua minta maaf. Yang Berhormat bagi Batu mencadangkan supaya industri kulit dan besi diberi insentif. Untuk makluman, barangan kulit dan besi telah sedia diberi kemudahan pengecualian cukai import ke atas bahan mentah barangan kulit dan besi. Sekiranya bahan mentah itu didapati dalam negara tetapi kuantitinya tidak mencukupi dan didapati dalam negara tetapi spesifikasinya berlainan dari yang dikeluarkan dalam negara.

Yang Berhormat bagi Tambun juga ingin tahu mengenai jumlah pelaburan Malaysia di luar negara. Jumlah pelaburan Malaysia di luar negara bagi tempoh Januari 2000 hingga Jun 2001 adalah sebanyak RM19.9 bilion. Negara-negara utama yang menerima pelaburan tersebut adalah Amerika Syarikat sebanyak RM5.1 bilion, Singapura sebanyak RM4.5 bilion dan Indonesia sebanyak RM2 bilion.

Tuan Yang di-Pertua, sekian sahaja penjelasan yang ingin saya berikan kepada beberapa isu penting yang dibangkitkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat yang menyentuh bidang kuasa Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri. Saya juga ingin merakamkan ucapan terima kasih di atas teguran dan pandangan yang tidak sempat dijawab buat kali ini dan perkara tersebut akan diambil perhatian sewajarnya.

Sekian, terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Kementerian Pertahanan.

5.27 ptg.

Menteri Pertahanan [Dato' Sri Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak]:

Tuan Yang di-Pertua, terlebih dahulu saya ingin mengucapkan terima kasih kepada Ahli Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian dalam perbahasan Belanjawan 2002 peringkat dasar yang telah menyentuh bidang tugas Kementerian Pertahanan. Ucapan Ahli-ahli Yang Berhormat bagi Larut, Sungai Benut, Tawau, Penampang, Silam, Serdang, Bukit Bintang, Wangsa Maju dan Setiu menunjukkan Ahli Yang Berhormat berkenaan prihatin dan mengambil berat mengenai isu-isu keselamatan dan pertahanan negara, termasuk perkara-perkara yang menyentuh aspek kebajikan anggota tentera kita.

Saya ingin menyatakan bahawa pihak Kementerian Pertahanan sentiasa bersikap terbuka dan bersedia menerima segala pandangan dan teguran yang membina daripada Ahli-ahli Yang Berhormat demi melaksanakan tanggungjawab dan tugas-tugas kita secara lebih sempurna lagi.

[Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]
mempengerusikan Mesyuarat]

Tuan Yang di-Pertua, saya mohon untuk menjawab serentak isu yang menyentuh aspek keselamatan dan pertahanan negara, pertamanya yang melibatkan kawasan Pantai Timur Sabah yang dibangkitkan oleh wakil-wakil Yang Berhormat bagi Tawau, Penampang, Silam dan juga Sungai Benut. Kesemua wakil berkenaan telah meminta aspek keselamatan perlu diberi perhatian serius supaya sektor pelancongan tidak terjejas dan kawasan sempadan negara tidak mudah dibolosi.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Kementerian melalui penglibatan Angkatan Tentera Malaysia sentiasa memantau perkembangan yang berlaku di beberapa kawasan strategik bagi mengawasi serta menghalang sebarang bentuk pencerobohan atau ancaman luaran termasuk menyekat kemasukan pendatang tanpa izin. Lanjutan daripada peristiwa penculikan di perairan Pantai Timur Sabah pada tahun 2000 yang lalu, ATM melalui ketiga-tiga perkhidmatannya telah meningkatkan kawalan dan sentiasa diletakkan dalam keadaan berjaga-jaga di kawasan-kawasan yang kita anggap terdedah atau - dengan izin - *vulnerable*.

Pada masa ini tentera darat telah menempatkan sebanyak dua batalion *infantry* dan satu company pasukan atur gerak cepat pada sebilangan masa di 30 lokasi di beberapa kawasan pulau dan pesisiran pantai yang strategik. Keadaan ini dikuatkan lagi dengan penubuhan satu company bot tempur. Di samping itu TLDM telah meningkatkan rondaan laut melalui pasukan-pasukan di bawah naungannya manakala pihak TUDM pula melakukan penerbangan pengawasan maritim.

Semenjak kawalan keselamatan ini dijalankan, tidak ada sebarang kejadian yang tidak diingini berlaku dan sukacita saya maklumkan bahawa penduduk-penduduk tempatan berasa amat selamat dengan kehadiran anggota-anggota tentera kita. Di samping itu pelancong-pelancong dari luar negeri sudah mula melawat pulau-pulau di sebelah Timur Sabah setelah langkah-langkah diambil oleh ATM dan Kementerian Pertahanan.

Berhubung dengan cadangan wakil dari Penampang supaya kementerian menambah lagi kekuatan yang ada dengan menempatkan sebanyak dua batalion tentera darat lagi, saya ingin menjelaskan bahawa kekuatan yang sedia ada sekarang

adalah memadai dan sesuai dengan perkembangan yang wujud di kawasan berkenaan pada masa ini. Kekuatan yang ada tersebut dijangka akan bertambah apabila pangkalan TLDM di Semporna, selesai pembinaannya tidak lama lagi. Bagaimanapun, Kementerian sedia menimbangkan cadangan berkenaan jika ada keperluan pada masa akan datang.

Wakil dari Wangsa Maju mencadangkan supaya tentera dan polis digabungkan demi memastikan keselamatan dalam negeri dapat ditingkatkan lagi dan turut meminta kerajaan mengeluarkan garis panduan cara kerjasama pasukan-pasukan berkenaan. Saya ingin memaklumkan bahawa pada masa ini kerajaan tidak ada rancangan untuk menggabungkan kedua-dua perkhidmatan ATM dan polis kerana kedua-dua perkhidmatan berkenaan mempunyai tugas dan tanggungjawab yang berbeza. Seperti Ahli-ahli Yang Berhormat sedia maklum, tugas polis adalah bertanggungjawab menjaga keselamatan dalam negeri manakala ATM bertindak untuk mempertahankan kedaulatan negara dari sebarang bentuk pencerobohan termasuk membantu menjaga ketenteraman awam.

Pihak ATM hanya akan memberikan bantuan sekiranya keadaan memerlukan dan adanya permintaan oleh pihak polis. Contohnya seperti operasi membanteras kemasukan parti manakala dari segi penyelarasan bagi membentuk kerjasama yang rapi, perkara ini pada kebiasaannya diuruskan oleh agensi pusat seperti Bahagian Keselamatan Negara.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin mengulas cadangan Ahli Yang Berhormat Wangsa Maju yang meminta ATM memahami perubahan yang berlaku di dunia pada masa ini yang memerlukan satu revolusi di dalam bidang ketenteraan. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Kementerian sentiasa mengikuti perubahan dari segi pemikiran, persekitaran dan perkembangan serantau dan peringkat global yang membawa kepada keperluan perubahan dari segi pemikiran, strategi dan hala tuju dalam menangani isu-isu semasa.

Bagi mengulas isu yang dibangkitkan oleh wakil dari Larut mengenai kedudukan Rejimen Askar Melayu Diraja, pasukan berkenaan masih lagi kukuh kedudukannya di dalam Angkatan Tentera Darat Malaysia. Sesuai dengan keperluan penstrukturan semula Angkatan Tentera Darat, peranan dan tanggungjawab pasukan RAMD ini telah berubah berikutan pengubahsuaian semula batalion infantri kepada empat kategori yang terdiri dari batalion infantri istiadat, batalion infantri mekanis, batalion infantri para dan batalion infantri *standard*. Di samping itu pasukan RAMD juga diperkuatkan melalui satu company bantuan. Perubahan peranan ini adalah untuk menyediakan pasukan infantri yang *credible* dan berkemampuan untuk menghadapi sebarang ancaman dan cabaran-cabaran pada masa kini dan pada masa akan datang.

Tuan Yang di-Pertua, sebagai sebuah Kementerian yang bertanggungjawab dalam mempertahankan kedaulatan negara, Kementerian Pertahanan sentiasa mengambil langkah-langkah yang sewajarnya dalam usaha memantapkan dan memodenkan sistem pertahanan negara demi untuk meningkatkan keupayaan ATM dari semasa ke semasa terutama yang berkaitan dengan keupayaan teknologi maklumat. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, strategi pembangunan keupayaan ATM ini adalah berasaskan kepada keperluan untuk melaksanakan tanggungjawab bagi mempertahankan kedaulatan negara yang meliputi kawasan keselamatan strategik. Keupayaan ini adalah selaras dengan strategi cegah rintang atau *deterrence* dan berdikari atau *self-reliance*. Oleh itu perancangan pembangunan ATM adalah untuk menjana keupayaan angkatan yang seimbang, *credible* dan mampu menghadapi sebarang ancaman atau cabaran-cabaran semasa dan juga akan datang.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah]: Ya Menteri, Ahli bagi Larut berdiri. Ya, sila.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasih Yang Berhormat, berhubung dengan Askar Melayu Diraja, jadi tidaklah benar dakwaan mengatakan bahawa Askar Melayu Diraja ini tidak penting bahkan strukturnya telah diubah sesuai dengan keadaan semasa. Minta sedikit penjelasan daripada Yang Berhormat.

Dato' Sri Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak: Tuan Yang di-Pertua, kedudukan Askar Melayu Diraja masih kukuh dan masih merupakan teras kepada

Angkatan Tentera Darat kita dan kedudukannya memang tidak ubah. Yang diubah cuma dari segi komposisinya sahaja tetapi bilangannya termasuk bilangan infantri ataupun batalion tetap tidak berubah dan tidak akan dikurangkan.

Menyedari akan kecanggihan teknologi peperangan, kementerian dari masa ke semasa akan berusaha untuk memastikan segala perolehan, peralatan, pertahanan mengambil kira perkembangan teknologi semasa yang se aliran dengan perkembangan dinamik dan perkembangan strategik serantau. Peningkatan keupayaan kesenjataan ini akan menjadi *force multiplier* - dengan izin - kepada keupayaan dan kekuatan ketenteraan secara keseluruhannya.

Kementerian sentiasa berusaha membekalkan ATM dengan keupayaan strategik dan *tactical* ketenteraan secara berterusan dan di dalam tempoh Rancangan Malaysia Kelapan Kementerian merancang untuk mempertingkatkan keupayaan ATM dengan keupayaan perisikan dan pengawasan melalui perolehan - dengan izin - *unmanned aerial vehicle* dan kajian kemungkinan *sistem airborne early warning* kementerian juga akan turut memperkukuhkan keupayaan strategi ATM melalui perolehan kapal selam tidak lama lagi di samping meningkatkan lagi kekuatan kuasa tembakan ATM melalui perolehan seperti meriam jarak jauh, 155 millimeter, G5 *Gun System* dan peluru berpandu *Multiple Launch Rocket System* yang telah pun ditempah oleh kerajaan. Kementerian juga sedang dalam usaha bagi meningkatkan lagi keupayaan ATM dalam mempertahankan ruang udaranya.

Menyedari wujudnya *constraint* dalam melaksanakannya disebabkan keupayaan peruntukan yang terhad, tidak semua peralatan ATM yang lama dapat digantikan dalam tempoh waktu yang singkat dan kerana itu Kementerian turut memastikan peralatan sedia ada dan masih boleh digunakan berada dalam keadaan memuaskan dan boleh digunakan pada tahap yang sekurang-kurangnya 70%.

Saya ingin memaklumkan bahawa Kementerian berpuas hati walaupun ada sedikit sebanyak kelemahan program Kontrak Resasi yang sedang dilaksanakan pada masa ini. Penyelenggaraan beberapa buah pesawat TUDM telah dilakukan dengan cepat selain daripada menjimatkan kos penyelenggaraan di luar negara, bahkan ianya turut mendapatkan pengiktirafan negara luar.

Tuan Yang di-Pertua, Kementerian Pertahanan mengambil perhatian serius terhadap masalah perumahan anggota-anggota ATM

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya Menteri, ada yang berdiri lagi, Tebrau berdiri. Ya, sila Tebrau.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua juga Yang Berhormat Menteri kerana mengizinkan saya untuk penjelasan. Kita sedia maklumlah dunia hari ini, semua hendak menunjukkan kekuatan tentera masing-masing. Yang kuat, yang besar, yang mempunyai askar banyak, alat-alat peperangan yang besar akan tunjuk garang dia, akan tunjuk kebesarannya dan boleh mengugut negara-negara yang kecil. Saya cuma hendak tanyalah. Tadi pun, Yang Berhormat Menteri telah menjelaskan pembelian alat-alat moden termasuklah peluru berpandu. Memang sekarang ini, peluru berpandu amat penting dalam sebuah negara.

Oleh itu, ada satu kem tempat pangkalan baru orang angkatan tentera laut di Kota Tinggi iaitu di Pularek sudah mula operasi. Adakah kementerian bercadang supaya peluru-peluru berpandu itu juga ditempatkan di kawasan tersebut kerana kawasan itu berhampiran pula dengan negara jiran iaitu, Singapura dan Singapura sekarang ini pun sibuk dengan membesarkan angkatan tenteranya. Peruntukan angkatan tentera dia pun besar. Selepas itu, dia pula ada sefahaman dengan angkatan tentera Amerika. Dibenarkan angkatan tentera Amerika untuk berlabuh di kawasan tersebut. Jadi sudah tentulah, ini akan menggugat jiwa walaupun kita tidak hendak perang. Tetapi, ini alhamdulillah kadang-kadang sedikit punya pasal pun, jadi perang. Jadi, apakah kementerian bercadang untuk menempatkan peluru-peluru berpandu yang termoden di kawasan tersebut? Senang, kita bukan hendak berperang, tetapi berjaga-jaga. Terima kasih.

Dato' Sri Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak: Terima kasih Yang Berhormat bagi Tebrau. Tuan Yang di-Pertua, kita tidak boleh mula dengan premis bahawa Singapura akan menjadi ancaman kepada negara kita kerana ini akan

meletakkan kita dalam keadaan yang tegang dengan negara jiran kita. Lebih-lebih lagi, Singapura merupakan rakan dalam ASEAN dan juga rakan dalam *Five Power Defence Arrangement* (FPDA). Kemampuan pertahanan kita pada masa ini adalah mencukupi dan kalau sekiranya track senario, dengan izin, berubah, maka kita ada langkah-langkah *contingency* yang boleh kita ambil.

Tuan Yang di-Pertua, Kementerian Pertahanan mengambil perhatian mengambil perhatian serius terhadap masalah perumahan anggota-anggota ATM selaras dengan hasrat kementerian dalam program, seorang tentera, sebuah rumah dan satu kemahiran.

Tuan Haji Amihamzah bin Ahmad: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Lipis berdiri, ya.

Tuan Haji Amihamzah bin Ahmad: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Selaras dengan meningkatkan keupayaan ATM dengan membekalkan peralatan-peralatan yang canggih ini, saya minta penjelasan daripada Yang Berhormat Menteri kalau boleh, adakah ia akan memberikan kesan dari segi *conventional warfare* yang mana kita mempunyai pengalaman yang luas menentang komunis dan sebagainya. Saya minta penjelasan daripada Yang Berhormat Menteri.

Dato' Sri Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak: Terima kasih Yang Berhormat bagi Lipas. Tuan Yang di-Pertua, kita mempunyai banyak pengalaman menentang komunis dan peperangan menentang komunis itu biasanya disifatkan sebagai *counter insurgency warfare* dan pada masa sekarang ini kita sedang membina kekuatan untuk menghadapi sebarang ancaman dalam bentuk *conventional trap* dan kita memang mempunyai perancangan untuk membina sistem pertahanan kita yang *credible* dan disegani. Tetapi, program itu akan memakan masa beberapa tahun lagi sebab kos untuk membangunkan ATM dengan segala peralatan yang canggih menelan belanja yang begitu besar. Tetapi, kerajaan mempunyai perancangan untuk terus membangunkan ATM sejajar dengan kehendak kita untuk mempunyai kemampuan pertahanan yang *credible* dan moden.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, ya Sri Gading.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat Menteri Pertahanan. Hebat Menteri Pertahanan kita ini, memang ketokohan dia. *[Tepuk]* Dalam perjanjian pertahanan lima negara - Britain, Australia, New Zealand, Singapura dan Malaysia, perjanjian ini telah pun dibuat begitu lama. Saya ingin dapat sedikit penjelasan dan saya bersetuju dengan Yang Berhormat, sebenarnya kita tidak ada hasrat untuk menyerang Singapura dan Singapura pun saya fikir tidak akan berhasrat menyerang kita kerana kita mahu hidup dalam wilayah yang aman damai. Cuma saya ingin bertanya, dalam perjanjian lima negara ini, perjanjian pertahanan ini, apa jaminan negara-negara ini kepada kita kalau kita diserang oleh mana-mana pihak? Bagaimana jaminan?

Jadi, sebab itulah saya yakin dan percaya kita antara lima negara ini tidak akan serang menyerang kerana kita terikat oleh perjanjian yang diikat begitu lama dan kita hormati dan semua negara ini menghormati perjanjian ini. Bagaimana perjanjian ini dapat melindungi kita daripada diserang oleh negara yang lain dan dengan itu, tidak timbullah rasa curiga kita dengan negara jiran. Saya minta sikit penjelasan Yang Berhormat, bagaimana perjanjian ini boleh juga menjadi salah satu daripada ikatan yang melindungi negara kita daripada serangan negara luar. Terima kasih.

Dato' Sri Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak: Terima kasih Yang Berhormat bagi Sri Gading. Tuan Yang di-Pertua, perjanjian FPDA ini dapat bertahan selama 30 tahun dan kerajaan yakin perjanjian ini masih relevan lagi kerana ianya merupakan satu perjanjian yang agak *flexible* dan *consultative*. Maknanya, kalau sekiranya sesuatu perkara berlaku, kelima-lima kerajaan itu akan berbincang dan akan membuat sesuatu keputusan untuk menjamin keselamatan Malaysia dan Singapura. Memang benar, tidak ada sesuatu *firm commitment* dengan izin untuk membuat sesuatu, tetapi semangat FPDA ialah ke arah membantu dari segi pertahanan Malaysia dan Singapura mengikut keadaan. Ini satu fakta yang kalau sekiranya ada mana-mana

negara yang berniat jahat terhadap negara kita umpamanya, perlu mengambil kira bahawa kita ada rakan-rakan yang sanggup membantu kita kalau keadaan memerlukan. Jadi, sebab itulah saya kira dengan adanya perjanjian seperti ini, akan menyumbang kepada kestabilan dan keamanan di rantau ini.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Pokok Sena.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat Menteri. Saya bersetuju seperti yang disebutkan oleh Yang Berhormat tadi bahawa kita tidak boleh memulakan premis kita itu kerana ada ancaman daripada negara jiran tetapi tidak salah kalau kita dapat mempertingkatkan usaha-usaha untuk memperkembangkan sistem pertahanan kita. Cuma, apa yang saya hendak dapatkan penjelasan daripada Yang Berhormat Menteri, apakah kita ada rancangan dari sudut satu peningkatan peralihan ataupun peningkatan daripada sistem pertahanan yang ada sekarang ini, yang lebih banyak berorientasikan kepada sistem pertahanan darat kepada sistem pertahanan ataupun orientasi udara kerana dalam dunia yang sophisticated sekarang ini, kita lihat bahawa tanpa persiapan ataupun persediaan dari sudut sistem pertahanan udara, hanya sekadar bergantung kepada sistem pertahanan darat, maka sudah tentulah bahawa sukar untuk kita hendak menghadapi sebarang ancaman dan pencerobohan di negara kita.

Ini kerana, sebab saya bimbang bahawa takut nanti negara jiran kita membuat persiapan yang berasaskan kepada kekuatan pertahanan udara berdasarkan kepada percaturan muka bumi yang ada di Malaysia ini. Saya takut, bimbang nanti dilihat ada lebuhraya, mungkin dia mencari pesawat yang boleh turun di lebuhraya. Maka, sudah tentu bahawa ini akan memberikan satu ancaman sebab saya difahamkan bahawa ada persiapan daripada Singapura untuk menyediakan pesawat perangnya yang berasaskan kepada boleh turun di atas lebuhraya yang ada di Malaysia. Terima kasih.

Dato' Sri Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak: Terima kasih Yang Berhormat bagi Pokok Sena. Tuan Yang di-Pertua, saya tidak fikir itu merupakan matlamat angkatan tentera Singapura, sebab bukan dia berhasrat hendak *landing* atas lebuhraya kita. Sebenarnya, bibit mana satu lebih penting, tentera udarakah, tentera darat ini memang kita dengar pelbagai pendapat. Tetapi, dari segi kerajaan, kita berpendapat bahawa apa yang perlu ialah sebuah *balance force*, dengan izin Tuan Yang di-Pertua, sebab kalau kita menguasai udara pun, sesuatu misi ketenteraan itu tidak akan selesai melainkan kita dapat menawan tanah daratan ataupun ground area yang mana akhirnya kita terpaksa bergantung kepada pasukan tentera darat juga.

Tetapi nampaknya dalam peperangan moden sekarang ini, peringkat permulaannya ancaman akan datang dari udara. Jadi dari segi itu saya setuju dengan Ahli Yang Berhormat bahawa peringkat pertama dalam kita hendak menangkis ancaman luar, dia mesti menuntut kepada kemampuan pertahanan udara.

Kerajaan telah pun sedar tentang perkara ini. Sebab itu kita sudah pun mempunyai sebuah pasukan tentera udara yang boleh dikatakan kuat sebab kemampuannya telah kita lihat waktu pertunjukan LIMA baru-baru ini dan kerajaan juga dalam proses membekalkan peralatan seperti daya tembak *missile* yang boleh menyerang atau pun menangkis pasukan udara, pesawat-pesawat udara dan sebagainya. Ini dalam proses tindakan oleh pihak kerajaan dan juga sistem radar yang lebih kukuh. Ini semua kita akan bangunkan secara berperingkat-peringkat, insya-Allah.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ada berdiri lagi Yang Berhormat. Ya, sila.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat Menteri yang memberi penjelasan. Yang Berhormat tadi ada menyebut ada persiapan, penyediaan kelengkapan peralatan yang lebih baik. Cuma ada satu persoalan dari sudut pembangunan latihan kepada anggota tentera untuk mengendalikan peralatan-peralatan canggih ini sebab sebelum ini saya juga difahamkan dalam tentera laut umpamanya, pernah dalam beberapa tahun dahulu apabila dibelikan kapal-kapal yang saya fahamkan di Lumut, tiba-tiba tidak boleh dioperasi kerana tidak ada orang yang hendak mengoperasikan kapal tersebut. Ada

dimaklumkan kepada saya oleh seorang pegawai di Lumut. Jadi ini satu benda yang tidak diseirinkan antara penyediaan alat dengan latihan yang seharusnya diberikan.

Yang keduanya ialah satu jaminan daripada pihak kerajaan bahawa dalam penyediaan peralatan-peralatan ini tidak berulang lagi seperti mana penyediaan yang dibuat oleh kerajaan sebelum ini dalam membeli kapal-kapal perang seperti mana Skyhawk umpamanya, dibeli kapal-kapal yang lama, akhirnya tidak dapat hendak diguna dan sebagainya dan ini sudah tentulah akan memberikan satu imej yang tidak baik kepada pasukan tentera dan saya bimbang bahawa jika kita membelikan peralatan-peralatan yang tidak baik atau pun kita hanya mengambil peralatan yang *second-hand*, akhirnya ini akan memberikan imej tidak baik dan memangsa kepada orang yang akan mengendali pesawat itu sendiri. Dan sekarang pun dalam latihan, kapal-kapal pesawat itu banyak kapal-kapal yang merupakan yang sudah ketinggalan zaman, dan berlaku banyak *pilot* kita mati jatuh dalam bendang, bukan mati pergi perang. Jadi ini kerana kapal-kapal lama yang digunakan dalam latihan atau pun dalam penerbangan biasa.

Dato' Sri Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak: Tuan Yang di-Pertua, pertamanya Ahli Yang Berhormat ini tidak mendapat maklumat yang tepat. Pertama, saya tidak tahulah apa yang dimaksudkan kapal yang kita perolehi kurang latihan. Kalau Yang Berhormat boleh bagi secara spesifik, bolehlah saya memberi jawapan. Perlu saya tegaskan bahawa aspek latihan ini memang kita jadikan sebagai komponen yang amat penting di dalam pembelian sebarang alat sistem pertahanan yang baru dan kita masukkan itu dalam komponen pembelian itu. Misalnya kalau kita beli kapal atau pun pesawat daripada mana-mana negara, misalnya kita beli MiG-29 daripada Rusia, latihan itu termasuk di dalam program pembelian itu. Jadi tidak timbullah bahawa kita mengabaikan aspek latihan.

Sangkaan Ahli Yang Berhormat itu bahawa kapal pesawat banyak jatuh terhempas kerana lama adalah tidak betul kerana kebanyakan kemalangan yang berlaku ialah kerana kesilapan - *human error*, dan ini berlaku kerana kita menguji pesawat itu pada tahap yang maksimum sebab pesawat tempur mesti diuji sedemikian rupa. Jadi, dalam keadaan seperti kita buat *low-level flying*, kadang-kadang kesilapan berlaku dan inilah punca kemalangan sebenarnya. Kerajaan tidak bercadang untuk membeli peralatan *second-hand*, melainkan pada satu ketika dahulu keadaan kewangan tidak mengizinkan kita membeli pesawat yang moden tetapi sekarang ini kita sudah ada pesawat F/A-18D, sudah ada MG-29 dan kita sedang melihat *multi-role combat aircraft* yang baru dan sebagainya. Jadi, ini menunjukkan bahawa bila ekonomi kita berkembang lebih kukuh maka kemampuan untuk kita meningkatkan sistem pertahanan negara adalah satu perkara yang memang akan kita teruskan.

Untuk makluman Yang Berhormat, Kementerian telah membina sebanyak 55,528 unit rumah kediaman untuk kegunaan anggota tentera di seluruh negara. Sementara itu sebanyak 20,948 unit rumah dirancang akan dibina dalam tempoh Rancangan Malaysia Kedapan. Bilangan ini meliputi sebanyak 6,963 unit rumah yang dibina lebih awal berikutan suntikan peruntukan oleh kerajaan baru-baru ini. Dalam tahun 2002 peruntukan telah diluluskan ialah sebanyak RM710 juta yang akan diagihkan mengikut perancangan projek pembinaan perumahan ATM yang akan dijalankan iaitu Projek Perumahan ATM Lembah Kelang sebanyak RM500 juta manakala sebanyak RM95 juta akan diperuntukkan untuk projek baru perumahan ATM dan bakinya sebanyak RM115 juta lagi diperuntukkan untuk menyambung dan menyiapkan projek-projek di bawah Rancangan Malaysia Ketujuh.

Dalam melaksanakan projek perumahan ATM, Kementerian sentiasa memberi keutamaan kepada syarikat bumiputera yang dibuat melalui tawaran tender secara terbuka atau pun terhad. Di bawah projek perumahan ATM di Lembah Kelang, kontraktor yang akan melaksanakan adalah melalui usaha sama Syarikat Perumahan Negara Berhad dan Lembaga Tabung Angkatan Tentera. Bagi menguruskan projek-projek perumahan ATM ini, kerajaan telah melantik juru perunding projek atau PMC yang akan bertindak sebagai wakil kerajaan bagi memantau projek ini agar berjalan lancar dan menepati tempoh penyediaan projek yang telah ditetapkan.

Selain pemantauan projek melalui PMC, Kementerian turut mengambil beberapa tindakan yang lain iaitu melalui agensi pelaksana seperti JKR, Jabatan Perumahan pembinaan kementerian dan juga melalui Cawangan Teknikal, Bahagian Pembangunan kementerian. Langkah ini diambil bagi memastikan program perumahan ATM dapat dilaksanakan dengan lancar dan berkesan. Selain membina rumah-rumah

yang baru, Kementerian juga memberi perhatian ke atas kerja-kerja senggaraan rumah-rumah sedia ada termasuk mengecat rumah-rumah dan bangunan-bangunan ATM supaya ianya akan berada dalam keadaan yang lebih baik dan memuaskan.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin menyentuh masalah pendidikan anak-anak tentera seperti yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Wangsa Maju. Saya menyedari bahawa kecemerlangan kebanyakan anak-anak tentera di dalam akademik agak kurang memberangsangkan kerana terlalu kerap berpindah mengikut keluarga. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, ATM telah dan sedang mengambil pelbagai pendekatan bagi meningkatkan kecemerlangan akademik di kalangan anak-anak tentera. Pada masa ini ATM telah menggalakkan semua sekolah dalam kem dan pusat pendidikan wilayah menjalankan kelas tuisyen bagi peringkat UPSR, PMR dan SPM. ATM juga turut memberikan subsidi sebanyak 50% kepada semua sekolah dalam kem dan pasukan yang menjalankan tuisyen UPSR, PMR dan SPM.

Selain dari itu, ATM juga menyediakan anugerah kecemerlangan akademik, yang mana pelajar-pelajar yang terdiri daripada kalangan anak-anak tentera yang telah mencapai keputusan cemerlang di dalam peperiksaan UPSR dan PMR akan diberi biasiswa di antara RM360 hingga RM1,200 setahun. Manakala pelajar-pelajar PMR dan SPM yang mencapai keputusan cemerlang juga diberi anugerah bernilai RM500 hingga RM1,000. ATM juga menyediakan bantuan sebanyak RM1,000 kepada anak-anak yang berjaya melanjutkan pelajaran di IPTA manakala anak-anak tentera yang gagal mendapat biasiswa atau pinjaman di IPTA dan IPTS, ATM juga turut menyediakan skim pinjaman tanpa faedah dan diberikan kepada anak-anak ATM berkenaan.

Selain pendekatan-pendekatan tersebut ATM juga menganjurkan program motivasi kecemerlangan sains dan matematik. Program ini dianjurkan dengan bantuan PERNAMA kepada pelajar yang akan menduduki peperiksaan di sekolah di dalam kementerian.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat pada masa ini hanya terdapat sebuah Maktab Rendah Sains MARA (MRSM) yang terletak di Kem Terendak Melaka yang disediakan khusus untuk anak-anak tentera yang mana hanya membuat pengambilan seramai 120 orang sahaja pada setiap tahun. Jumlah yang ada tersebut pastinya tidak mencukupi bagi menampung keperluan untuk anak-anak tentera.

Bagaimanapun, ATM telah mengambil inisiatif dengan menyediakan kemudahan asrama putera bagi menempatkan seramai 70 orang pelajar lelaki dan asrama puteri yang menempatkan seramai 110 orang pelajar yang belajar di Sekolah Menengah Kem Terendak Melaka bagi menempatkan anak-anak tentera yang memerlukannya. Pada masa ini ATM sedang melaksanakan usaha bagi meningkatkan kapasiti asrama putera kepada seramai 200 orang bagi menyediakan lebih banyak peluang kepada anak-anak anggota yang memerlukan.

ATM juga merancang untuk menubuhkan pusat perkhidmatan komuniti di semua kem tentera selaras dengan konsep dengan izin, learning organization dan projek perintis ini akan dijalankan di Desa Tun Hussein Onn, Kementerian Pertahanan tidak lama lagi.

Tuan Yang di-Pertua, saya juga mengambil kesempatan ini untuk mengulas cadangan Yang Berhormat bagi Setiu yang meminta agar menaikkan cukai jualan beer dan stout di kedai-kedai PERNAMA sehingga 500% ataupun menghapuskan jualan tersebut di tempat-tempat tersebut. Saya ingin memaklumkan bahawa beer dan stout telah tidak dijual lagi di semua mes pegawai dan bentara ATM mulai daripada bulan Jun 1995.

Sementara itu hanya anggota bukan Islam sahaja di dalam ATM dibenarkan membeli beer dan stout di kedai-kedai PERNAMA tanpa cukai mengikut kuota yang ditetapkan. Manakala anggota Islam tidak dibenarkan langsung membeli minuman berkenaan.

Mengenai cadangan Yang Berhormat untuk menaikkan harga minuman keras berkenaan dipertimbangkan tetapi pelaksanaannya tidak boleh dilakukan kerana ia tidak boleh melebihi daripada apa yang didapati dari kedai-kedai bebas cukai yang lain.

Tuan Yang di-Pertua, demikianlah sahaja antara perkara-perkara isu yang dapat saya sentuh.....

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Jeli berdiri. Ya, sila.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua dan Yang Berhormat Menteri. Mungkin saya ingin mengambil kesempatan dengan kehadiran Yang Berhormat Menteri untuk bertanya tentang status askar-askar wataniah yang telah berkhidmat mungkin 15, 20 tahun atau mungkin 25 tahun. Apakah pihak Kementerian boleh memikirkan untuk membayar, memasukkan mereka ini di bawah skim pencen terutama askar-askar wataniah di Kem 301 dan Kem 302 di Parlimen Jeli kerana mereka kebanyakannya askar-askar wataniah. Minta mungkin pandangan dan juga penjelasan daripada Yang Berhormat Menteri. Terima kasih.

Dato' Sri Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak: Tuan Yang di-Pertua, perkara ini sudah pun dalam perhatian Kementerian Pertahanan dan pada masa ini kita sedang melihat kepada perubahan peraturan yang berkenaan untuk membolehkan peruntukan ini dilaksanakan. Bagi mereka yang berkhidmat 21 tahun ke atas.

Tuan Yang di-Pertua, demikian sahajalah isu-isu yang dapat saya jelaskan.....

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ini ada yang berdiri lagi Yang Berhormat. Batang Lupa. Ya.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Minta maaf Yang Berhormat Menteri. Saya jumpa dengan orang daripada kawasan tadi datang

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, teruskan Yang Berhormat.....

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: jadi saya tidak duduk di dalam. Mungkin Yang Berhormat Menteri sudah beri penjelasan pun tetapi saya hendak menyoal satu perkara yang amat penting dan perlu.

Ini soalan service dan maintenance kelengkapan tentera seperti helikopter dan sebagainya. Saya mendapat maklumat bahawa *mission capable, operation capability* perkakas ini macam helikopter dan sebagainya ini hanya mencapai pada ketika ini di peringkat 40%. *That is the best they can achieve*. Oleh kerana benda ini diservis dan dibiayai oleh pihak AIROD dan ada dalam tentera itu berpendapat bahawa ini telah mengurangkan *mission capability* tentera oleh kerana AIROD menumpukan perhatian mereka kepada *commercial airline* punya servis dan *businesses*. Oleh kerana perkara ini boleh mendatangkan lebih untung kepada mereka daripada yang dibuat oleh tentera yang mana bayaran daripada kerajaan mungkin lebih rendah.

Jadi, persoalan saya Yang Berhormat Menteri ialah adakah kerajaan, kementerian Datuk mencadangkan kepada kerajaan supaya kita mengadakan *service center* kita sendiri di seluruh negara sebagaimana kita buat dahulu supaya kita punya *operation capability* boleh meningkat sampai 70% ataupun 80%. Dalam keadaan sedemikian walau bagaimanapun latihan, bagaimana canggihnya perkakas yang kita dapati kalau *operation capability* kita menurun oleh kerana *service maintenance back up* kurang, kita tidak akan mendapat satu perkara yang memuaskan. Terima kasih.

Dato' Sri Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak: Saya ucap terima kasih kepada keprihatinan Ahli Yang Berhormat bagi Batang Lupa berkenaan dengan tahap serviceability, dengan izin, Tuan Yang di-Pertua, pesawat-pesawat kita termasuk helikopter kepunyaan TUDM.

Sebenarnya ada beberapa faktor yang menyebabkan pada masa sekarang ini sedikit penurunan dari segi *serviceability factor*. Antaranya kerana waktu kegawatan ekonomi dahulu kita telah banyak mengurangkan pembelian *spare part* untuk pesawat-pesawat kita kerana kerajaan telah terpaksa mengurangkan perbelanjaan *operating cost* untuk TUDM.

Perkara ini telah kita dapat atasi di mana peruntukan tambahan telah diberikan dan begitu juga dari segi kemampuan AIROD. Kita telah mengadakan perbincangan dengan AIROD untuk mencari jalan bagaimana kemampuan AIROD itu dapat ditingkatkan dan salah satu daripada langkah yang kita telah lakukan ialah untuk

membolehkan AIROD membeli peralatan dan bila mereka membeli peralatan ataupun *spare part* untuk TUDM kita boleh bayar kepada mereka. Yang jadi masalah selama ini AIROD terpaksa beli dan simpan dan tidak ada pendapatan.

Jadi, dengan beberapa langkah ini kita yakin insya-Allah, tahun hadapan kita akan dapat sampai kepada tahap 70% seperti mana yang ditetapkan sebagai matlamat Kementerian Pertahanan.

Tuan Yang di-Pertua, sekian sahajalah perkara-perkara yang saya dapat ulas dan sekiranya ada cadangan-cadangan lain yang tidak dapat, insyaAllah Kementerian Pertahanan akan memberi perhatian kepada perkara-perkara tersebut. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Terima kasih. Sekarang saya jemput Kementerian Pengangkutan.

6.07 ptg.

Setiausaha Parlimen Kementerian Pengangkutan [Tuan Ir. Donald Lim Siang Chai]: Tuan Yang di-Pertua, terlebih dahulu saya ingin mengucapkan ribuan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat Dewan Rakyat yang telah mengambil bahagian dalam perbincangan yang menyentuh perkara-perkara berkaitan dengan bidang kuasa Kementerian Pengangkutan semasa mengambil bahagian dalam perbincangan ke atas Belanjawan 2002 di peringkat dasar di Dewan yang mulia ini.

Saya juga menghargai pandangan dan teguran yang diberikan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat di Dewan ini di samping keprihatinan Ahli-ahli Yang Berhormat ke atas perkara-perkara di bawah pengawalseliaan Kementerian Pengangkutan di mana ia adalah sesuatu yang amat digalakkan dan dialu-alukan bagi kebaikan semua pihak.

Sehubungan itu, saya memohon izin daripada Tuan Yang di-Pertua, untuk membolehkan saya memberikan sedikit sebanyak penjelasan secara ringkas kepada Ahli-ahli Yang Berhormat dalam masa yang terhad ini iaitu berkaitan dengan perkara-perkara yang dibangkitkan mengenai Kementerian Pengangkutan.

Tuan Yang di-Pertua, berhubung dengan isu yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Tambun supaya kerajaan mengkaji ke atas syarikat pengangkutan seperti kenderaan berat KTMB dan kenaikan harga petrol diesel dan kesan ke atas industri pengangkutan keseluruhan serta lain-lain yang berkaitan.

Ingin saya memaklumkan bahawa kajian impak ke atas syarikat pengangkutan barangan dan pengangkutan perkhidmatan awam seperti teksi dan bas sedang dijalankan oleh Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna. Hasil daripada kajian tersebut semua kementerian dan agensi yang terlibat dengan kawalan harga akan dipanggil untuk membincangkan cara kawalan harga yang menyeluruh ekoran daripada kenaikan harga petrol diesel yang diumumkan itu.

Bagi pengangkutan komuter pula impak kenaikan harga diesel tidak menjejaskan kos operasi yang ditanggung oleh KTMB. Ini adalah disebabkan KTMB telah pun memperuntukkan tambahan kos operasi sebanyak RM3 juta bagi tahun 2002 bagi tujuan menampung kenaikan kosnya itu. Sementara bagi pengangkutan rel ringan atau LRT kos kenaikan minyak itu tidak menjejaskan operasi mereka dan setakat ini tiada cadangan bagi kedua-dua syarikat yang terlibat untuk menaikkan kadar tambang pengangkutan masing-masing.

Tuan Yang di-Pertua, merujuk kepada perkara yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Bukit Bintang mengenai perpindahan setinggan berdekatan Kuala Lumpur Monorel di Kampung Cina, Brickfields. Yang Berhormat memaklumkan bahawa pampasan yang diterima ialah elaun pindah RM1,000 dan pindah kali kedua RM500 dan subsidi sewa rumah RM300 selama 6 bulan.

Yang Berhormat bagi Bukit Bintang memaklumkan bahawa mereka ini akan dipindahkan ke PPR Kampung Limau. Yang Berhormat bagi Bukit Bintang juga membangkitkan layanan tidak sama kerana setinggan lain sebelum ini iaitu seperti setinggan Kampung Pasir telah diberikan deposit air dan api serta ditawarkan pembelian rumah kos rendah.

Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Yang Berhormat bagi Bukit Bintang, ingin saya nyatakan di sini bahawa dalam menguruskan perpindahan setinggan yang terlibat dengan projek-projek di bawah Kementerian Pengangkutan, satu kadar yang standard telah dipersetujui untuk memberi kepada keluarga setinggan terbabit. Kadar

tersebut ialah RM1,000 sebagai elaun pindah yang dibayar sekali dan bantuan sewa sebanyak RM300 dibayar mengikut jumlah bulanan. Kadar ini turut dipersetujui oleh Kementerian Kewangan dan Unit Perancang Ekonomi. Berhubung dengan perkara perpindahan setinggian di Kampung Cina Brickfields yang terlibat dengan projek Kuala Lumpur Monorel, selain elaun pindah dan subsidi sewa rumah, keluarga setinggian terbabit turut diberi elaun pindah kali kedua sebanyak RM500. Pemberian ini adalah mengambil kira perpindahan kali kedua yang terpaksa ditanggung oleh setinggian sendiri.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat bagi Setiu membangkitkan mengenai isu menghidangkan arak di dalam penerbangan MAS yang dianggap tidak selaras dengan mengamalkan perisytiharan negara kita sebagai negara Islam baru-baru ini. Yang Berhormat bagi Setiu merujuk kepada pengalamannya dalam penerbangan balik dari Los Angeles, United State dengan menaiki pesawat MAS di mana arak dihidangkan kepada penumpang secara berleluasa.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin memaklumkan kepada Yang Berhormat bagi Setiu dan semua Ahli-ahli Yang Berhormat di Dewan Rakyat bahawa hidangan arak adalah perkhidmatan yang disediakan dalam penerbangan sektor antarabangsa dan hanya diberikan berdasarkan kepada permintaan ataupun *upon request* dengan izin, penumpang-penumpang yang bukan beragama Islam.

Tuan Yang di-Pertua, setakat inilah sahaja jawapan dan penjelasan yang dapat diberikan..

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ada yang berdiri Yang Berhormat, Yang Berhormat bagi Larut, Larut berdiri Yang Berhormat. Ya, sila Larut. Dia hendak bertanya sila.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasih saya hendak bertanya kepada Yang Berhormat masalah arak di dalam kapal terbang. Tidak boleh kah sekurang-kurangnya anak-anak kapal ini pramugari atau pramugara menghormati kalau ada orang Islam, secara macam mana dia hendak membuat pendekatan, *approach* bukan Islam tetapi saya lihat dalam pengalaman saya sendiri layanan minuman arak ini berlebih-lebihan. Ini pengalaman saya, saya tidak tahulah orang lain dalam memberikan layanan minuman keras dalam penerbangan. Saya minta supaya pihak kementerian kalau boleh melihat perkara ini dari sudut agama sebagai menghormati kita sebuah negara Islam. Bukan setakat hanya memikirkan penumpang-penumpang bukan Islam. Saya minta sedikit penjelasan dari Yang Berhormat supaya ketegasan pihak kementerian dalam soal ini. Terima kasih.

Tuan Ir. Donald Lim Siang Chai: Terima kasih lah di atas pandangan Yang Berhormat bagi Larut. Memang kita mesti melihat dari segi *business point of view* sebab dalam penerbangan antarabangsa kita memerlukan penumpang warganegara asing yang mereka memang bukan agama Islam. Buat masa ini amalan yang kita buat *upon request* bagi sesiapa minta. Pandangan Yang Berhormat kita akan kajilah, okay.

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat bagi Rantau Panjang berdiri Yang Berhormat. Ya sila.

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: Terima kasih kepada Yang Berhormat. Apa yang saya hendak sebut di sini atau ingin mendapatkan penjelasan daripada Yang Berhormat. Sebentar tadi Yang Berhormat mengatakan hidangan arak di atas kapal terbang MAS ini hanya untuk menarik pelanggan khususnya mereka yang tidak beragama Islam di peringkat antarabangsa. Saya ingin tahu, adakah terjejas sekiranya kita tidak menghidangkan arak ini kepada penumpang-penumpang yang tidak beragama Islam seperti mana juga ada di antara penerbangan-penerbangan yang lain khususnya Asia yang lain yang tidak memberi ataupun melayani penumpang-penumpang yang tidak beragama Islam dengan tidak memberi minuman keras ataupun arak ini kepada mereka.

Adakah kerajaan sedar, sesuai dengan pengisytiharan Malaysia kononnya sebagai sebuah negara Islam, saya yakin dan percaya sepatutnya hidangan arak ini dihentikan terus kepada penumpang-penumpang sama ada penumpang yang beragama Islam ataupun yang tidak beragama Islam bagi menunjukkan kepada negara

lain bahawasanya Malaysia ini benar-benar menghormati pengisytiharan Malaysia sebagai negara Islam.

Tuan Ir. Donald Lim Siang Chai: Terima kasihlah Yang Berhormat. Pandangan Yang Berhormat, saya pun tidak tahu Yang Berhormat DAPsetuju ataupun tidak?. Tuan Yang di-Pertua, saya pun akan membawa pandangan Yang Berhormat ini kepada MAS. Kita akan kaji tetapi kita pun hendak pandangan DAP lah. Setakat ini sahaja jawapan dan penjelasan yang dapat diberi oleh pihak kementerian..

Puan Chong Eng: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam berdiri Yang Berhormat.

Tuan Ir. Donald Lim Siang Chai : Sekian, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam, Yang Berhormat Setiausaha Parlimen sudah habis. Sudah habis?

Tuan Ir. Donald Lim Siang Chai : Sudah habis.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Sudah habis Yang Berhormat.

Puan Chong Eng: Ahaa

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia sudah habis.

Puan Teresa Kok Suh Sim: Dia takut.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia sudah habis Yang Berhormat. Dia sudah habis, habislah Yang Berhormat.

Puan Chong Eng: *[Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tidak apalah, dia sudah habis, habislah.

Puan Chong Eng: Saya hendak bertanya.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tidak apalah itu simpan lah, bila-bila pun boleh bercakap Yang Berhormat.

Puan Chong Eng: Saya hendak..

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tidak payahlah dia sudah habis Yang Berhormat. Dia sudah habis Yang Berhormat.

Puan Chong Eng: Sedikit.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia sudah habis Yang Berhormat. Ya. Ada peluang lain, besok tanya boleh.

Puan Chong Eng: Mana boleh.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Terima kasih. Kementerian Pembangunan Usahawan.

6.19 ptg.

Setiausaha Parlimen Kementerian Pembangunan Usahawan [Datuk Rizalman bin Abdullah]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih kepada Yang Berhormat bagi Penampang kerana membangkitkan isu yang berkaitan dengan kementerian ini semasa perbahasan belanjawan baru-baru ini.

Yang Berhormat bagi Penampang telah membangkitkan isu berkenaan dengan pengeluaran wang KWSP.....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat tolong nyalakan *microphone* itu.

Datuk Rizalman bin Abdullah : Minta maaf.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, ya sila.

Datuk Rizalman bin Abdullah: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, saya mengucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat bagi penampang kerana membangkitkan isu yang berkaitan dengan Kementerian ini semasa ucapan belanjawan baru-baru ini.

Yang Berhormat bagi Penampang telah membangkitkan isu berkenaan pengeluaran wang KWSP untuk membeli komputer yang dimonopoli oleh Pos Malaysia dan Bank Simpanan Nasional. Soalan ini sebenarnya tidak ditujukan secara langsung kepada Kementerian tetapi oleh kerana Yang Berhormat bagi Penampang meminta Kementerian Pembangunan Usahawan memberikan ulasan berkenaan dengan pembelian komputer untuk usahawan-usahawan, maka Kementerian dalam menjawab soalan Yang Berhormat dalam usaha Kementerian membangunkan usahawan kecil, Kementerian Pembangunan Usahawan membantu dari segi penyediaan premis perniagaan, pembiayaan, penyediaan peluang perniagaan, latihan serta bimbingan yang meliputi semua sektor perniagaan termasuklah perniagaan menjual komputer.

Usahawan-usahawan kecil adalah dinasihatkan menghubungi Kementerian Pembangunan Usahawan bagi mendapatkan bantuan dan khidmat nasihat yang diperlukan. Sukacita juga saya memaklumkan maklumat-maklumat perniagaan dan kemudahan yang disediakan oleh Kementerian boleh didapati dari laman web Kementerian www.kpun.gov.my.

Sekian, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: [Ketawa] Terima kasih. Sekarang saya mempersilakan Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna.

6.22 ptg.

Timbalan Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna [Dato' S. Subramaniam]: Tuan Yang di-Pertua, terlebih dahulu saya mengambil kesempatan ini untuk mengucapkan terima kasih kepada semua Ahli Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian dalam perbincangan ke atas Belanjawan 2002 terutama kepada Ahli-ahli Yang Berhormat bagi Kluang, Keningau, Lanang, Kuala Kedah, Dungun, Batu Pahat, Sepang, Seri Gading, Setiu dan Yan kerana telah membangkitkan isu-isu yang berkaitan dengan bidang tugas Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna semasa perbincangan Rang Undang-undang Perbekalan 2002 terutamanya mengenai kenaikan harga petrol dan diesel sebanyak 10 sen se liter masing-masing.

Tuan Yang di-Pertua, belanjawan negara yang diumumkan oleh Yang Amat Berhormat Menteri Kewangan merupakan Belanjawan defisit dan melibatkan pelbagai insentif menarik kepada rakyat termasuk untuk golongan berpendapatan rendah. Antara insentif tersebut ialah kenaikan gaji sebanyak 10% dan bonus setengah bulan gaji atau minimum RM1000 kepada kakitangan awam, penurunan kadar cukai pendapatan individu daripada 29% kepada 28%, kenaikan saguhati tahunan anggota sukarela pasukan keselamatan daripada RM400 kepada RM520 serta pengurangan duti import pelbagai jenis barangan.

Di samping itu kerajaan memperuntukkan pelbagai galakan untuk pembangunan industri pertanian sektor perkhidmatan, sektor pendidikan dan juga sektor luar bandar. Ahli Yang Berhormat bagi Kluang, Keningau, Kuala Kedah, Yan dan Lanang telah membangkitkan isu-isu berkaitan dengan kenaikan harga petroleum termasuk langkah-langkah yang akan diambil ekoran daripada kenaikan tersebut.

Untuk makluman Dewan yang mulia ini, kenaikan 10 sen se liter masing-masing harga petrol dan diesel adalah bertujuan mengurangkan beban yang ditanggung oleh kerajaan daripada segi pengecualian cukai dan pembiayaan subsidi. Contohnya dalam tempoh Oktober 2000 hingga Oktober 2001, jumlah cukai jualan yang sepatutnya dikutip oleh kerajaan sebagai sumber pendapatan daripada penjualan produk petroleum ialah sebanyak RM5,620.7 juta. Walau bagaimanapun, untuk mengekalkan harga uncit barangan petroleum kerajaan telah memberi pengecualian cukai lebih kurang RM4,461.8 juta.

Sementara itu, subsidi yang diberikan untuk projek diesel dan LPG bagi tahun 2001 berjumlah lebih kurang RM2,300.4 juta. Dengan itu, walaupun harga petrol dan

diesel telah dinaikkan kerajaan masih menanggung pembiayaan subsidi yang besar. Kerajaan bukanlah menghapuskan sama sekali subsidi dan pengecualian cukai yang diberikan. Kenaikan harga ini sebenarnya tidak dapat menampung sepenuhnya perbelanjaan insentif dan galakan serta pengurangan pendapatan yang dinyatakan di atas yang banyak menguntungkan rakyat.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat walaupun harga petrol dan diesel dinaikkan sebanyak 10 sen se liter, harga jualan runcit petroleum di negara ini masih rendah jika dibandingkan dengan harga runcit di negara-negara di rantau ini. Umpamanya harga se liter petrol di Malaysia ialah RM1.30 berbanding dengan RM2.95 se liter di Singapura, RM1.43 di Filipina dan RM1.35 di Thailand. Dalam pada itu dari segi kesan kenaikan harga petrol dan diesel kementerian melalui Universiti Putera Malaysia telah membuat analisa statistik berhubung dengan kenaikan tersebut berdasarkan model penstabilan harga dan mendapati ia akan hanya memberi kesan kenaikan minima ke atas harga barangan makanan iaitu sebanyak 0.004%.

Dalam hal mengenai petrol ini saya suka maklumkan di Dewan yang mulia ini, bahawa kerajaan telah melaksanakan sistem mekanisme harga automatik atau *automatic price mechanism*. Sejak tahun 1983, *Automatic Price Mechanism* (APM) dilaksanakan dengan tujuan untuk menstabil dan menetapkan harga runcit produk petrol, diesel dan LPG.

Bagi mencapai tujuan tersebut, komponen perkiraan yang diambil kira dalam menetapkan harga runcit petroleum ialah kos produk, kos operasi syarikat minyak, margin keuntungan syarikat minyak, komisen pengedar, cukai jualan dan pengecualian cukai dan subsidi. Di bawah APM komponen kos operasi syarikat, margin keuntungan syarikat dan komisen pengedar dan cukai jualan merupakan komponen-komponen kekal kecuali ianya dipinda oleh kerajaan.

Sementara komponen-komponen kos produk pengecualian cukai dan subsidi merupakan komponen yang berubah-ubah. Dengan adanya sistem APM ini harga runcit petroleum dapat distabilkan pada satu paras yang berpatutan. Umpamanya harga petrol bagi bulan Januari 2001 ialah pada kadar RM1.20 se liter sedangkan harga sebenar tanpa pengecualian cukai ialah sebanyak RM1.67 pada Januari dan Februari; RM1.59 pada Mac; RM1.90 April; RM1.62 Mei; RM1.60 Jun; RM1.70 Julai; RM1.70 Ogos; RM1.65 September dan RM1.64 Oktober seliter.

Mengenai langkah-langkah penguatkuasaan berikutan kenaikan harga petrol dan diesel ini, kementerian ini akan sentiasa menjalankan pemeriksaan ke atas premis-premis perniagaan termasuk di kawasan-kawasan luar bandar bagi membanteras amalan-amalan yang tidak beretika seperti menyorok barangan dengan tujuan menaikkan harga, tidak meletakkan tanda harga, mencatut penipuan dalam timbangan dan sukatan, membuat pengiklanan barangan yang mengelirukan dan sebagainya yang merugikan pengguna.

Khusus bagi bulan puasa dan musim perayaan yang akan menjelang tidak lama lagi, kementerian mempunyai beberapa pendekatan bagi memastikan bekalan barang-barang keperluan mencukupi di pasaran dan boleh diperolehi dengan harga yang berpatutan. Dari segi bekalan, 25 jenis barangan telah diwartakan sebagai barang kawalan di bawah Akta Kawalan Bekalan 1961, bagi tempoh 15 Oktober 2001 hingga 15 Jun 2002, pengisytiharan 25 jenis barang kawalan tersebut adalah sebagai tambahan kepada 21 jenis

Puan Chong Eng: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Yang Berhormat! Ini ada yang berdiri. Bukit Mertajam, Yang Berhormat. [Disampuk] Ya. Hendak beri jalan? Ya? [Disampuk] Ya.

Puan Chong Eng: Saya dapati bahawa susunan giliran menjawab tidak mengikut jadual yang disediakan. Jadi, saya ingin tahu, selepas Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, diikuti dengan kementerian yang mana? Bolehkah

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya. Kementerian Kesihatan. Ya, lepas ini Kementerian Kesihatan, lepas itu Kementerian Tanah dan Pembangunan Koperasi, mengikut jadual. Kemudian, penjadualan yang kita buat ini, kita ada beri kelonggaran kepada kementerian, siapa yang hendak

bertukar, ada hal, hendaklah dia berunding di antara dua kementerian. Apabila mereka bersetuju, kita akan terima sebagai tukar ganti.

Tuan Chow Kon Yeow : Kita tidak tahu.

Puan Chong Eng: Lepas ini diikuti Kementerian Kesihatan dan ...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Kementerian Tanah dan Pembangunan Koperasi.

Puan Chong Eng: Dua kementerian lagi?

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya. Kalau sekiranya belum pukul 8.30 malam. Kalau sampai 8.30 malam, maknanya kita akan tangguh, esok akan menjawab. Ya, terima kasih. Hendak buat soalan?

Puan Chong Eng: Tidak, saya tidak ada soalan. Kita hanya hendak tahu apakah kementerian yang akan mengikuti? Kalau boleh diberitahu lebih dahulu, kita akan bersedialah.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, ya. Ini karang ikut jadual – Kementerian Kesihatan dan Kementerian Tanah dan Pembangunan Koperasi.

Dato' Kamarudin bin Jaffar: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, sila. Ya, untuk mana, kementerian? Ya, ada yang berdiri, Tumpat. Ya, sila.

Dato' Kamarudin bin Jaffar: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Berkaitan dengan keputusan kementerian untuk menambahkan lagi perkara-perkara yang harganya dikawal oleh kementerian, khususnya saya ingin bertanya Yang Berhormat berkaitan dengan ekoran daripada kenaikan harga minyak petrol dan diesel sebanyak 10 sen satu liter ini.

Saya baca, Yang Berhormat Menteri dan Timbalan Menteri banyak mengeluarkan kenyataan bahawa penjual-penjual dan peniaga-peniaga tidak boleh menaikkan harga mereka walaupun harga minyak sudah dinaik kepada suatu peratusan yang tinggi, 10 sen satu liter itu.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Lim Si Cheng) *mempengerusikan Mesyuarat*]

Jadi, saya hendak tanya Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, di manakah logiknya mengarahkan peniaga-peniaga yang sumber bahan kosnya melibatkan petrol atau diesel ini daripada menaikkan harga barangan mereka? Kalau arahan itu mereka ikuti, maka ini akan bererti bahawa keuntungan mereka akan berkurangan mengikut tahap atau jumlah kenaikan kos minyak yang mereka terpaksa, dengan izin, *absorb* dan tidak boleh dengan izin, *pass down* kepada pengguna.

Jadi, di manakah logik arahan kementerian ini, adakah ini bermakna bahawa kementerian mengatakan kepada peniaga-peniaga bahawa mereka mesti menanggung kerugian ataupun paling kurang tidak akan mendapat keuntungan seperti sebelumnya hasil daripada kenaikan minyak ini. Adakah ini akan akhirnya merupakan suatu tekanan yang baru kepada peniaga-peniaga kecil terutamanya yang mana keadaan ekonomi sekarang, kita akui sudah pun begitu teruk. Terima kasih.

Dato' S. Subramaniam: Tuan Yang di-Pertua, saya sebenarnya bagi barang-barang makanan telah pun menjelaskan logiknya. Tadi dalam jawapan saya katakan analisa yang dibuat oleh kementerian bersama-sama dengan Universiti Putra Malaysia telah menjelaskan bahawa kalau dengan kenaikan harga petrol dan diesel, ia hanya akan memberi kesan kenaikan minimum ke atas harga barangan makanan iaitu sebanyak 0.004% daripada jumlah kos barangan yang dikeluarkan. Maka, tidak sampai 1 sen.

Mungkin dalam sektor pengangkutan, lebih sedikit. Itu pun kita telah berunding dengan sektor pengangkutan. Jadi, kita tidak katakan tidak boleh naik langsung. Kalau mahu naik pun, sekadar apa kos sebenar yang naik bagi peratusan jumlah kos produk pengeluaran. Itu sahaja. Jadi, hanya kita katakan daripada perkiraan yang telah dibuat oleh kementerian dan perundingan yang telah diadakan

dengan sektor swasta termasuk pihak-pihak yang mengeluarkan barang-barang makanan, peratusannya amat kurang sehingga tidak sampai 1 sen, mereka boleh *absorb* kos itu.

Tuan Yang di-Pertua, saya sambung tadi. Sempena dengan perayaan yang akan menjelang tidak lama lagi, pihak kementerian dari segi bekalan 25 jenis barangan telah diwartakan sebagai barang kawalan di bawah Akta Kawalan Bekalan Harga 1961 bagi tempoh 15 Oktober 2001 hingga 15 Jun 2002. Pengisytiharan 25 jenis barang kawalan tersebut adalah sebagai tambahan kepada 21 jenis barang kawalan yang dikawal sepanjang masa.

Dari segi kawalan harga pula, kementerian akan melaksanakan skim kawalan harga barang-barang keperluan musim perayaan di bawah Akta Kawalan Harga 1946. Skim ini yang pertama kali dilaksanakan pada tahun 2000 telah menunjukkan keberkesanan dalam kawalan harga pada musim perayaan.

Tuan Yang di-Pertua, dalam pada itu, kementerian telah membuat pemantauan ke atas kedai-kedai runcit di pasar-pasar raya dan juga restoran-restoran di seluruh negara bagi mendapatkan trend dan perubahan harga barang-barang. Kementerian terus membuat pemantauan harga ke atas 150 barangan makanan dan bukan makanan, dua kali seminggu serta mempertingkatkan pemeriksaan di semua daerah. Tindakan-tindakan ini adalah susulan kepada tindakan-tindakan pemantauan harga bagi 255 barangan yang dijalankan pada setiap minggu.

Pada masa yang sama, kementerian telah mengadakan perbincangan dengan pengeluar-pengeluar dan pengimport-pengimport untuk mendapatkan komitmen mereka dalam membantu menstabilkan harga dan kadar inflasi negara ini dan seberapa yang boleh menyerap peningkatkan kos yang berlaku. Dalam hubungan ini, sekiranya kenaikan harga tidak dapat dielakkan, ianya hendaklah di paras yang minimum dan hanya untuk menampung peningkatan kos sahaja.

Tuan Yang di-Pertua, kementerian ini mengalu-alukan kerjasama pengguna untuk membuat aduan ataupun menyampaikan apa-apa juga maklumat berhubung amalan-amalan perdagangan yang tidak beretika. Kementerian berharap wanita sebagai *informer* sukarela kerajaan yang akan dilancarkan tidak lama lagi akan membantu kerajaan dalam aktiviti pemantauan ini. Di samping itu, kementerian ini telah menyediakan pelbagai saluran untuk pengguna membuat aduan termasuk melalui talian hotline bebas tol iaitu 1-800-886-800 yang dikendalikan 24 jam.

Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat dan Dewan yang mulia ini, kementerian dengan kerjasama agensi-agensi kerajaan yang lain seperti pihak polis dan kastam secara berterusan menjalankan tindakan-tindakan bagi membanteras kegiatan penyeludupan diesel ke negara jiran.

Bagi tahun ini, iaitu sehingga 31 Oktober lalu, pihak kementerian telah pun menjalankan 9,852 pemeriksaan dan mengambil 155 tindakan kes berhubung perkara ini iaitu penyeludupan diesel ke negara jiran. Selain itu, tindakan-tindakan kawalan juga dipertingkatkan termasuklah mengisytiharkan diesel sebagai barangan larangan eksport di bawah Akta Kawalan Bekalan 1961. Bagi maksud ini, pengeksportan diesel yang melebihi 20 liter adalah dilarang sama sekali.

Semua permohonan untuk mendapatkan surat kuasa bagi menyimpan diesel dikaji dengan teliti dengan mengambil kira tujuan penggunaan, tempat simpanan dan punca bekalan, menetapkan semua permohonan lesen runcit peniaga diesel disokong dengan lesen PDA (Petrol Development Act), pengesahan bekalan oleh syarikat-syarikat minyak dan mendapat kelulusan Jabatan Bomba serta pemeriksaan dan pemantauan terhadap pengusaha-pengusaha bahan kering.

Mengenai cadangan penggunaan duit syiling satu sen secara meluas dalam aktiviti perniagaan oleh Yang Berhormat bagi Sepang, kementerian ini mengalu-alukan cadangan tersebut. Dalam hubungan ini, beberapa buah syarikat perniagaan terutamanya pasar-pasar raya dan outlet makanan segera telah lama mengenakan harga barangan mengikut didominasi satu set. Sehubungan itu, wajarlah juga pihak-pihak lain turut melaksanakannya mengikut pertimbangan masing-masing kerana kementerian tidak mempunyai kuasa untuk campur tangan dalam penetapan harga, kecuali bagi barang-barang terkawal. Dalam hubungan ini, pandangan Ahli Yang Berhormat bagi Sepang akan diambil perhatian oleh kementerian.

Ahli Yang Berhormat bagi Sri Gading pula membangkitkan mengenai penjualan rokok di mana beliau mencadangkan supaya kementerian menguatkuasakan peraturan supaya rokok hanya dijual di kedai-kedai tertentu di mana kedai-kedai berkenaan perlu mempunyai lesen khas menjual rokok. Kementerian ini mengemukakan saranan yang dikemukakan oleh Ahli Yang Berhormat bagi Sri Gading. Perkara ini akan dikaji dan seterusnya memandangkan Kementerian Kesihatan pernah berpandangan untuk mengenakan lesen bagi jualan rokok, cadangan ini mungkin boleh dilaksanakan setelah kajian terperinci dijalankan oleh kementerian ini dan kementerian-kementerian yang berkaitan.

Seterusnya Ahli Yang Berhormat bagi Yan mencadangkan agar kementerian membentuk satu mekanisme untuk memastikan para peniaga tidak mengambil kesempatan menaikkan harga barangan bukan kawalan sewenang-wenangnya. Dalam hubungan ini kementerian ini sedang mengkaji untuk memperkenalkan undang-undang harga yang akan memberi kuasa kepada kementerian ini meminta peniaga memberikan sebab-sebab kenaikan sesuatu barangan yang difikirkan tidak wajar. Di bawah undang-undang yang dicadangkan ini peniaga yang diminta untuk mengemukakan alasan menaikkan harga telah berkewajipan untuk hadir memberikan justifikasi. Dalam masa proses penjelasan kenaikan harga, kementerian berkuasa untuk menetapkan harga barangan berkenaan. Adalah diharap melalui mekanisme ini para peniaga dapat dilentur untuk menjadi seorang yang lebih bertanggungjawab terhadap pengguna.

Tuan Yang di-Pertua, akhir kata saya sekali lagi mengucapkan berbilang-banyak terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian dalam perbincangan ke atas perbelanjaan negara 2002 dan memberi pandangan serta cadangan ke atas perkara-perkara di bawah Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna. Bagi perkara-perkara yang secara tidak sengaja tidak diberikan jawapan sewajarnya di Dewan yang mulia ini, sukacita saya maklumkan bahawa perkara-perkara yang berkaitan itu akan diambil perhatian oleh kementerian ini.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Sekarang saya menjemput Yang Berhormat Menteri Kesihatan.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Reformasi!

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Pokok Sena, sila patuhi peraturan mesyuarat. *[Ketawa]*

6.42 ptg.

Menteri Kesihatan [Datuk Chua Jui Meng]: Tuan Yang di-Pertua, Kementerian Kesihatan mengucapkan terima kasih di atas pandangan dan teguran perihal kesihatan yang dibangkitkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat bagi Selangau, Rasah, Sandakan, Kota Melaka, Larut, Lanang dan Tebrau sewaktu membahaskan Belanjawan 2002.

Ahli Yang Berhormat bagi Selangau memaklumkan perlu ada tahap kesihatan yang selesa kepada penduduk luar bandar. Perkhidmatan kesihatan luar bandar telah berubah daripada bentuk sosial kepada komersial di mana bilangan pusat-pusat kesihatan swasta telah meningkat. Ia katanya akan membebaskan masyarakat miskin. Adalah difahamkan laporan MAA memaklumkan 55% doktor berkhidmat dengan hospital swasta dan ini menyebabkan doktor-doktor di hospital kerajaan berkurangan. Ahli Yang Berhormat mencadangkan gaji bagi doktor dan pekerja kesihatan lain dikaji semula.

Tuan Yang di-Pertua, kementerian menyedari bahawa gaji bagi doktor dan pekerja kesihatan di sektor kerajaan adalah lebih rendah jika dibandingkan dengan mereka yang berkhidmat di sektor swasta. Kementerian dengan kerjasama agensi pusat sedang membuat kajian semula ke atas gaji, elaun dan lain-lain kemudahan yang diberikan kepada doktor dan pekerja kesihatan lain di negara ini. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, elaun kritikal bagi pegawai perubatan baru sahaja dinaikkan daripada 5% kepada kadar tetap RM500 sebulan berkuat kuasa pada 1 Januari tahun ini. Di samping itu dalam ucapan Belanjawan baru-baru ini telah diumumkan bahawa elaun lebih masa yang diberikan kepada pegawai perubatan akan dinaikkan kepada di antara 25% hingga 50% daripada kadar yang diterima sekarang.

Ahli Yang Berhormat bagi Selangau juga menyatakan ada sebuah klinik di Peniarai telah dibina tetapi pegawainya belum diurus untuk bertugas di sana dan

meminta penjelasan bilakah poliklinik di kawasan Selangau akan dibina. Yang sebenarnya tiada klinik di Peniarai. Mengenai pembinaan poliklinik di Selangau yang telah diluluskan di bawah Rancangan Malaysia Kelapan, pilihan kontraktor pembinaan sedang diuruskan.

Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat bagi Rasah telah membangkitkan isu mengenai stesen pemancar telekomunikasi dan kesan kepada kesihatan memandangkan banyak stesen pemancar telekomunikasi dibina berhampiran kawasan kediaman atau di atas bangunan-bangunan. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, pembinaan stesen pemancar telekomunikasi adalah mengikut garis panduan pembinaan menara telekomunikasi dan struktur sistem pemancar di kawasan pihak berkuasa tempatan daripada Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan serta garis panduan Jabatan Telekomunikasi Malaysia iaitu *Regulative Framework on the Sharing of Radio Communication Infrastructure* yang diguna pakai oleh Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia. Malaysia kini mengguna pakai kad *hard dose* untuk sinaran tidak mengion termasuk sinaran gelombang mikro atau radio frekuensi dari stesen pemancar telekomunikasi yang ditetapkan oleh International Radiation Protection Association (ARPA). Paras dos dari stesen pemancar komunikasi yang telah dibina mengikut garis panduan tersebut di atas adalah jauh lebih rendah daripada *hard dose* ARPA. Sehingga hari ini tidak ada bukti *conclusive* yang sinaran daripada stesen pemancar telekomunikasi boleh mengancam kesihatan manusia atau sebaliknya. Banyak kajian masih dijalankan di seluruh dunia untuk mendapat jawapan sebenar dan yang lebih meyakinkan dan Kementerian Kesihatan sentiasa mengikuti perkembangan terkini. Jika jarak stesen pemancar telekomunikasi terletak jauh daripada pengguna telefon bimbit, kesannya penerimaan isyaratnya adalah kurang.

Ahli Yang Berhormat bagi Rasah juga telah mencadangkan pemberian peruntukan khas kepada persatuan atau pertubuhan bukan kerajaan seperti St. John Ambulans bagi memberi galakan kepada sukarelawan untuk bekerja dengan lebih berkesan di samping mengukuhkan kerjasama kerajaan dengan badan bukan kerajaan. Kerajaan dari masa ke semasa sentiasa memberi perhatian kepada masalah yang dihadapi oleh NGOs. Semua permohonan yang dikemukakan termasuk permohonan bantuan kewangan diberi pertimbangan sewajarnya. NGOs berkenaan seperti St. John Ambulans mengemukakan permohonan berdasarkan garis panduan yang ditetapkan oleh Kementerian Kewangan sebelum dipertimbangkan oleh satu jawatankuasa di peringkat kementerian. Segala permohonan akan dipertimbangkan mengikut kriteria-kriteria yang ditetapkan di dalam garis panduan tersebut.

Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat bagi Larut telah memuji usaha memperbaiki kemudahan dan mutu perkhidmatan kesihatan luar bandar. Beliau menyeru supaya pendidikan kesihatan di luar bandar dipertingkatkan lagi. Pihak kerajaan mengucapkan terima kasih di atas sokongan Ahli Yang Berhormat yang memuji usaha kerajaan untuk memperbaiki kemudahan kesihatan di luar bandar. Sukacita dimaklumkan bahawa dalam Rancangan Malaysia Kelapan, Kementerian Kesihatan telah menyediakan peruntukan sebanyak RM661 juta bagi melaksanakan 877 projek kesihatan luar bandar, bagi pembinaan atau naik taraf klinik kesihatan, klinik desa dan lain-lain kemudahan kesihatan.

Puan Teresa Kok Suh Sim: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Menteri, Seputeh bangun.

Puan Teresa Kok Suh Sim: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat Menteri. Semasa Larut memberi pujian kepada Kementerian Kesihatan untuk memperbaiki keadaan kesihatan di luar bandar saya sebagai wakil rakyat di Kuala Lumpur saya ingin tanya sama ada kerajaan ada memberi peruntukan yang lebih kepada Hospital Besar di Kuala Lumpur kerana yang saya tahu Hospital Besar Kuala Lumpur (GH) yang juga *ward* telah pun ditutup dan sekarang saya tahu ada ramai pesakit mereka terpaksa berbaring di koridor di luar *ward* itu.

Saya diberitahu juga yang Yang Berhormat Timbalan Menteri saya baca dari surat khabar di mana tiga bulan yang lepas agaknya dia pernah berkata yang *ward* itu perlulah dibuka untuk pesakit. Tetapi saya ingat sampai sekarang ini pun masih tidak dilakukan. Jadi, saya ingin tanya Yang Berhormat Menteri sama ada kerajaan akan memberi lebih peruntukan kepada Hospital Besar Kuala Lumpur untuk membina lebih

bangunan, lebih *ward* dan sama ada *ward* yang ditutup itu akan dibuka semula untuk pesakit-pesakit ini.

Datuk Chua Jui Meng: Terima kasih Yang Berhormat, sebenarnya kerajaan sentiasa memberikan peruntukan kepada semua hospital untuk menambahbaikkan kemudahan yang sedia ada termasuk hospital Kuala Lumpur. Mengenai perkara ketiga-tiga wad ini kita sudah berusaha untuk memperbaiki keadaan. Tetapi apa yang lebih menggalakkan ialah proses desentralisasi daripada Hospital Kuala Lumpur telah dijalankan dan sehingga kini kita sudah pun membina sebuah hospital baru itu iaitu Hospital Selayang, sebuah hospital yang telah dibina di Putrajaya yang baru. Kita sedang melaksanakan program berperingkat-peringkat untuk memodenkan Hospital Kajang, Hospital Sungai Buloh sekarang dibina, Hospital Serdang sekarang dibina, Hospital Ampang sekarang dibina, hospital Shah Alam dirancang dan ada beberapa buah hospital di Lembah Klang. Yang ini semua akan memberikan tempat yang lebih selesa, yang lebih luas lagi dan dengan katil-katil dan kemudahan serta peralatan dan bangunan yang baru untuk menjaga dan merawat pesakit kita di Lembah Klang ini.

Kerajaan juga menyediakan peruntukan sebanyak RM3.67 juta bagi melaksanakan 13 Projek Bakas, bekalan air dan kesihatan alam sekitar yang melibatkan sistem bekalan air bersih, tandas dan lain-lain. Perkhidmatan kesihatan luar bandar yang diberikan oleh Kementerian Kesihatan bermula pada tahun 1995 dan telah dipertingkatkan dari tahun 1960 menerusi siri-siri rancangan 5 tahun. Pada mulanya perkhidmatan yang diberikan meliputi 9 skop iaitu penjagaan kesihatan ibu dan kanak-kanak termasuk pelalian dan perancang keluarga, penjagaan pergigian, rawatan perubatan, amalan pemakanan perkhidmatan kesihatan sekolah, pendidikan kesihatan, kawalan penyakit berjangkit, kebersihan alam sekeliling dan perkhidmatan makmal.

Dalam Rancangan Malaysia Ke-6, Kementerian Kesihatan telah memperluas skop perkhidmatan untuk merangkumi penjagaan kesihatan kanak-kanak dengan keperluan khas dan rehabilitasi, kesihatan remaja, kesihatan warga tua dan kesihatan mental. Salah satu pendekatan dalam penjagaan ibu-ibu mengandung adalah dengan memantau ukuran paras hemoglobin semasa lawatan antenatal, ini secara tidak langsung dapat menilai status pemakanan mereka. Bagi ibu mengandung yang mempunyai paras hemoglobin rendah di bawah paras normal, mereka akan diberi pendidikan kesihatan mengenai pemakanan yang sihat dan seimbang serta bekalan susu penuh krim secara percuma untuk diminum. Kementerian Kesihatan juga banyak melaksanakan aktiviti pendidikan kesihatan di kalangan masyarakat terutamanya di luar bandar bagi meningkatkan kesedaran dan pengetahuan mereka mengenai amalan-amalan kesihatan serta pencegahan dan kawalan penyakit.

Mengikut rekod Kementerian Malaysia pada tahun lalu sebanyak 505,111 sesi perbincangan kumpulan diadakan, diikuti dengan 284,233 sesi tunjuk ajar, 279,627 sesi ceramah, 42,121 sesi dialog, 8,414 pameran dan 6,436 tayangan video kesihatan yang dijadual dijalankan diseluruh negara. Aktiviti-aktiviti pendidikan kesihatan ini disasarkan kepada pelbagai golongan masyarakat dengan keutamaan diberi kepada masyarakat luar bandar. Pada tahun 2000, sebanyak 2,404,888 penduduk luar bandar telah diberi maklumat kesihatan oleh anggota Kementerian Malaysia berbanding dengan 852,476 penduduk kawasan bandar.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Lanang mencadangkan sebuah makmal sains dibina bagi mengkaji bahan kimia dalam ubat-ubatan. Ya, sila

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Pokok Sena.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat Menteri. Baru ni Yang Berhormat pergi ke kawasan saya tetapi tak dijemput pun saya hadir untuk bersama-sama melawat hospital baru Alor Setar. Padahal hospital itu sebelah sahaja dengan rumah saya, tetapi oleh kerana saya tidak dijemput tidak dapatlah saya meraikan Yang Berhormat, saya pun takut nanti saya dianggap masuk kem di sebelah sana pula.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, ini tidak kena mengena dengan perbincangan...

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Soal pendidikan dan kesihatan, walaupun telah disebut tadi banyak jumlah yang agak besar, pendidikan dan kesihatan untuk masyarakat luar bandar, tetapi saya melihat bahawa masyarakat luar bandar masih

lagi tidak dapat hendak memahami dan masih lagi ketinggalan dalam soal pembinaan dan pembangunan kesihatan. Jadi, apa yang saya nak minta penjelasan apakah tidak ada satu rancangan yang lebih bersepadu yang bukan hanya melibatkan Kementerian Kesihatan tetapi juga melibatkan Kementerian Tenaga, Komunikasi dan Multimedia, Kementerian Penerangan dan sebagainya untuk memberikan pendidikan dalam bentuk visual dan dalam bentuk media-media cetak dan sebagainya supaya semua berperanan untuk mendapat satu pendidikan kesihatan yang lebih sempurna kerana kita lihat bahawa masyarakat kita ini akan lebih terpengaruh kepada soal eksploitasi yang dilakukan oleh pihak media massa khususnya, media elektronik dan sebagainya, apakah ada rancangan sebegitu?

Datuk Chua Jui Meng: Terima kasih Yang Berhormat, sebenarnya ini sedang dijalankan, banyak usaha yang telah dijalankan dengan Kementerian Penerangan di mana melalui radio, melalui televisyen kita telah memberikan dan menyebarkan maklumat yang begitu luas kepada masyarakat kita sama ada di luar bandar atau pun di dalam bandar. Mengenai Alor Setar ini, saya ingatkan pada masa akan datang.

Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat bagi Lanang mencadangkan sebuah makmal sains dibina bagi mengkaji bahan kimia dalam ubat-ubatan termasuk ubat tradisional bahan makanan, sayur-sayuran, buah-buahan dan lain-lain. Ini termasuk bahan yang diimport dan eksport. Beliau juga mencadangkan agar makmal-makmal sains ini dibina di setiap bandar di seluruh negeri. Kementerian Kesihatan Malaysia sentiasa memberi keutamaan kepada kemudahan makmal analisis makanan memandangkan kemudahan-kemudahan ini merupakan salah satu infrastruktur penting yang diperlukan bagi memastikan keselamatan makanan. Sehingga kini, Kementerian Kesihatan mempunyai 14 buah makmal, 11 makmal kawalan mutu makanan dan tiga makmal kesihatan awam yang mempunyai keupayaan menjalankan analisis kimia dan mikrobiologi ke atas makanan di lokasi-lokasi yang strategik. Terdapat 11 makmal kawalan mutu makanan iaitu satu bagi negeri Perlis, Kedah, Pulau Pinang, Selangor, Johor, Pahang, Terengganu, Kelantan dan Sarawak manakala dua buah di Sabah.

Sehingga kini terdapat tiga buah makmal kesihatan awam yang telah beroperasi yang dibina di bawah peruntukan Bank Dunia, masing-masing di Perak, Selangor dan Johor. Pembinaan tiga buah lagi makmal kesihatan awam sedang dirancang di bawah Rancangan Malaysia Kelapan iaitu di Kota Kinabalu, Kuching dan Kota Bharu. Mulai Jun tahun ini Kementerian Kesihatan Malaysia telah memperoleh bantuan JAIKA untuk tempoh tiga tahun bagi memperkukuh infrastruktur kawalan mutu makanan di negara ini termasuk perkhidmatan analisis makmal yang meliputi peralatan-peralatan moden dan kepakaran teknikal.

Di samping 14 makmal sedia ada di bawah Kementerian Kesihatan Malaysia, perkhidmatan makmal dari agensi kerajaan lain juga digunakan bagi tujuan analisis makanan. Ini termasuk 10 buah makmal Jabatan Kimia, 3 buah makmal jabatan pertanian di Sabah, Sarawak dan di Kuala Lumpur serta sebuah makmal kesihatan awam veterinar di Petaling Jaya. Selain itu Kementerian Kesihatan juga mengiktiraf keputusan analisis dari makmal swasta yang telah mendapat akreditasi dari Jabatan Standard Malaysia di bawah Skim Akreditasi Makmal Malaysia bagi tujuan pengeluaran Sijil Kesihatan untuk eksport makanan.

Sebagai pendekatan sementara Kementerian Kesihatan telah membeli perkhidmatan analisis dari Pusat Kawalan *doping* di Universiti Sains Malaysia terutama dalam analisis yang kompleks seperti *dioxin*, 3MCPD termasuk pemindahan teknologi analisis makanan melalui konsep *build, operate and transfer*.

Selain daripada itu kerjasama dengan institusi pengajian tinggi sentiasa diadakan bagi tujuan menjalankan kajian atau penyelidikan sebagai contoh Universiti Putra Malaysia bekerjasama dengan KKM dalam *antibiotic resistance microorganism* dan Universiti Malaya mengenai bahan toksin dalam pembungkus makanan. Bagi memastikan keputusan analisis yang dikeluarkan oleh juruanalisis di makmal Kementerian Kesihatan berkualiti dan tidak dipertikaikan, Kementerian Kesihatan sentiasa menjalankan ujian kemahiran melalui penglibatan dalam *proficiency testing program* yang dibuat di dalam negara atau di luar negara seperti National Association of Testing Authorities, Australia dan FAPAS iaitu Food Analysis Performance Assessment Scheme, United Kingdom.

Kementerian Kesihatan Malaysia sudah ada makmal untuk menguji bahan-bahan ubat-ubatan termasuk ubat tradisional. Makmal ini dikendalikan oleh Biro

Pengawalan Farmaseutikal Kebangsaan di Petaling Jaya. Semua ubat-ubatan termasuk ubat tradisional yang hendak dipasarkan di Malaysia terlebih dahulu perlu berdaftar dengan pihak berkuasa kawalan dadah. Ujian makmal adalah satu langkah yang perlu dijalankan sebelum sesuatu ubat didaftarkan.

Kementerian Kesihatan Malaysia juga mengawasi ubat-ubat dalam pasaran melalui aktiviti *surveillance* dan *pharmaco-vigilance* di mana sampel ubat daripada premis-premis penjualan diambil untuk diuji. Ini bagi memastikan kualiti ubat-ubat berkenaan mematuhi kualiti

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Menteri, Tumpat bangun.

Datuk Kamarudin bin Jaffar: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua Berkenaan dengan pengawalan ubat-ubatan oleh Kementerian Kesihatan. Kita mendengar laporan dalam akhbar sehari dua ini bahawa Malaysia dianggap sebagai juara pengguna kepada ubat yang mustahak untuk kebahagiaan hidup berkeluarga iaitu *viagra* dengan jumlah katanya pengguna di Malaysia sebanyak 40,000 orang atau jumlah sedemikian.

Jadi, saya mengucapkan tahniah sudah tentunya kepada kementerian kerana sekali lagi Malaysia tercatat namanya sebagai juara di dunia. Keduanya saya pohon penjelasan daripada Yang Berhormat Menteri, tentang sama ada fakta ini benar dan kalau benar, sebagaimana kita tahu di kalangan masyarakat Melayu, mereka mempunyai ubat-ubatan seperti tongkat ali dan sebagainya mungkin di kalangan masyarakat Cina, kerana biasanya mereka menggunakan bahan-bahan daripada bahagian-bahagian tertentu binatang-binatang liar yang sekarang ini susah kedapatan dan oleh itu mungkin terpaksa mereka menggunakan *viagra*. Yang saya hendak tahu daripada Yang Berhormat Menteri, di kalangan masyarakat Cina ini yang banyak menggunakan *viagra* ini yang penyokong *team A* atau *team B*? [Ketawa]

Datuk Chua Jui Meng: Tuan Yang di-Pertua, saya mendapati Ahli Yang Berhormat ini amat berminat dalam tajuk barang baik dan barang baik ini digunakan secara luas melalui preskripsi yang diberi, tanpa preskripsi pun ada ubat *viagrayang* palsu, yang diimport daripada negara ketiga, ini memang adalah satu *fascination* di kalangan lelaki kita orang Malaysia, ini bukan satu perkara yang baik, saya anggap baik, di mana begitu ramai yang menggunakan *viagra* dan kita perlu membuat kajian yang lebih mendalam kenapa mereka berbuat sedemikian, sama ada ini *based on needs or grip*, ini belum diputuskan lagi.

Tuan Yang di-Pertua, ...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat.

Datuk Chua Jui Meng: Kacau sahaja, okaylah, cukuplah.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih dan terima kasih Datuk Menteri, berkaitan dengan dakwaan yang mengatakan Malaysia seperti mana yang disebut oleh Yang Berhormat bahawa tertinggi, yang paling tinggi penggunaan *viagra*, sedangkan kami difahamkan ada kenyataan dikeluarkan oleh syarikat tersebut mengatakan bahawa Malaysia bukan daripada sebuah negara yang paling tinggi menggunakan *viagra*. Jadi, kita hendak dapat tahu mana satu yang betul kenyataan Yang Berhormat ataupun kenyataan daripada syarikat tersebut.

Yang keduanya pula ialah, apakah asas-asas kajian yang dibuat oleh kementerian khususnya melalui kenyataan Yang Berhormat sehingga menimbulkan kemarahan kepada kemurkaan, kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar Perlis kerana ini memperlekehkan kejantanan masyarakat negeri Perlis, kerana katanya, sejumlah yang agak besar, yang agak tinggi di kalangan masyarakat Perlis yang tidak mempunyai kekuatan kekelakuan. Jadi apa asas-asasnya sehingga menimbulkan kemurkaan dan dalam surat khabar mengatakan bahawa kenyataan yang dibuat itu tidak berasas, perlu kepada satu kajian.

Datuk Chua Jui Meng: Tuan Yang di-Pertua, mengenai ujian yang telah dijalankan di Perlis, ke atas 740 lelaki di umur 40 tahun sehingga lebih daripada 80 tahun usia mereka ini, ini dijalankan oleh Institut Urologi Hospital Kuala Lumpur, di mana satu program telah dijalankan, maklumat telah disebarkan kepada rakyat di Perlis untuk mereka datang untuk menjalani ujian dan menjalani peperiksaan oleh doktor dan pakar, inilah hasil daripada ujian itu atau kajian itu mendapati begitu ramai yang mati pucuk.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Boleh atau tidak ujian itu...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Cukuplah Yang Berhormat.

Datuk Chua Jui Meng: Tetapi ini adalah satu perkara yang mungkin perkara ini tidak boleh diekstrapolasi kepada populasi di seluruh negeri Perlis atau diekstrapolasi ke seluruh negara, oleh kerana mungkin mereka yang datang adalah mereka yang menghadapi masalah atau mereka ingat atau mereka fikir mereka ada masalah, oleh kerana itu mereka datang. Mungkin itu ...

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Menteri, ini Yang Berhormat bagi Tebrau juga berminat ubat itu, dia bangun juga. *[Ketawa]*

Datuk Chua Jui Meng: Ini bermakna itu ada golongan yang berisiko tinggi terhadap kematian pucuk ini yang datang ke klinik itu untuk menjalani kajian. Okay. Ya, apa lagi?

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Sedikit sahaja Yang Berhormat Datuk. Tuan Yang di-Pertua, ini saya mula tak hendak bercakap, tetapi ahli-ahli pembangkang menimbulkan cerita ini. Ada atau tidak Kementerian bercadang dari segi penjualan pil *viagra* ini, saya dimaklumkan yang banyak membeli pil *viagra* ini ahli-ahli PAS, sebab mereka tidak banyak *game* luar ini, macam kita Barisan Nasional ini bermain badminton, macam-macam main *game* lah, mereka tak ada apa, itulah *game* yang dia ada, difahamkanlah, saya tidak tahulah kan.

Ada atau tidak undang-undang setiap orang yang hendak membeli pil *viagra* ini mesti mendapat surat pengesahan daripada doktor, macam kita hendak mengambil ubat tertentu mesti kadang-kadang *pharmacist* tanya: "Mana surat doktor?" Sebab apa, saya tidak tahu sejauh mana berapa ramai yang mati termakan pil *viagra* ini, ialah benda ini gura-gura juga, dia punya serius pun ada, kalau tidak dapat dikawal nanti Tuan Yang di-Pertua, saya takut yang bebas dijual, nanti disalahgunakan. Jadi ada atau tidak undang-undang mengeluarkan satu surat pengesahan daripada doktor baru dibenarkan dijual kepada yang membawa surat kebenaran itu, itu sahaja Tuan Yang di-Pertua.

Datuk Chua Jui Meng: Tuan Yang di-Pertua, bila Kementerian Kesihatan telah meluluskan penjualan *viagra* di pasaran kita, kita telah ada mengenakan satu syarat kepada pengimport itu, syarikat pengedar itu iaitu semua *viagra* yang dijual di dalam pasaran kita perlu mendapat preskripsi daripada seorang doktor, pengamal perubatan. Tanpa itu semua jualan ini adalah haram. Umpamanya yang diimport daripada negara ketiga, ini dijual secara haram dan kita sentiasa memantau perkara ini dan kita kaji dari masa ke semasa mengenai keselamatan ubat *viagra* ini termasuk ubat-ubat yang lain.

Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat bagi Lanang juga telah meminta Kementerian Kesihatan menyatakan langkah-langkah yang diambil dalam usaha menangani masalah ancaman antraks.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, berikut adalah tindakan yang telah diambil oleh Kementerian Kesihatan dalam usaha menangani masalah ancaman antraks. Sebagai tindakan proaktif, mengadakan mesyuarat khas bersama pakar-pakar dari Kementerian Kesihatan dan Institut Penyelidikan Veterinar pada 15 Oktober tahun ini. Antara tujuan mesyuarat ini ialah mengetahui situasi sebenar penyakit antraks di Malaysia dan kedua, memantau keupayaan teknikal dan kepakaran.

Mesyuarat khas jawatankuasa teknikal antara agensi bagi kawalan penyakit *zoonosis* pada 16 Oktober tahun ini diadakan dengan matlamat berikut:-

- (i) menetapkan peranan dan tanggungjawab agensi-agensi terlibat;
- (ii) menyediakan pelan tindakan bertindak bersama;
- (iii) menyediakan carta aliran pengendalian ancaman antraks; dan
- (iv) menyediakan protokol prosedur kerja.

Yang ketiga, mengadakan mesyuarat dengan Pengarah Kesihatan Negeri, Hospital Universiti dan Hospital Universiti Kebangsaan, Persatuan Perubatan Malaysia dan Persatuan Hospital Swasta yang bertujuan untuk:-

- (i) menerangkan kedudukan ancaman penyakit antraks di dunia dan di negara ini;
- (ii) menerangkan pelan tindakan yang telah dipersetujui;
- (iii) menerangkan protokol prosedur kerja; dan
- (iv) memperkukuh tahap kepakaran untuk rawatan penyakit antraks ini.

Kementerian Kesihatan telah terlibat dengan mesyuarat yang telah diadakan oleh Bahagian Keselamatan Negara di mana agensi-agensi yang terbabit seperti Kementerian Kesihatan, Pasukan Polis Diraja Malaysia, Jabatan Bomba dan Penyelamat, Jabatan Perkhidmatan Haiwan dan Agensi lain telah bersetuju dengan peranan masing-masing.

Kementerian Kesihatan dan Jabatan Perkhidmatan Haiwan akan mempertingkatkan *surveillance* penyakit. Kementerian Kesihatan juga akan mempertingkatkan koordinasi dan integrasi antara makmal di Institut Penyelidikan Veterinar dan Institut Penyelidikan Perubatan.

Kementerian Kesihatan juga sedang berusaha mendapatkan bekalan vaksin dengan bantuan Wisma Putra. Bilik Gerakan ancaman antraks di Kementerian Kesihatan telah beroperasi. Kementerian juga telah menyediakan garis panduan pengendalian bungkusan dan surat yang disyaki mengandungi antraks atau ejen biologi lain dan maklumat penyakit antraks kepada orang ramai. Tetapi untuk makluman Ahli Yang Berhormat, sehingga kini kita tidak ada satu kes pun antraks di Malaysia. Kes yang terakhirnya ialah pada tahun 1967 di mana seekor kerbau dijangkiti dengan antraks dan selepas itu pada tahun 1976, satu karkas haiwan dikesan mengandungi antraks di Shah Alam, tetapi selepas tahun 1976, tidak ada kes antraks di Malaysia.

Dato' Kamarudin bin Jaffar: Terima kasih, Yang Berhormat Menteri, kes antraks saya dapati juga masih belum terkena kepada rakyat Malaysia tetapi di kalangan rakyat Malaysia dan dalam Dewan ini saya boleh bilang tiga orang yang terkena penyakit air yang dimasukkan bahan kimia, yang disemburkan kepada orang-orang tertentu dalam perhimpunan-perhimpunan tertentu. Adakah Kementerian Kesihatan mengkaji apa bahan itu dan ubatnya supaya kesannya kalau pun kena pedih, sakit dan sebagainya tidak begitu lama terhadap orang yang terkena yang dipanggil penyakit FRU, saya kira namanya itu.

Datuk Chua Jui Meng: Sudah tentunya ubat itu tidak mengandungi antraks.

Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat bagi Kota Melaka telah memaklumkan bahawa kajian dijalankan oleh seorang profesor dari Universiti Malaya telah mengesahkan bahawa virus JE di bawa oleh kelawar dan bukannya khinzir. Oleh itu beliau berharap agar penternakan khinzir tidak dihalang dapat diteruskan tanpa gangguan.

Secara amnya penyakit *Japanese Encephalitis* dan *Encephalitis* akibat virus nipah adalah dua jenis penyakit yang mempunyai kaitan dengan industri penternakan khinzir. Corak semula jadi perjalanan kedua-dua penyakit adalah berbeza. Berdasarkan semakan artikel belum ada kajian *serology* penyakit JE ke atas haiwan kelawar yang pernah dijalankan setakat ini. Bagaimanapun, kajian berkaitan dengan kelawar pernah dijalankan untuk melihat hubungannya dengan penyakit virus nipah di mana Johara At All mendapati tahap jangkitan pada haiwan kelawar agak *significant* dan kajian berkenaan merumuskan bahawa terdapat jangkitan nipah yang meluas pada populasi haiwan berkenaan di Malaysia. Tetapi pada masa ini *International Zoonotic Organization* telah mengesahkan bahawa Malaysia adalah sebuah negara yang sekarang bebas daripada jangkitan nipah.

Penyakit JE adalah penyakit bawaan nyamuk dan ditularkan melalui gigitan nyamuk berkenaan. Ia memerlukan haiwan di sekitar untuk mengekalkan rantaian jangkitannya. Antara haiwan yang berperanan termasuklah haiwan khinzir yang juga bertindak sebagai *host* pengganda iaitu bertindak menggandakan kuman JE di dalam tubuhnya.

Kajian oleh Oda At All 1996 dan juga kajian terdahulu oleh Institut Pendidikan Malaysia menunjukkan bahawa infeksi JE adalah agak meluas pada haiwan domestik di Malaysia yang mana didapati bahawa khinzir adalah populasi yang paling rendah. Sehubungan itu khinzir masih merupakan *host* pengantara yang penting dalam jangkitan JE di Malaysia.

Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat bagi Tebrau telah mencadangkan agar pesakit bumiputera diberi potongan harga apabila mendapatkan rawatan di hospital kerajaan terutamanya untuk kes-kes yang memerlukan pembedahan. Kadar yang dikenakan pada masa ini adalah terlalu mahal, dia kata untuk dibayar oleh pesakit bumiputera yang datang dari luar bandar. Beliau juga mencadangkan warga tua diberi rawatan percuma di semua hospital kerajaan.

Pada masa sekarang kadar *charge* yang dikenakan untuk mendapat rawatan di hospital kerajaan adalah kadar minimum sahaja. Sebagai contoh hanya RM200 dikenakan untuk pembedahan jantung di wad kelas tiga. Di samping itu, pesakit yang miskin atau kurang mampu boleh memohon kepada Pengarah Hospital untuk dikecualikan daripada membayar sebahagian atau keseluruhan *charges* yang dikenakan.

Berkenaan rawatan percuma bagi warga tua pula, pada masa sekarang semua pesakit termasuk warga tua yang miskin atau kurang mampu boleh memohon kepada Pengarah Hospital untuk dikecualikan daripada membayar sebahagian atau keseluruhan *charges* yang dikenakan di hospital kerajaan.

Ahli Yang Berhormat Tebrau juga mencadangkan agar bayaran kos perubatan hendaklah diseragamkan serta diawasi di semua hospital swasta oleh kerana kini terdapat perbezaan kos di antara satu hospital dengan hospital yang lain.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat bayaran perubatan yang dikenakan oleh hospital-hospital swasta akan dapat diseragamkan dan diawasi oleh Kementerian Kesihatan melalui jadual *fee* yang diperuntukkan di bawah Akta Kemudahan dan Perkhidmatan Jagaan Kesihatan Swasta 1998. Di bawah Bahagian 17 Fasal 106 Akta tersebut, perkara mengenai jadual *fee* dihuraikan dan di antaranya ada dinyatakan Menteri boleh membuat peraturan bagi menetapkan jadual *fee* bagi mana-mana atau semua kemudahan atau perkhidmatan jagaan kesihatan swasta yang berhubung dengan kesihatan dan dari masa ke semasa meminda jadual *fee* tersebut. Kemudahan atau perkhidmatan jagaan kesihatan swasta hendaklah mematuhi jadual *fee* yang telah ditetapkan untuknya dan menjadi satu kesalahan sekiranya tidak mematuhi mana-mana jadual *fee* yang ditetapkan di bawah seksyen ini'.

Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat bagi Sandakan mencadangkan supaya dana peruntukan hospital diwujudkan khusus untuk pembinaan sekolah-sekolah jururawat bagi melatih lebih ramai jururawat terlatih.

Kerajaan sedar tentang masalah kekurangan jururawat terlatih di Sandakan dan untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Kementerian Kesihatan akan membina sekolah kejururawatan dan asrama hospital Sandakan di kawasan yang telah dikenal pasti yang dianggarkan berharga RM22.7 juta. Projek ini sedang di peringkat tawaran. Kerja-kerja pembinaan dijangka akan dimulakan pada akhir tahun ini di bawah pengawasan Jabatan Pembangunan Persekutuan Sabah.

Di samping itu, Kolej Sains Kesihatan Kota Kinabalu yang bernilai RM31.5 juta sedang dalam pembinaan di Bukit Padang dengan kemajuan kerja 5% dan projek ini dijangka siap pada akhir Rancangan Malaysia Ke 8. Rumusannya bagi negeri Sabah, Kementerian Kesihatan mempunyai dua projek sekolah latihan yang melibatkan peruntukan pembangunan sebanyak RM64.23 juta. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Kementerian Kesihatan bercadang untuk membina 46 kolej kejururawatan dan sekolah latihan jururawat di seluruh negara dalam Rancangan Malaysia Ke 8 melibatkan peruntukan sebanyak RM266.54 juta. Setakat ini sahaja jawapan dan penerangan saya pada pandangan-pandangan yang dibangkitkan oleh Ahli Yang Berhormat.

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron : [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat Rantau Panjang.

Datuk Chua Jui Meng: Jika terdapat teguran..., sudah habis, ya. Teguran-teguran yang tidak diberi jawapan di Dewan Yang Mulia ini, suka saya memberi jaminan bahawa kementerian ini tetap memberi perhatian dengan serius kepada perkara-perkara yang dibangkitkan mengenai Kementerian Kesihatan.

Tuan Yang di-Pertua: Sudah habis.

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: [*Masih berdiri*]

Seorang Ahli: Reformasi! [*Ketuk meja*]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Yang Berhormat Timbalan Menteri Tanah dan Pembangunan Koperasi, dijemput.

7.18 ptg.

Timbalan Menteri Tanah dan Pembangunan Koperasi [Dr. Tan Kee Kwong]: Tuan Yang di-Pertua, bagi pihak Kementerian Tanah dan Pembangunan Koperasi, saya ucapkan terima kasih kepada Ahli Yang Berhormat bagi Teluk Intan yang mengambil bahagian di perbahasan Belanjawan 2002.

Berdasarkan kepada Jadual ke 9 Perlembagaan Persekutuan, Butiran 2 dan 5 Senarai Negeri, tanah dan tapak pengubumian adalah terletak di bawah bidang kuasa Kerajaan Negeri. Walau bagaimanapun, Jemaah Menteri di dalam mesyuaratnya pada 19 Oktober 1997 dan Majlis Tanah Negara dalam mesyuarat ke 54 pada 5 Jun 1998, telah membincangkan mengenai isu tanah perkuburan bukan Islam, tempat pembakaran mayat dan juga penyimpanan abu dan telah menggariskan beberapa dasar untuk dipatuhi oleh Pihak Berkuasa Tempatan dan juga agensi-agensi kerajaan yang terlibat.

Dasar-dasar tersebut adalah seperti yang berikut:-

- (i) Untuk kepentingan orang awam, tanah perkuburan dan tempat pembakaran mayat dan penyimpanan abu sepatutnya diuruskan oleh kerajaan, Pihak Berkuasa Tempatan atau oleh badan keagamaan, kebudayaan atau kebajikan yang berdaftar dan yang tidak berasaskan keuntungan.
- (ii) Ini adalah untuk memastikan setiap mayat bukan Islam walaupun yang miskin akan ditanam atau dibakar dengan kos yang paling minimum dan tidak membebankan ahli-ahli keluarga terdekat. Projek perkuburan swasta yang diuruskan secara komersial tidaklah digalakkan.
- (iii) Agensi-agensi kerajaan seperti Pejabat Tanah, Pihak Berkuasa Tempatan, Jabatan Perancangan Bandar dan Desa, Kementerian Tanah dan Pembangunan Koperasi, Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan dan juga Kementerian Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat harus membantu keperluan tanah perkuburan masyarakat bukan Islam dan merancang kawasan yang sesuai untuk ditandakan dengan jelas sebagai kawasan perkuburan, tempat pembakaran mayat dan tempat menyimpan abu.
- (iv) Jika tanah kerajaan boleh diperolehi, pihak kerajaan negeri harus membantu untuk merizabkan atau memberi milik tanah tersebut pada kadar premium cukai tanah yang nominal. Jika tanah kerajaan tidak dapat diperolehi, pihak kerajaan negeri harus membantu mengambil balik tanah untuk kegunaan sebagai tanah perkuburan dan tempat pembakaran mayat dan penyimpanan abu.
- (v) Memandangkan bahawa tanah bagi tujuan perkuburan semakin berkurangan, satu strategi jangka panjang perlulah diwujudkan untuk menentukan saiz bagi satu-satu petak kubur itu termasuk tinggi batu nisannya.

Sehubungan dengan itu, Kementerian Tanah dan Pembangunan Koperasi pada masa kini sedang mengumpulkan maklumat terperinci daripada kerajaan-kerajaan negeri mengenai perkara ini dan akan menyediakan satu nota untuk memaklumkan kepada Mesyuarat Jemaah Menteri mengenai kedudukan terkini mengikut kelulusan perkara-perkara yang berikut:

- (i) tapak sedia ada yang telah diluluskan;
- (ii) permohonan tanah dalam pertimbangan;
- (iii) per kuburan swasta dan juga cemetorium.

Sekian, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Jawapan dari 13 Kementerian telah pun kita selesaikan. Maka dengan ini, Ahli-ahli Yang Berhormat, Dewan yang mulia ini ditangguhkan sekarang hingga jam 10.00 pagi hari esok.

Dewan ditangguhkan pada pukul 7.23 malam.